

Møte tirsdag den 4. desember 2012 kl. 10

President: Dag Terje Andersen

Dagsorden (nr. 25):

1. Innstilling fra kontroll- og konstitusjonskomiteen om bevilgninger på statsbudsjettet for 2013, kapitler under Finansdepartementet og Fornyings-, administrasjons- og kirkedepartementet (rammeområde 14) (Innst. 10 S (2012–2013), jf. Prop. 1 S (2012–2013))
2. Innstilling fra justiskomiteen om bevilgninger på statsbudsjettet for 2013, kapitler under Justis- og beredskapsdepartementet mv. (rammeområde 5) (Innst. 6 S (2012–2013), jf. Prop. 1 S (2012–2013) og Prop. 1 S Tillegg 1 (2012–2013))
3. Innstilling fra justiskomiteen om endringer i statsbudsjettet 2012 under Justis- og beredskapsdepartementet (Innst. 114 S (2012–2013), jf. Prop. 23 S (2012–2013), unntatt kap. 490, 491, 3490, 456 og 3456)
4. Innstilling fra justiskomiteen om midlertidig lov om rett til forlengelse av feste til bolighus og fritidshus (Innst. 115 L (2012–2013), jf. Prop. 148 L (2011–2012))
5. Innstilling fra justiskomiteen om endringer i forsinkelsesrenteloven mv. (gjennomføring av direktiv 2011/7/EU av 16. februar 2011 om kamp mot forseinket betaling i handelshøve) (Innst. 100 L (2012–2013), jf. Prop. 150 L (2011–2012))
6. Innstilling fra justiskomiteen om samtykke til godkjenning av avgjerd i EØS-komiteen nr. 55/2012 av 30. mars 2012 om innlemming i EØS-avtalen av direktiv 2011/7/EU av 16. februar 2011 om kamp mot forseinket betaling ved handelstransaksjoner (Innst. 99 S (2012–2013), jf. Prop. 138 S (2011–2012))
7. Interpellasjon fra representanten André Oktay Dahl til justis- og beredskapsministeren:
«Norsk Tjenestemannslag har fått utarbeidet rapporten Et moderne politi. Denne inneholder etter Høyres oppfatning svært mange interessante tanker om hvordan man kan supplere eller erstatte politifaglig utdanning. Høyre har i flere år vært opptatt av at man utformer en sentral strategi for økt bruk av sivilt ansatte, men har dessverre så langt blitt nedstemt. Politiutdannede vil, med gjennomføring av de skisserte tiltakene i rapporten, i større grad kunne fokusere på kjerneoppgaver som man trenger denne type utdanning for å løse. Samtidig vil politietaten som helhet kunne være mer til stede for befolkningen og sikre bedre kvalitet på arbeidet som utføres, og sikre økt trygghet for befolkningen.
Hvilke av tiltakene som skisseres i rapporten, vil statsråden bidra til å gjennomføre, og når kan det forventes at dette vil skje?»
8. Innstilling fra justiskomiteen om representantforslag fra stortingsrepresentantene André Oktay Dahl, Ine M. Eriksen Søreide, Anders B. Werp, Lars Myraune og Svein Harberg om målrettet og forsterket innsats for informasjons- og cybersikkerhet (Innst. 101 S (2012–2013), jf. Dokument 8:147 S (2011–2012))
9. Innstilling fra justiskomiteen om representantforslag fra stortingsrepresentantene Robert Eriksson, Solveig Horne, Vigdis Giltun og Laila Marie Reiertsen om å stanse utbetaling av velferds- og trygdeytelser ved barne bortføring (Innst. 63 S (2012–2013), jf. Dokument 8:115 S (2011–2012))
10. Innstilling fra næringskomiteen om representantforslag fra stortingsrepresentantene Harald T. Nesvik, Per Roar Bredvold og Torgeir Trældal om å oppheve konsesjonskravet for skogeiendommer (Innst. 68 S (2012–2013), jf. Dokument 8:106 S (2011–2012))
11. Innstilling fra næringskomiteen om representantforslag fra stortingsrepresentantene Harald T. Nesvik, Per Roar Bredvold og Torgeir Trældal om å oppheve boplikt for skogeiendommer (Innst. 69 S (2012–2013), jf. Dokument 8:107 S (2011–2012))
12. Innstilling fra næringskomiteen om endringer i jordskifteloven (Innst. 83 L (2012–2013), jf. Prop. 3 L (2012–2013))
13. Innstilling fra næringskomiteen om fiskeriavtalene Noreg har inngått med andre land for 2012 og fisket etter avtalene i 2010 og 2011 (Innst. 92 S (2012–2013), jf. Meld. St. 25 (2011–2012))
14. Innstilling fra næringskomiteen om samtykke til godkjenning av avgjerd i EØS-komiteen nr. 9/2012 av 10. februar 2012 om innlemming i EØS-avtala av forordning (EF) nr. 282/2008 om materiale og gjenstander av resirkulert plast som er meinte for å kome i kontakt med næringsmiddel (Innst. 86 S (2012–2013), jf. Prop. 133 S (2011–2012))
15. Stortingets vedtak til lov om endring i lov 16. januar 1970 nr. 1 om folkeregistrering (Lovvedtak 6 (2012–2013), jf. Innst. 4 L (2012–2013) og Prop. 1 LS (2012–2013))
16. Stortingets vedtak til lov om endringer i lov 6. juni 1975 nr. 29 om eigedomsskatt til kommunane (Lovvedtak 7 (2012–2013), jf. Innst. 4 L (2012–2013) og Prop. 1 LS (2012–2013))
17. Stortingets vedtak til lov om endringer i lov 13. juni 1980 nr. 24 om ligningsforvaltning (Lovvedtak 8 (2012–2013), jf. Innst. 4 L (2012–2013) og Prop. 1 LS (2012–2013))
18. Stortingets vedtak til lov om endring i lov 28. februar 1997 nr. 19 om folketrygd (Lovvedtak 9 (2012–2013), jf. Innst. 4 L (2012–2013) og Prop. 1 LS (2012–2013))
19. Stortingets vedtak til lov om endringer i lov 26. mars 1999 nr. 14 om skatt av formue og inntekt (Lovvedtak 10 (2012–2013), jf. Innst. 4 L (2012–2013) og Prop. 1 LS (2012–2013))
20. Stortingets vedtak til lov om endringer i lov 17. juni

- 2005 nr. 67 om betaling og innkreving av skatte- og avgiftskrav
(Lovvedtak 11 (2012–2013), jf. Innst. 4 L (2012–2013) og Prop. 1 LS (2012–2013))
21. Stortingets vedtak til lov om endringer i lov 19. juni 2009 nr. 58 om merverdiavgift
(Lovvedtak 12 (2012–2013), jf. Innst. 4 L (2012–2013) og Prop. 1 LS (2012–2013))
22. Stortingets vedtak til lov om endringer i lov 22. juni 2012 nr. 44 om endringer i eideomsskattelova
(Lovvedtak 13 (2012–2013), jf. Innst. 4 L (2012–2013) og Prop. 1 LS (2012–2013))
23. Stortingets vedtak til lov om endringer i sivilbeskyttelsesloven (gjennomføring av EPCIP-direktivet)
(Lovvedtak 14 (2012–2013), jf. Innst. 61 L (2012–2013) og Prop. 129 L (2011–2012))
24. Stortingets vedtak til lov om endringer i helseforetaksloven mv.
(Lovvedtak 15 (2012–2013), jf. Innst. 62 L (2012–2013) og Prop. 120 L (2011–2012))
25. Stortingets vedtak til lov om endringer i folketrygdloven (stønad til undersøkelse og behandling hos tannpleier)
(Lovvedtak 16 (2012–2013), jf. Innst. 65 L (2012–2013) og Prop. 123 L (2011–2012))
26. Stortingets vedtak til lov om endringer i lakse- og innlandsfiskekloven, naturmangfoldloven.
(Lovvedtak 17 (2012–2013), jf. Innst. 88 L (2012–2013) og Prop. 86 L (2011–2012))
27. Referat

*Minnetale over tidligere stortingsrepresentant
Anton Skulberg*

Presidenten: Ærede medrepresentanter!

Tidligere stortingsrepresentant og statsråd for Senterpartiet Anton Skulberg er død, nær 91 år gammel. Samfunnmennesket Anton Skulberg satte spor etter seg som professor, veterinær, direktør og politiker – og som et raust og varmt medmenneske.

Den folkekjære veterinæren fra Spydeberg skulle være listefyll til kommunevalget i 1964, men ble valgt inn av sine sambygdingar. På sitt første kommunestyremøte ble han valgt til bygdas ordfører, et verv han hadde i fire år.

Anton Skulberg ble valgt inn på Stortinget for Østfold i 1969. Han representerte Senterpartiet i åtte år. Skulberg var medlem av kirke- og undervisningskomiteen til han ble kirke- og undervisningsminister i regjeringen Korvald fra 1972 til 1973. I sin siste periode var han medlem av kommunal- og miljøvernkomiteen.

Anton Skulbergs sterke engasjement, personlige kvaliteter og brede kompetansefelt ga ham verv og tillit på en rekke områder i samfunnet. Som politiker og høyt aktet tillitsvalgt i Senterpartiet blir Anton Skulberg husket med respekt og ydmykhet.

Det viktigste grunnlaget for ham i det politiske arbeidet var å holde seg til realitetene, til sannheten og til det en

selv mente var rett og riktig. Det var på den måten han vant politisk respekt.

Anton Skulberg var forut for sin tid på mange områder. Tidlig på 1970-tallet engasjerte han seg bl.a. i spørsmål om forebyggende psykisk helsevern for barn og unge. For 40 år siden advarte han mot et økende forventningspress og at vi var i ferd med å skape en stressende hverdag for våre barn.

Av det som er skrevet om Anton Skulberg, er det én ting som overskygger de mange hedersbevisene, tillitsvervene og posisjonene han nådde i samfunnet, nemlig hans grunnleggende tro på det gode i mennesket. Og gjennom livet fulgte han fire absolutter: samvittighet, renhet, uselviskhet og kjærlighet.

Vi takker Anton Skulberg for hans engasjement i samfunnets tjeneste og lyser fred over hans minne.

Representantene påhørte stående presidentens minnetale.

Presidenten: Presidenten vil gjøre oppmerksom på at det blir en enkel votering ganske raskt i møtet, så det er bra at man er beslutningsdyktig i salen – det gjelder Referat. Presidenten kommer tilbake til det.

Representantene Henning *Warloe* og Ine M. Eriksen *Søreide*, som har vært permittert, har igjen tatt sete.

Den innkalte vararepresentant for Rogaland fylke, Kjell Arvid *Svendson*, har tatt sete.

Det foreligger en rekke permisjonssøknader:

- fra representantene Per-Willy *Amundsen*, Lars *Ege-land*, Kjell Ingolf *Ropstad*, Erling *Sande* og Borg-hild *Tenden* om permisjon i tiden fra og med 4. desember til og med 7. desember – alle for å delta i høynivådelen av den 18. partskonferanse under FNs klimakonvensjon og det åttende partsmøte under Kyotoprotokollen i Doha, Qatar
- fra representanten Øyvind *Vaksdal* om permisjon i tiden fra og med 4. desember til og med 7. desember for å delta i Den interparlamentariske unions årlige høring ved FNs generalforsamling i New York
- fra Arbeiderpartiets stortingsgruppe om permisjon for representanten Susanne *Bratli* i dagene 4. og 5. desember for å delta i møte i OSSEs parlamentariske forsamling i Dublin.

Etter forslag fra presidenten ble enstemmig besluttet:

1. Søknadene behandles raskt og innvilges.
 2. Følgende vararepresentanter foreslås innkalt for å møte i permisjonstiden:
 - For Aust-Agder fylke: Marion Gunstveit *Bojanowski*
 - For Akershus fylke: Inge Hallgeir *Solli*
 - For Rogaland fylke: Terje *Halleland*
 - For Sogn og Fjordane fylke: Knut Magnus *Olsen*
 - For Troms fylke: Hanne C. S. *Iversen*
 - For Nord-Trøndelag fylke: Bård *Langsåvold*
 - For Vestfold fylke: Heidi M. Tomtum *Runningen*
- Vararepresentantene Marion Gunstveit Bojanowski, Inge Hallgeir Solli, Terje Halleland, Knut Magnus Olsen,

Hanne C. S. Iversen, Bård Langsåvold og Heidi M. Tomtum Runningen er til stede og vil ta sete.

Valg av settepresidenter

Presidenten: Presidenten vil foreslå at det velges to settepresidenter for Stortingets møter i dag og for resten av inneværende uke – og anser det som vedtatt.

Presidenten vil foreslå Sigvald Oppebøen Hansen og Geir-Ketil Hansen. – Andre forslag foreligger ikke, og Sigvald Oppebøen Hansen og Geir-Ketil Hansen anses enstemmig valgt som settepresidenter for denne ukens møter.

Statsråd Rigmor Aasrud overbrakte 4 kgl. proposisjoner (se under Referat).

Presidenten: Før sakene på dagens kart tas opp til behandling, vil presidenten foreslå at sak nr. 27, Referat, tas opp til behandling før sak nr. 1. Bakgrunnen for det er en proposisjon som vi akkurat hørte ble overbrakt, som har kommet altfor sent til Stortinget, men vi skal gjøre det vi kan for å rekke å behandle den så fort som mulig. Dermed trenger vi å få den oversendt til riktig komité.

Så vil presidenten informere om at dagens møte fortsetter utover kl. 16.

Sak nr. 27 [10:07:11]

Referat

1. (100) Statsministerens kontor melder at
 1. lov om registrering av regjeringsmedlemmers verv og økonomiske interesser (Lovvedtak 3 (2012–2013))
 - er sanksjonert under 30. november 2012
 - Enst.: Vedlegges protokollen.
2. (101) Samtykke til inngåelse av nordisk konvensjon om trygd av 12. juni 2012 (Prop. 40 S (2012–2013))
 - Enst.: Sendes arbeids- og sosialkomiteen, som forelegger sitt utkast til innstilling for utenriks- og forsvarskomiteen til uttalelse før innstilling avgis.
3. (102) Endringer i energiloven (Prop. 41 L (2012–2013))
 - Enst.: Sendes energi- og miljøkomiteen.
4. (103) Ny saldering av statsbudsjettet 2012 (Prop. 42 S (2012–2013))
 - Enst.: Sendes finanskomiteen.
5. (104) Én innbygger - én journal. Digitale tjenester i helse- og omsorgssektoren (Meld. St. 9 (2012–2013))
 - Enst.: Sendes helse- og omsorgskomiteen.
6. (105) Endringer i rettsgebyrloven (reduksjon av tinglysingsgebyrene) (Prop. 43 L (2012–2013))
 - Enst.: Sendes justiskomiteen.

Presidenten: – Det anses vedtatt.

Sak nr. 1 [10:07:47]

Innstilling fra kontroll- og konstitusjonskomiteen om bevilgninger på statsbudsjettet for 2013, kapitler under Finansdepartementet og Fornyings-, administrasjons- og kirkedepartementet (rammeområde 14) (Innst. 10 S (2012–2013), jf. Prop. 1 S (2012–2013))

Anders Anundsen (FrP) [10:08:23] (komiteens leder og ordfører for saken): Kontroll- og konstitusjonskomiteens budsjettområde er nok det desidert minst kontroversielle i Stortinget. Vi dekker rammeområde 14, som omfatter bevilgninger til Det kongelige hus, til Stortinget og til Stortingets eksterne kontrollorganer. Jeg skal kort gå igjennom de ulike budsjettildelingene.

Komiteen støtter opp om forslaget til bevilgning til Det kongelige hus. Vi har merket oss at publikumsvisningen til både Det Kongelige Slott og Oscarshall er populær. Det synes komiteen er bra, og vi støtter opp om forslaget til en økning av bevilgningene med 3 mill. kr for å dekke kostnadene forbundet med dette.

Komiteens flertall, som består av regjeringspartiene og Kristelig Folkeparti, støtter også bevilgningene til Stortinget. Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet, Høyre og Venstre viser alle til sine respektive alternative budsjetter fremlagt i finansinnstillingen, hvor de tre partiene foreslo ulike reduksjoner på poster og kapitler under Stortinget.

Når det gjelder Stortingets eksterne kontrollorganer, vil jeg starte med Ombudsmannsnemnda for Forsvaret. Komiteen har merket seg at klageomfanget er ganske stabilt, men at en nå ser en økende tendens til klager fra kvinner i førstegangstjeneste. Komiteen har i innstillingen understreket viktigheten av at Forsvaret tar på alvor at en del jenter i førstegangstjeneste sliter med kulturen blant enkelte lavere befall. I det ligger også en oppfordring til at Ombudsmannsnemnda er særlig oppmerksom på denne problemstillingen ved behandlingen av klager fra unge kvinner i førstegangstjeneste.

Sivilombudsmannen fyller 50 år, dvs. embetet fyller 50 år. Sivilombudsmannen er vel noe eldre. Komiteen gratulerer med flott innsats over disse årene, og vi mener Sivilombudsmannen står sterkt som institusjon i Norge. Samtidig understreker komiteen at ordningen kan synes fortsatt litt lite kjent, og vi ber Sivilombudsmannen i neste årsmelding gjøre ytterligere greie for hva som kan gjøres for å bidra til at institusjonen blir enda bedre kjent. Utover det støtter komiteen enstemmig budsjettforslaget.

Så videre til EOS-utvalget. Utvalget fører regelmessig tilsyn med EOS-tjenesten, og er avhengig av tilstrekkelige ressurser for å gjennomføre denne kontrollen med nødvendig grundighet og i nødvendig omfang. Denne kontrollen er en viktig demokratisk kontroll med de hemmelige tjenestene. Også i denne budsjettinnstillingen understreker komiteen viktigheten av at EOS-utvalget gjennomfører utvidede undersøkelser i spørsmål som har stor allmenn interesse. Dersom utvalget gjennomfører slike undersøkelser, mener komiteen at eventuelle ekstrakostnader bør dekkes av Stortinget ved forespørsel. Det samsvarer for øvrig

med tidligere praksis. Komiteen har undersøkt at forslaget til bevilgning samsvarer med budsjettforslaget fra utvalget, og støtter således opp om det.

Jeg vil også for egen del kort peke på at den kontrolljobben EOS-utvalget foretar, innebærer en kontroll av at de hemmelige tjenestene holder seg innenfor rammen som lovgiver har satt. Det har derfor forundret meg at det i den offentlige debatten er blitt hevdet at denne kontrollen medfører en slags forsiktighetskultur, bl.a. i PST. Kontrollen skal bidra til å sjekke og sikre at lovene fastsatt av Stortinget, overholdes, og det er ikke grunn til å mene at kontrollen skal medføre noen innskrenkning av virksomheten til PST.

Riksrevisjonen er Stortingets fremste leverandør av kontrollrapportering og bidrar til å sette Stortinget i stand til å utøve sin grunnlovfestede plikt til å føre kontroll med den utøvende makt. Riksrevisjonen har som visjon å bidra effektivt til Stortingets kontroll og fremme god forvaltning. Det er en visjon som i 2013 bl.a. materialiserer seg i et nytt revisjonsstøtteverktøy og implementering av nye internasjonale standarder som vil sette Riksrevisjonen enda bedre i stand til å utføre kontrolljobben på Stortingets vegne.

Samtlige partier, med unntak av Høyre, slutter seg til budsjettproposisjonen på dette punkt. Høyres medlem viser til finansinnstillingen, hvor de foreslår å kutte 15 mill. kr i Riksrevisjonens budsjett.

Med dette usedvanlig korte og lille budsjettinnlegget, fremlegges en innstilling fra kontroll- og konstitusjonskomiteen om budsjettammeområdet vårt for debatt.

Per Olaf Lundteigen (Sp) [10:13:22]: Som saksordfører for det kapitlet som angår Stortinget, har jeg bare noen kommentarer.

Stortingets budsjett har en bruttoramme på 1,9 mrd. kr, derav går om lag 800 mill. kr til drift, og bl.a. 159 mill. kr til støtte til Stortingets partigrupper. Det er viktig det som blir beskrevet i budsjettet, nemlig at Stortingets administrasjon skal støtte stortingsarbeidet gjennom en service og en funksjonalitet, slik at stortingsrepresentantene kan konsentrere seg om det politiske virket på en effektiv måte.

Det er en noe ulik vurdering om budsjettet for Stortinget. Som saksordføreren nevnte, har flertallet fulgt opp regjeringas forslag, mens mindretallet, bestående av Fremskrittspartiet, Høyre og Venstre, har ulike kutt i størrelsesorden 30–50 mill. kr.

Jeg vil bare understreke at på samme måte som en skal ha nøkternhet i statsforvaltningen på alle andre områder, ikke minst i den tida vi nå er inne i, når vi ser rundt oss at en er nødt til å ha langt mer sparsommelighet i bruk av statens utgifter, er det viktig at vi også i Stortinget, gjennom Stortingets budsjett og gjennom Stortingets administrasjon, gjennomfører nøkternhet i alt en gjør. Samtidig skal en sjølsagt i Stortingets arbeid ha en verdighet og en funksjonalitet som er på høyde med de krav som et moderne parlament stiller. Men det er altså vesentlig at en også fra Stortingets administrasjon følger denne nøkternheten. I forrige års budsjett ble det enighet om en innsparing på 30 mill. kr. Jeg håper at det i administrasjonen er forståelse

for at en lojalt følger opp de vedtak som blir gjort, slik at en påser at Stortinget kan gå foran og fylle sin rolle på en god måte i en tid som vil kreve mer nøkternhet framover når det gjelder bruk av offentlige penger.

Hallgeir H. Langeland (SV) [10:15:47]: Eg sluttar meg til saksordføraren sitt gode innlegg om vårt budsjett. Ikkje minst som saksordførar for Sivilombodsmannen – sivilombodet, som eg gjerne vil at det skal heita – så gratulerer eg med 50-årsdagen. Ein ting som eg òg vil seia frå talarstolen, er at til neste årsmelding ønskjer me at Sivilombodsmannen skal sjå på debattane som no føregår i Sverige og i Danmark, om korleis dei organiserer sivilombodet, slik at det òg blir ein del av den strategien som me skal ha for å gjera sivilombodet betre kjent.

Eg er veldig einig i det Anundsen seier om «forsiktighetskultur», noko me òg har vore inne på bl.a. når det gjeld PST i høyringane etter 22. juli-rapporten. Derfor er det veldig gledeleg når det gjeld Traavik-rapporten, som kom i går, at statsråden grip fatt i dei problemstillingane, bl.a. den som blir reist av komitéleiaren knytt til korleis ein skal organisera samarbeidet betre i dei hemmelege tenestene.

Det er veldig bra at dette no har kome fram. Det kom òg 50 forslag til korleis ein kan betra PST. Eg trur det blir ein veldig viktig debatt framover om korleis PST skal bli betre, og derfor er det bra at vår justisminister grip fatt i dette på ein god måte.

Presidenten: Dermed er debatten i sak nr. 1 avsluttet.

Etter ønske fra justiskomiteen vil presidenten foreslå at sakene nr. 2 og 3 behandles under ett. – Det anses vedtatt.

Sak nr. 2 [10:17:40]

Innstilling fra justiskomiteen om bevilgninger på statsbudsjettet for 2013, kapitler under Justis- og beredskapsdepartementet mv. (rammeområde 5) (Innst. 6 S (2012–2013), jf. Prop. 1 S (2012–2013) og Prop. 1 S Tillegg 1 (2012–2013))

Sak nr. 3 [10:17:56]

Innstilling fra justiskomiteen om endringer i statsbudsjettet 2012 under Justis- og beredskapsdepartementet (Innst. 114 S (2012–2013), jf. Prop. 23 S (2012–2013), unntatt kap. 490, 491, 3490, 456 og 3456)

Presidenten: Etter ønske fra justiskomiteen vil presidenten foreslå at debatten blir begrenset til 2 timer og 5 minutter og at taletiden blir fordelt slik på gruppene:

Arbeiderpartiet 45 minutter, Fremskrittspartiet 30 minutter, Høyre 20 minutter, Sosialistisk Venstreparti 10 minutter, Senterpartiet 10 minutter, Kristelig Folkeparti 5 minutter og Venstre 5 minutter.

Videre vil presidenten foreslå at det blir gitt anledning til replikkordskifte på inntil tre replikker med svar

etter innlegg av hovedtalerne fra hver partigruppe og inn-til fem replikker med svar etter innlegg fra medlemmer av regjeringen innenfor den fordelte taletid.

Videre blir det foreslått at de som måtte tegne seg på takerlisten utover den fordelte taletid, får en taletid på inntil 3 minutter.

– Det anses vedtatt.

Per Sandberg (FrP) [10:19:13] (komiteens leder og ordfører for sakene): Da jeg i går kveld satt og skulle forberede innlegg til denne debatten, følte jeg at jeg fikk en utfordring. Jeg gikk inn og så på innlegget som jeg holdt under samme debatt i fjor, og jeg fikk en følelse av at jeg nesten kunne holdt det samme innlegget. Det sier jeg fordi jeg ikke føler at det er noen bevegelse innenfor justissektoren. Jeg har en følelse av at alt står stille, og at alle debatene med tanke på de utfordringene vi hadde før 22. juli, eksisterer også i dag, men det kommer jeg litt tilbake til.

Jeg skulle selvfølgelig også takket komiteen for effektiv og god framdrift under budsjettforhandlingene i komiteen, men det håper jeg andre kan gjøre da jeg dessverre ikke har vært til stede under framdriften, da jeg var ute i permisjon. Men resultatet ligger der, og jeg tror jeg kjenner komiteen såpass at her har man hatt den samme effektive framdriften som ved tidligere anledninger.

Når jeg åpner med å etterlyse eller sette fingeren på framdrift innenfor sikkerhet og beredskap, er det fordi vi også har separate saker, og vi har debatter som går i offentligheten – naturligvis – i stor grad med bakgrunn i Gjorv-rapporten og de manglene som vi dessverre oppdaget 22. juli og etter 22. juli. Det viser at vi også innenfor justisfeltet og denne kjeden har et stort etterslep, noe som også kjennetegner andre områder innenfor offentlig forvaltning. Det kan man gjerne stille store spørsmål om, fordi hvis man går inn og ser på hvilke muligheter man faktisk har hatt, og hvilke muligheter man har, til å ta igjen dette etterslepet, ser man at man har uante muligheter.

Hvis man går tilbake til 2005 – åtte år tilbake – ser man at man har hatt en inntektsøkning på 356 mrd. kr, og det utenfor oljevirkksomheten. Det er store summer som selvfølgelig enhver regjering kan bruke til virkelig å prioritere og gjøre Norge konkurransedyktig, gjøre at Norge kanskje får verdens mest moderne og effektive beredskap og sikkerhet. Men vi gjør det ikke, og det er jo det som er det store spørsmålet for alle utenfor dette huset også. I statsbudsjettet for 2013 har man totale inntekter, inklusiv oljen, på 1 314 mrd. kr, og utgifter på i overkant av 1 000 mrd. kr. At man ikke innenfor disse rammene finner muligheter til å gjøre domstolene våre effektive, at man ikke innenfor disse rammene finner muligheten for noen titalls millioner for å styrke rettssikkerheten, at man ikke innenfor disse rammene greier å legge en økonomisk framdriftsplan for domstolene våre, at man ikke tør å finne midler over flere år i en forutsigbar finansiering for lyd og bilde i domstolene, tror jeg det er mange som setter spørsmålsteget ved. Innenfor domstolene er det tverrpolitisk enighet om å gjøre forskjellige grep.

Ja, så er det slik at det vil føre til press i økonomien og handlingsregelen styrer osv. Kan man si det samme innen-

for kriminalomsorgen også? Er det handlingsregelen som styrer kapasiteten i norske fengsel, er det handlingsregelen som forteller hvor svak eller sterk kriminalomsorgen skal være, er det handlingsregelen som forteller at vi skal ha en kø på 1 100–1 200 kriminelle, er det handlingsregelen som skal styre at man skal gi strafferabatt, er det handlingsregelen som skal styre at man heller sørger for åpen soning for mennesker som har begått alvorlig kriminalitet, og er det handlingsregelen som bestemmer de ansattes arbeidsvilkår i norske fengsel? Det er jo det man sier, når man går igjennom kriminalomsorgen i dag og ser at man har etterslep og store mangler og store utfordringer som det burde ha vært ryddet opp i.

Er det slik at det er handlingsregelen og press i norsk økonomi som skal regulere tettheten i forhold til hvor mange politibetjenter vi skal ha? Det må jo være det, for nå har vi gjennom to–tre år opplevd at man har hatt en nedbemanning i nesten samtlige politidistrikt. Responstiden går opp, alvorlige saker henlegges, 3 000 saker med kjent gjerningsmann henlegges, og kvinner blir nektet å anmeldte voldtekt. Det må jo være handlingsregelen som styrer det, når man ikke finner rom for å styrke det, når man ikke finner rom for å gi politistudentene en garanti om at man skal jobbe og ikke gå ut i ledighet eller finne seg jobb i andre yrker fordi forutsigbarheten er så dårlig. Det må være det som ligger til grunn, at det er handlingsregelen som bestemmer.

Det må i hvert fall være handlingsregelen som bestemmer at denne regjeringen vil bruke sju–åtte–ni år på å bygge et beredskapssenter i Oslo-regionen. Staten har, regjeringen har og Stortinget har selvfølgelig muligheter til å skjære igjennom hvis det er reguleringsutfordringer som ligger der når det gjelder å starte etablering av et beredskapssenter raskere. Når det handler om rikets sikkerhet, kan enhver regjering skjære igjennom. Derfor har Fremskrittspartiet fremmet et forslag som går på at vi kanskje må lete etter andre alternativer, slik at vi får etablert et beredskapssenter mye raskere når behovet er så sterkt. Da er det kanskje slik at handlingsregelen også indirekte er med på å skape ukultur, dårlig styringsvurdering, dårlig forståelse for beredskap og sikkerhet, dårlig kommunikasjon mellom institusjoner og etater og at man er så presset at man ikke greier å få til den nødvendige framdriften og kommunikasjonen for å skaffe til veie god beredskap og sikkerhet.

Jeg har gått igjennom de aller fleste områdene overflask, men dette er den følelsen man sitter igjen med når man vet at alle disse områdene nå skulle vært gjennomgått i stortingsmeldinger og proposisjoner. Hva er det man opplever, hva er det opposisjonen – eller posisjonen for den del – på Stortinget får til svar? Alt er utsatt, alt er utsatt på ubestemt tid. Man setter ned utvalg, man setter ned kommisjoner for å vurdere situasjonen. Man skal vurdere politiet, man skal vurdere beredskapen, ja, man skal til og med ha 40 mill. kr til å vurdere hvorfor det er så dårlig samarbeidskultur i departementet. Man skal bruke titalls millioner på å forske på hvordan jeg og du og alle har tatt inn over oss 22. juli. Spørsmålet er: Blir det bedre beredskap og sikkerhet? Blir det bedre politihelikopterkapasitet av at man skyver alt foran seg? Blir det sånn at vi får nye rednings-

helikoptre før de gamle må stå på bakken? Gjennom utredninger, nyinvesteringer, drivstoff, håndteringskostnader og utgifter til operativ drift av de eksisterende redningshelikoptrene vil vi ha brukt opp ti nye helikoptre, fordi de eksisterende er i så dårlig stand, fordi man ikke tør å gjøre vedtak – man skyver det foran seg.

Neste år skal man i hvert fall gjøre vedtak om kontrakt knyttet til redningshelikopter. Det har tatt ti–tolv år. Det samme skal vi altså oppleve med et beredskapssenter. Hvorfor skal vi ha bare ett beredskapssenter? Skal vi ikke ha beredskapssentre i resten av landet, som kanskje også står overfor akkurat de samme utfordringene? Det er noe Fremskrittspartiet ønsker.

Derfor er det sånn at Fremskrittspartiet i sitt alternative statsbudsjett for 2013 faktisk finner rom for å styrke politiet med 150 mill. kr. Ja vel, så nærmer vi oss grensen for å bryte handlingsregelen. Men vår intensjon og vårt overordnede mål er fortsatt å styrke beredskap og sikkerhet, så vi tillater oss å gå 150 mill. kr lenger enn regjeringen for raskest mulig å nå det målet som man tverrpolitisk er enige om, at vi skal ha en dekningsgrad på to operative politibetjenter per 1 000 innbyggere i 2020. Vi tillater oss det.

Vi tillater oss å sette opp et eget investeringsbudsjett for politiet på 150 mill. kr. Ja vel, så nærmer vi oss grensen for hva handlingsregelen til denne regjeringen sier, men igjen: For Fremskrittspartiet er det overordnet at vi har beredskap og sikkerhet, med det utstyret som finnes per dags dato, som gjør politi, forsvar, beredskap og sikkerhet litt mer moderne, litt mer effektive. Vi vil altså fornye verkøytøyene: kommunikasjonsutstyr, kjøretøy, verneutstyr – for det finnes.

Vi vil hindre nedbemanning og kø foran domstolene våre, og derfor vil vi bevilge 106 mill. kr mer istedenfor å skjære ned. Derfor foreslår vi 11 mill. kr ekstra for å øke kapasiteten innenfor kriminalomsorgen, og for å styrke PST. Vi fikk en evalueringsrapport om PST i går. Ikke mye av det er nytt. Vi har hørt dette i tre, fire, fem år. Vi tillater oss å styrke grensekontroll, og vi tillater oss også faktisk – riktignok ikke innenfor dette budsjettet – å styrke Heimevernet.

To korte ord om Prop. 23 S: Det er enighet i komiteen om de endringene som foretas, med noen små kommentarer.

Jeg fremmer de framsatte forslag i budsjettinnstillingen til Prop. 23 S.

Presidenten: Representanten har tatt opp de forslagene han omtalte.

Det blir replikkordskifte.

Sigvald Oppebøen Hansen (A) [10:34:36]: I dag er det eit rekordstort opptak av studentar til Politihøgskolen. Erfaringsmessig får om lag 94–95 pst. av dei uteksaminerte jobb i politiet. Frå 2011-kullet har 94,2 pst. fått stilling i politiet per 15. oktober – ikkje 64 pst., som Framstegspartiet skriv i innstillinga. Det er gamle tal.

Framstegspartiet skriv òg i innstillinga at politidekninnga nå er ca. 1,45 per 1 000 innbyggjarar. Dette er feil. Opp-

daterte tal på Politidirektoratet si heimeside er 1,59 per 1 000, når ein held PST utanfor. Tar ein med PST òg, er talet 1,64.

Representanten Sandberg sa i sitt innlegg at alt står stille. Det er feil. Det går framover. Vil representanten Sandberg erkjenne at fakta er annleis enn det han gav uttrykk for i sitt innlegg nå?

Per Sandberg (FrP) [10:35:44]: Det er uhyggelig vanskelig å finne fakta. Når det gjelder dekningsgraden, skriver vi 1,45. Det var det siste oppdaterte tallet vi hadde.

Men jeg tror 1,45 faktisk ikke trenger å være nærmere fakta enn 1,59. Det har jeg utfordret justisministeren på tidligere, for etter tverrpolitisk enighet i 2006, skulle man regne operative tjenestefolk. Jeg er stygt redd for at tallet på 1,59 – hvis du tar med PST i tillegg, blir det noe høyere – inkluderer antall årsverk, altså det tallet som Fornyings- og administrasjonsdepartementet har over hvor mange ansatte det er i politiet.

I min og Fremskrittspartiets målsetting opererer vi med de tallene som vi ønsket oss i 2006: to operative politibetjenter per 1 000 innbyggere. Dette tallet ønsker jeg meg, men det er veldig vanskelig å få det ut. For jeg tror nemlig ikke vi når det målet med den framdriften vi har nå. Selv om vi har et opptak på 720 til Politihøgskolen, er utfordringene større når det gjelder å få ansatt disse ute.

Akhtar Chaudhry (SV) [10:36:58]: Norge er et trygt land. Det kan vi alle sammen være enige om og konstatere. Vi har et profesjonelt politi som leverer trygghet hver eneste dag. Vi har et politi som er ubevæpnet, og som har svært liten terskel for å ta kontakt med folk, og andre veien – folk har svært liten terskel for å ta kontakt med politiet.

Svensk politi, som til daglig er bevæpnet, utløste 76 skudd i 2011, ifølge Aftenposten. Norsk politi utløste skudd én eneste gang. Politiets Fellesforbund har nå vedtatt at de skal jobbe for å bevæpne politiet også i Norge. Fremskrittspartiet har gått ut og støttet det umiddelbart, uten at det foreligger noen forskning, noen utredning eller noen grundige data på det.

Mitt spørsmål til Fremskrittspartiet er: På hva bygger Fremskrittspartiet sin støtte til å bevæpne politiet og til å endre Norge for evig?

Per Sandberg (FrP) [10:38:01]: Jeg venter på svar fra statsråden. Jeg sendte et spørsmål til statsråden for en uke siden der jeg utfordret statsråden til å gi meg noen muligheter til å se på hvor raskt vi kan få det på plass, hva kan vi få på plass, om man kan gjøre det differensiert, om dette kan styrkes i forhold til bedre framskutt lagring osv. Fremskrittspartiet har ikke falt ned på noe endelig standpunkt. Vi har, som også representanten Chaudhry sier, sagt at politiet leverer meget godt i Norge. Politiet jobber meget godt i Norge innenfor de rammene de har. Men det er store mangler. Blant annet føler politiet seg i enkelte deler av dette landet meget utrygge. Det så vi også i en reportasje i går, der politiet sa at situasjonen i det offentlige rom blir tøffere og tøffere for hver eneste dag. Da synes jeg at vi som stortingsrepresentanter skal lytte til hva politiet sier.

Men det har jeg sagt: Før Fremskrittspartiet faller ned på noe endelig, skal jeg se hvorvidt det går an å differensiere det, for Politiet Fellesforbund er heller ikke helt enige. Der er det ca. 50–50 (presidenten klubber). Men at man i de tøffeste områdene bør sørge (presidenten klubber) for bevæpning, er Fremskrittspartiet for.

Presidenten: Presidenten minner om at taletiden for innlegg i replikkordskiftet er 1 minutt.

Jenny Klinge (Sp) [10:39:22]: Eg har lyst til å spørje representanten Sandberg: Kva er problemet med open soning og soning med elektronisk kontroll dersom det kan bidra til at straffedømte som skal ut i samfunnet igjen etter enda soning, lever lovlydige liv? Meiner Framstegspartiet at løysinga er å halde fangar i maksimalt lukka soning, for så å sleppe dei rett ut på gata igjen med berre ein plastpose i handa?

Sandberg nemner i innlegget sitt at alt er utsett på ubestemt tid. Eg vil nekte for akkurat «alt», men det er tydeleg at det er eit viktig poeng å få fram. Resultatreforma er openbert noko som er utsett. Eg vil m.a. presisere at det at departementet har vorte bomba sund og at Gjørv-kommisjonen har kome med konklusjonar som bør vere relevante for kva vi gjer framover i justiskomiteen, er noko av bakgrunnen for at noko har vorte utsett.

Eg har lyst til å spørje Sandberg om det berre er pengar han meiner det står på, og om det berre er å knipse i fingrane for å gjere politiet betre i stand til å takle terror. Gjørv-kommisjonen peika på at det ikkje er ressursane og strukturane som ein nødvendigvis måtte endre på, men at det var snakk om ressursane som ikkje fann kvarandre.

Per Sandberg (FrP) [10:40:27]: Jeg har vært veldig tydelig på dette. På kort sikt handler det om å tilføre mer ressurser. Men på lang sikt handler det om helt andre ting også: systemendringer og strukturendringer som gjør at politiet i mye større grad, domstolene i mye større grad og kriminalomsorgen i mye større grad kan bli mer effektive.

Jeg er den som er talsperson for å få til system- og strukturendringer, men akkurat nå har denne regjeringen ført oss opp i en situasjon der det strengt tatt er nødvendig med friske midler for å få oss i gang, rett og slett. Og når jeg sier at det er utsatt på ubestemt tid, er det fordi statsråden ikke greier å svare på når hun skal levere meldinger og stortingsproposisjoner til Stortinget. Stortinget vet jo ikke. Nå sies det mai – kanskje – om noen meldinger, som vi burde ha hatt på et langt tidligere tidspunkt.

Når det gjelder åpen soning, er ikke det noe problem. Problemet kommer når de som har begått alvorlig kriminalitet, slipper ut etter åpen soning. Åpen soning er Fremskrittspartiet for så lenge det gjelder trafikkforseelser – i mindre grad kriminalitet. Så er det sånn at Fremskrittspartiet ønsker seg mer soning. Vi ønsker tre fjerdedels soning, mens Senterpartiet ønsker to tredjedels soning.

Presidenten: Replikkordskiftet er omme.

Jan Böhler (A) [10:41:49]: I og med at jeg var fungerende leder for justiskomiteen under budsjettarbeidet, kan jeg ta på meg det komitelederen nevnte, takke komiteen for et veldig godt samarbeid om budsjettinnstillingen. Som vanlig har vi gode prosesser sammen; vi går rett på sak og får fram en innstilling som både viser enighet og forskjeller.

Senest i morges ble vi minnet om at ikke alt er svart – at det faktisk er mye bra ved justissektoren i Norge. Vi så i nyhetsbildet at noe som heter World Justice Project – en internasjonal organisasjon – utnevnte Norge til en av de fremste rettsstatene i verden. Den viste til kvaliteten på domstolene, kvaliteten i straffeprosessene våre, maktfordelingsprinsippet som fungerer godt, åpenhet i forvaltningen osv.

Vi ser jo av resultatene at domstolene våre ligger langt under målsettingene for saksbehandlingstid og tingrettene godt under. Vi ser at påtalemyndigheten, som har en maks saksbehandlingstid på 30 dager på ulike områder, ligger på 18–19 dager i gjennomsnitt før de har avgjort påtale eller tatt stilling i klagesaker. Vi ser at politiet har redusert saksbehandlingstiden sin i første halvår i år når det gjelder ferdig etterforskede saker, fra 127 dager til 110 dager i gjennomsnitt, og at unge lovbruyeres saker ligger på 30 dager før de er ferdig etterforsket, mens fristen er 42 dager. Vi ser også at køene i kriminalomsorgen, som er en viktig del av straffesaksjeden, har gått ned, slik at de nå er halvert siden 2011 da de lå over 1 400. Nå er det ned mot 700 som venter på soning. Det er en stor forskjell fra da den rød-grønne regjeringen overtok i 2006. Da lå tallet på 3 000–4 000.

Vi ser også at en viktig faktor når det gjelder kriminaliteten – antall unge lovbruyere under 18 år som kan få en kriminell karriere – går tydelig ned. Det er redusert med rundt 20 pst. i de senere årene.

Så det er mye som skjer, og mye som er positivt. Jeg er ikke enig i at alt står stille på justissektoren. Også innstillingen bærer preg av at det er bred enighet om de store grepene. Det er bred enighet om at vi skal utdanne 720 politistudenter fra Politihøgskolen hvert år i årene framover for å nå tallet på to per 1 000 innbyggere innen 2020. Og det er bred enighet om at vi må skaffe midler til det. Vi ser at hvis vi greier å gjøre det i åtte år framover, vil vi – i hvert fall hvis vi regner 350 flere netto per år – ha 2 800 flere politifolk i netto økning i 2020. Vi ser også at det er enighet om å følge opp beredskap og følge opp Gjørv-kommisjonen – med noen nyanser der. I det hele tatt går opposisjonspartiene i samme retning som regjeringen, men man vil altså foreslå større bevilgninger, mer penger – kanskje med unntak av Venstre – som det er opposisjonens jobb å gjøre, og man krever mer tempo i gjennomføringen.

Men i dette budsjettet har regjeringsspartiene også konsentrert seg om andre sider ved justissektoren enn bare mer penger, som vi mener er avgjørende å ta tak i. Man løser ikke det på den mest lettvinnte måten og utdyper svakhetene ved bare å bruke mer penger på noe som ikke fungerer godt nok.

Vi har stadig fått nye beskjeder om at vi har problemer, særlig når det gjelder å utløse samhandling mellom ressursene vi har i et lite land, for å skape trygghet og god beredskap. Senest i går kom rapporten om PST som viser at man

mangler samhandling med E-tjenesten, at man mangler samhandling mellom avdelingene i PST, samhandling med politidistriktene osv. Gjörv-kommisjonen satte spørsmålet om samhandling på spissen, med tittelen «Ressursene som ikke fant hverandre», da de beskrev beredskapen og situasjonen 22. juli. Justiskomiteen har, i forbindelse med at vi var hovedaktør i 22. juli-komiteen på Stortinget, gått nærmere inn i mangelen på samhandling med Forsvaret, med Sivilforsvaret og med politireserven. Også ved besøk hos Direktoratet for samfunnssikkerhet og beredskap har vi sett at det mangler en god, nær samhandling som kunne gitt bedre ressursbruk mellom etatene i vår sektor.

Vi har sett det også når det gjelder samhandling mellom politi, skatteetat og arbeidstilsyn med hensyn til arbeidet med restaurantkriminalitet, konkurskriminalitet, skattesaker osv.

Et nøkkelledd i budsjettet er å legge til rette for mer samhandling, å få en plan på ulike felter, som gjør at ting fungerer bedre på tvers – at vi får mer ut av ressursene. Det presenteres at man vil ha fram en felles plan for helikopterberedskapen mellom politiet, Forsvaret, redningstjenesten osv. Det presenteres at man vil utvikle en felles analyseenhet, PST, E-tjenesten og Nasjonal sikkerhetsmyndighet. Vi så i går at det er behov for å utvikle PST videre med mottaksenheter for å ivareta informasjon på en god måte innad i PST. Vi presenterer i budsjettinnstillingen at vi vil ha en klarere lovhjemmel for hvordan politiet skal be om bistand og få bistand fra Forsvaret i ulike situasjoner. Vi melder at den utredningen som Stortinget har bedt om når det gjelder samarbeidet mellom sivilforsvar, hjemmevern, politireserve – den utredningen som vi fra Stortingets side ba om i mars – vil komme allerede våren 2013 for å få til en bedre koordinering, se på sammenslåing, samordning, og effektivisering av disse beredskapsressursene.

Så det skjer mye for å ta tak i samhandlingen mellom ulike deler av justissektoren. De som sier at situasjonen er den samme som før 22. juli når det gjelder beredskap, mener jeg gir et urettferdig inntrykk og maler med for bred pensel det faktum at det er mye å gjøre framover. Men vi må ikke underslå at det er mye som også er gjort, og som er i ferd med å skje.

Når komiteen har besøkt politidistriktene, har vi sett at man er i ferd med virkelig å ta tak. De har bygget opp mye bedre varslingsrutiner for mannskapene sine, slik at man fort kan innkalle mannskapene i en beredskapssituasjon. De har innført et system hvor riksalarmen blir ivaretatt på en helt annen måte i hvert politidistrikt når det meldes riksalarm. De har økt kapasiteten sin på nødnummeret 112 inn til politiet. De trener på «skyting pågår» på en annen måte og med et annet fokus enn tidligere. Den instruksjonen er i ferd med å bli revidert og forbedret. Utdanningskapasiteten for mannskaper til utrykningsenheter, som er det fremste innsatspersonellet i politidistriktene, økes ved Politihøgskolen. Vi får mer operativt personell av den mest skolerte typen. Det er gjort mye for å etablere bedre helikopterberedskap allerede med helikopterberedskapen på Rygge, som skal kunne frakte bl.a. beredskapstroppen, og for å skaffe nye midler for å gjøre at Oslo politidistrikt nå har to politihelikoptre for å kunne være operative 24 timer i

døgnet. Det er kommet en nyvinning om å endre instruksjonen for redningshelikoptrene, slik at de skal kunne bistå politiet når det er akutt behov for politiet å komme seg raskt fram rundt om i landet med helikopterets hjelp.

Vi har sett styrkingen av beredskapstroppen. Vi har sett styrkingen av PST i dette budsjettet, med 30 nye millioner til neste år. Vi har sett at det er opprettet et situasjonssenter i Justisdepartementet, at PSTs situasjonssenter nå må forbedres, som det ble varslet i rapporten i går. Det er i gang en styrking av Direktoratet for samfunnssikkerhet og beredskap, med økt bevilgning neste år for å legge økt vekt på øvelser og med mulighet til å forbedre kontrollen med kjemikalier som ammoniumnitrat, som det kan lages bomber av.

Sikkerhetsloven er i ferd med å bli gjennomført når det gjelder sikring av bygg og anlegg. Det neste steget når det gjelder beredskap, er at viktige nye grep må tas i meldingen om Gjörv-kommisjonens rapport, som regjeringen har varslet vil komme i første kvartal i 2013. Her blir beredskapsgrep som nasjonal operasjonssentral knyttet til Oslo politidistrikt og Politidirektoratet, hvor man får en klarere bruk av stor knapp som kan trykkes på, og hvor man kan utvikle et system hvor ressursene kan samhandles landet rundt når det haster. Det er avgjørende å få en slik operasjonssentral på plass, som også Gjörv-kommisjonen sterkt anbefaler.

I den samme stortingsmeldingen er det grunn til å se på hvordan vi kan få god framdrift i etableringen av beredskapssenteret. Regjeringen varsler at den vil komme med en plan for det i denne stortingsmeldingen. Det er altså ikke slik at det ligger og seiler ute i det blå. Det er slik at det skal bli lagt fram en konkret plan for Stortinget i forbindelse med stortingsmeldingen om Gjörv-kommisjonen.

Det er også oppløftende at Stortinget er åpen for diskusjoner om hvordan vi kan styrke kapasiteten rundt i politidistriktene ved å se på om vi bør ha færre politidistrikter for å gjøre dem mer operative i avgjørende situasjoner. For vår del har vi antydning at man bør gå ned til et antall politidistrikter i nærheten av antallet fylker, mens Fremskrittspartiet har gått mye lenger som vi vet – til mellom fem og ti politidistrikter. Det skal bli en interessant diskusjon om dette til neste år.

I tillegg til å gjøre dette er det også behov for lovendringer som kan gjøre det mulig for politiet og beredskapen å fungere bedre. Vi har sendt lovendringer på høring om soloterror, terror som planlegges av enkeltpersoner, og som holder seg unna nettverk. Disse lovforslagene er, av dem som ønsker å kritisere, blitt framstilt i en karikert form, som om det er nok å ha gummihansker, mens det handler om at det til sammen skal være gjort nok av konkrete forberedelser til at man har passert en terskel. Det handler om at man må påvise at et forsett, en hensikt, ligger til grunn for disse forberedelsene. Det handler om at før man kan ta i bruk disse tiltakene overfor soloterroreister, må det prøves for domstolen. Så det er mye mer enn gummihansker som skal kunne påvises. Noe av kritikken mot disse lovforslagene må jeg si har vært temmelig banal.

Vi har også viktige lovforslag for PSTs og de som job-

ber med organisert kriminalitets mulighet til å skaffe seg informasjon, gi trygghet for deres informanter, for deres kilder. Dette ligger i nye regler for informantbehandling, som justiskomiteen har bedt om i forbindelse med stortingsmeldingen om organisert kriminalitet, og som er varslet på nyåret, hvor man vil komme med nye regler, slik at informantene har mindre risiko for å bli kjent av motparten og dermed bli utsatt for alvorlig trusler.

Det samme behovet for lovendringer har vi når det gjelder organisert kriminalitet, som er en stor trussel mot samfunnet vårt. Alvoret i den type kriminalitet skal understrekes ved at vi definerer den typen moderne nettverk som de organiserte kriminelle også inngår i, til å bli dekket av mafia-paragrafen eller paragrafen om organisert kriminalitet, som gir doble straffer.

Det er et stort spørsmål i innstillingen om budsjettet for neste år, om hvor stor vekt man skal legge på betydningen av økte ressurser på alle felter kontra å rette opp systemfeil, ta tak i holdninger, ledelse og kultur som Gjærv-kommisjonen påpeker, og som også den rapporten som kom om PST i går påpeker, at PST ikke har ligget tilbake for andre nordiske land, snarere tvert imot, når det gjelder ressurser. Den peker på at kanskje Danmark ligger litt over, men at PST ellers har fått en virkelig solid ressursøkning i de senere år, og at det ikke er det som er det avgjørende punktet for hvordan PST nå oppnår målet sitt om å trygge oss mot terror og andre trusler.

I Høyres merknader i innstillingen sier Høyre at det er en svakhet ved Gjærv-kommisjonens rapport at den mener at ressursituasjonen ikke var en kritisk faktor 22. juli. Det er vel det nærmeste vi har kommet en kritikk av Gjærv-kommisjonens rapport her på Stortinget siden den ble lagt fram. Jeg vil bare si for regjeringspartienes del, at vi også ser at det etter hvert vil bli behov for å øke ressursene på noen felt. Vi øker også ressursene på områder vi er sikre på bør økes i dette budsjettet, men vi mener også at vi først må ta på alvor at det enkleste kan være å pøse på med penger, og at vi kan gjøre det på feil måte hvis vi nå ikke går grundig inn i hvilke endringer vi trenger å gjøre for å få justissektoren til å fungere optimalt.

Presidenten: Det blir replikkordskifte.

Hans Frode Kielland Asmyhr (FrP) [10:57:16]: Representanten Jan Bøhler er en mann som ofte mener mye om justispolitikk, og det er bra. Det beklagelige er at den innflytelse som representanten Bøhler skulle ha på regjeringens politikk, tydeligvis er liten.

Jan Bøhler har vært ute og krevd islamistpoliti, fastpoliti, bekjempelse av narkotika i fengsler. Han ønsker ny terrorlov, og han ønsker lov mot fotballpøbler. Han har krevd tiggerforbud. Han har krevd umiddelbar stenging av Akersgata. Han krever beredskapssenteret etablert raskere enn regjeringen, og han krever mer synlig politi. Han har vært enig med Kristelig Folkeparti om å kreve pornofilter. Han kritiserer IKT-situasjonen i politiet, og han krever tiltak mot gjengkriminalitet. Når skal disse temaene komme til debatt i Stortinget?

Jan Bøhler (A) [10:58:16]: Det var en voldsom oppramsing, og spøreren gjør det umulig for meg å svare på hvert enkelt punkt. Men hvis jeg hadde hatt mulighet til det, skulle jeg gjerne svart på alt sammen.

Når det gjelder beredskapssenter, er det regjeringen som har gått foran og avklart hvor man ønsker å legge det, mens opposisjonspartiene fortsatt diskuterer alternativer i Akershus og rundt omkring i landet og holder det ene og det andre åpent, mens regjeringen har tatt det første steg, bevilget penger, sagt hvor man ønsker å legge det, og vil komme med en konkret plan i stortingsmeldingen om Gjærv-kommisjonens rapport.

Når det gjelder – jeg må ta eksempler her – innsatsen for å forebygge voldsekstreme miljøer, har Oslo-politiet svart veldig godt på det jeg ba om, en samordnet forebygging i disse miljøene, og lagt en plan for hvordan man følger dem døgnet rundt, og i høyeste grad avsatt ressurser til denne innsatsen.

Når det gjelder gjengkriminelle, har det vært et gjengprosjekt gjennom mange år, som virkelig har oppnådd gode resultater når det gjelder å ta hånd om bl.a. B-gjengen.

André Oktay Dahl (H) [10:59:33]: Jeg synes det var en svært god replikk fra representanten Kielland Asmyhr, for det er ganske vanskelig mange ganger å skjønne hva som er representantens Bøhlers politikk, og hva som er Arbeiderpartiets politikk. Men det er ikke det som er mitt spørsmål.

Mitt spørsmål er ganske kort. Hvor mye ble trukket inn fra politiets driftsbudsjetter i 2012 til sentral IKT-satsing, og hvor mye vil bli trukket inn i 2013 fra politiets driftsbudsjetter til sentral IKT-satsing?

Jan Bøhler (A) [11:00:01]: Tallet i 2012 skulle ligge rundt 250 mill. kr. Til sammen brukes det 360 mill. kr i år på IKT i politiet. Det var 80 mill. kr som var øremerket i tillegg til det som brukes i politidistriktene. Det er også noen midler som Politidirektoratet og enheten som heter PDMT, Politiets data- og materielltjeneste, bruker i tillegg. Det gjør at det er en kraftig opptrapping av innsatsen for å bygge ut infrastrukturen når det gjelder IKT i politiet, og den vil bli ferdigstilt i løpet av 2012–2013, som er varslet i budsjettet. Det er åpenbart at det er ting der som vi gjerne ville gjort tidligere, men i denne siste fasen er det ganske hard jobbing som må til for å få den infrastrukturen på plass.

Hans Frode Kielland Asmyhr (FrP) [11:01:10]: Denne debatten er finalen på den viktige budsjettbehandlingen som justiskomiteen har vært gjennom, hvor vi har mottatt innspill fra en lang rekke organisasjoner og aktører på justisområdet.

Vi hadde en høring om budsjettet i komiteen, hvor det i denne perioden faktisk var rekordmange som hadde meldt seg på. Mange av disse kom med tydelige påpekninger om mangler i regjeringens fremlagte budsjett, f.eks. det som gjelder domstolene, hvor landets dommere har skrevet brev til komiteen. Også andre forhold har blitt påpekt.

Likevel tar ikke regjeringspartiene noen av disse innspillene inn over seg.

Er Jan Bøhler av den oppfatningen at vi nå bør avskaffe komiteens budsjettføring?

Jan Bøhler (A) [11:02:14]: Nei, absolutt ikke. Den gir mye viktig kunnskap, og noe av det som tas opp i høringene, og som ble tatt opp i år, er også reflektert i vår budsjettinnstilling. For eksempel når det gjelder påtalemyndighetenes kommentar til sitt budsjett, sier vi at vi vil følge det opp og komme tilbake til det i revidert budsjett, samtidig som vi peker på at påtalemyndighetene – når vi ser på resultatene – ligger svært godt an når det gjelder kravene til saksbehandlingstid osv.

Det samme gjelder domstolene. De fikk ekstra midler i 2010–2011 for å ta unna en kø, og de innsatsmidlene er redusert noe de to siste årene – de beholder 20 mill. kr av dem til neste år. Nå har de akkurat fått 7 mill. kr ekstra i år, som resultat av midler som ble overført i en saldering nå før jul, hvor de får mulighet til å investere mer i IKT i år.

Vi hører, men vi kan ikke gjennomføre alt på en gang.

Presidenten: Dermed er replikkordskiftet omme.

André Oktay Dahl (H) [11:03:39]: Da vi diskuterte justisbudsjettet i fjor, hadde det gått mindre enn fem måneder siden 22. juli. De fleste var da fortsatt i villrede og preget av usikkerhet. I fjor startet jeg derfor Høyres innlegg med å takke de ansatte i Justisdepartementet for å ha gjennomført en kjempejobb under veldig vanskelige forhold, både arbeidsmessig og følelsesmessig. Det er en honor jeg har lyst å starte med også i dag. De ansatte har jobbet i et klima preget av et kritisk fokus som ikke har vært mindre enn i fjor, snarere tvert imot.

Gjorv-rapporten måtte komme med sine funn og viste mange år med politiske forsømmelser, som før eller senere måtte bli synlige. Samtidig må vår sektor løse en lang rekke oppgaver som har svak eller ingen tilknytning til det kommisjonen diskuterer, f.eks. det å sikre balanse i straffesakskjeden, sikre balanse mellom beredskap og det som handler om dag-til-dag-jobb, eller hverdagsberedskap, som man også kan kalle det, sikre at man ikke løper av gårde ukritisk til ethvert forslag som kanskje kan forebygge terror, men som ikke vurderer forholdet til personvernet godt nok og sikre at vi ikke glemmer alt det viktige forebyggende arbeidet – ikke minst hos frivillige – som bidrar til mindre kriminalitet og bedre tilbakeføring.

Alt det må vi huske på, slik at vi ikke utilsiktet beveger oss skrittvis mot mindre demokrati. Alt dette må skje innenfor rammen av det alle partier har som et felles politisk prosjekt: å bevare det beste av det beste i den norske modellen, rettsstaten og demokratiet vårt.

Vi er enige om veldig mye i norsk politikk, ikke minst i justispolitikken, og vi skrøt alle av tingrettens håndtering av terrorrettsaken. Det er viktig å huske på hva det var vi i realiteten skrøt av, når vi skal møte fremtidige trusler fremover også, nemlig måten vi håndterer ting på i Norge, som det velutviklede demokratiet vi er.

Om ikke Norge har vært det før, er vi i alle fall nå en

liten øy av velstand og harmoni, i en verden som ikke preges av akkurat det samme. Det stiller oss overfor noen utfordringer. Den ene, og mest krevende, er at alle skjønner hva som skal til for at Norge skal fortsette å ha det slik også i fremtiden. Da er selvtilfredshet i oljenasjonen Norge og ignoranse overfor alle lands utfordringer problematisk. Tap av konkurransekraft og en stadig mer todelt økonomi er ting som på lengre sikt kan skape problemer med å beholde det vi har nå.

Den andre, mest åpenbare justispolitiske utfordringen, er at vi, som et lite, rikt land med åpen økonomi, har hatt en litt naiv tilnærming, fra både folk og myndigheter, til hva det betyr for oss når det gjelder kriminalitetsutfordringer.

Når vi diskuterer lav politidekning i Norge, er det grunn til å huske på at landene rundt oss, på grunn av deres økonomiske situasjon, vil bidra til å skape ytterligere kriminalitetspress. Én ting er asylpolitikken, men det er grunn til å se på hva som skjer når land som er svært nærme oss, kutter i sine velferdsgoder og kanskje også i sine politibudsjetter. Da får vi flere sinte og frustrerte personer, som vi i økende grad ser orienterer seg mot sterke menn eller autoritære tenkemåter, mens vi har færre politifolk å samarbeide med, når disse personene flytter på seg.

Jeg håper at venstresiden i Norge, i sin iver – noen ganger – etter å stemple borgerlige partier som noe de ikke er, husker på det felles ansvaret vi har for å bekjempe deler av fremmedfrykten og hatet vi ser veldig nærme oss. Roper man ulv, ulv for mye om f.eks. Fremskrittspartiet eller Høyre, risikerer dere at deler av arsenalet er brukt opp når vi trenger å stå sammen med dere i kampen om noe som er viktigere.

Flere personer forventes altså å komme til Norge for å få noe av vår rikdom – lovlig eller ulovlig, fredelig eller voldelig. Kanskje flytter de ikke på seg i det hele tatt, men tar pc-en i bruk og hacker bevisst f.eks. land som Norge, som mangler strategi og tankegang for å bekjempe «cyber crime», eller som ikke har gjort seg noen som helst vurderinger knyttet til måten man bygger ut 4G-nettet på og hvem man inviterer inn. Regjeringens invitasjonsstrategi på dette er omtrent som en 14-åring som holder hjemmealene-fest for første gang og legger ut åpen invitasjon på Facebook. Høyre vil derfor i senere innlegg komme tilbake til våre forslag knyttet til bedre bekjempelse av «cyber crime», organisert kriminalitet og MC-kriminalitet.

Internasjonalt og regionalt samarbeid blir enda viktigere, og målet om høyere politidekning blir mer prekært enn det noen gang har vært. Jeg har lyst til å berømme den sittende statsråden for å ikke dekke over at vi har for få politifolk. Den øvelsen behersket forgjengeren hennes til fingerspissene, men vi fikk en klar tilbakemelding i Gjorv-rapporten. Spørsmålet er nå om vi klarer å trekke lærdom av det fremover og se på hvilke resultater vi får for de pengene vi bruker. Politiet har fått mer penger, PST har fått mer penger, og nødnett har man også brukt penger på. Men hva er resultatene av det pengene har gått til? Den eksterne rapporten vi fikk om PST, viste også et PST som delvis er ute av stand til å levere, og ikke minst et departement som manglet kompetanse til å styre og gi signaler.

Bunken med ubetalte regninger til en ny regjering etter

valget neste år er stor. Vi må da i det minste nærme oss en politibemannning som alle har forutsatt at i det minste skal være på to politifolk per 1 000 innbyggere. De må jobbe når det skjer noe, ikke når det ikke skjer noe. Ikke minst må de jobbe med det vi trenger politifolk til, og det får vi behandlet under interpellasjonen senere i dag.

Det var en overraskelse at budsjettet ikke innebærer det forventede løftet for sikkerhet og beredskap, og det er få nye, konkrete tiltak som er i tråd med anbefalingene fra Gjorv. Budsjettet legger ikke opp til en etterlengtet bemanningsøkning. Det er bra at det settes av penger til øvelse på strategisk nivå, men det er ingen signaler om mulighet til mer trening på operativt nivå blant politifolk. Høyre foreslår derfor økte midler til både IKT, til trening og til ansettelse av politifolk. Det er grunn til å merke seg at politiet, til dels som en protest, vedtok en tilslutning til generell bevæpning som en markering mot at POD og Justisdepartementet ikke har tatt inn over seg f.eks. treningsbehovet. Høyre kommer til å behandle spørsmålet om bevæpning på sitt landsmøte neste år. Det er et trist paradoks at det ikke nødvendigvis bare var kriminalitetsbildet, men manglende satsing fra regjeringens side som gjorde at politiet fattet det vedtaket, for det blir ikke bedre politiberedskap av at det i enkelte politidistrikt er en politidekning på én per tusen, og at disse ikke har tid til å trene. Det trengs mer penger til et politi som bør få færre oppgaver, sånn at de kan konsentrere seg om det de bør – skape mer trygghet.

Mens Storberget i åpen høring var veldig klar og sa at man burde redusere politiets oppgaver, ser det ut til at man med nåværende minister ikke har tenkt i den retningen. Det gis motsatt signal. Det er uheldig. Vi burde i dag ha gitt signal til politiet om at de vil få ikke bare færre mål, men færre oppgaver, sånn at de kan konsentrere seg om det de bør være gode på i 2013.

Høyre er glad for at regjeringen lager en miniutgave – jeg får kalle den det – av den politistudien vi har foreslått og blitt nedstemt på tidligere. Vi håper det blir et godt grunnlagsdokument, men vi er redd for at det kan bli hastverksarbeid. Det er topptungt, og vi håper man rekker å innhente eksternt og utenlandsk ekspertise.

Ellers registrerer jeg at spørsmålet jeg stilte til representanten Bøhler om hvor mye som skal trekkes inn fra politiets driftsbudsjetter til IKT i 2013, forble ubesvart. Det betyr – hvis ikke statsråden klargjør det – at Stortinget heller ikke i år vil vite hvor mye penger politiet reelt sett vil ha til å ansette folk for neste år. Bunken med ubetalte regninger til en ny regjering er som sagt stor. Vi har alle stått sammen om en kriminalomsorg som bedre skal rehabilitere og tilbakeføre. Men de ansatte opplever ikke at det er mulig å gjennomføre St.meld. nr. 37. Det legges dessverre ikke frem en egen kapasitetsplan for Stortinget, og fengslene er overfylte. Høyre er åpen for å vurdere EK – elektronisk kontroll – også som varetektssurrogat, men det må skje på en betryggende måte og vil ikke alene kunne løse kapasitetsutfordringene. Det viktigste er at kriminalomsorgen får mulighet til å planlegge mer langsiktig enn det legges opp til.

Domstolene og den høyere påtalemyndighet er som vanlig forsiktige i kravene sine, men det er helt tydelig at

man ikke har funnet systemer for å skape varig balanse i straffesakskjeden når vi ser at henholdsvis Domstoladministrasjonen og Riksadvokaten uttrykker sin bekymring til Stortinget om sin arbeidssituasjon.

Avslutningsvis: Representanten Bøhler var inne på det Høyre i sine merknader skriver om penger. Det er jo åpenbart at det også er en ressursutfordring når det ikke er nok politifolk på jobb til å kunne sikre f.eks. offentlige bygninger etter et terrorangrep. Flere tusen har ikke operativ evne. Da er det også et spørsmål om trening og ressurser.

Presidenten: Presidenten oppfordrer representanten Oktay Dahl til å vurdere om det forslaget som Høyre står alene om, og som fremdeles ikke er tatt opp, skal komme til votering?

André Oktay Dahl (H) [11:13:18]: Det skal det.

Presidenten: Representanten André Oktay Dahl har tatt opp det forslaget han refererte til.

Det blir replikkordskifte.

Tore Hagebakken (A) [11:13:59]: Representanten Oktay Dahl var naturlig nok innom oppfølgingen av Gjorv-kommisjonens rapport. I innstillingen sier Høyre at det er en svakhet med Gjorv-kommisjonen at den konkluderer med at «ressurssituasjonen ikke var en kritisk faktor for å håndtere hendelsene 22. juli». Videre sier Høyre at

«rapporten fra kommisjonen er et viktig bidrag når vi skal legge rammene for fremtidens beredskap. Men den er heller ikke mer enn det».

Hva betyr det egentlig? Mitt spørsmål er: Hvorfor denne mangelen på tillit til Gjorv-kommisjonen på et så viktig punkt, og hva tilsier at Høyre – i alle fall i egne øyne – har mer kompetanse til å vurdere dette enn kommisjonen? Eller er det rett og slett sånn at kommisjonens konklusjoner stemmer dårlig med Høyres retorikk?

André Oktay Dahl (H) [11:14:57]: Høyre har hele tiden sagt at vi har stor tillit til kommisjonen og dens konklusjoner. Men kommisjonen berører ikke alt. Det er derfor vi også har hatt høringer her i Stortinget som egentlig har avdekket ganske mye av det jeg prøvde å ta opp i mitt timinuttersinnlegg nå. Det er også et avsluttende svar til angrepet fra Jan Bøhler. Kommisjonen har pekt på en lang rekke forhold, nemlig at det er ulike kulturer og manglende samarbeid på tvers som er hovedproblemet. Men når det er for få folk med operativ evne til å sikre bygninger, når man ikke har utviklet en egen IKT-strategi, når man har brukt over en milliard på IKT, men ikke fått noe særlig igjen og man ikke greier å ansette folk, er det faktisk et både-og. Fremover er vi er nødt til å se på måten vi skal ansette folk på. Da er konklusjonen fra Gjorv-kommisjonen viktig. Samtidig synes jeg det var greit å få høringer i kontrollkomiteen som viste at både Gjorv-kommisjonen og kontrollkomiteen kom frem til det samme som Høyre i flere år har påpekt når det gjelder problemene med norsk justispolitikk.

Akhtar Chaudhry (SV) [11:16:07]: Det er en kjent profil i Høyres politikk at de som har minst, skal betale regningen for at de som har mest, skal få enda mer. Det ser vi nå igjen i Oslo. Fri rettshjelp har eksistert i Oslo siden 1893. Der får de som sitter lengst nede ved bordet, hjelp av fellesskapet. Dette har byrådet i Oslo nå foreslått å legge ned for å betale regningen til skattelette.

Mitt spørsmål til representanten Oktay Dahl er: Er det denne politikken vi kan forvente dersom Høyre mot formodning skulle vinne valget neste år, nemlig at de som har mest, skal få enda mer, og de som har minst, skal betale regningen?

André Oktay Dahl (H) [11:17:03]: Jeg må minne om at representanten Chaudhry er medlem av Stortinget, ikke av Oslo kommunestyre, selv om det noen ganger virker sånn. Oslo kommune har gjort dette – ja. Men det som skjer i denne salen, og som representanten Chaudhry – med flertallet her – kunne gjort noe med, er å sørge for at staten tar det ansvaret som staten har, når det gjelder å tilby fri rettshjelp. Det er ikke i utgangspunktet en kommunal oppgave. I budsjettet legger man altså ned første-linjeprosjektet, som gir alle en mulighet til å få en times gratis juridisk bistand. Det var en av den forrige statsråds store seire å få til i regjering. Men det man velger å gjøre, er å legge ned det prosjektet som var svært viktig for veldig mange. Da synes jeg kanskje man heller skulle bruke energien på egen regjering, som har mer penger til fordeling enn noen gang, enn å konsentrere seg om hva som skjer i Oslo kommune. Man trenger ikke å titte bort på rådhuset for å se hva som kan skje der. Man har en regjering som faktisk viser med egne handlinger hva den gjør, og ikke gjør, for de svakeste av de svake når det gjelder et statlig ansvar for fri rettshjelp.

Jenny Klinge (Sp) [11:18:23]: Regjeringa etablerte Kongsvinger fengsel som eit fengsel for utanlandske innsette som skal utvisast. Målet er tilpassa soning, lettare tilgang til tolketenester osv. Framstegspartiet har eit framlegg om å ha dårlegare standard for utanlandske fangar i norske fengsel. Det er i strid med internasjonale konvensjonar, det er mot diskriminering på bakgrunn av etnisitet, osv. Det går sakte og gradvis mot eit val. Eg har lyst til å spørje representanten Oktay Dahl om Høgre kan støtte det forslaget Framstegspartiet har om at det skal vere dårlegare standard for utanlandske fangar i norske fengsel. Dersom de ikkje kan det: Er det ein forskjell i menneskesyn som ligg til grunn, og er det eit godt utgangspunkt for eit regjeringssamarbeid framover?

André Oktay Dahl (H) [11:19:11]: Først må jeg si at jeg er glad for at regjeringen gjør det den gjør med Kongsvinger fengsel. Det i det hele tatt å gjøre det var jo menneskefiendtlig da Høyre og Fremskrittspartiet for et par år siden foreslo å ha egne avdelinger og egne fengsler for kriminelle utlendinger. Så jeg synes kanskje man skal titte litt på seg selv før man begynner å prate om menneskesyn og den slags.

Når det gjelder Fremskrittspartiet og Høyre, er vi ikke

sammen om merknader. Men jeg tror faktisk det er ganske åpenbart at vi ikke kan ha nøyaktig det samme soningstilbudet. Det vil avhenge av om du skal tilbakeføres til det norske samfunnet eller ikke.

Men jeg har lyst til å spille ballen videre til regjeringen, som sitter med ansvaret, for det er ikke avklart hva slags nivå de skal ha og hva slags tilbud som skal gis ved Kongsvinger fengsel. Der er de ansatte svært bekymret. Så spørsmålet er jo da: Skal det være høyere standard her, eller skal det være lavere standard? Det har faktisk ikke regjeringen selv, som har sittet med ansvaret i syv år, greid å gi svar på – når den først igangsetter dette tiltaket, som det burde være flere eksempler på.

Presidenten: Replikskordskiftet er omme.

Akhtar Chaudhry (SV) [11:20:30]: SV er stolt over at vi har ledet landet i syv år. I samarbeid med våre regjeringspartnere har vi dreid norsk politikk til venstre. Det har skapt over 330 000 flere arbeidsplasser i landet, og økonomien styres solid og trygt. Det gjør at renten er lav. Arbeidsløsheten er lav, og folk her ser lyst på framtiden. Denne tryggheten er grunnleggende for å ha et harmonisk samfunn. Stor arbeidsledighet og økonomisk utrygghet skaper uro. Det hemmer nasjonens evne til innovasjon og verdiskapning. Det skaper også grobunn for kriminalitet og utrygghet.

SV og regjeringen vil fortsette å styre landet på det verdigrunnet vi hittil har styrt på. Vi ser ingen grunn til å utsette økonomien, landet og samfunnet for eksperimenter.

Vi må konstatere at Norge er et trygt land å bo i. Vi fortsetter imidlertid vår jobb for å gjøre landet enda tryggere. Vi skal bygge et nytt beredskapssenter, kjøpe nye redningshelikoptre, bygge ut nødnettet, utbedre ledelseskultur i politiet og styrke NorCERT.

Til tross for at vi bor i et fritt land, utsettes mange mennesker, særlig kvinner, for vold i nære relasjoner og seksualisert vold. I løpet av de siste årene har vi innført et eget straffebud i lovverket mot vold i nære relasjoner. Straffen mot vold i nære relasjoner er skjerpet, krisesentertilbud er lovpålagt, politiet har økt kompetanse og oppmerksomhet mot både forebygging og etterforskning av voldssaker. Retten til en kostnadsfri samtale med advokat før anmeldelse i saker som vil omfattes av bistandsadvokatordningen, er på plass. Et DNA-register er opprettet, og det er opprettet stillinger i Kripos som målrettet jobber mot seksuallovbrudd. Det skal nå forskes på partnerdrap.

En trygg tilværelse er en menneskerett. Å bli utsatt for trusler om vold, psykisk eller fysisk vold, reduserer livskvaliteten. Det går på menneskeverdet løs. Derfor bruker regjeringen og SV mange krefter og ressurser her. Likevel kan vi si at altfor mange kvinner og barn og – ikke minst – eldre opplever vold. Noen ganger får det fatale konsekvenser.

Jeg mener det viktigste forebyggende tiltak mot vold i nære relasjoner er å snakke om det og skape gode holdninger – gjerne allerede fra barndommen.

Regjeringen og SV er meget opptatt av at alt som kan trygge kvinner, utredes, finansieres og igangsettes. Et av

tiltakene som vil gjøre kvinner tryggere, er den såkalte omvendte voldsalarmen. Det har dessverre tatt altfor lang tid å framskaffe denne løsningen. Jeg ønsker at justisministeren personlig engasjerer seg i saken, slik at dette tiltaket kan igangsettes snarest mulig. Dette kan bety en styrket livskvalitet for mange kvinner.

Onsdag 21. november åpnet Statens barnehus i Ålesund. Det er et tverrfaglig kompetansesenter som ivaretar barn etter å ha vært vitne til vold eller utsatt for vold eller seksuelle overgrep.

«Barnehuset representerer døren inn der barna får hjelpen de trenger. Overgrepsutsatte barn er i en sårbar situasjon – vi skal tilby dem den beste ekspertisen og gi dem bedre rettsikkerhet», sa politimester Jon Steven Hasseldal i sin åpningstale.

Dette er det åttende barnehuset i landet. I Soria Moria-erklæringen lovte vi et barnehus. Vi ser imidlertid at dette er et meget godt og treffsikkert tiltak rettet mot en sårbar gruppe. Derfor er vi fornøyd med at satsingen går videre. Det er gode tilbakemeldinger om barnehus. Nå gjelder det å få flere til å bruke dem og passe på at de har god økonomi. Det er svært viktig at politiet hele tiden retter oppmerksomheten mot vold i nære relasjoner. Regjeringen har bestemt at det skal opprettes en stilling i hvert politidistrikt. En tjenestemann eller kvinne skal jobbe i 100 pst. stilling med forebygging og bekjempelse av vold. Jeg ønsker at statsråden forsikrer seg om at det finnes en slik stilling i samtlige politidistrikter, og at det er 100 pst. stilling. Regjeringen har varslet en stortingsmelding om vold i nære relasjoner. Det ser SV med glede og engasjement fram til. Jeg ønsker også at kommunene må bruke tid på å lage sin egen tiltaksplan mot vold i nære relasjoner.

Helt siden 22. juli i fjor er det rettet skarp og berettiget kritikk mot beredskapen her i landet. 22. juli-kommisjonen oppdaget store mangler i vår beredskap. Dette er vi nødt til å rette opp i. Vi er et åpent og demokratisk samfunn, bygd på tillit og deltagelse. Uansett tiltak kan vi aldri være 100 pst. trygge for voldshandlinger. Derfor må både det sivile samfunnet og beredskapsapparatet ta farer og trusler på alvor. Regjeringen foreslår 45 mill. kr til Direktoratet for samfunnsikkerhet og beredskap. Pengene kommer utenom pris- og lønnskompensasjon.

I rapporten fra 22. juli-kommisjonen får politiet hard kritikk. Kommisjonen slår fast at det først og fremst er behov for endring i ledelse, samhandling, kultur og holdninger snarere enn økte ressurser, ny lovgivning, organisering eller store verdivalg. Derfor har regjeringen foreslått å bevilge 25,5 mill. kr til ledelsesutvikling i politiet.

Norsk kriminalomsorg er tuftet på en human tradisjon. Regjeringen har i løpet av de siste årene rendyrket denne tradisjonen. St.meld. nr. 37 for 2007–2008 er himmel over regjeringens kriminalomsorg. Det er en melding som ble godt mottatt av dem som jobber i kriminalomsorgen, og det var også så godt som enstemmig. Jeg blir derfor overrasket over at Høyre skriver følgende i sine merknader:

«Dette gjør at en eventuell ny regjering etter valget i 2013 får en svært krevende jobb med å rydde opp etter de siste års eksperimenter med norsk kriminalomsorg.» Jeg håper at denne merknaden forklares for Stortinget.

I 2011 ble 52 utenlandske innsatte overført til soning i hjemlandet. Ifølge departementets beregninger er potensialet rundt 100 – og det skal vi jobbe med.

Regjeringen har besluttet å etablere et eget fengsel for utenlandske innsatte uten oppholdstillatelse ved Kongsvinger fengsel, avdeling Vardåsen, med 97 plasser. I motsetning til Høyre og Fremskrittspartiet har ikke regjeringens partiene tenkt å tilby utlendinger i norske fengsler dårligere standard enn norske innsatte. Regjeringens mål med å opprette eget fengsel for utenlandske innsatte er å utvikle et tilpasset tilbud, men med samme kvalitet som tilbudet til øvrige innsatte i norske fengsler. Dette skal gjøres bl.a. gjennom styrket samarbeid og kompetanseoverføring i justissektoren, muliggjøre sambruk av tjenester som tolketjenester. Jeg vil understreke at prinsippet om likhet for loven ligger til grunn for alle innsatte, uavhengig av statsborgerskap, og at det derfor ikke er aktuelt at det gis et dårligere tilbud i fengsel for utenlandske innsatte.

Jeg må si at det smaker dårlig når Fremskrittspartiet skriver følgende i sine merknader: For disse medlemmer er det avgjørende at

«man bør gjøre om enkelte institusjoner som tilpasses utenlandske kriminelle med lavere standard enn fengslene der nordmenn som skal tilbake til det norske samfunnet, soner».

Dette viser et menneskesyn som SV er sterkt uenig i.

Kriminalomsorgen gjør et fantastisk arbeid. De tar seg av mennesker som alle andre har sviktet. Reparasjonsarbeid er vanskelig, derfor står det respekt av den jobben som gjøres hver eneste dag i norske fengsler og i friomsorgen. Jeg finner det derfor beklagelig at Høyre kutter 5 mill. kr til administrasjonen i den samme kriminalomsorgen. Det er en lite verdig takk for innsatsen.

La meg avslutte med å si det jeg begynte med. Det norske samfunnet er et fritt samfunn. Det styres etter et verdi-grunnlag som står for minst mulig avstand mellom mennesker, trygt samfunn og trygge arbeidsplasser. Da ser vi ingen grunn til å utsette dette samfunnet, dette landet og denne økonomien for eksperimenter fra høyresiden.

Øyvind Korsberg hadde her overtatt presidentplassen.

Presidenten: Det blir replikkordskifte.

Ulf Leirstein (FrP) [11:30:46]: Jeg har lyttet med stor interesse til min kollega Chaudhry innlegg. Jeg hadde nesten tenkt han skulle snakke mer om Oslo i sitt innlegg – med tanke på hvilket viktig møte han skal på senere i dag – men det gjorde han ikke.

Jeg registrerer at representanten er innvalgt fra Oslo. I hovedstaden har vi enorme utfordringer når det gjelder kriminalitetsbekjempelse. Jeg, som også bor i denne byen av og til, følger med i nyhetsbildet. Hovedstaden har store utfordringer, ikke minst i helgene. Politiet har en kjempejobb med å prøve å håndtere alt som skal gjøres.

Er det slik at representanten Chaudhry er fornøyd med det justisbudsjettet som nå er lagt fram, og som han selv

kommer til å stemme for senere i dag? Med tanke på å få kontroll på den situasjonen som er i Oslo, kan han garantere at hverdagen for den jevne osloborger og dem som bor i hovedstaden, blir tryggere med det justisbudsjettet han nå er veldig for?

Akhtar Chaudhry (SV) [11:31:47]: Jeg er stolt over det politibudsjettet som regjeringen har lagt fram både for landet og for Oslo. Jeg er en osloborger, ferdes i denne byen og kjenner meg ganske trygg både på Furuset, hvor jeg bor, på Tøyen, hvor jeg ferdes, på Grønland, hvor jeg går av T-banen, og rundt Stortinget. Jeg viser til det budsjettet som regjeringen har lagt fram. Det vil gjøre Oslo enda tryggere.

Anders B. Werp (H) [11:32:27]: Universitetet i Bergen la i juni 2011 fram en rapport som etterlyste bedre rettssikkerhet knyttet til DNA-analyse og påpekte den manglende «second opinion»-muligheten man hadde i Norge.

Den 4. mars 2010 så representanten Chaudhry seg nødt til å gå til det skritt å si at Høyres representanter opptrådte som betalte lobbyister for et alternativt DNA-analysesenter – en uttalelse han senere måtte dementere i VG.

Så ser vi i dette budsjettet at DNA-analysekapasiteten i Tromsø skal utvikles. Man står da igjen med ett institutt – ikke en «second opinion»-mulighet på DNA-analyse.

Mitt spørsmål er: Hvordan ønsker da representanten Chaudhry å ivareta rettssikkerheten og effektiv etterforskning, spesielt for de voldtatte kvinnene?

Akhtar Chaudhry (SV) [11:33:32]: Jeg må konstatere at Høyre er mest opptatt av fortiden. Jeg er mer opptatt av fremtiden. Jeg er også, som representanten vet, opptatt av rettssikkerheten til alle, men ikke minst – og særlig – kvinner som blir utsatt for vold.

Denne regjeringen har i løpet av de siste syv år styrket kvinners rettssikkerhet, bl.a. ved å opprette DNA-register, sørge for at det er nye stillinger i Kripos – og styrke DNA-forskningen i landet.

Det Høyre er opptatt av, er kun én ting, og det er hvordan private aktører kan komme inn i markedet. Det er ikke denne regjeringens fremste mål. Vi har trygg DNA-forskning i landet. Når jeg reiser rundt og snakker med politiet, har jeg aldri hørt at det er noe problem, heller ikke for domstolene er det noe problem. Det leveres godt forskningsmateriale og etterforskningsmateriale til domstolene i Norge.

André Oktay Dahl (H) [11:34:49]: Representanten besvarte ikke spørsmålet. Spørsmålet handlet om hvorvidt representanten Chaudhry synes det er greit med ett miljø når han tidligere har sagt at det er viktig med to miljøer. Hva har han tenkt å gjøre for å opprette flere enn ett miljø?

Akhtar Chaudhry (SV) [11:35:05]: Det viktigste er ikke om det er ett eller tre eller seks eller ti, det viktigste er at det er kompetente miljøer. Vi har et kompetent miljø. Det bør representanten begynne å ha tillit til. Vi har

vårt eget miljø. Det leverer meget gode resultater, og jeg forventer at representanten har tillit til det miljøet.

Presidenten: Replikordskiftet er omme.

Jenny Klinge (Sp) [11:35:50]: Dei grunnleggjande behovene vi menneske har, er meir enn mat, drikke og klede. Ei lita jente frå eit krigsherja land i Afrika vart spurdt av ein Dagsrevyen-journalist ein gong om kva ho ville bli når ho vart stor. Det er slike spørsmål ein stiller ungar, og det brukar å kome svar som brannmann, popstjerne eller flyvertinne.

Svaret frå denne jenta var derimot dette: «Safe», svarte ho. Trygg var det ho ville bli når ho vart stor. Eg gløymer ikkje dette svaret. Det kjem for meg ofte når eg høyrer om sårbare ungar som veks opp under utrygge forhold, anten det er på grunn av krigshandlingar, vald og overgrep eller trakassering.

Behovet for å vere trygg har vi alle. Vi som er valde av folket til å styre, har eit stort ansvar for nettopp at folk i landet vårt skal kunne kjenne seg tryggast mogleg. I tillegg har vi eit internasjonalt ansvar for å bidra til å betre forholda for menneske i land der ufreden rår.

Justisbudsjettet består av mange tal, kapittel og budsjettpostar. Attom desse tala – og framom dei – ligg det eit mangfald av oppgåver som skal løysast. For dei pengane som vi rettar inn imot dei ulike tenesteområda, skal m.a. politiet førebyggje kriminalitet, dei skal oppdage og oppklare eit vidt spekter av lovbrøt. Domstolane skal løyse opp i tvistar og dømme, og kriminalomsorga skal ta hand om dei som blir dømde. Målet er ikkje straffa i seg sjølv, men at flest mogleg skal vere lovlydige når dei kjem ut att, og då må det også målretta tiltak til.

Samfunnsberedskapen skal vere god for å kunne takle kriser. Sivilforsvaret må vere raskt på pletten og vere kvalifisert til å takle ulike oppgåver. Brannetaten må vere i stand til å rykke ut og gjere jobben når det brenn. Vi kan halde fram slik med å ramse opp kva slags viktige tenester vi får att for dei pengane som er lagde inn i justisdelen av statsbudsjettet for 2013, og så kan vi også ramse opp kva meir vi kunne fått til dersom vi hadde hatt meir pengar.

Beredskap har vorte løfta fram som eit særskilt viktig område etter terrorangrepet i juli 2011. Det er nødvendig, for vi har fått høyre om altfor mykje som svikta då det skjedde som ingen kunne sjå for seg skulle skje. Samstundes må vi ikkje gløyme at å forhindre ugjerningar også handlar om å vere tidleg på pletten og tilby oppfølging for unge menneske som er i ferd med å hamne på skråplanet.

Politiet skal ikkje vere berre eit aksjonspoliti som er der når det smell. Det skal vere til stades i lokalsamfunna og kunne samarbeide godt med andre viktige aktørar, som skular og barnevern. Dei skal kunne fange opp når kriminelle miljøer er i ferd med å utvikle seg, og helst gripe inn tidleg.

Eg skulle vere med i ein debatt på radioen tidlegare i år. Eg har ein gut på 12 år som tidvis er interessert i det eg held på med som stortingsrepresentant. Han spurde kva eg skulle tale om på radioen, og eg fortalde at det var om nærpolitiet, at vi må ha eit politi rundt om i heile landet.

Då sa han: «Når eg høyrer ordet «nærpoliti», då tenkjer eg på han Per». Det var så godt sagt, for vi har nettopp ein politibetjent som heiter Per i Surnadal, og som på folke- munne går under namnet Per Politi. Guten såg straks for seg han. Per Politi vart ansiktet på politiet. Eg trur dette er ein verdi, at politiet har eit ansikt for ungar og ungdom som veks opp – og for alle oss andre.

For at dette skal vere mogleg, må vi sørge for at vi har lensmannskontor spreidde over heile landet – at ikkje avstandane blir for store. Med det seier eg ikkje at alt skal vere akkurat som før. Somme plassar kan det vere naturleg å gjere endringar også på struktur.

Men det er interessant å sjå korleis politimeisteren i f.eks. Nord-Trøndelag tenkjer når det gjeld lensmannskontora. Han peiker på at lensmannsrolla i seg sjølv har ein viktig funksjon i lokalsamfunna, og at heller ikkje dei mest folkerike områda tener på at mesta alle ressursar blir dratt inn dit. Landet er langstrekt og mangfaldig, og då må strukturen på kommunal og statleg tenesteyting òg spegle dette. Derfor er eg glad for at justisministeren så tydeleg sa i sin tale til Politiets Fellesforbund at nærpolitiet og lensmannskontora skal styrkjast, ikkje svekkjast. Senterpartiet er glad for at vi i den raud-grøne regjeringa sidan 2005 har styrkt politibudsjetta mykje, faktisk med heile 32 pst. – 2,7 mrd. kr – når løns- og prisstiging er trekt frå. Det har vore – og er – ei riktig satsing. Vi har utdanna rekordmange politistudentar, noko som har vore heilt nødvendig for å kunne nå målet om høgare politidekning.

Det er eit tverrpolitisk mål å få på plass to polititenes- temenn per 1 000 innbyggjarar innan 2020. Då er det ikkje berre bruk for pengar, men i høgste grad også politiutdan- na som kan fylle desse stillingane. At klassane på Politi- høgskolen har vore fulle trass i at det har vore oppretta vel- dig mange nye studentplassar, er eit teikn på at politiarbeid blir sett på som interessant, viktig og givande

Då er det òg ei oppgåve for oss å sørge for at nyutdan- na politifolk får jobb raskast mogleg etter bestått eksamen. Blandinga av at det blir ledige stillingar på grunn av nat- urleg avgang frå etaten, og at vi har tilført midlar målret- ta mot å tilsette nyutdanna frå Politi høgskulen, har gjort at over 94 pst. av 2011-kullet hadde jobb i politiet per 15. ok- tober. Av dei nyutdanna frå 2012-kullet hadde over 80 pst. av dei med bestått eksamen stilling i etaten på dette tids- punktet. For å sikre at dei som består eksamen til våren, skal få jobb snarast råd, er det bra at vi har lagt inn ein auke på 120 mill. kr i budsjettet for neste år for å tilsette ferdigutdanna studentar.

Sidan vi danna regjering i 2005, har det vorte 1 700 fleire årsverk i politiet og påtalemyndigheita, og det er det grunn til å sette pris på. Samtidig må vi ikkje gløyme at folketalet stadig veks, og at det derfor må tilsetjast stadig fleire politifolk for å halde tritt med denne utviklinga. Ikkje berre det, vi skal som nemnt auke talet på polititene- stemenn per 1 000 innbyggjarar fram mot 2020. Kvar budsjet- tauke er steg på vegen mot dette målet. No er talet på 1,64 per 1 000 – så vidt eg har fått med meg – så det er enno ein jobb å gjere, og vi må passe på at denne auken skal kome heile landet til gode.

Når ein skal tale om den viktige jobben som blir gjort

innanfor justissektoren, må ein òg nemne den store ver- dien som ligg i arbeidet til dei frivillige organisasjonane. WayBack og Musikk i fengsel og frihet er to organisasjo- nar som på ulikt vis bidreg til at innsette får betre livskva- litet, og til at dei kan klare seg betre når dei er ferdige med soninga. Foreningen for Fangers Pårørende gjer òg ein fin jobb for dei ein kan ha lett for å gløyme, familien rundt den enkelte straffedømte – og for at dei skal få betre vilkår. Vi har auka løyvingane til dei frivillige opp gjennom åra, og det må vi halde fram med. Kvar ei krone vi gir til desse, gir mykje att.

Eg nemnte beredskap. Somme av debattane som har rasa etter terrorangrepa i fjor, har handla om mogleghei- ta politiet har til å få bistand frå Forsvaret ved behov. Pri- mæroppgåva til Forsvaret er sjølv sagt å forsvare norsk ter- ritorium. Terrorangrep er likevel krigsliknande handlingar, og dei kan vere ein trussel mot den nasjonale sikkerheita. Også i andre typar alvorlege hendingar kan Forsvaret bidra på ein positiv måte.

Når Forsvaret har ressursar og kapasitetar som kan bidra til å få ein alvorleg situasjon under kontroll og til å redde liv, er det viktig at moglegheitene for politiet til å få bistand er gode, og at det skal gå raskt. Derfor er det no vedteke ein ny bistandsinstruks som inneber ein senka terskel for når politiet kan få bistand frå Forsvaret. Vidare er det viktig for beredskapen at politiet har fått stør- re moglegheit til å bruke redningshelikoptera til viktige oppdrag, og at det er lagt til rette for døgntinuerleg politihelikopterteneste.

Det nye nødnettet er sjølv sagt også grunnleggjande for at dei ulike nødetatane skal kunne kommunisere raskt og godt, og det på eit lukka nett. Det er ille at prosjektet har vorte så forseinka, at det har teke så lang tid. Det har ho- vudsakleg vore på grunn av leverandørproblem, men no blir det heldigvis gradvis rulla ut, slik at det kan vere ferdigstilt til 2015 – viss alt no går som det skal.

Eg skulle gjerne kunne ha sagt mykje meir om andre særst viktige område innen justissektoren, som domstolane og kriminalomsorgen osv. Eg vil vise til merknadene frå dei raud-grøne til statsbudsjettet, som seier mykje om kva vi meiner er viktig innanfor dei ulike områda, men eg har òg lyst til å trekke fram nokre eksempel i tillegg til det eg har sagt tidlegare.

Kongsvinger fengsel vart nemnt i replikkordskiftet tid- legare i dag. Det aukande talet på utenlandske kriminelle i Noreg og utanlandske fangar i norske fengsel skapar problem – det kjem vi ikkje bort frå. Eg har tidlegare teke opp at vi må styrkje grensekontrollen framover. Det trengst fleire stillingar på Gardermoen og Værnes, blant mange andre plassar. Eg meiner også at vi må revurdere Schen- gen-samarbeidet, for slik det er no, legg det til rette for fri flyt av kriminelle over grensene. Soningsoverføring er eit viktig tiltak, og andre ting er sjølv sagt også viktige for å få betre kontroll på den situasjonen som har utvikla seg. Når det gjeld det Oktay Dahl var inne på i stad, vil eg òg på- peike at det sjølv sagt ikkje skal vere betre vilkår i fengsel som Kongsvinger, men at det skal vere målretta og tilpassa tiltak.

Eg vil avslutte der eg starta, med jenta som ville bli

trygg når ho blir stor. Vi bur i eit langt tryggare land enn mange andre, men det er òg mange som er sårbare i landet vårt, som blir utsette for alvorlege ting, og ungane er jo dei mest sårbare blant oss. Eg vil, som representanten Chaudhrey, trekke fram det nye barnehuset i Ålesund som eit godt tiltak i budsjettet for neste år. Vi skal framleis ha eit trygt land og eit trygt samfunn, og då må vi fortsette å ha ein sterk justissektor. Det skal vi sikre òg framover, og det eg er glad for, trass i alt, det er at opposisjonen og regjeringsspartia står saman om det målet.

Presidenten: Det blir åpnet for replikkordskifte.

Åse Michaelsen (FrP) [11:46:06]: Representanten Klinge brukte ordet «trygg» ofte i sitt innlegg. Vi vet at regjeringen nå legger opp til et nytt beredskapssenter på Alnabru hvor man skal legge Delta-hundepatruljen og en helikopterbase. Men Gjorv-rapporten peker på behovet for samhandling, samtrening, samlokalisering osv. mellom de ulike nødetatene. Da stusser jeg voldsomt, for mener da representanten Klinge at Alnabru-forslaget ivaretar behovet for trygghet for folk?

Jenny Klinge (Sp) [11:46:41]: Det vil alltid vere stor diskusjon rundt lokalisering, uansett kva vi taler om. Det som er utvilsamt, det er at viss vi får på plass beredskapssenteret på Alnabru raskast råd og på ein fornuftig måte, vil det bety eit stort framskritt for samhandlinga mellom de ulike aktørane. Eg er oppteken av at det skal vere vel gjennomtenkt, men òg av at vi skal kome i gang, og då er det – slik eg ser det – kanskje betre å gjere det aller beste ut av det alternativet som er godt grunna, enn heile tida å stille spørsmål ved alternativ og bruke tid på å vurdere nye.

Per Sandberg (FrP) [11:47:28]: Et øyeblikk trodde jeg at gutten til representanten Klinge tenkte på meg, men det var tydeligvis en lokal Per, så jeg må vel bare jobbe litt ekstra.

Jeg registrerer at Senterpartiet og representanten Klinge er veldig bekymret for at utenlandske kriminelle ikke får den standarden som andre har i norske fengsler. Det er litt interessant, fordi i Stortinget, i Senterpartiet og i regjeringen har det vært enstemmighet om å få på plass utleveringsavtaler. Hvis man er bekymret for at standarden skal bli dårligere for utenlandske kriminelle, betyr det også at Senterpartiet ikke ønsker utleveringsavtaler hvis ikke premissene er lagt for at standarden i utenlandske fengsler skal være den samme som i Norge, før vi utleverer utenlandske kriminelle? Det er jo det som er situasjonen, faktisk. Eller ønsker Senterpartiet å kutte i midlene som Norge bruker, når det gjelder å bygge opp kriminalomsorg bl.a. i Romania?

Jenny Klinge (Sp) [11:48:33]: Eg er glad for det spørsmålet, fordi det er eit utruleg viktig poeng at vi skal bidra til at kriminalomsorgen blir betre og tek betre vare på fangar i andre land òg. No er det slik at når det gjeld internasjonale menneskerettar, som konvensjonar og samarbeid som vi har forplikta oss til, er det trass i alt innanfor nors-

ke grenser og norske fengsel at vi er nødt til å ta stilling til dette. Men det betyr ikkje at vi skal sjå bort frå at det sjølv sagt skal vere best moglege vilkår også i utlandet, og derfor er det heilt rett, slik vi gjer, å bruke pengar på EØS-prosjekt, m.a. i Romania, som representanten Sandberg nemnde, for å betre vilkåra der. Justiskomiteen har vore der for å sjå korleis det er der, og det er ille, så det trengst heilt tydeleg ei forbetring der òg. Men det er viktig, som eg påpeika i stad, at standarden sjølv sagt ikkje skal vere betre for utanlandske fangar, men han skal heller ikkje vere dårlegare. Hovudsaka er at det skal vere ei tilpassa soning for dei som skal ut. Det trur eg òg gjer at soninga for dei norske fangane i dei andre fengsla vil bli betre, fordi det då kan rettast meir mot dei som grupper.

Anders B. Werp (H) [11:49:49]: I 2012 ble det trukket 280 mill. kr av politidistriktenes driftsbudsjetter for å finansiere sentrale IKT-investeringer. Det går ut over polititjenesten både i byer og ikke minst i distriktene. Mitt spørsmål til representanten er om hun er tilfreds med at vi ennå ikke kjenner uttrekket fra politiets driftsmidler for 2013 til sentrale IKT-investeringer. I inneværende år er det da trukket over ¼ mrd. kr, og vi kjenner altså fortsatt ikke neste års uttrekk. Vi kjenner heller ikke konsekvensene av det uttrekket når vi ikke kjenner beløpet, men vi vet at dette går ut over politiets evne til å løse sitt samfunnsoppdrag. Er representanten tilfreds med det?

Jenny Klinge (Sp) [11:50:39]: Det er sjølv sagt viktig å ha målretta midlar til IKT, men her er det eit stort budsjett på fleire milliardar som ein tar utgangspunkt i, som har vorte politiet til del i fleire år, og det ein dessverre ser, er at IKT-satsinga har vore for dårleg i mange år. Det at ein målretta midlar til IKT, er veldig viktig, og eg er opptatt av at òg politidistrikta innanfor dei budsjetttrammene dei har elles – i tillegg til dei midlane som blir «øyremerkte» til det – sørgjer for å prioritere IKT som område. Det handlar ikkje berre om dataverktøyet i seg sjølv, men det handlar i høgste grad om kva type tenester politiet kan levere, kor effektive dei kan vere, og kor godt dei kan samarbeide på tvers av grenser.

Presidenten: Replikkordskiftet er omme.

Marion Gunstveit Bojanowski (KrF) [11:52:00]: Trygge nærmiljø er en forutsetning for trygge familier og for trygge barn. Det er en kjensgjerning at mange i dag kjenner på utrygghet på grunn av økende vold og kriminalitet. Mye kunne vært unngått med tidlig innsats overfor unge i risikosonen. Kristelig Folkeparti vil prioritere arbeidet for trygge gater og nærmiljø og bekjempelse av hverdagskriminaliteten som ødelegger folks trygghet, og for å oppnå dette trenger vi et nærere og mer synlig politi.

Den siste tiden har det kommet fram at henleggelsesprosenten er svært høy i saker hvor det foreligger vold i nære relasjoner. Vi i Kristelig Folkeparti vil derfor prioritere etterforskning av vold i nære relasjoner og overgrep mot barn. For å kunne frigi tid til etterforskning har vi ikke bare bevilget mer penger slik at flere kan ansettes i poli-

tiet, men i vårt alternative budsjett har vi også økt bevilgningen til IKT-utstyr til politiet betraktelig sammenlignet med regjeringens forslag.

I lys av terrorangrepet Norge ble utsatt for i 2011, har det kommet fram at det foreligger et stort forbedringspotensial i samvirket mellom nødetatene. Vi har derfor valgt å styrke bevilgning til samtrenting mellom politiet, Forsvaret og andre nødetater for å sikre at hjelpen kommer fram i tide. Vi har også valgt å styrke politiet med midler slik at det faktisk er mulig å frigi tid til øving, noe som rapporten fra 22. juli-kommisjonen har pekt på er nødvendig.

Domstolene sliter med et betydelig etterslep etter mange år med nedprioritering. Saksmengden i domstolene har økt markant de siste årene både når det gjelder sivile saker og straffesaker, uten at det i tilstrekkelig grad har blitt fulgt opp i budsjettene gjennom økte bevilgninger. Resultatet av dette har blitt at saksbehandlingstiden har økt. Dette resulterer i at rettsprosessene drar ut for ofre, som igjen medfører at mulighetene til å komme videre i livet drar ut, og det fører til en ekstra og unødvendig belastning for den enkelte.

Jeg vil også understreke min bekymring knyttet til manglende resultater i forbindelse med utbyggingen av Nødnett. Nødnett er svært viktig for sikker og god kommunikasjon for den enkelte nødetat samt mellom etatene. Prosjektet har blitt utsatt, og regjeringen har selv kuttet i bevilgningen fordi utbyggingen går saktere enn planlagt. For å sikre at det vil bli god framdrift videre, har Kristelig Folkeparti foreslått å halvere bevilgningen som er framlagt av regjeringen. Bakgrunnen for dette er at vi har bedt regjeringen om å komme tilbake til Stortinget med forslag om utbedringer og en fullverdig gjennomføringsplan i god tid før revidert nasjonalbudsjett for å sikre en forsvarlig utbygging av nødnettet.

Til slutt, men slett ikke minst: Mange frivillige organisasjoner gjør en betydelig innsats for å bistå tidligere innsatte i prosessen etter endt soning. Dette er også svært viktig arbeid, spesielt for den enkelte, men også for samfunnet. Kristelig Folkeparti har derfor valgt å styrke dette arbeidet. I tillegg er det flere frivillige organisasjoner som arbeider med offeromsorg, slik som Stine Sofies Stiftelse. Dette er organisasjoner som yter omsorg og hjelp for offer og pårørende, noe vi styrker i vårt alternative budsjett.

Presidenten: Det blir replikkordskifte.

Tore Hagebakken (A) [11:55:33]: Representanten fra Kristelig Folkeparti var opptatt av samvirke og trening osv. og at hjelpen kommer fram i tide, men går altså inn for et dramatisk kutt i bevilgningene til Nødnett. På den ene siden sier representanten fra Kristelig Folkeparti at det har gått for sakte – og nå vil de altså at det skal gå enda saktere, og skaper en enorm usikkerhet. Jeg bor sjøl i innlandet – Hedmark og Oppland er under utbygging nå. Hvorfor skal Hedmark og Oppland rammes på denne måten? Hvorfor vil Kristelig Folkeparti ramme den videre utbyggingen i landet, som skal sikre at hele Norge får et slikt moderne utstyr, som beredskaps- og nødetatene våre har stort behov for, og som komiteen også har fått

mange positive tilbakemeldinger om når vi har vært ute på reise?

Marion Gunstveit Bojanowski (KrF) [11:56:27]: Det er en fin dag å gi en slik utfordring til Kristelig Folkeparti på når det er første dag for en møtende vara – jeg takker for den! Men det jeg har forstått, er at samtlige partier faktisk kutter i denne bevilgningen, også regjeringspartiene. Det ligger et stort kutt i forslaget til statsbudsjett, slik som jeg har fått meg det forelagt. Det som er viktig for oss, er at bevilgede midler samsvarer med den utbyggingen en kan klare å få til, og der har vi, som jeg sa i innlegget, sendt en utfordring til regjeringen om å komme tilbake igjen til Stortinget med en sak, slik at vi kan få en fullverdig gjennomgang av videre utbygging av nødnettet. Det er absolutt en satsing også for Kristelig Folkeparti.

Akhtar Chaudhry (SV) [11:57:17]: Jeg ser at min kollega er innom Stortinget som vararepresentant, og jeg skal ikke gå veldig detaljert inn i tallbudsjettet, men forholde meg til overordnet politikk. Jeg forstår at Kristelig Folkeparti har et varmt hjerte for det svake mennesket og for medmennesker som sliter. Vi har hatt en debatt om romfolket i det siste i Norge som man meget trygt kan si mange ganger har vært på et nivå hvor Kristelig Folkeparti er uenig. Nå ønsker Kristelig Folkeparti å gå i et regjeringssamarbeid – dersom det, mot formodning, skulle bli flertall – med Høyre, som har hatt en hard retorikk mot romfolket, og som ønsker å forby muligheten til å tigge, selv om man ikke har muligheten til å forsørge seg selv. Hvordan forholder min kollega seg til det?

Marion Gunstveit Bojanowski (KrF) [11:58:19]: Jeg synes at representanten Chaudhry hadde en veldig god karakteristikk av Kristelig Folkeparti, så den kan jeg bare skrive under på. Vi har et varmt hjerte – menneskeverd står sentralt i all vår politikk, uansett hvilket tema vi snakker om. Så vet representanten Chaudhry kanskje mer enn mange andre at eventuelle regjeringsforhandlinger er å ta og gi, og da kommer vi inn med våre hjertesaker. Det er klart at menneskeverdet står høyt hos Kristelig Folkeparti. Det skal det også gjøre om vi får lov til å være med i en regjering.

Jenny Klinge (Sp) [11:58:59]: Representanten tok opp veldig mykje viktig i innlegget sitt som vi i Senterpartiet òg støttar. No er ikkje avstanden altfor stor mellom Kristeleg Folkeparti og Senterpartiet i ein del saker, og kanskje spesielt ikkje der det er snakk om det varme hjarta og omtanken for enkeltmenneske. Eg har lyst til å kome litt inn på noko vi var inne på òg tidlegare, nemleg dette med fengsel og fengselsavdelingar knytte til utanlandske fangar som skal ut igjen, som ikkje har opphald her. Det vi har høyrte frå Framstegspartiet no, og eg forstår òg at det er eit mogleg punkt i Høgres program, er at det skal vere lågare standard i fengselsavdelingar eller fengsel med utanlandske innsette. Eg kunne tenkt meg å høyre kva Kristeleg Folkeparti sitt standpunkt er på det området, all den tid det er mogleg – måtte gud forby, men det er mogleg – med eit re-

gjeringsamarbeid no etter valet i ei ny regjering. Eg kunne tenkje meg å høyre korleis representanten frå Kristeleg Folkeparti ser på det.

Marion Gunstveit Bojanowski (KrF) [11:59:57]: Det er riktig at vi er enig med Senterpartiet i relativt mye realpolitikk i de ulike sakene, men jeg er kanskje ikke enig i konklusjonen mot slutten av replikken. Det vil jo vise seg neste høst.

Når det er sagt: Ja, Kristelig Folkeparti har et stort hjerte, og som jeg svarte på forrige replikk, menneskeverdet er det grunnleggende. Det er det vi bygger på i alle våre saker.

For oss er det en utenkelig tanke den som nå blir lansert, at vi skal sånn sett gradere fangene. For oss er det litt feil fokus. For oss er et mye viktigere fokus å diskutere og oppfordre statsråden til å få flere avtaler om soningsoverføring på plass, og at vi rett og slett i større grad benytter oss av den muligheten. Men å gradere fangene i Norge ser vi fra vår side ikke som noen tenkelig politikk.

Presidenten: Dermed er replikkordskiftet omme.

Statsråd Grete Faremo [12:01:10]: Kjernen i regjeringens politiske prosjekt er å understøtte et samfunn med små forskjeller, der folk opplever trygghet, deltakelse og tilhørighet i små og store fellesskap. Dette krever en vel fungerende justispolitikk.

Trygghet er bl.a. å bruke den muligheten straffegjennomføringen gir, til å få de domfelte over på en ny kurs, slik at de ikke begår ny kriminalitet når de kommer ut igjen. Derfor vil regjeringen styrke driften av kriminalomsorgen neste år. Vi vil utdanne flere fengselsbetjenter, ha mer soning med elektronisk kontroll og opprette et eget fengsel for utenlandske innsatte.

På utlendingsfeltet vil vi styrke arbeidet med å returnere personer uten lovlig opphold i Norge. I tillegg foreslår vi tiltak for å få ned saksbehandlingstiden. Personer som søker om opphold i Norge, er best tjent med at saken deres avgjøres så raskt som mulig.

Vi vil fortsette arbeidet med å bygge opp en ny, effektiv og rettssikker vergemålsforvaltning. Vergemålsreformen vil styrke rettssikkerheten for personer som ikke kan ivareta egne interesser.

Regjeringen skal styrke beredskapen, men det kan ikke gå på bekostning av politiets øvrige oppgaver som kriminalitetsforebygging, ordenstjeneste og etterforskning. Vi trenger et godt faglig grunnlag for hvordan politiet skal organiseres i framtiden.

Derfor har vi nedsatt en arbeidsgruppe som skal gjennomføre en politianalyse innen juni neste år. Den skal være grunnlaget for en langsiktig plan for utvikling av politiet som skal presenteres høsten 2013.

Enhver plan for framtiden må basere seg på et sterkt tilstedeværende nærpoliti som legger ned en bred forebyggende innsats. Til det trenger vi politifolk. Derfor har regjeringen over lengre tid utdannet rekordmange politifolk og sørget for at det finnes penger i budsjettene til å ansette dem. Av de studentene som ble uteksaminert i 2011, er 94 pst. i arbeid per oktober 2012. Av dem

som ble uteksaminert våren 2012, er allerede 80,7 pst. i arbeid.

Neste år foreslår vi å øke bevilgningene til politiet med 150 mill. kr til økt bemanning. Det innebærer om lag 70 nye årsverk i Oslo politidistrikt og inntil 280 nye årsverk i landet for øvrig. Det skal bidra til flere operative polititjenestemenn i alle distrikt.

I år har regjeringen lagt fram en ny handlingsplan mot vold i nære relasjoner og den første handlingsplanen mot voldtekt noensinne. Vold mot kvinner er alvorlig kriminalitet. Kampen mot volden skal fortsatt ha høy politisk prioritet neste år. Vi er nå i slutfasen av arbeidet med en stortingsmelding om vold i nære relasjoner. Vi vil invitere Stortinget til å være med på å legge føringer for denne viktige politikken.

Store deler av neste års foreslåtte budsjettøkning går til oppfølging av 22. juli-kommisjonens anbefalinger. Kommisjonen konkluderte med at lærdommene etter 22. juli i større grad handler om «ledelse, samhandling, kultur og holdninger – enn mangel på ressurser, behov for ny lovgivning, organisering eller store verdivalg». Derfor foreslår regjeringen bevilgninger som skal bidra til god ledelse, både i Justis- og beredskapsdepartementet og Politidirektoratet.

Departementet skal ta et større lederansvar og være en pådriver i beredskapsarbeidet. Samtidig må vi også endre vår måte å lede på. Dette krever også ny kompetanse i departementet. Derfor vil vi opprette nye stillinger knyttet til oppgaver innenfor samfunnssikkerhet og beredskap, IKT-sikkerhet og styring av politi- og lensmannsetaten.

Politiets ledelse må også gis rom til å lede. Derfor har vi lagt den politiske styringen av politiet på et mer overordnet, strategisk nivå. Vi skal ha klare mål og tydelige krav til resultater.

Politidirektøren har tatt i bruk dette handlingsrommet ved å etablere et endringsprogram i Politidirektoratet som tar opp i seg kommisjonens anbefalinger. Dette programmet vil vi styrke med 25,5 mill. kr neste år.

Jeg merker meg at komiteens medlemmer fra Høyre og Fremskrittspartiet er kritiske til disse satsingene. Høyre vil at «minst mulig brukes til administrasjon». Fremskrittspartiet vil «investere i tiltak som gir bedre beredskap ute».

Mitt svar til dette er at jeg legger 22. juli-kommisjonens rapport til grunn for det videre arbeidet med å styrke beredskapen i Norge. Dette betyr at jeg aksepterer kommisjonens framstilling og premissene for dens anbefalinger. Kommisjonens viktigste anbefaling er at ledere på alle nivåer i forvaltningen systematisk må arbeide med å styrke sine egne og organisasjonenes grunnleggende holdninger og kultur knyttet til risikoerkjennelse, gjennomføringsevne, samhandling, IKT-utnyttelse og resultatorientert lederskap.

Det overrasker meg at Høyre og Fremskrittspartiet ikke tar denne anbefalingen inn over seg. Hadde de gjort det, hadde de erkjent at ja, vi skal fornye politiets IKT-systemer, men først må politiet få på plass en plan for hvordan IKT-verktøyet kan utnyttes best mulig. De hadde sett at det ikke holder å «investere i tiltak (...) ute», uten samtidig å

sette i gang et arbeid for å få mer robuste enheter på plass i norsk politi.

Det er avgjørende for vår trygghet at vi har en sikkerhetstjeneste som er godt nok rustet for å løse sitt samfunnsoppdrag. Derfor foreslår regjeringen å øke bevilgningen til PST med 30 mill. kr for å styrke organisasjonen både når det gjelder bemanning, drift og investeringer. I går la det eksterne utvalget som har gjennomgått PST, fram sin rapport. Den vil bli sendt på rask høring, og i departementet vil vi gå grundig gjennom forslagene, og da særlig med henblikk på utvalgets vurderinger av hvordan PST kan utnytte sine ressurser enda bedre, foreta de gode prioriteringene og også planlegge for den riktige kompetanseprofilen for framtiden.

Det er i budsjettforslaget tatt kostnadmessig høyde for inngåelse av kontrakt om leveranse av 16 nye redningshelikoptre. Av hensyn til anbudskonkurransen oppgis ikke det konkrete beløpet. Men dette er en milliardinvestering i redning og beredskap i Norge, som ikke på noen måte må undervurderes.

Samtidig foreslår vi å styrke redningstjenesten med 300 mill. kr for å sikre videre drift av dagens fastlandsbaserte redningshelikopterflåte med Sea King-helikoptre. Det er ingen tvil om at Sea King-helikoptrene er modne for utskifting. Men med denne styrkingen holder vi dem i lufta fram til nye redningshelikoptre er på plass. Jeg synes det er verdt å merke seg mekanikeren som nå går ut i pensjon, som var meget stolt av den tekniske kvaliteten dagens Sea King-helikoptre holder.

Som jeg sa innledningsvis, er en god justispolitikk en forutsetning for et velfungerende samfunn. Med budsjettforslaget for neste år tar vi nok et nytt skritt framover. Vi legger til rette for mer trygghet, mer tilgjengelige tjenester i justissektoren og dermed også økt rettssikkerhet.

Presidenten: Det blir åpnet for replikkordskifte.

Per Sandberg (FrP) [12:09:43]: Jeg kan nok strekke meg til å være enig med statsråden i at på enkelte områder er det et skritt framover. Spørsmålet er hvor store disse skrittene er. Det er individuelt, og jeg mener at skrittene er altfor små.

Jeg vil gjerne utfordre statsråden – og det har jeg faktisk gjort tidligere også – på dekningsgraden, når det gjelder antall operative politibetjenter per 1 000 innbyggere, som er målsettingen. Tallene skaper stor forvirring: 1,45, 1,54, 1,59, 1,64. Kan statsråden, om ikke tiden her strekker til, komme til Stortinget og fortelle hva som er de faktiske forholdene, og hva som ligger i de dekningstallene som regjeringen opererer med fra uke til uke. Er det slik at man kun snakker om operativt politi, at sivile stillinger og vaskehjelp osv. er tatt ut av disse tallene?

Statsråd Grete Faremo [12:10:56]: Politidirektoratet har nettopp lagt ut på sine hjemmesider en full oversikt over dekningsgraden når det gjelder polititjenestemenn. Det har jeg bedt om at blir gjort – og at det også regelmessig blir oppdatert – og hvor de siste befolkningstallene fra Statistisk sentralbyrå benyttes. Dette er nyttige fakta både

for stortingsrepresentantene – og jeg vil tro for befolkningen – å kunne sjekke. Med en slik regelmessig oppdatering fra Politidirektoratets side er det mitt håp at dette vil framstå som fakta – en faktisk utvikling – som det vil være mulig også for alle politiske partier å forholde seg til om man ønsker å diskutere politikk på grunnlag av dette.

Per Sandberg (FrP) [12:12:00]: Ja, jeg har registrert det. Men spørsmålet står fortsatt ubesvart. Hvilke årsverk, hvilke stillinger, legges inn i de tallene som POD legger ut? Inkluderer man kantinearbeideren, renholdsbetjenten, sivile stillinger, inkluderer man alle årsverk – alle som er sysselsatt innenfor denne kjeden – i disse tallene, eller er det slik at man opererer med det som det var tverrpolitisk enighet om i 2006, at det kun var operative tjenestemenn og -kvinner som skulle være med i den dekningsgraden som vi var tverrpolitisk enige om, at man skal ha to per 1 000 innbyggere i 2020? Det er disse spørsmålene undertegnede ønsker svar på.

Statsråd Grete Faremo [12:12:56]: Det er selvsagt slik at de ikke inkluderer de sivile stillingene. De inkluderer dermed heller ikke kantinepersonell. Dette er snakk om de som har politiutdanning, og de stillingskategoriene som tjenestemenn med slik utdanning går inn i. Den statistikken som regelmessig vil bli oppdatert fra Politidirektoratets side, vil selvsagt også ta utgangspunkt i den rapporteringen som lå til grunn for rapporten Politiet mot 2020. Der er nok representanten Sandberg og jeg enige om at det er viktig å legge grunnlaget for en politikk som sikrer en økt bemanning i norsk politi. Det vil også være andre stillingskategorier som er viktige for at politiet skal kunne løse sine oppgaver, men en økning i antallet tjenestemenn ønsker vi begge.

André Oktay Dahl (H) [12:14:06]: Først må jeg si at det har en viss underholdningsverdi at regjeringsrepresentanter bruker 22. juli-kommisjonen som bevis på at Høyre og Fremskrittspartiet tar feil når vi har fremmet forslag om egen IKT-strategi i Stortinget, flere ansatte i politiet og sentral strategi for sivilt ansatte. Det er ganske underholdende.

Spørsmålet mitt – siden statsråden har vært til stede under hele debatten – er igjen knyttet til IKT. Hvor mye kommer til å bli trukket inn fra politidistriktene i 2013? Det er et tall som Stortinget vil vite når vi skal vedta budsjettet senere i dag.

Statsråd Grete Faremo [12:14:52]: Heldigvis er det tatt grep for å sikre betydelig satsing på IKT i politi- og lensmannsetaten. Det er derfor investert langt større midler de senere årene enn det var gjort tidligere. Det er bekymringsfullt at også 22. juli-kommisjonen peker på at ikke bare er det investert for lite i IKT, men det er heller ikke tilstrekkelig kompetanse for å sikre at den IKT-en man har, brukes effektivt nok. Jeg tror vi vil se en økt satsing på IKT framover, og at den andelen som tas av driftsbudsjettet, sannsynligvis vil ligge på nivå med inneværende år. Jeg ser dette grunnleggende som en faglig beslutning som må ba-

sere seg på at det er gode planer for videre satsing på IKT, som også gjør godt kvalifiserte tjenestemenn best mulig i stand til å løse sine oppgaver der også ny teknologi spiller en vesentlig rolle.

André Oktay Dahl (H) [12:15:59]: Da konstaterer jeg at statsråden ikke vet – eller ikke ønsker å informere Stortinget om – hvor mye som vil komme til å bli trukket inn av politiets driftsbudsjett neste år. Det var interessant. Det er akkurat slik som tidligere statsråder holdt på overfor Stortinget.

Jeg har et spørsmål knyttet til ledelseskultur, for det er Høyre helt enig i at er viktig. Der er kommisjonen veldig klar, og der har statsråden mange ganger sagt at man vil ha en god ledelseskultur.

Da lurer jeg litt på: Det kommer mange signaler fra lokalt hold om at det er etablert fryktkulturer i flere politidistrikt. I flere år har Politidirektoratet fått varsler om konkrete politidistrikt hvor det er fryktkultur. I svar til meg har statsråden uttalt at det ikke eksisterer en fryktkultur, og POD har sagt at de ikke kjenner seg igjen. Hva er grunnen til at POD sitter på skriftlig informasjon fra konkrete politidistrikt som de ikke varsler statsråden videre om, og hvorfor varsler ikke statsråden Stortinget om hva man har tenkt å gjøre med etablerte fryktkulturer?

Statsråd Grete Faremo [12:17:05]: Jeg opplever ikke penger anvendt på IKT som trukket inn. Jeg opplever dem som prioritert for viktige formål, og hvor det for satsingen på IKT selvsagt er svært viktig å ha solid faglig fundament. Jeg har derfor antydnet hva som er en sannsynlig andel for IKT-investeringer neste år.

Når det gjelder ledelseskultur og fryktkultur, har vi diskutert det. Det er helt riktig som representanten Oktay Dahl peker på, at dette ikke minst er knyttet til Oslo politidistrikt. Jeg er svært opptatt av å sikre at de retningslinjene som etaten har for varsling, på linje med andre statlige etater, gjennomføres på en skikkelig og god måte. Det konkrete spørsmålet som jeg har fått skriftlig fra representanten, skal selvsagt bli besvart. Det vil skje med det første, men jeg kan også forsikre representanten om at jeg vil sikre at vi får på plass en enda bedre varslingsordning enn den vi har i dag.

Presidenten: Replikordskiftet er omme.

Sigvald Oppebøen Hansen (A) [12:18:41]: Budsjettet for 2013 tar eit nytt steg for å styrkje tryggleik og beredskap i samfunnet. Den største delen av styrkinga går til å fylgje opp forslag som kom fram gjennom arbeidet som 22. juli-kommisjonen la fram.

Det er viktig at me arbeider mot eit samfunn der folk opplever tryggleik, deltaking og tilhøyr. Skal me skape eit slikt samfunn, som me alle ønskjer, er det avgjerande viktig at justispolitikken er velfungerande.

For Arbeidarpartiet er ikkje justispolitikken isolert frå andre politiske område. Justispolitikken er velferdspolitikken, og velferdspolitikken er justispolitikken.

Gjörv-kommisjonen konkluderte med at lærdommen

etter 22. juli i stor grad dreidde seg om leiing, samhandling, kultur og handling. Desse områda blei mykje sterkare vektlagde framfor manglande ressursar, behov for ny lovgeving, organisering eller store verdival. På denne bakgrunnen har neste års budsjett ei særskilt vektning av endringsleiing i justissektoren. Likevel er det òg viktig konkret å styrkje enkelte budsjettområde som er knytte til tryggleik og beredskap.

Regjeringa sin justispolitikk vil medverke til meir tryggleik, mindre kriminalitet og god rettstryggleik. Ofte blir regjeringa kritisert for at det er for få politifolk i gatene, og at politiet får for lite ressursar. Det som er det faktiske forholdet, er at politiet har fått styrkt sitt budsjett med over 4 mrd. kr sidan 2005. I tillegg er det no fleire år på rad tatt inn rekordhøge 720 nye studentar til Politihøgskolen, og det første kullet på 720 studentar vil bli uteksaminert neste år.

Eg likar ikkje å skulde på tidlegare borgarlege regjeringar, men det er ingen tvil om at den største utfordringa dagens regjering arva frå Bondevik II-regjeringa, var mangel på folk i politi- og lensmannsetaten.

For 2013 aukar me løyvinga til politiet med 150 mill. kr til auka bemanning, dette fordi me ønskjer fleire operative tenestemenn i alle politidistrikt. Om lag 70 nye årsverk vil bli knytte til Oslo politidistrikt, mens dei resterande 280 årsverka vil bli fordelte i politi- og lensmannsetaten rundt omkring i landet.

Auka politiskraft er viktig i kampen mot kriminalitet og i førebyggjande arbeid. Det er gledeleg å registrere at oppklaringsprosenten er høgare enn på ti år, og at kriminaliteten går ned. Dette viser at det går an å slå tilbake kriminalitet. Den største utfordringa er mangel på folk i politi- og lensmannsetaten. Derfor gjer dagens regjering tre viktige grep, nemleg å sørgje for større budsjett, fleire studentar på Politihøgskolen og fleire tilsette.

Eg vil til slutt fokusere litt på forslaget om å løyve 176,6 mill. kr til å byggje opp ei ny verjemålsforvaltning. Den nye verjemålslova, som Stortinget vedtok i 2010, skal sørgje for auka rettstryggleik, meir likebehandling og auka kvalitet i verjemålsforvaltninga. Regjeringa legg opp til at den nye lova skal verke frå 1. juli 2013. Det vil føre til at dagens overformynderi i kommunane blir avvikla, og at fylkesmennene blir ny lokal verjemålsmyndigheit. I tillegg skal ei sentral verjemålsmyndigheit etablerast på Hamar.

Eit anna viktig element er at ny representantordning for einslege mindreårige asylsøkjjarar skal integrerast i verjemålsordninga. Dette vil styrkje denne gruppa si rettslege stilling. Mellom anna blir representantanes oppgaver klargjorde, og me får ei meir einskapleg ordning for rekruttering, opplæring og tilsyn.

I dag har me ei verjemålslov som blei vedtatt for mange tiår sidan. Derfor er det no på sin plass å føreta ei endring som er tilpassa dagens samfunn. I tillegg er det bra at det no vil bli eit individtilpassa verjemål. Med ny verjemålslov sørgjer regjeringa for å gje sårbare grupper auka rettstryggleik. Lovforslaget understrekar at kvart individ har krav på respekt og vern om sine rettar. Eg ser fram til at lova no blir sett i verk i løpet av neste år.

Hans Frode Kielland Asmyhr (FrP) [12:24:00]: Fremskrittspartiet viser gjennom sitt alternativ til budsjett på justissektoren at partiet er handlekraftig, har visjoner og ikke minst er resultatorientert. Regjeringspartiene er handlingslammet, uten visjoner og uten evne til å levere bedre beredskap, synlig politi og et effektivt domstolsapparat.

Situasjonen i domstolene er kritisk. Et moderne land er helt avhengig av et effektivt tvisteløsningsapparat som bidrar til at tvister kan løses rettslig riktig og på en effektiv måte, slik at tiltalte i straffesaker eller parter i sivile tvister kan få saken avgjort raskt. Dette krever politisk vilje til å satse på domstolene. I Norge kan dette gjøres raskt og med relativt enkle midler. Handlingsvilje er det sentrale, og det mangler regjeringen i denne saken.

Etter økning for domstolene i 2010 og 2011 for å ta unna det man da trodde var en midlertidig økning i antall saker, velger man nå å gjennomføre kutt til tross for store advarsler svært god tid i forveien. Dette var et tema også i denne debatten i fjor og gjennom flere høringer i Stortinget. Like fullt velger man ikke å lytte til faktabeskrivelsene. Domstoladministrasjonen har over lang tid orientert komiteen om situasjonen og om mulige konsekvenser av varslede kutt. Domstollederne har gått til det uvanlige skritt å skrive brev til komiteen om situasjonen. Domstoladministrasjonen har i brevet til komiteen påvist feilbudsjetteringer og bedt om å kunne omprioritere innenfor rammen, uten å få tillatelse til det. Dette gjelder feilberegninger med hensyn til dommerlønninger og til domstolsvaktene i forbindelse med innføring av datalagringsdirektivet.

Den dårlige IKT-situasjonen befester seg, og justisministeren tar ikke tak i sentrale utfordringer i domstolen som struktur, bemanning, juryordningen, bygningsmasse for sentrale tingretter og den økende kompleksiteten i sakene, som medfører økte ventetider i domstolene. Faglig utvikling ble også nedprioritert.

Fremskrittspartiet øker budsjettet for domstolene med 50 mill. kr. Vi er ærlige nok til å innrømme at dette ikke er nok, men det er en betydelig innfasing i løpet av ett år og viser en tydelig vilje til satsing.

Fremskrittspartiet er tydelig på at IKT-situasjonen må løses, og jeg vil hevde at det er molbopolitikk å vedta en ny straffelov og la det gå et uendelig antall år før loven kan tre i kraft. Hva er poenget i et moderne land med å organisere seg så dårlig? Dette viser at Arbeiderpartiet er kommet i en alvorlig byråkratiffelle. Systemene er blitt for kompliserte, slik at de ikke klarer å gjennomføre nødvendige prosjekter. Kompetansen er for svak, og lederrollen er blitt alvorlig undervurdert. Dette vil få alvorlige konsekvenser som vil handlingslamme samfunnet. Arbeiderpartiet viser handlingslammelse, Fremskrittspartiet viser handlingskraft.

Presidenten: Presidenten vil bemerke at «molbopolitikk» er et uparlamentarisk uttrykk i denne sal.

Anders B. Werp (H) [12:27:58]: Høyre legger fram et alternativt justisbudsjett som innebærer mer penger til justissektoren og i særlig grad til politiet. Det er fordi vi mener politiet trenger mer penger. Vi må forsterke samfunnssik-

kerheten gjennom at vi har et forsterket politi. Men fra Høyres side mener vi også at det er viktig at vi får mer effekt ut av de midlene justissektoren får, også politiet.

Som et eksempel på akkurat dette siste vil jeg bruke Traavik-rapporten som kom i går, om PST, som er en av våre aller viktigste frontlinjer i forsvaret av våre demokratiske verdier. Vi har alle en felles interesse av at vi har et PST som gjør den jobben vi forventer. Traavik-rapporten viser store mangler, ikke bare i PST, men også i forholdet mellom PST og departementet. Den viser til en svak styringsdialog mellom departement og PST, og den viser til at det fra departementets side har vært utvist en altfor stor grad av detaljfokus i kommunikasjonen mellom departement og etat. Det er et eksempel på hvordan vi må jobbe mer systematisk for å få mer effekt ut av justisbudsjettet, at vi må satse mer på kompetanse og ledelse helt fra departementsnivå og ut til etatene.

Høyre har i denne stortingsperioden blitt nedstemt to ganger på vårt forslag om å få en politistudie for justissektoren og politiet særskilt – nedstemt to ganger. Vår intensjon med den politistudien var nettopp å fokusere på lederskap, kompetanse og mer effekt.

Så hører vi at statsråden peker på Høyre og Fremskrittspartiet som vil at vi skal ha minst mulig penger til administrasjon. Nei, det er ikke bare Høyre og Fremskrittspartiet som vil det. Jeg vil korrigere statsråden på det punktet og henweise til innstillingen side 15, der en enstemmig komité skriver at «minst mulig brukes til administrasjon». Det er altså en samlet komité, alle partier, og dermed et entydig storting. Så dette dreier seg ikke om å tone ned fokuset på administrasjon, men om å øke fokuset på ledelse og rolleavklaring.

Organisert kriminalitet har kanskje kommet litt i bakgrunnen i den offentlige debatten i etterkant av Gjerv-rapporten og oppfølgingen av den. Fra Høyres side er det viktig å holde fokus også på bekjempelse av kriminalitet som vi ser utvikle seg i samfunnet. Organisert kriminalitet øker, den blir mer voldelig, den er bedre organisert, den blir stadig mer grenseløs når det gjelder den volden som utøves, og den brer seg over landegrensene.

Det er grunn til å merke seg at Kripos er bekymret for at stadig flere ungdommer rekrutteres til organiserte kriminelle miljøer, bl.a. MC-miljøet. Høyre fremmet et forslag nettopp om bekjempelse av énprosent MC-miljøet i fjor, og vi fikk enstemmig tilslutning fra Stortinget om, punkt én, at det skal utarbeides en handlingsplan for kommunene, slik at de kan drive sitt forebyggende arbeid mer effektivt. Den venter vi fortsatt på. Den etterlyser Høyre. Det andre Stortinget vedtok, var at det var et stort behov for å øke beskyttelsen av vitner og informanter i relasjon til trusler fra organiserte kriminelle miljøer, og at man derfor skulle få et lovforslag på dette punktet i inneværende år. Det har vi fortsatt ikke fått, og på vegne av Høyre synes jeg det er grunn til å etterlyse og etterspørre hvor og når den saken kommer.

Høyre har tatt på alvor de signalene vi har fått fra landets domstoler om sviktende midler til både rekruttering og kompetanseutvikling. Jeg viser til Høyres alternative budsjett, hvor vi styrker både domstolene og den høyere påtalemyndigheten.

Avslutningsvis vil jeg peke på at vi har en lang rekke ubetalte regninger som synliggjøres i dette budsjettet. Det kommer til å utfordre dette Stortinget, og ikke minst kommer det til å utfordre det neste Stortinget. Tiden tillater ikke at jeg utdyper det, men jeg henviser til Høyres budsjettmerknader.

Tove-Lise Torve (A) [12:33:26]: Kriminalomsorgen er en viktig del av både justispolitikken og velferdspolitikken. Norsk kriminalomsorg har høy kvalitet, og Norge har blant de laveste tilbakefallene til ny kriminalitet etter endt soning. Dette er ikke tilfeldig. Regjeringens bevisste satsing på kriminalomsorgen i over sju år har bidratt betydelig til et tryggere samfunn.

Regjeringen la ned et grundig og godt arbeid i St.meld. nr. 37 for 2007–2008 – Straff som virker. Meldingen følges kontinuerlig opp av regjeringen gjennom målrettede tiltak med et sterkt fokus på innholdet i soningen.

Utbygging av soningskapasitet, alternative soningsformer, tilbud om opplæring, helsetjenester, rusmestring, sinnemestring osv. gir straffedømte et bedre utgangspunkt for å klare seg etter endt soning. Jeg kan nevne rusmestringsenheter i fengslene, opprettelse av narkotikaprogram med domstolskontroll og soning med elektronisk kontroll.

Jeg er veldig glad for at regjeringen ønsker å legge til rette for at barn av straffedømte skal kunne opprettholde kontakten med sine foreldre. Dette er veldig viktig for både barna og foreldrene under og etter soning.

Regjeringen har etablert over 870 nye soningsplasser. Soningskøen er betydelig redusert siden regjeringen overtok etter den høyredominerte Bondevik II-regjeringen i 2005. Da var soningskøen på rundt 3 000. Nå på fredag var den på 695.

På grunn av høy kapasitetsutnyttelse i fengslene opplever de ansatte et økt arbeidspress. Flertallet er derfor glad for at driftsbudsjettet styrkes med 14 mill. kr i 2013. Vi er likevel bekymret for om økningen vil kompensere tilstrekkelig for det økte arbeidspresset, og vil derfor følge bemanningssituasjonen nøye.

Kriminalomsorgens aller viktigste ressurs er de ansatte. Deres fagkompetanse og deres engasjement er avgjørende for å lykkes med tilbakeføringsarbeidet. Derfor har regjeringen lagt stor vekt på nettopp utdanning og kompetanseutvikling.

Det er også lagt vekt på et styrket tverrfaglig og tverretatlig samarbeid. Ansettelse av 27 tilbakeføringskoordinatører og Nav i fengsel er konkrete tiltak som bidrar til å forberede dem som har størst utfordringer med å greie seg etter løslatelsen. Sysselsetting gjennom skole eller arbeid, egen bolig, rusmestring og aktivitetstilbud er viktige stikkord.

Kriminalomsorgen har også et godt samarbeid med frivillige organisasjoner, som bidrar med betydelig innsats i tilbakeføringsarbeidet. Alle disse fortjener honnør for sin innsats. Bevilgningene til dette formålet har økt fra 13,9 mill. kr i 2006 til 23,7 mill. kr neste år.

Jeg er stolt over det store løftet regjeringen har gjennomført i kriminalomsorgen. Gjennom neste års budsjett legges det til rette for ytterligere utvikling av kriminalom-

sorgen gjennom flere soningsplasser, mer kompetanseheving og bedret aktivitetstilbud.

Det er spesielt å lese Høyres og Fremskrittspartiets budsjettmerknader. De har lite positivt å si om kriminalomsorgen. Med unntak av Fremskrittspartiet som ønsker å utvide soningskapasiteten, foreslår verken Høyre eller Fremskrittspartiet forbedringstiltak. Derimot foreslår Høyre å kutte budsjettene i kriminalomsorgen med 5 mill. kr. Dette gir neppe bedre kriminalomsorg.

Flere har i debatten så langt vært inne på at Høyre og Fremskrittspartiet ønsker å forskjellsbehandle utlendinger og nordmenn i norske fengsel. Fremskrittspartiet sier at utlendinger skal sone med lavere standard enn andre innsatte. Begrunnelsen er at norske fengsler ikke er avskrekende nok for utlendinger. Høyre har lansert tilsvarende forslag i sitt programforslag.

Regjeringen ønsker derimot å opprette egne soningstilbud for utlendinger for å utvikle et tilpasset soningstilbud gjennom bl.a. samordning av ressurser, målrettede tolketjenester og tilpasset opplæring for de innsatte. Målet er å forberede soningsoverføring til hjemlandet og forebygge at det begås ny kriminalitet etter overføring og løslatelse.

For oss er det ikke aktuelt at det skal gis et dårligere tilbud til utenlandske innsatte, slik Høyre og Fremskrittspartiet tar til orde for.

Ulf Leirstein (FrP) [12:38:46]: Jeg har hatt gleden av å være medlem av justiskomiteen i ett år, og på dette året har jeg fått et innsyn i norsk politi- og justisvesen som har gitt meg kunnskap og mange refleksjoner og tanker om området.

Jeg tar konklusjonen aller først: Jeg trodde det sto bedre til i vår justissektor med hensyn til ressurser, enn det faktisk gjør. Jeg har fått innsyn i hvordan situasjonen er for norsk politi, og her er det mye mangler. Med tanke på hvor lite man totalt bruker på politiet, er kanskje ikke det en overraskelse, men det burde være en enkel sak å øke budsjettet på avgjørende områder.

Dette står i grell kontrast til den situasjonsbeskrivelsen som regjeringen forfekter. Hvorfor kan man ikke innrømme at det er noen utfordringer i denne sektoren som regjeringen ikke har løst? Jeg hører stort sett masse skryt om alt man har gjort, men det er altså en god del mangler når det gjelder kriminalitetsbekjempelse, og politiet står overfor store utfordringer.

La meg ta dette med jobb til politimenn og politikvinner som er ferdig utdannet og klar til tjeneste. Ifølge regjeringens tall i forslaget til statsbudsjett er det kun 64 pst. av dem som var nyutdannet fra Politihøgskolen i 2011, som nå har jobb i politietaten. Det er mulig tallet er litt høyere – ut fra replikkordvekslingen tidligere i dag – men uansett: Ikke alle har fått jobb.

Fremskrittspartiet har over flere år advart mot at man utdanner politifolk til arbeidsledighet – samtidig som distriktene skriker etter flere polititjenestemenn. Det er mangel på polititjenestemenn ute i de enkelte distriktene. Samtidig er man tverrpolitisk enige om at bemanningen skal opp, til to polititjenestemenn per 1 000 innbyggere innen 2020. Men man er langt unna målet. Det går i en slik takt

at målet trolig ikke blir noe annet enn et fagert mål. I dette bildet er det spesielt at regjeringen ikke prioriterer politiet mer, og sørger for at politiutdannet personell får jobb. Derfor fremmer Fremskrittspartiet i dag forslag om at vi skal utstede en garanti om jobb til alle de politistudentene som består den treårige politiutdanningen. Garantien skal gjelde fram til målet om to tjenestemenn per 1 000 innbyggere er nådd. Jeg har hørt justisministeren si at man ønsker at alle skal få jobb. Da burde det i dag være en enkel sak for de rød-grønne å gå sammen med oss om å utstede denne garantien til politistudentene.

Fremskrittspartiet mener man i større grad må satse på grunnbemanningen til den er kommet opp på et robust nivå. Politidistriktenes driftsbudsjetter er allerede hardt presset. Med det forslaget til budsjett som nå framlegges, og som vil bli vedtatt senere i dag, vil det på mange områder dessverre bli trangere. Det vil føre til at de ulike politimestrene får problemer med å holde en forsvarlig bemanningsgrad og en forsvarlig beredskap, samtidig som de ikke vil kunne prioritere ut fra hvilke oppgaver som er viktige i det enkelte distrikt.

For å få en robust bemanning i politietaten må man også satse på andre tiltak. Det finnes svært mye kompetanse i politiet som en kan nyttiggjøre seg, bl.a. hos de seniorene som nettopp har gått av med pensjon. Dette er et tiltak man kan trappe opp for å få tidligere politibetjenter til å gjøre en jobb og bistå på den gode måten man har sett, bl.a. i forsøksprosjektet her i hovedstaden. Også sivile med spesialkompetanse bør kunne hentes inn for å heve kvaliteten på politiarbeidet. Dette vil vi vel komme noe tilbake til i en interpellasjonsdebatt senere i dag.

Jeg er glad for at Fremskrittspartiet fremmer forslag om å øke driftsbudsjettet til politiet med 150 mill. kr. Det er i den store sammenheng lite penger, men det vil bety utrolig mye for kriminalitetsbekjempelsen.

Så må vi få på plass et eget investeringsbudsjett for politiet. Politiet har et stort etterslep på materiell og utstyr. Det største behovet er faktisk investeringer i et nytt IKT-system. Beregninger viser at det trengs 2,3 mrd. kr til IKT-investeringer i sektoren. De 50 mill. kr som regjeringen har foreslått, blir i denne sammenheng svært lite.

Jeg kommer fra grensefylket Østfold. Jeg har hatt gleden av å være på befarings på tollstasjonen på Svinesund og har også hatt god dialog med tollbetjenter og politi i fylket mitt. Det er viktig å intensivere arbeidet med å stoppe mer kriminalitet ved grensen. Smugling og menneskehandel er store problemer det er viktig å gjøre noe med. Dette skjer lettest dersom man får stoppet innførselen ved grensen.

De ansatte ved grensen gjør en flott jobb. Det er nok å vise til den situasjonen som oppsto 22. juli i fjor. Da var det dessverre mangel på ressurser og sikkerhetsutstyr hos betjentene, noe som kunne ha satt dem i en farlig situasjon. Derfor er det viktig at vi ved landets viktigste grensepasseringer tar oss råd til å få på plass nødvendige investeringer. Jeg er glad for at Fremskrittspartiet foreslår noe mer penger også til vår toletat, da på finanskomiteens budsjettområde.

Elisabeth Aspaker (H) [12:44:05]: Stor oppgaveportefølje medfører behov for stadig flere politifolk. I tillegg har politiet i Distrikts-Norge store geografiske avstander som skal overkommes.

Lærdommene etter 22. juli har vært mange. Å få et godt utrustet politi er den viktigste investeringen vi som samfunn kan gjøre for å forebygge og håndtere alvorlige hendelser og anslag mot tryggheten i samfunnet.

Troms-benken har denne høsten hatt møter med politiet i både Troms politidistrikt og Midtre Hålogaland politidistrikt. Budskapet fra de to politidistriktene var klart: Det trengs flere politifolk, samtidig som det er viktig å ha mulighet til å fornye utstyr og bilpark. Helt nødvendige IKT-investeringer spiser også merkbart av lokale politibudsjetter. Så vet vi at det nye nødnettet vil kreve betydelig lokal medfinansiering i årene fremover.

Dette er bakgrunnen for at Høyre foreslår en økning til politiet med 350 mill. kr i 2013. Høyre mener politiet må rustes bedre til å møte dagens og morgendagens utfordringer. Vi vil derfor styrke politiets grunnbemanning i hele landet. Vi vil foreslå en egen IKT-bevilgning til politiet på 100 mill. kr. IKT-situasjonen i politiet er virkelig bekymringsfull og et vesentlig hinder for en mer effektiv politietat. Derfor er det svært beklagelig at IKT-området ikke har blitt prioritert under den rød-grønne regjeringen. Mange politidistrikter – som f.eks. i Nord-Norge – har enorme avstander mellom ytterpunktene i sitt distrikt. Ressurssituasjonen har i mange politidistrikter fremtvunget organisering i svært store vakt-distrikter. Dette gjør polititjenesten sårbar, fordi responstiden kan bli på opp til flere timer. Dette er ikke en ønsket utvikling. Derfor mener Høyre at politiets budsjetter må styrkes.

Politihelikopter er et meget nyttig verktøy. Beslutningen om å styrke politiets helikopterberedskap på Østlandet er avgjørende for at politiet skal kunne forflytte seg raskt, og for at helikopteret skal kunne brukes aktivt i bekjempelse av kriminalitet.

I møter med politiet i Troms og Midtre Hålogaland diskuterte vi også hvordan samarbeidet mellom politiet og Forsvarets helikopterkapasitet i Indre Troms kan bidra til å redusere responstiden for politiet i nord ved alvorlige hendelser. Politiet informerte om at det var etablert dialog med Forsvaret, som er positive til å bistå politiet, og at det med svært beskjedne ressurser i størrelsesorden 1–2 mill. kr kan være mulig å sikre døgnbemanning på helikopterbasen på Bardufoss med en utrykningstid på ned mot 15 minutter. Det er et faktum at politiet ofte opplever å komme etter øvrige nødetater til store trafikkulykker. Det hadde vært interessant om justisministeren ville medvirket til at politiet i Troms og Midtre Hålogaland hadde fått ekstra midler til å prøve ut et nærmere helikoptersamarbeid med Forsvaret, som beskrevet, for å øke beredskapen og redusere utrykningstiden. Økt aktivitet i nordområdene krever økt satsing på beredskap i nord. Et tettere samarbeid mellom politi og forsvar vil utvilsomt gi både bedre beredskap og en bedre utnyttelse av samfunnets samlede ressurser.

Det er med stor undring jeg har fulgt regjeringens unnamanøver når det gjelder å sikre et driftsgrunnlag for det vedtatte DNA-laboratoriet i Tromsø, som et samlet stor-

ting sto bak opprettelsen av, regjeringspartiene inkludert. Hovedbegrunnelsen var en styrking av rettssikkerheten ved å legge til rette for en «second opinion» for å kvalitetssikre bevisførselen i straffesaker hvor DNA-bevis kan være helt avgjørende.

Et annet sentralt poeng ved opprettelsen av DNA-laboratoriet i Tromsø var at Norge samtidig skulle få sin egen utdanning på det viktige feltet rettsgenetikk. Etter flere titalls millioner til investering i og sertifisering av laboratorium og personell i Tromsø er det merkelig hvordan regjeringen har prøvd å rømme unna ansvaret for å skaffe driftsmidler til Tromsø-laboratoriet. Dette har medført at fagmiljøet har stått i fare for å forsvinne. At det nå er funnet 3 mill. kr til en minimumsaktivitet når det gjelder reelle DNA-prøver i Tromsø, er et steg i riktig retning. Men dette kom altså etter vedvarende press fra Universitetet i Tromsø og Høyre, som mener det er alvorlig at Justisdepartementet gjennom flere år har unnlatt å følge opp Stortingets klare vedtak for å styrke rettssikkerheten i Norge. Det er mildt sagt skremmende å høre representanten Akhtar Chaudhry, som raljerer over det tidligere stortingsvedtaket, som tar så lett på det, og som mener at det ikke spiller noen rolle om vi har én, tre, seks eller ti analysemiljøer i Norge. Dette har aldri Høyre sagt eller ment. Det vi derimot mener, er at når Stortinget har vedtatt at vi skal ha et miljø for en «second opinion», er det regjeringens plikt å følge opp Stortingets vedtak.

Tore Hagebakken (A) [12:49:17]: Justis- og beredskapsdepartementets budsjett for 2013 er et offensivt budsjett. Jeg skal ikke gjenta alle satsinger i regjeringens forslag – som tidligere i debatten er blitt trukket fram av rødgrønne talere før meg. Jeg synes for øvrig at også noen av de andre innleggene hadde et islett av tilfredshet, men det blir vel å trekke det for langt å si at dette var gjennomgående.

Jeg merket meg at Fremskrittspartiets Per Sandberg synes det er feil å styrke forskningen innenfor samfunnsikkerhet og beredskap. Representanten Sandberg ser tydeligvis ikke hvor stort behovet er når det gjelder å sikre seg høyeste kompetanse og samordne bedre den kunnskapen vi tilegner oss i de ulike ledd og etater. Dette er ikke minst svært viktig med hensyn til de store utfordringene vi står overfor innenfor cyberkriminaliteten. I Innst. 101 S tas nettopp dette temaet opp – i en sak vi skal behandle senere i dag. Der sier Høyre og Fremskrittspartiet at «data-sikkerhet har en kostnadmessig side, men sett i det forebyggende bildet så har Norge som samfunn ikke råd til å la være å være best mulig forberedt». Men man har altså ikke råd til forskning.

Hvis det er et samfunnsområde hvor det virkelig er grunn til å satse mer på forskning, må det være innenfor samfunnsikkerhet og beredskap. Jeg vil spesielt løfte fram den stadig voksende datakriminaliteten. Her ønsker alle aktuelle etater mer samordnet og forsterket forskningsinnsats.

For at Oslo, og nå i siste innlegg Tromsø, ikke skal være de to eneste storbyene som får fokus her i debatten, skal jeg gjøre et sveip innom Gjøvik. Der ligger et feng-

sel som har ligget der veldig lenge, men det er likevel godt vedlikeholdt. De innsatte er veldig fornøyde med tilbudet som gis – og oppfølgingen hver og en får for å kunne rehabiliteres. Det er mange gode eksempler på at de lykkes. Fengselet følger eksemplarisk opp St.meld. nr. 37 for 2007–2008. Om byen er stor, fengselet er lite – men smått kan være godt – resultatene er som sagt veldig gode.

Jeg mener at man ikke må skjære de gamle fengslene over én kam. Man må se på hvordan tilstanden er, og hva man får til. Vi trenger hver eneste soningsplass som fungerer godt. Men det er store behov – det har komiteen sjøl sett – for å bytte ut noen av våre fengsler. Det er de vi må prioritere.

Jeg har stor tillit til at ministeren vil gjøre gode vurderinger rundt kapasitetsplanen med enhetsstruktur. Likevel synes jeg det er naturlig at Stortinget får være med på å gi føringer, slik det vel sies i flertallets merknad – jeg går ut fra at de andre egentlig er enig.

Høyre og Fremskrittspartiet går til valg på store skatte-kutt, særlig til dem som har mest fra før. Om flere titalls milliarder prioriteres til et slikt formål, må noen ta regninga. Vi vet av erfaring fra sist gang Høyre var i regjering, at det blir tøffe tider for kommunene. Med Fremskrittspartiet med på lasset blir det nok enda tøffere.

Skatteutt gir velferdskutt, og da blir det kutt også i tjenestetilbud som er rettet inn mot barn, unge og andre som trenger et godt tilbud for å kunne skape trygghet, deltakelse og tilhørighet, som statsråden nevnte.

Store skatteutt vil, slik jeg ser det, åpenbart bety mindre penger til godt forebyggende arbeid. Kommunene vil gjøre alt som står i deres makt for å prøve å hindre at det blir utslaget, men med så tøffe skatteutt som skal gjennomføres, vet vi at det blir en tøff pris å betale for kommunesektoren. Da rammes alle ledd.

Med dette bakteppet lar jeg meg ikke imponere nevneverdig av høyrepartienes ekstra påplussinger. Dessuten er det også grunn til å ta seg bryet med å se på hvor de tar pengene ifra.

Vi vil bruke samfunnets midler til å videreutvikle gode fellesskapsløsninger og fortsette satsingen på samfunnsikkerhet og beredskap. Jeg synes at det som legges fram i dag, vitner om en regjering på offensiven.

Åse Michaelsen (FrP) [12:54:07]: Jeg vil si til representanten Hagebakken: Hvis han går inn og ser på hva Fremskrittspartiet foreslår når det gjelder overføringer til kommunene i vårt budsjett – 3,5 mrd. kr – som på mange områder er øremerket til ulike lovpålagte oppgaver, som sikrer innbyggerne likebehandling, enten man bor i Honningsvåg, i Mandal eller på Gjøvik, tror jeg representanten Hagebakken kanskje ville sett litt annerledes på det.

Så står vi her igjen da, med mange av de samme utfordringene som vi hadde i fjor – og året før det igjen. Ta f.eks. fengselskapasiteten i landet. Den er sprengt, når det gjelder både varetekstplasser og ordinære, lukkede plasser. At fri ferdsel av kriminelle over grensen fra andre Schengenland er hovedårsaken, var også representanten Klinge inne på, og det er ingen grunn til å underslå dette – heller ikke av andre.

Lovverket og domstolsapparatet vårt er ikke tilpasset den nye kriminelle virkeligheten. Køene i rettsapparatet må vekk, like ens køene for soning. Det tar år og dag før lovendringsforslag kommer på plass. Derfor er det urovekkende at det kuttes til domstolene, at plan for soningskapasitet ikke blir lagt fram, og heller ikke ekstra grensetiltak for å være i forkant. Det er kjipt!

Voldsoffererstatningen skal i utgangspunktet sikre skadelidte full erstatning. Det er imidlertid bestemmelser i voldsoffererstatningsloven som begrenser dette. Den nye grensen på 60 G, som kom i kjølvannet av 22. juli-tragedien, favner det store flertallets saker, selv om det dessverre fremdeles vil være ofre som ikke får full erstatning på grunn av dette taket.

Vi i Fremskrittspartiet mener derfor at dette taket er en unødvendig begrensning. Det vil ha små økonomiske konsekvenser å fjerne det, men for dem det gjelder, vil det ha store økonomiske og velferdsmessige fordeler. Derfor har Fremskrittspartiet fremmet forslag om å fjerne taket, noe vi ser vi står helt alene om.

Videre fremmer vi enda en gang forslag om å få vurdert å opprette en offeromsorg. Dette sto hele komiteen samlet om i fjor, da vi behandlet representantforslaget fra Fremskrittspartiet – lovforslaget som omhandlet endringer i voldsofferloven. Har noe skjedd? Nei. Det er ekstra pinlig når komiteen vet bakgrunnen for forslaget, og også ansvaret regjeringspartiene har for å levere på dette punktet. Jeg registrerer at komiteen på nytt har klart å samle seg om forslaget, men hva hjelper det når departementet og justisministeren ikke følger opp.

De frivillige gjør en fantastisk innsats – ta Redningsselskapet, ta Frelsesarmeen, ta alle dem som daglig gjør frivillig arbeid der ute, og som gjør en innsats for samfunnet. Det er for meg en tankevekker at regjeringen i sitt forslag kutter tilskuddene både til Redningsselskapet og til andre. Det er ingen god profil.

Men: Departementet er ikke bare et justisdepartement, det er også et beredskapsdepartement. Det går vel ikke én dag uten at et eller annet i departementets virksomhet blir diskutert i det offentlige rom. En av disse sakene er samarbeidet mellom politi og forsvar, hvor det for de fleste – etter at Gjørsv-rapporten ble lagt fram – har blitt enda mer aktuelt å få til samhandling, samtrening og informasjonsdeling.

Da er vi inne på beredskapssenteret. Jeg kan ikke med min beste vilje forstå av vi skal måtte vente åtte-ti år før vi har et beredskapssenter oppe og står – et senter der regjeringen ønsker å plassere beredskapstroppen, hundegruppa og en helikopterbase. Men er det da i tråd med det behovet som finnes der ute?

På høringen som justiskomiteen hadde i forbindelse med budsjettet, uttalte Norges politilederslag følgende: Satsingen på beredskap med beredskapssenter og politihelikopter er viktig og riktig. Tiltaket vil være viktig for politidistriktene rundt og i Oslo, men har liten eller ingen verdi jo lenger bort fra Oslo man kommer. Det er derfor viktig at tiltak vedrørende beredskapen ses på i hele landet.

Fagforbundet uttaler i den samme høringen: Tverrfaglig innsats vil også kreve tverrfaglig trening. Regionale

øvelsessentre som er åpne på tvers av beredskapstjenestene, og som stimulerer til felles trening, vil være avgjørende for å få en målrettet innsats av høy kvalitet under større hendelser.

Fagforbundet registrerer for øvrig at det nye øvingssenteret på Alnabru i Oslo ikke synes å ha fokus på samordnet øving med alle nødetatene.

Videre hadde IKT-Norge i sin høringsuttalelse mange punkter som tilsvarer dette syn.

Så mitt spørsmål er igjen: Hvorfor vil regjeringen satse på et beredskapssenter som ikke ivaretar det behovet vi har i framtiden, nemlig samhandling, samtrening og felles innsats mellom ulike etater?

Det er ingen hemmelighet at Fremskrittspartiet ønsker flere tverrfaglige beredskapssentre. Det skal ikke være forskjell – om det er Petter i Mosjøen eller Anders i Oslo – med hensyn til å ha et beredskapssenter i nærheten.

Anna Ljunggren (A) [12:59:34]: Å sørge for trygghet i samfunnet er et viktig velferdsspørsmål og et stort offentlig ansvar. Alle skal føle seg trygge, enten man bor på ei øy med 600 innbyggere, som Røst i Lofoten, eller man er ung jente i hovedstaden, på tur hjem fra fest – sent – en søndags morgen. For at vi alle, uansett hvor vi bor og hvem vi er, skal føle oss trygge, er det viktig med raske reaksjoner og straff som virker for dem som begår kriminelle handlinger.

Det er avgjørende at politiet er synlig i gatene, og at avstanden for folk i distriktene til politiet ikke blir for lang. Det er viktig å sikre innbyggerne god tilgang til domstolene og sørge for rask saksbehandling. Tilgjengelige, effektive domstoler med høy kvalitet på avgjørelsene er vesentlig for den enkeltes rettssikkerhet. Domstolene i Norge er av de mest effektive i Europa, og for de fleste sakstyper i domstolene går den gjennomsnittlige saksbehandlingstiden ned. Domstolene er samfunnets viktigste konfliktløser. De har rett og plikt til å ta stilling til konkrete saker som legges fram for retten, og de skal være uavhengige. Mange har nevnt den krevende situasjonen i domstolene, og jeg vil bruke litt tid på å gå nærmere inn på den.

Deler av domstolsatsingen fra 2010 er videreført i budsjettet for 2013. Det er på sin plass å si at den midlertidige styrkingen i 2010 ble gitt for at domstolene skulle kunne tilpasse bemanningen i en periode med økt saksinnngang. Som følge av at det fortsatt kommer inn mange saker til domstolene, er det viktig for regjeringspartiene å prioritere domstolene også i statsbudsjettet for 2013. Den delvise videreføringen på 20 mill. kr er ment å være en varig styrking. Dette vil legge til rette for at domstolene kan opprettholde et fortsatt høyt aktivitetsnivå og videreutvikle de elektroniske saksbehandlingsløsningene. Og så gjør vi noe svært uvanlig i merknadsform: Vi skriver at vi vil komme tilbake til situasjonen i domstolene, og til bevilgningene som er gjort for å implementere datalagringsdirektivet, i revidert nasjonalbudsjett. Komiteen har fått et brev fra domstoladministrasjonen, som også er nevnt tidligere i debatten, der en gjør oppmerksom på at implementeringen av direktivet neppe vil bli gjennomført før i slutten av 2013. Vi vil derfor komme tilbake til om noen av disse pengene kan brukes til vanlig saksbehandling.

Hovedredningssentralen har vært bekymret for en mulig omorganisering. HRS er bygget på en grunnleggende tanke om samvirke, hvor alle ressurser samfunnet besitter – statlige, fylkeskommunale, private og frivillige – som er egnet til akuttinnsats for å redde liv skal kunne mobiliseres til innsats i redningstjenesten. En slikt modell er unik i verdenssammenheng og en meget kostnadseffektiv måte å drive redningstjeneste på. Denne modellen har ligget til grunn for HRS i over 40 år. Hovedtanken er solidaritet og samvirke, og dens viktigste oppgave, som kommer foran alt annet, er å redde liv. Det er viktig for HRS at den ikke blir underlagt et organ som kan undergrave det som er kjernen i modellen – at den er uavhengig. En fisker som får trøbbel til sjøs, skal ikke være redd for å kontakte HRS verken om han frakter noe han ikke bør frakte, eller om han har for høy promille. Hele komiteen stiller seg bak viktigheten av at den organisasjonen som er satt til å lede den samvirkende redningstjenesten, selv framstår som et faglig, uavhengig organ uten sterke bindinger til spesielle fagretninger. HRS er en meget anerkjent organisasjon internasjonalt. Statusen har blitt opparbeidet over lengre tid og har gitt Norge betydelig innflytelse over beslutninger som fattes.

Avslutningsvis vil jeg knytte noen kommentarer til Aspakers innlegg om Rettsgenetisk senter i Tromsø. I budsjettinnstillingen til helse- og omsorgskomiteen, som ennå ikke er behandlet i denne salen, er det foreslått å bevilge 3 mill. kr ekstra. Midlene skal gå til kompetanseutvikling og forskning. Rektoren ved Universitetet i Tromsø, Jarle Aarbakke, sier at han er fornøyd med dette:

«Dette er en stor dag for rettssikkerheten i kongeriket Norge.»

Det helse- og omsorgskomiteen har gjort, er et steg i riktig retning. Det blir en konkurranse mellom Rettsgenetisk senter – RGS – og Rettsmedisinsk institutt – RMI – som sannsynligvis vil gjøre at ventetiden på DNA-analyser går ned. Høyre vil kutte i bevilgningen til DNA-analyser med 10 mill. kr. Det er fordi de i større grad vil ta i bruk private analysebyråer. Ja vel – hvordan kan det å bruke private gjøre det så mye billigere? Man må jo allikevel ha utstyr og folk som må gjøre jobben.

Presidenten: De talere som heretter får ordet, har en taletid på inntil 3 minutter.

Arve Kambe (H) [13:04:43]: Noe av utgangspunktet for Høyres arbeid med alternativt budsjett har vært at regjeringen har hatt mye fokus på beredskap, men glemt å ha fokus på de ordinære politioppdragene og også glemt å ha fokus på kriminalomsorgen. Når vi leser kapasitetsplanen til kriminalomsorgens sentrale forvaltning, er det noen aha-opplevelser for oss som ikke til daglig jobber med justispolitikk på Stortinget.

Vi har 44 fengsler i Norge, og vi har 16 fengselsavdelinger. 21 er bygget før 1920. 35 av de 60 fengslene har færre enn 50 plasser, og 25 av dem har flere enn 50, men ikke mange har veldig mange flere enn 50. Vi har sett i justissektoren at både politikamrene, politidistriktene og domstolene har vært gjennom både en strukturendring og

ikke minst en bygningsendring, mens kriminalomsorgen i løpet av hele sjuårsperioden til regjeringen i praksis ikke har oppnådd noe annet enn et nytt, stort fengsel i Halden. Tidligere justisminister Storberget avviste at det kom til å bli bygget nye fengsler i Norge, men det er helt åpenbart at det blir det, og det må regjeringen merke seg.

Høyre har hatt en god dialog med de ansatte og fagforeningene i kriminalomsorgen, og det er sammen med dem Høyre har et ønske om at denne fengselsplanen skal komme til Stortinget. For er man enig i en virkelighetsbeskrivelse der man må gjøre noe med strukturen, er man enig i det interessante regnestykket som viser at en sammenslåing f.eks. av Haugesund fengsel og Sandeid fengsel har en effekt på 10 pst. og gir finansiering for en investering på 100 mill. kr – og hvis man tar med innsparingene på alle de politifolkene i Norge som frakter fanger fram og tilbake mellom avhør, fram og tilbake mellom fengsler – brukes en uforholdsmessig andel på ting som ikke er effektive for noen.

Høyre har tatt på alvor resonnetet i den nye straffeloven. Når den til slutt endelig begynner å virke, er jo poenget med den at de som har begått en kriminell handling, skal dømmes raskere, de skal få lengre straffer og de skal sitte lenger i fengsel. Styrking av politiet innebærer at politiet skal ta de kriminelle. Poenget med det er at flere av de kriminelle sitter inne lenger, og flere kriminelle skal bli tatt. Det har konsekvenser for fengselsambisjonene.

Høyre har i sine merknader også sett på muligheten for f.eks. offentlig–privat samarbeid, som man har f.eks. ved tinghusene og andre statlige institusjoner. Hvis det å komme inn i et investeringsprosjekt er et problem for den rød-grønne regjeringen, går det an å ha en OPS-løsning.

Høyre er altså misfornøyd med regjeringen når det gjelder kriminalomsorgens sentrale forvaltning, den burde være forankret i Stortinget.

Akhtar Chaudhry (SV) [13:08:05]: Høyre hamrer og hamrer på at de har bevilget flere penger til politiet, og de vil ha mer politi. Da stiller jeg et enkelt spørsmål: Hvor skal man hente disse politifolkene? Per 15. oktober var det 300 ikke-besatte politistillinger, og 95 pst. av dem som var uteksaminert, hadde jobb. Hvor skal man hente politifolk for å ansette der hvor Høyre sier de vil ansette dem?

For SV og denne regjeringen er det viktig å sørge for at vi har et kompetent og nært politi som nyter høy tillit i befolkningen. Det har vi i dag. Det er viktig at avstanden mellom folk og politiet er minst mulig, og terskelen for å kunne kontakte politiet må være lav. Alt som kan hindre denne dialogen, bør vi være meget kritiske til.

Et knapt flertall av delegatene på Politiforbundets landsmøte har vedtatt at de skal jobbe for en generell bevæpning av politiet. Dette mener SV av mange årsaker er et feilspor, og det er vi ikke alene om. Det støttes heller ikke av dem med kompetanse i Norge, og heller ikke i virkeligheten i Norge. Som jeg tidligere nevnte, meldte Aftenposten at det ble avfyrt 76 skudd av politiet i Sverige i fjor. Norsk politi gjorde det én eneste gang. Vi har veldig stor respekt for de menn og kvinner som gjør Norge trygt hver eneste dag, men vi mener at det å bevæpne politiet vil gjøre politiet utrygt, ikke mer trygt.

Jeg stilte et spørsmål til komiteens leder fra Fremskrittspartiet: Hva bygger Fremskrittspartiet sitt syn på når de ønsker å bevæpne politiet – hvilke utredninger, hvilken kompetanse osv.? Da sa representanten at han ikke var helt sikker på det ennå, og henviste til et spørsmål han hadde sendt til statsråden. Jeg har hentet det spørsmålet som representanten sendte, og der står det:

«Hvilken tidsbruk og kostnadsramme ser statsråden for seg er nødvendig for å innføre fast bevæpning for operative polititjenestemenn?»

Han uttalte til TV 2 Politisk:

«Når både politiet og publikum er utrygg i hovedstaden vår – da er det verdt et forsøk på å få på plass generell bevæpning i Oslo.»

Spørsmålet er: Har Fremskrittspartiet truffet en beslutning, eller har Fremskrittspartiet ikke truffet en beslutning om å bevæpne norsk politi? Og hvis Fremskrittspartiet ønsker å bevæpne norsk politi – på hvilket grunnlag gjør de det? Hvordan skal de begrunne å gjennomføre dette tiltaket, som vil endre norsk politi og det norske samfunnet for evigheten?

Ine Marie Eriksen Søreide (H) [13:11:23]: Vi er et lite land med utfordrende geografi og begrensede ressurser. Når det gjelder beredskap, er vi nødt til å tenke helhet. Vi kan ikke bygge opp parallelle strukturer innenfor alle nødetater, vi må tenke helhet og utnytte ressursene på best mulig måte. Det betyr at vi også må bygge ned noen mentale skiller, og vi må foreta de nødvendige utredninger av lovhjemler som sikrer best mulig utnyttelse.

Så er det også en kjensgjerning at beredskap koster. Det blir ikke bedre beredskap i landet av at Stortinget i dag vedtar formuleringer om økt beredskap, det blir først bedre beredskap når bevilgningene følger med de tiltakene vi vedtar. Det har Høyre tatt konsekvensen av i sitt alternative justisbudsjett, der vi særlig i grenseoppgangen mellom politi og forsvar legger inn økte bevilgninger for å bedre beredskapen. Dessuten er det viktig å vite hvilke kapasiteter vi faktisk har reelt sett, ikke bare på papiret: Hva fungerer? Hva fungerer ikke? Jeg tror det fortsatt er store utfordringer både i politiet og i Forsvaret når det gjelder å finne ut av hva vi kan påregne å kunne bruke den dagen behovet melder seg.

Vi har fått en ny bistandsinstruks. Jeg hører til dem som nok mente at ordlyden i den gamle bistandsinstruksen ikke var problemet, men at det kanskje gjaldt hvordan man brukte, og hvordan man tilnærmet seg bistandsinstruksen. Vi har i innstillinga foreslått også å be regjeringa fremme forslag til lovvedtak om fastsettelse av grensene for bruk av militære ressurser og militær makt overfor sivile borgere i fredstid. Det er nettopp for å bygge ned det skillet som til tider kan bidra til å gjøre beredskapen vanskeligere.

La meg understreke at dette ikke handler om ansvarsfordeling, men om oppgavefordeling. Når det gjelder f.eks. terrorbekjempelse, er det helt uomtvistet at det er politiet som skal løse det i Norge, det er politiet som har ansvaret. Men politiet må i lettere grad enn i dag også kunne trekke på de ressursene Forsvaret har. Fra Høyres side tror vi at en vurdering av forhåndsdefinering av oppgaver der hen-

holdsvis politiet og Forsvaret tar på seg ulike oppgaver, kan være én mulig vei å gå. Vi må øke samhandlinga, vi må ikke gjøre den mindre og vanskeligere. I den sammenheng kan man vel også nevne at det å nekte fremmet en bistandsanmodning fra politiet til Forsvaret, noe som skjedde i forbindelse med Stortingets åpning, ikke akkurat bidrar. Det er jo også sånn at statssekretærer ikke har noe i den kommandokjeden å gjøre, men det er en annen diskusjon. Det å bidra til å spare tid og bidra til å løfte kompetansen er noe som er viktig når vi snakker om beredskap.

André Oktay Dahl (H) [13:14:30]: Dette blir min åttende og, så godt som sikkert, siste justisdebatt. Hvis jeg skal oppsummere denne debatten, er det ikke bare debatten i fjor den minner om, som Sandberg var inne på, men egentlig de siste syv-åtte årene. Skal man oppsummere den, tror jeg ikke den går inn i historien som veldig grensesprengende. Oppsummeringen også i år er at regjeringen ikke informerer Stortinget om hvor mye som skal trekkes inn fra politidistriktene, og hvor mye man eventuelt ikke har mulighet til å ansette politifolk for.

Etter syv år har man altså gått bort fra den klare ambisjonen om å etablere et «second opinion»-miljø for analyse, noe som virkelig ville være en styrking av rettssikkerheten, spesielt for de kvinnene som blir utsatt for voldtekt. Hvis man ikke tror at det er mulig å gjøre det på andre måter – ja, hva med da å bruke det miljøet som har bedre kompetanse enn RMI, som brukte flere år på å akkreditere seg, i motsetning til noen av dem vi har foreslått gjennom mange år?

Så var representanten Tove-Lise Torve inne på at Høyre og Fremskrittspartiet sa veldig lite positivt om kriminalomsorgen. Nei, Høyre og Fremskrittspartiet er opptatt av at vi realiserer det vi sier vi skal realisere av en stortingsmelding. Vi sto så godt sammen om alt i St.meld. nr. 37. Hvert eneste kritiske punkt knyttet til oppfølgingen av St.meld. nr. 37 er basert på de tilbakemeldingene vi får fra ansatte og fra deres organisasjoner, som sier at det er ikke noe poeng i å vedta en type ambisjoner som vi ikke er i nærheten av å kunne nå. Og det er derfor de nå roper et varsko fordi man har 96 pst. oppfylting. De, i likhet med oss, ønsker en kapasitetsplan som fremlegges som egen sak for Stortinget og får en forankring med en prioritering av hvilke prosjekter som skal startes i hvilken rekkefølge.

I tillegg har jeg lyst til å minne om at Høyre i sitt programutkast – det blir sannsynligvis også vedtatt – ønsker at man bruker Nav mer i norske fengsler, det har vi gjort i mange år, og bedre legedekning, den er under enhver kritikk i fengslene i dag, og vi ønsker en omfordeling av ressursene mellom Halden og andre fengsler innenfor rammen av justisbudsjettet. Det ville hjulpet mange mindre enheter ganske betydelig.

Vi ønsker å satse 5 mill. kr ekstra på frivillige. Det er jo rart at WayBack i Bergen for 1 mill. kr kan greie å informere alle innsatte, og også de ansatte, som leser den samme trykksaken, om innsattes rettigheter ved tilbakeføring til samfunnet. Man skulle jo tro at det var mulig å få til så pass innenfor de millionene av kroner som de store offentlige systemene har fra før.

Så ble det sagt mye om dem som tar fra de fattige og gir til de rike, osv. Når man har fått flere fattige barn, flere uføre og flere som faller fra i videregående skole, synes jeg enkelte rød-grønne representanter kunne gått litt stille-re i dørene med tanke på de budsjettene de har valgt ikke å bruke på dem som sitter nederst ved bordet.

Anders B. Werp (H) [13:17:51]: På slutten av debatten er det tid for en viss oppsummering. Min oppsummering her er knyttet til en grunnleggende forundring over og spriket i virkelighetsforståelsen etter å ha hørt representanten Chaudhrys siste innlegg, der han etterlyser Høyres svar på hvor vi skal hente flere politifolk.

Svar nummer 1: Vi må stoppe utviklingen i de ubesatte stillingene i politidistriktene. Jeg har ikke møtt en eneste politimester på disse årene som ikke sier at det nå står ubesatte stillinger på grunn av inndragning av sentrale IKT-midler. Det er regjeringens ansvar, ikke Høyres.

Svar nummer 2: Vi må stoppe lekkasjen av erfarne politifolk som går ut av polititjenesten og over til annen tjeneste i næringslivet. Det er regjeringens ansvar, ikke Høyres.

Svar nummer 3: Det framkom i løpet av debatten at det fortsatt er 20 pst. av politistudentene som ble utdannet i år, i 2012, som ikke er ansatt i politiet. Det er ikke Høyres ansvar, det er regjeringens ansvar.

Svar nummer 4: Vi må øke bruken av sivilt ansatte som kan gå inn og erstatte politifaglige som sitter i administrasjonen i dag, og som kan gå inn i grenselandet mellom sin sivile kompetanse og politioppgaver. Det er ikke Høyres ansvar, det er regjeringens ansvar.

Vi kunne bare ved de fire grepene styrket politibemanningen kraftig. Det er mitt svar på vegne av Høyre til representanten Chaudhry.

Til slutt vil jeg også peke på alle de ubetalte regningene denne regjering overlater til dem som evt. måtte sitte – uansett fra hvilket parti og partier – etter valget til høsten. En rask oppsummering: nytt beredskapssenter, nytt fengsel, som det er nevnt er et stort behov for, en ny politihøgskole og en ennå uavklart kostnad til nødnett. Det er grunn til å tro at ingen av disse fire tiltakene kommer til å koste under 1 mrd. kr hver. Det er mange ting å ta tak i, og de svarene ligger i regjeringen, det ansvaret ligger i regjeringen.

Statsråd Grete Faremo [13:21:04]: Budsjettinnstillingen bekrefter en grunnleggende bred enighet om hovedgrepene i justispolitikken, og det er jeg glad for. Jan Böhler gikk gjennom mange av de gode resultatene som er oppnådd, og at vi akkurat i dag fikk resultatet fra The World Justice Project, som kårer Norge til en av verdens sterkeste rettsstater, er på noe vis prikken over i-en. Men vi er jo selvsagt ikke fornøyd med alt, vi skal gjøre mange ting bedre.

Jeg vil prøve å svare på noen av spørsmålene som har kommet. Det var spørsmål fra representanten Werp om hvor proposisjonen om bedre vern for vitner og informanter er. Den er planlagt bebudet neste år. Vi har fått informasjon fra Politidirektoratet om at den kommunale MC-veilederen dessverre er noe forsinket – planlagt ferdig i januar neste år. Det er flere som har vært opptatt av helikoptertje-

nesten. Det er en viktig tjeneste for politiet, ikke bare politihelikopteret og det innleide politihelikopteret, men også samarbeidet med Forsvaret. Vi trenger en bedre landsdekkende ordning enn den beredskapen vi kan dra nytte av på Rygge, gir oss. Derfor har jeg bedt om å få utredet et nytt konsept for bruk av helikopter for politiet. Samarbeidet med Forsvaret er sentralt. Det er selvsagt også viktig for oss å ha et enkelt system for bistandsanmodninger. Som representanten Eriksen Søreide tør være kjent med, har jeg åpnet for at vi snur prinsippet i dagens bistandsinstruks for å sikre en effektiv behandling av de sakene, men det betinger en lovendring.

Beredskapssenteret planlegges for fullt, og det er med sikte på at det skal komme opp så raskt som mulig. Men med noe innpå en milliardinvestering forutsetter det god planlegging og skikkelig kvalitetssikring av prosjektet for å sikre at vi får god effekt av pengene. På noe vis er det dette det handler om: sikre best mulig bruk av eksisterende bevilgninger når vi også legger gode planer for nye tiltak som også krever nye investeringer.

Jan Böhler (A) [13:24:20]: Til det siste statsråden var inne på, om beredskapssenteret: Det er ikke vi som har sagt at det skal ta åtte år, det er Fremskrittspartiet som har kommet med den beregningen. Man bidrar i hvert fall med lengre tid når man fremmer forslag som igjen tar opp spørsmålet om hvor senteret skal være, ved å foreslå at det skal ligge i Oslo-området. Da vil alternativene som ligger i nabofylkene igjen komme opp. Man har ikke fått med seg at beredskapstroppen skal holde til på dette senteret. Den skal kunne brukes døgnet rundt i det sentrale Oslo i skarpe operasjoner, og det handler om sekunder og minutter hvor fort man skal komme fram. Derfor må beliggenheten være nær Oslo sentrum.

Når Fremskrittspartiet åpner for debatt om hele konseptet for beredskapssenteret ved å snakke om at det ikke ivaretar hensynet til en bred beredskap man skal ha i framtida, blir hele spørsmålet om hva slags beredskapssenter man skal ha, mer sendt ut i det blå enn det som ligger i regjeringens beslutning om å etablere det. Den ble lagt fram av statsministeren i redegjørelsen om Gjörv-kommisjonen på Stortinget nå i høst. Jeg håper og tror at vi skal få en håndfast realisering av det senteret, og at det blir presentert i stortingsmeldingen om Gjörv-kommisjonen på nyåret.

Når det gjelder spørsmålet om hvor mye som skal brukes neste år med tanke på IKT, som bl.a. representanten Oktay Dahl har spurt om ved et par anledninger, synes jeg han gjør det litt mer uklart enn nødvendig. Statsråden sa at en sannsynlig andel vil være slik at det ligger på nivå med det som avsettes i år, dvs. 250 mill. kr i politidistriktene. Det er jo prinsipielt det at investeringene er en del av helheten i budsjettet til politiet, slik at de endelige beslutningene om investeringene skal tas av politiet selv, og jeg mener statsråden gir et så klart svar som hun kan på hvor mye av disse pengene i politiets budsjetter som vil gå til IKT. Det innebærer at det ikke er noen endring i forhold til avsetningen i årets budsjett. Det innebærer igjen at de pengene som kommer oppå årets budsjett – altså penger som er avsatt til nye stillinger for de 350 som går ut fra politi-

høgskolen – ikke berøres av avsetning til IKT hvis den ligger på linje med årets avsetning, fordi det da vil være en forlengelse av det man henter ut i år. Det vil man hente ut også neste år, og da vil ekstra penger som kommer oppå det, kunne brukes til nye stillinger i politiet.

Ellers synes jeg det blir pussig at Høyre bare avsetter 100 mill. kr til IKT – det er også til øvelser og til utstyr – når de sier at de ikke vil at det skal avsettes penger i politidistriktene, men at det skal finansieres sentralt. Det kan jo bety at Høyre vil bremse investeringene i IKT i politiet når de bare vil bruke 100 mill. kr, mens forbruket i år er 360 mill. kr.

Per Sandberg (FrP) [13:27:48]: Jeg hadde ikke tenkt å forlenge debatten, men jeg synes innlegget til representanten Bøhler var interessant, for mitt inntrykk er at det kommer nye opplysninger. Da vil jeg gjerne utfordre både statsråden og representanten Bøhler: Er det slik at regjeringen nå har bestemt at beredskapssenteret på Alnabru skal bygges innenfor et kortere tidsrom? Er det slik at man har bestemt seg for hvilket innhold dette beredskapssenteret skal ha? Da er jo det interessant informasjon for Stortinget.

Årsaken til at Fremskrittspartiet har fremmet et forslag, er at vår forståelse er at man har bestemt seg for lokalisering, men ikke noe annet. Man har ikke bestemt seg for framdriften og tidsbruken. Hvis det er slik at man kan realisere dette beredskapssenteret som regjeringen har bestemt seg for, er det litt interessant å få vite. Jeg hører at det i innlegget fra statsråden blir presisert at dette vil ta tid. Det vil ta tid, og jeg forstår det slik at det vil ta så mye tid at dette skal legges inn i stortingsmeldingen med bakgrunn i Gjørvt-kommisjonens rapport som skal komme til Stortinget. Men hvis det er slik at man har andre planer – en plan B som ikke Stortinget kjenner til – så er det interessant med tanke på diskusjonen.

Representanten Bøhler snakker om at man kanskje kan ha et alternativt beredskapssenter som ligger langt utenfor Alnabru. Nei, det finnes faktisk alternativer på Alnabru til det som regjeringen falt ned på, og det kjenner representanten Bøhler meget godt til. Hvis man skal tenke framtidig beredskapssenter, er det flere ting man kan inkludere i det. Representanten Michaelsen pekte på bredde i sitt innlegg i dag, fordi dette med samtrening mellom flere etater – nødetater, Forsvaret og andre – kanskje også kan være en viktig del. Så vet vi at vi skal bygge ny politihøgskole, kriminalomsorgen trenger nye lokaliteter, vi trenger nye treningsfasiliteter, og en helikopterbase – kanskje for større helikopter enn det som eksisterer i dag. Så det er flere ting som gjør at den lokaliseringsplassen som regjeringen har falt ned på, kanskje ikke er tilstrekkelig i forhold til et framtidig moderne, effektivt beredskapssenter som skal dekke flere områder. Men hvis det er nye momenter her, synes jeg at både justisministeren og representanten Bøhler kan opplyse Stortinget om det.

Presidenten: Representanten Jan Bøhler får ordet til en kort merknad, begrenset til 1 minutt.

Jan Bøhler (A) [13:30:53]: Jeg synes dette burde være rimelig klart. Det jeg har sagt både i mitt hovedinnlegg

og nå i mitt treminutters innlegg, er at de åtte årene som Fremskrittspartiet snakker om, er ikke en tidsramme som er fastslått av regjeringen. Vi har sagt at vi skal legge fram framdriften når meldingen i forbindelse med Gjørvt-kommisjonens rapport kommer.

Når det gjelder innholdet i senteret, er det beskrevet at politihelikopteret skal holde til der, at man skal ha beredskapstroppen der, at man skal kunne laste inn beredskapstroppen i helikopteret som kommer fra Rygge, at hundetjenesten skal være der, og det vurderes om bombegruppa også skal være der.

Når det gjelder tidsperspektivet, er det mitt poeng at det vil ta lengre tid hvis man åpner debatten om lokaliseringen igjen og ikke har en så klar stedfesting som regjeringen hadde i redegjørelsen nå i høst, at det vil ta lengre tid hvis man åpner for en mye bredere debatt om hele konseptet. Så mitt poeng er at Fremskrittspartiet med sin tilnærming ikke bidrar med noe som helst til en raskere framdrift, mens jeg håper vi skal få avklart den på en god måte når stortingsmeldingen kommer.

Presidenten: Representanten Per Sandberg får ordet til en kort merknad, begrenset til 1 minutt.

Per Sandberg (FrP) [13:32:19]: Det blir sagt at beredskapssenterets innhold skal diskuteres bredt når det kommer en melding til Stortinget. Da regner jeg med at diskusjonen skal tas der, så mitt spørsmål er: Har regjeringen allerede bestemt seg? Da er det jo ikke noe grunnlag for å diskutere dette i denne meldingen som skal komme til Stortinget? Det kan også være andre momenter som skal diskuteres.

Så får man beskyldninger for at man trekker ut prosessen fordi man nettopp ønsker en debatt om innhold. Og i forhold til framdrift: Nei, det er ikke Fremskrittspartiet som har sagt åtte år. Denne regjeringen har sagt at det kan ta inntil åtte år, og da er mitt spørsmål: Kan det ta inntil åtte år når det finnes alternativer som kanskje innebærer at vi kan få gjort det på tre år? I så fall er det en viktig diskusjon for Fremskrittspartiet og Høyre.

Statsråd Grete Faremo [13:33:45]: Det ble grundig redegjort for planene om et beredskapssenter i redegjørelsene i august i år, både fra statsministeren og fra justis- og beredskapsministeren. Målet er å samlokalisere beredskapstroppen, hundetjenesten og politihelikopteret, slik det ble sagt, og tomte på Alnabru er tilgjengelig.

Det er likevel nødvendig å gjøre grunnleggende planlegging og ikke bare starte å bygge. Det må selvsagt gjøres en nøye planlegging, også programmering av innhold og kvalitetssikring av slike planer. Vi har åpnet opp for muligheten til å bruke statlig regulering, men ting vil likevel måtte ta noe tid. Det er gjort anslag på hvor lang tid det kan ta. Det er likevel ikke endelig avklart. Det er selvsagt at regjeringen jobber med sikte på å få realisert dette så raskt som mulig. Jeg kan bare legge til at så langt synes det bare å være Fremskrittspartiet som har bestemt seg for at dette skal ta inntil åtte år. For mitt vedkommende vil jeg jobbe med sikte på at dette lar seg realisere så raskt som mulig, men selvsagt med den kvaliteten som en så stor investering betinger.

Hans Frode Kielland Asmyhr (FrP) [13:35:40]: Etter dette svaret fra statsråden føler jeg at denne saken fortsatt er like uklar. For hvis det er noe i påstandene om at det vil kunne ta mange år før et slikt senter er på plass, er Stortinget nødt til å få melding om det rimelig raskt. Vi er nødt til å få en sak rundt dette slik at man har muligheten til å se på alternativer – det bør ikke være overraskende for noen. Dette er en svært vesentlig del av den justispolitiske debatten etter 22. juli, hvor dette vil være et av hovedgrepene vi er nødt til å få på plass så raskt det lar seg gjøre.

Fremskrittspartiet er selvfølgelig med på at det skal gjøres en grundig analyse, men her sier altså statsråden at det er tre elementer som skal inn i dette senteret, og da oppfatter jeg dette som en konklusjon fra hennes side. Det er mange muligheter for å legge flere elementer inn i et slikt senter – ikke minst samtrening og samhandling mellom nødetatene – og derfor er vi nødt til å se på om denne raske beslutningen fra regjeringen var gjennomtenkt nok. Dette må Stortinget få mer informasjon om. Vi kan ikke akseptere at det drøyer langt ut på nyåret før Stortinget kan få satt seg inn i denne problemstillingen, som er helt vesentlig for den justispolitiske debatten og for beredskapen fremover.

Presidenten: Representanten André Oktay Dahl får ordet til en kort merknad, begrenset til 1 minutt.

André Oktay Dahl (H) [13:37:48]: Jeg synes det er en høyst betimelig advarsel som Fremskrittspartiet har kommet med, og som også Høyre støtter. For dette handler ikke om å trenere et beredskapssenter – vi vil alle ha et beredskapssenter på plass så raskt som overhodet mulig – men det handler altså om måten Stortinget skal involveres på og få informasjon på, i forhold til fremtidig behov.

Jeg må også avslutningsvis si at det er interessant å se hvordan representanten Bøhler, som altså ikke kan si hvor mye som skal trekkes inn av politiets driftsbudsjett på IKT-siden, begynner å sette spørsmålsteget ved opposisjonens budsjetter, ved hvor mye vi satser på IKT. Da må vi, som vi gjorde i fjor, i forfjor, nesten gjette på hva behovene er innen IKT, basert på de innspillene vi får, for regjeringen vil jo helst ikke opplyse om hvor mye den etterpå – etter at budsjettet er vedtatt – trekker inn, som gjør at vi i januar, februar, mars, april, mai, juni kommer i en situasjon med utfordringer med hensyn til ansettelser. Så jeg synes det er ganske spesielt at Bøhler tydeligvis har større tro på opposisjonens evne til å tenke tall enn hans egen statsråd.

Presidenten: Flere har ikke bedt om ordet til sakene nr. 2 og 3.

Sak nr. 4 [13:39:00]

Innstilling fra justiskomiteen om midlertidig lov om rett til forlengelse av feste til bolighus og fritidshus (Innst. 115 L (2012–2013), jf. Prop. 148 L (2011–2012))

Presidenten: Etter ønske fra justiskomiteen vil presidenten foreslå at taletiden blir begrenset til 5 minutter

til hver gruppe og 5 minutter til medlem av regjeringen.

Videre vil presidenten foreslå at det blir gitt anledning til tre replikker med svar etter innlegg fra medlemmer av regjeringen innenfor den fordelte taletid.

Videre vil presidenten foreslå at de som måtte tegne seg på talerlisten utover den fordelte taletid, får en taletid på inntil 3 minutter.

– Det anses vedtatt.

Anders B. Werp (H) [13:39:59] (ordfører for saken): Vi skal nå behandle en viktig og prinsipiell sak.

Den europeiske menneskerettighetsdomstolen avga tidligere i år en dom som påpekte at det er en skjevhet i tomtefesteloven §33, en skjevhet i avveiningen mellom bortfesters og festers interesser, og at det er bortfesters interesser som i for stor grad er ute av paragrafen.

Det er henvist i dommen til artikkel 1 i første tilleggsprotokoll i Den europeiske menneskerettighetskonvensjonen, som ligger til grunn for dommen i Strasbourg. Den artikkelen dreier seg om vern av eiendom, og vi finner noe av den samme inngangen i forhold til eiendomsrett også i FNs generelle og universelle menneskerettighetserklæring, slik at vi i Stortinget har her å forholde oss til en klargjøring av eiendomsrettens posisjon i et menneskerettighetsperspektiv. Det er en særdeles prinsipiell, interessant og viktig diskusjon.

Tomtefeste har en lang og – jeg vil si – en god tradisjon i Norge. Den har bidratt til at det har vært en lav terskel for å etablere egen bolig og egen hytte eller fritidsbolig. Ifølge saksgrunnlaget fra Justisdepartementet er det inngått over 300 000 festeavtaler. De aller, aller fleste av dem er langsiktige avtaler.

Så fikk vi en lovendring i tomtefesteloven, vedtatt i 2004. Det er altså den loven og den paragrafen som har vært til behandling i menneskerettighetsdomstolen i Strasbourg.

Det var Norges Skogeierforbund som sendte klagen til Strasbourg. Jeg har lyst til å takke Norges Skogeierforbund for at de sto dette løpet ut. De har vært alene om å kjøre saken på vegne av noen av sine medlemmer, en sak der man erfaringsmessig vet fra andre saker at veien fram er lang, og hvor usikkerheten er mildt sagt betydelig i den grad man kan forvente å nå fram. Her valgte man å stå løpet ut. Det synes jeg det er grunn til å understreke, og det bidrar til at vi her i dag får anledning til å heve blikket og diskutere både grunnleggende og prinsipielle spørsmål.

Komiteens behandling har nettopp vært basert på dette grunnlaget. Og jeg vil takke komiteen for godt samarbeid i sakens anledning. Det har vært et ganske intenst – ja, ikke bare ganske – det har vært et intenst arbeid, og vi trengte absolutt all den tid vi hadde til disposisjon, for å komme fram til det jeg vil kalle en balansert innstilling. Det er mye symbolikk i denne saken – det er til dels ganske klare holdninger på begge sider i saken. Men likevel la komiteen vekt på at dette er en midlertidig lov med en sterkt begrenset virketid fram til 1. juli 2014 – jeg understreker 1. juli 2014 – altså fordi det i merknadene ved et par an-

ledninger står 1. juni. Det er altså 1. juli, altså en begrenset tidsperiode.

Det har vært viktig for komiteen å redusere den usikkerheten som mange, både festere og bortfester, har i forhold til dette spørsmålet, og komiteen legger derfor til grunn at det må legges stort trykk i saken, med en rask prosess og ikke minst at den prosessen som nå skal styres videre fra Justisdepartementet, er inkluderende i forhold til de berørte parter.

Jeg takker for samarbeidet i komiteen. Jeg anbefaler på vegne av en samlet komité komiteens innstilling, som ligger på representantenes plasser, og takker for samarbeidet.

Tore Hagebakken (A) [13:45:21]: Dommen i Den europeiske menneskerettighetsdomstolen av 12. juni i år nødvendigvis endringer i tomtefesteloven § 33 midlertidig og permanent etter at det er klart at statens anmodning om ny vurdering i EMDs storkammer ikke nådde fram. Etter dommen er det skapt usikkerhet med hensyn til partenes rettsstilling i festekontrakter som allerede er forlenget i medhold av § 33 og ved framtidige forlengelser.

Dette er en viktig sak for mange. Det er 300 000 som har et festeforhold. Jeg håper den midlertidige lovens innretning samt de klare føringer som en enstemmig komité gir når det gjelder involveringer av partene i utarbeidelsen en permanent lov, vil dempe usikkerheten og forhindre tvister.

Jeg er veldig glad for at komiteen i sin helhet kan legge fram en enstemmig innstilling. En honnør til saksordføreren, Anders Werp, for et godt arbeid og stor samarbeidsvilje, og honnør til komiteen for øvrig som sammen har vektlagt å komme til enighet – og har greid det. Jeg håper det i seg sjøl kan være et element som kan å roe og normalisere situasjonen mest mulig.

Komiteen mener at den beste måten å arbeide fram en permanent lovendring på, er at det nedsettes et lovutvalg hvor partene er representert, og at lovutvalget utreder alternative bestemmelser i tomtefesteloven paragraf 33. Partene har også uttrykt ønske om at det nedsettes nettopp et slikt lovutvalg, og de synes å være innstilt på å gå konstruktivt inn i prosessen for å bidra til løsninger som både bortfesterne og festerne finner akseptable.

Komiteen understreker – og jeg vil legge til sterkt – viktigheten av at det raskt kommer en endelig avklaring om rettsforholdene mellom fester og grunneier, og følgelig må lovutvalget nedsettes så snart som mulig, og det må jobbe raskt. Jeg føler meg sikker på at departementet vil prioritere svært høyt å komme i gang med dette viktige arbeidet.

Hans Frode Kielland Asmyhr (FrP) [13:48:09]: Jeg vil også slutte meg til den honnøren som sakens ordfører har fått så langt i debatten, og jeg kan slutte meg i hovedsak til det meste av hans synspunkter i hans innlegg.

Saken om tomtefeste har hatt mange runder her i Stortinget. Den europeiske menneskerettighetsdomstolens dom den 12. juni 2012 sier at festers rett etter tomtefesteloven § 33 til å kreve forlengelse av festeavtaler på samme vilkår som før ved festetidens utløp, er i strid med EMKS første tilleggsprotokoll artikkel 1 om vern av eiendomsret-

ten. Her er det bare for Stortinget å konstatere at Norge dermed er dømt til å endre tomtefesteloven. Den er for ubalansert når det gjelder den totale verdifordelingen mellom fester og bortfester i bortfesteres favør. Norge er dermed pålagt å justere dette i bortfesteres favør. For ikke å skape ytterligere usikkerhet rundt rettsforholdene vil vi også støtte opp om den midlertidige dommen, men vil også presisere at det er svært viktig at arbeidet med den nye og endelige loven kommer i gang så raskt som mulig. Den midlertidige loven erstatter tomtefesteloven § 33, som vil gi en avklaring for partene inntil ny lov er på plass innen 1. juli 2014.

Regjeringen skal ha honnør for at man under prosessen har vært villig til å nedsette et partssammensatt lovutvalg. Dette må nedsettes svært raskt; her er det liten tid å miste, og det er svært kompliserte problemstillinger som skal opp til vurdering.

Departementets lovarbeid blir også viktig, med tanke på at rettighetene til de verdiene som tomtene representerer, må balanseres mer i bortfesteres favør.

Lars Peder Brekk (Sp) [13:51:06]: Jeg vil først takke saksordføreren og komiteen for et godt arbeid for å samle seg om en felles innstilling.

Tomtefesteloven § 33 er en alvorlig inngripen i den private eiendomsretten og i private parters avtalefrihet, og Senterpartiet har vært imot denne bestemmelsen siden den ble vedtatt i 2004. Menneskerettighetsdomstolen har slått fast at § 33 er i strid med Menneskerettskonvensjonen. Dette viser betydningen av at grunneierne ved Norges Skogeierforbund reiste saken.

Konsekvensen av dommen er at Stortinget må vedta en ny bestemmelse om forlenging av festekontrakter som ivaretar kravene dommen stiller til en bedre balanse i fordelingen av verdistigningen etter markedsverdi mellom fester og bortfester.

Da det ble fattet beslutning om å anke dommen inn for EMDs storkammer, reserverte statsrådene fra Senterpartiet seg mot denne beslutningen. Etter vårt skjønn var det ikke juridisk grunnlag for en anke. Men viktigst er det at dommen fastslår det som er vår politikk – grunneieren har fortsatt eiendomsretten til en tomt som er festet bort. Det er en viktig erkjennelse at eiendomsretten også har et særlig vern, og er en helt sentral rettighet beskyttet av menneskerettighetene, som også saksordføreren understreket i sitt innlegg.

Dommen er en viktig seier for eiendomsretten og for grunneierne. Som det eneste partiet på Stortinget har Senterpartiet stemt imot alle endringene av tomtefesteloven som har begrenset grunneiernes rettigheter. Som følge av dommen må det nå snarest utformes en ny bestemmelse om forlenging av festekontrakter, og denne må uomtvistelig være i tråd med våre folkerettslige forpliktelser. Vi kan ikke risikere tvil om at grunneiernes rettigheter heller ikke denne gang blir ivaretatt.

Som en konsekvens av dommen i EMD har regjeringen fremmet forslag om midlertidig lov om rett til forlengelse av feste til bolighus og fritidshus. Den midlertidige loven skal gjelde fram til 1. juli 2014, da ny lov om forlengelse skal være klar til å tre i kraft. Festekontrakter som for-

lenges i tiden fram til den endelige loven er gjeldende, kan ikke forlenges lenger enn til 1. juli 2014. Disse forlenges midlertidig på samme vilkår, altså slik at grunneier ikke umiddelbart kan øke festeavgiften med bakgrunn i høyere markedsverdi.

Tomtefestelovens ubalanserte innretning har ført til at det etter Stortingets behandling av endringer i loven har blitt stadige runder i rettsvesenet, bl.a. for å få avklart forholdene til Grunnloven og nå, sist, til Menneskerettskonvensjonen. Det har vært gjort endringer en hel rekke ganger. Både for festerne og for grunneierne er det nå behov for ro og forutsigbarhet med hensyn til lovverket, både fordi dommen skaper usikkerhet i markedet, og fordi det er en mengde saker som ligger i rettsystemet i påvente av en avklaring.

Jeg er glad for at komiteen så tydelig gir uttrykk for at det nå må settes forgang i arbeidet med en ny, endelig bestemmelse om forlenging. Denne skal tre i kraft når den midlertidige loven oppheves den 1. juli 2014.

Komiteen har slått fast at regjeringen snarest må nedsette et lovutvalg som utreder alternative permanente lovendringer i tomtefesteloven § 33. Av hensyn til både festere og bortfester er det avgjørende at det kommer på plass en varig, langsiktig og forutsigbar ordning som innebærer en bedre balanse mellom festeres og bortfesteres rettigheter. Lovutvalget skal altså gi en bred vurdering av bortfesteres adgang til å kreve nye vilkår og tilbakevirkning. Etter Senterpartiets syn må dette medføre at det gis rett til etterjusterte nye vilkår for festekontrakter som er forlenget i kraft av den midlertidige loven. Dette er en vesentlig og klar konsekvens av dommen i Menneskerettsdomstolen.

Akhtar Chaudhry (SV) [13:55:06]: Jeg skal gjøre det veldig kort.

Jeg konstaterer at dette er en sak som har vært under behandling over lengre tid, helt fra loven ble vedtatt i 2004 og gjennom hele domstolsapparatet i Norge og i EMD. Jeg konstaterer at det er uenighet i saken, men jeg konstaterer også at det nå er enstemmighet i komiteen om hvordan vi skal gå fram, og hvordan vi skal få saken endelig avgjort i Norge.

SV og jeg er helt enig med saksordføreren i hans vurderinger, slik de ble framført i hans innlegg. Det er rettferdigheten som ligger til grunn for SVs vurderinger i denne saken. Det må bli en balanse mellom fester og bortfester. Det er slik vi kan komme til enighet. Det vil i denne type saker alltid være slik at ingen blir fullt ut fornøyde; alle blir litt misfornøyde. Men til slutt må det bli slik at folk er mer fornøyde enn misfornøyde. Det er det vi fra SVs side legger til grunn. Jeg ser fram til behandlingen og har tillit til at regjeringen kommer med en god sak.

Statsråd Grete Faremo [13:56:56]: Jeg er tilfreds med at komiteen har sluttet seg til forslaget om en midlertidig lov om rett til forlengelse av feste til bolighus og fritidshus. Dette lovforslaget har sin bakgrunn i Den europeiske menneskerettsdomstols dom av 12. juni 2012. EMD kom her til at festeres rett etter tomtefesteloven § 33 til å kreve forlengelse av festeavtaler på samme vilkår som før ved

festetidens utløp er i strid med Den europeiske menneskerettskonvensjons første tilleggsprotokoll artikkel 1. Dommen er nå endelig, og tomtefesteloven må endres av hensyn til Norges folkerettslige forpliktelser.

Det lovforslaget som Stortinget nå har til behandling, innebærer en midlertidig avklaring av rettstilstanden i tiden fram til endringene i tomtefesteloven er på plass. Etter forslaget skal loven gjelde fram til 1. juli 2014. Denne rettsavklaringen er viktig for å forebygge tvister og usikkerhet blant bortfester og festere. Vi har et meget stort antall festeforhold i Norge, og det er tale om rettighetsforhold som berører grunnleggende interesser. En rask foreløpig rettsavklaring er derfor påkrevd.

Den midlertidige loven vil avløse tomtefesteloven § 33 inntil ikraftsettelsen av endringene i tomtefestelovens regler om forlengelse. Den viderefører i utgangspunktet den ufravikelige retten til å kreve forlengelse på samme vilkår som før ved festetidens utløp, men da slik at reguleringen av vilkårene avgrenses til tidspunktet for ikraftsettelsen av de varige endringene i tomtefesteloven. Ved festeavtaler som løper ut etter ikrafttredelsen av den midlertidige loven, vil festeren kunne kreve at festet forlenges på samme vilkår som før, inntil ikrafttredelsen av endringene i tomtefesteloven. For festeforhold som allerede er forlenget i medhold av tomtefesteloven § 33, vil festet fortsette å løpe på samme vilkår som før, inntil ikrafttredelsen av endringene i tomtefesteloven.

Det er i denne sammenheng viktig å skille mellom selve forlengelsesretten som sådan og retten til å kreve festet forlenget på bestemte vilkår. Det er kun reguleringen av vilkårene for festet som avgrenses til tidspunktet for ikrafttredelsen av endringene i tomtefesteloven. Et feste som er forlenget etter den midlertidige loven eller tomtefesteloven § 33, vil for øvrig gjelde inntil det blir sagt opp av festeren eller tomten blir innløst.

Hva de permanente endringene i tomtefestelovens regler om forlengelse skal gå ut på, herunder også eventuelle spørsmål om tilbakevirkning, reiser krevende rettslige og politiske spørsmål. Det er derfor viktig at den midlertidige loven ikke foregriper disse spørsmålene, som bør være gjenstand for grundige vurderinger i det videre lovarbeidet.

En midlertidig rett til å kreve forlengelse på samme vilkår som før synes ikke uforenlig med synspunktene i EMDs dom 12. juni 2012. Det som synes å ha vært avgjørende for EMD, var den samlede balanseforskyvningen som følge av at tomtefesteloven § 33, sett i sammenheng med tomtefesteloven § 15, gir festerne en rett til å forlenge festet på ubestemt tid samtidig som at bortfesterne i sakene som ble vurdert av domstolen, ikke ville ha adgang til på noe tidspunkt å oppregulere festeavgiften utover endringene i konsumprisindeksen. De hensynene som EMD pekte på i dommen 12. juni 2012, vil ikke gjøre seg gjeldende med samme styrke overfor en midlertidig rett til å forlenge festet på samme vilkår som før, med den tidsavgrensningen som er foreslått. EMD ga heller ikke konkrete anvisninger på hvilke lovendringer som er påkrevd, men innrømmet staten en viss skjønnsfrihet med hensyn til den nærmere balanseringen av de involverte interesser.

Jeg har merket meg komiteens merknad om en snarlig

opprettelse av et lovutvalg for å utrede permanente endringer i tomtefesteloven, og behovet for en rask avklaring av rettsforholdene mellom grunneier og fester. Jeg vil derfor understreke at jeg anser dette som en meget viktig sak, og at den videre oppfølgingen av EMDs dom 12. juni 2012 selvsagt derfor også vil være en høyt prioritert sak fra min side.

Øyvind Korsberg hadde her overtatt presidentplassen.

Presidenten: De talere som heretter får ordet, har en taletid på inntil 3 minutter.

Per Olaf Lundteigen (Sp) [14:01:47]: Det oppsiktsvekkende og helt enestående i denne saken er at Høyres syn på innholdet i eiendomsretten, vedtatt i 2004, når det gjelder festers og bortfesters rettigheter ved forlengelse av tidsbegrensede festekontrakter, er dømt ugyldig i henhold til Den europeiske menneskerettighetsdomstolen.

Dagens lov betyr at hele realverdistigningen skal tilfalle fester, og det er det som er dømt ugyldig etter 1. tilleggsprotokoll art. 1, Vern av eiendom, slik saksordføreren, representanten Werp, beskrev det. Det er en meget klargjørende dom i forhold til det som partiet Høyre var med på i 2004, og det er for Senterpartiet utrolig sterkt å oppleve dette.

Saken har vært til behandling i høyeste rettsinstans i Norge. Grunneiere, bortfestere, har tapt, men har altså vunnet i EMD. Saken har sin basis bl.a. i en tomtefestesak i Numedal i Buskerud, hvor bortfester prisverdig har skaffet seg dyktige advokater og fått saken fram. Det som vi nå behandler, er spørsmålet om hvilke konsekvenser denne dommen får for at vi må endre tomtefesteloven § 33, om rett til forlengelse av avtaler på ubestemt tid ved like vilkår. Det er det som må endres.

Det som vi nå behandler, er altså en midlertidig lov, en midlertidig lov som da må gjelde fra dagens lov ble dømt ugyldig, til ny lov trer i kraft. De kontrakter som inngås i denne perioden, må jo sjølsagt etterregnes, slik at de festere og bortfestere som i denne perioden inngår kontrakt når det gjelder tidsbegrensede festekontrakter, må kunne etterregne slik at det blir et økonomisk oppgjør i henhold til det som blir den framtidige loven.

Det er den framtidige loven som blir det vesentlige. Senterpartiets syn er at vi må tilbake til den bestemmelsen i tomtefesteloven som Stortinget vedtok enstemmig i 1996, hvor Gro Harlem Brundtland la fram lovforslaget. Der het det at ved utløpet av en tidsbegrenset tomtefesteavtale skal det framforhandles nye vilkår. Dersom partene ikke blir enige, skal det gjennomføres rettslig skjønn. Om så dette skaper urimelige skjjevheter i forholdet mellom tomtefester og grunneier, kan det settes begrensninger i oppregulering av festeavgiften etter § 11 i loven.

Det vi nå snakker om, er en midlertidig lov, hvor det må etterregnes og hvor den viktige diskusjonen er: Hvilken lov skal gjelde framover? Og etter den loven som skal gjelde framover, må også en del av verdistigningen tilfalle bortfester, ikke bare fester, slik som det er i dag.

Presidenten: Flere har ikke bedt om ordet til sak nr. 4.

Etter ønske fra justiskomiteen vil presidenten foreslå at sakene nr. 5 og 6 behandles under ett. – Det anses vedtatt.

Sak nr. 5 [14:05:07]

Innstilling frå justiskomiteen om endringar i forsinkelsesrenteloven mv. (gjennomføring av direktiv 2011/7/EU av 16. februar 2011 om kamp mot forseinka betaling i handelshøve) (Innst. 100 L (2012–2013), jf. Prop. 150 L (2011–2012))

Sak nr. 6 [14:05:29]

Innstilling frå justiskomiteen om samtykke til godkjenning av avgjerd i EØS-komiteen nr. 55/2012 av 30. mars 2012 om innlemming i EØS-avtalen av direktiv 2011/7/EU av 16. februar 2011 om kamp mot forseinka betaling ved handelstransaksjonar (Innst. 99 S (2012–2013), jf. Prop. 138 S (2011–2012))

Presidenten: Ingen har bedt om ordet.

Sak nr. 7 [14:06:08]

Interpellasjon fra representanten André Oktay Dahl til justis- og beredskapsministeren:

«Norsk Tjenestemannslag har fått utarbeidet rapporten Et moderne politi. Denne inneholder etter Høyres oppfatning svært mange interessante tanker om hvordan man kan supplere eller erstatte politifaglig utdanning. Høyre har i flere år vært opptatt av at man utformer en sentral strategi for økt bruk av sivilt ansatte, men har dessverre så langt blitt nedstemt. Politiutdannede vil, med gjennomføring av de skisserte tiltakene i rapporten, i større grad kunne fokusere på kjerneoppgaver som man trenger denne type utdanning for å løse. Samtidig vil politietaten som helhet kunne være mer til stede for befolkningen og sikre bedre kvalitet på arbeidet som utføres, og sikre økt trygghet for befolkningen.

Hvilke av tiltakene som skisseres i rapporten, vil statsråden bidra til å gjennomføre, og når kan det forventes at dette vil skje?»

André Oktay Dahl (H) [14:07:20]: Samfunnet stiller, og bør stille, store krav til norsk politi. Norsk politi har veldig mange oppgaver: forvaltningsmessige gjøremål, sivile gjøremål, ordenstjeneste, etterforskning, trafikkjeneste, forebygging, beredskapsansvar etc.

Nær sagt alle ønsker et mer synlig politi. Da vi behandlet politirollemeldingen i 2006, var vi alle opptatt av at norsk politi skal vær nært, tilgjengelig og preget av god ledelse. Den gang understreket flere at politiets evne til å handle også var et spørsmål om å gi politiet ressurser, utstyr og metoder som matcher samfunns- og kriminalitetsutviklingen. Kampen mot organisert kriminalitet, barne-

porno, overgrep mot barn via nettet, hvitvasking av utbytte fra kriminelle handlinger og ikke minst terror setter høye krav til et kompetent politi.

Siden 2006 har det skjedd mye. Vi opplever nyere former for kriminalitet, samtidig som vi opplever at nye grupper mennesker begår tradisjonelle typer kriminalitet fordi grensene våre er åpne, og folk beveger seg naturlig nok til et rikt land som Norge. Vi har hatt flere runder med debatt om behovet for sivilt ansatte. Utviklingen har gått i den retning at politietaten gradvis har blitt mer åpen for å inkludere sivilt ansatte og andre yrkesgrupper. Det har ikke gått fort, og har til dels vært motivert av at nød lærer naken kvinne å spinne og den forrige finanskrisen. Vi mangler fortsatt en nasjonal strategi for økt bruk av sivilt ansatte i politietaten. Jeg håper vi får noen klare konklusjoner med resultatreform.

Vi er som sagt alle opptatt av at norsk politi skal være nært og tilgjengelig. Spørsmålet er om folk heller føler at politiet til dels er fjernt og utilgjengelig. Tillitsbarometeret til norsk politi er fortsatt høyt, men i motsetning til hvordan det er i helsesektoren, hvor de som rent faktisk har møtt helsevesenet, er mer positive enn dem som ikke har møtt helsevesenet, er situasjonen motsatt når det gjelder politiet. Det viser ganske nylige undersøkelser. Folk som rent faktisk har forholdt seg til politiet, har et mindre positivt inntrykk enn dem som ikke har det.

En del av dette baserer seg vel på en følelse av at politiet ikke har tid til dem, og at politiets tid brukes på ting som ikke berører det som folk nødvendigvis mener bør være politiets kjerneoppgave. Det trengs å skisseres et nytt kart for norsk politi, men da ikke bare på distriktsstruktur. Å tenke på tall for politidistrikter før vi har blitt enige om hva norsk politi skal gjøre, er å begynne i feil ende og bare flytte på bokser. Vi trenger først en debatt og avklaring om hvilke oppgaver og mål politiet – og kun politiet – skal ha med sikte på å redusere disse, for deretter å stille spørsmål om det innenfor politietaten er slik at flere yrkesgrupper enn politiutdannede skal jobbe med visse ting. I bunn og grunn må det ligge en dyp respekt og erkjennelse av selve politifaget, samtidig som vi må stille oss spørsmålet: Er dette en oppgave hvor det er fornuftig bruk av ressurser å bruke en person med treårig politihøyskoleutdanning, eller burde dette vært gjort av andre? I noen tilfeller trenger man mye mer spisskompetanse, i andre mindre. Får man nødvendigvis de beste etterforskerne ved å satse på en politimann med lang fartstid, eller kan man få bedre etterforskere ved at folk med annen utdanning får en kortere tilleggsutdanning? Og: Er det fornuftig at gryteferdige saker fra f.eks. Nav eller skatteetaten henlegges på den måten de gjøres i dag, hvor det egentlig ikke er så mye arbeid igjen å gjøre, men på grunn av ressursituasjonen kan ikke politiet som etat prioritere dem og sette ballen i mål.

For oss i Høyre er det et paradoks å se at man i PST så vel som i Kripos nesten ikke har debatt om at veldig mange der ikke har politiutdanning, mens det til relativt nylig nesten var utenkelig ellers i Politi-Norge. Man kan se at det i norsk politi er oppgaver som utelukkende gjøres av folk med politibakgrunn, uten at dette nødvendigvis er krav i verken lov eller forskrift. Det eksemplifiseres

i rapporten jeg viser til, med svar fra enkelte politimestre som legger til grunn at politifaglig utdanning forutsettes for å kunne etterforske – noe man kan sette spørsmålsteget ved. For man må jo stille spørsmålet: Hvorfor er det greit å bruke spesialetterforskere uten politiutdanning på tunge, kompliserte saker, mens man forutsetter politihøyskole til mindre alvorlig kriminalitet? Noen politidistrikt legger til grunn at det kreves politihøyskole for å være operatør på operasjonssentralen, andre ikke. Da bør vi diskutere om politifaglig kompetanse bør konsentreres noe mer til der det er et reelt krav, og spørsmålet er om noen av ulikhetene mellom politidistriktene handler om holdning og kultur, og ikke nødvendigvis bare er faktabasert kunnskap om kompetansebehovet i etaten. Kanskje finner man rett og slett ikke de beste kandidatene til en stilling blant dem med politiutdanning, heller. Kanskje er det slik at de som utsteder pass og reisedokumenter, er best kvalifisert til å kontrollere de samme dokumentene på grensen. Det er god grunn til å spørre hvorfor det er så store forskjeller mellom politidistriktene. Er det kultur, eller er det mangel på kunnskap? Uansett bør ingen av delene stå i veien for en god kompetanse- og ressursutnyttelse.

Det er i det perspektivet jeg synes NTLs rapport er et veldig interessant innspill. Hvilke oppgaver innenfor politiets spørsmål må gjøres av politiutdannede og hvilke ikke, er et spørsmål enhver politileder bør stille seg. De bør også ha tanker om mulige sekundæroppgaver samt klar strategi for tilstrekkelig opplæring og tildeling av begrenset politimyndighet der det er naturlig. Det er ikke spesielt radikale innspill som kommer, og mye av det som rapporten tar opp, gjøres en del steder, men det skjer i veldig varierende grad i ulike politidistrikter fordi POD ennå ikke har utviklet en klar, sentral strategi for økt og bedre bruk av sivilt ansatte, som Høyre har foreslått tidligere.

For å unngå misforståelser fra noen i salen her: Høyre tar ikke umiddelbart alle forslagene over bordet, og man bør ikke bruke sivilt ansatte utelukkende for å saldere budsjetter, men for å skape et bedre politi. Det er samtidig viktig at vi ikke gjør noe vi er veldig gode på i Norge, nemlig å sette i gang profesjonskamper. Men jeg er overbevist om at vi ganske fort kunne ha gjennomført flere av disse forslagene, hvis vi ikke hadde utsatt resultatreformen. Vi får behandlet det senere, og da håper jeg det kommer klare konklusjoner og noen signaler, som Høyre har foreslått. Det hadde vært en styrke for politiet som etter Gjærv-kommisjonens rapport nå er i en situasjon hvor de, om mulig, er enda hardere presset enn før. Og for å være sikker på at ikke visse rød-grønne representanter som f.eks. representanten Chaudhry eller andre skulle antyde noe, er det ikke aktuelt for Høyre å overlate noe som handler om bruk av makt, til andre enn politiet. Det er en offentlig kjerneoppgave. Vårt mål er et politi som er nært og tilgjengelig, og som ikke bare er det i politiske festtaler, men også i virkeligheten.

I det arbeidet må vi også stille spørsmål om hvorfor så få vil lede norsk politi. Det virker som om det er litt uattraktivt å lede, når bare to-tre personer søker om å bli henholdsvis politimester eller politidirektør. Vi skal ikke komme med bastante konklusjoner, men det kan jo kanskje

si noe om kulturen for ledelse, nytenkning og hva det tiltrekker av folk, uten å kritisere noen som er sittende politimestre med navn. Men det er ikke lett å styrke ledelseskulturer hvis man nesten ikke har folk som vil bli ledere. Mismatchen mellom folk som søker på å bli politimestre, og de som har lyst til å bli vanlig politi – for å si det slik – polititjenestemann, er veldig forskjellig. Da må vi stille oss spørsmålet: Hva er det med politietaten som gjør det? Verdsetter man kompetanse på en skikkelig måte? Og ikke minst: Belønner man gode ledere skikkelig?

Da avslutter jeg interpellasjonen med et spørsmål til statsråden: Hvilke av tiltakene som skisseres i rapporten, vil statsråden på kort eller lengre sikt kunne bidra til å gjennomføre, og når kan eventuelt Stortinget se at flere politidistrikter enn i dag har en klar strategi for økt og bedre bruk av kompetent personell, uavhengig av om de har politifaglig eller annen yrkesmessig bakgrunn?

Statsråd Grete Faremo [14:17:12]: Innledningsvis vil jeg få gjøre det helt klart at regjeringen har stor respekt for det arbeidet og den innsatsen som gjøres av alle ansatte i politietaten som har annen bakgrunn enn politifaglig utdanning. Vi har stor nytte av den brede kompetansen de ulike profesjonene i etaten bidrar med – både fordi en rekke av etatens oppgaver krever en annen kompetanse enn den man kan tilegne seg på Politihøgskolen, og fordi vi i dag har færre utdannede polititjenestepersoner enn oppgavene tilsier.

Alle medarbeidere i etaten bidrar sammen til å oppfylle politiets mål, enten de har utdanning fra Politihøgskolen, eller de har annen fagkompetanse. Betegnelsen «sivilt ansatte» er etter mitt syn misvisende. Den er negativt definert som alle ansatte som ikke har politiutdanning. I noen tilfeller omtales påtalejuristene som sivilt ansatte, og andre ganger holdes de i en egen kategori. Det man da kunne omtale som restgruppen, omfatter alt fra revisorer i Økokrim via administrativt støttepersonale og høyt utdannede IKT-eksperter, til medarbeidere som utfører forvaltningsoppgaver. Dette er en stor og viktig gruppe med meget ulik bakgrunn og forskjellige oppgaver. Jeg finner det derfor lite formålstjenlig med en todeling mellom polititjenestemenn og sivilt ansatte.

Jeg leser NTLs rapport Et moderne politi som et nyttig bidrag i debatten om den nødvendige koblingen mellom oppgavetilfang og kompetanse i etaten. Det er viktig at denne debatten føres kontinuerlig, både sentralt og i politidistrikt og på lensmannskontor og politistasjoner.

Politiet har et svært bredt oppgavespekter, både innenfor de såkalte kjerneoppgavene som orden og etterforskning og innenfor forebyggende tjeneste, og i forvaltningsoppgaver, redning og beredskap og den sivile rettspleie på grunnplanet. De senere års utvikling mot en stadig større bredde av profesjoner innenfor etaten er nødvendig for å løse alle oppgavene på best mulig måte. Etter mitt syn er det også en fordel både for arbeidsmiljøet og for oppgaveløsningen at en arbeidsstyrke ikke er homogent sammensatt. Det bør være bredde med hensyn til både utdanning, erfaring, kjønn, alder og etnisitet. Jeg mener at bredde i bakgrunn og utdanning er særlig viktig i en

etat som har så varierte oppgaver og vide fullmakter som politiet.

Prinsippene for mål- og resultatstyring gjelder også for politietaten. Det innebærer at de enkelte ledere har ansvar for måloppnåelsen, og at overordnet nivå i minst mulig grad skal detaljstyre tiltak og virkemidler for hvordan målene nås. Den enkelte virksomhetsleder skal legge en strategi for å nå målene, og benytte de virkemidler som står til rådighet. For politiet er selvsagt medarbeiderne den viktigste ressursen for å nå målene. Den enkelte politimester må innenfor sitt budsjett ansette medarbeidere som har den kompetansen som skal til for å løse oppgavene med best mulig kvalitet, og så utnytte denne ressursen best mulig ved sin ledelse og styring.

Lederne må likevel i noen grad forholde seg til sentrale føringer og felles besluttede løsninger. Det er viktig at vi har ett politi i landet, slik at vi har forutsigbarhet og felles løsninger på områder der det gir økt effektivitet og fellesskap. Politidirektoratet har gjennom flere år arbeidet med bemannings- og kompetansespørsmål for å sikre at hele politiet arbeider strategisk og målrettet med utnyttelse av de samlede personalressursene og med sin personalplanlegging. Disse planene må omfatte alle ansatte, ikke bare enkelte faggrupper. Det er derfor ikke aktuelt å utarbeide en egen strategi for økt bruk av såkalt sivilt ansatte eller andre kategorier ansatte. Kompetansesammensetningen må ses som en helhet for å kunne oppfylle etatens mål.

Ettersom det i flere år har vært mindre tilgang på politiutdannede enn det behovet tilsier, har regjeringen utvidet studenttallet på Politihøgskolen. Våren 2013 kommer det første kullet etter inntak på 720 studenter i året ut i arbeidsmarkedet. Denne prioriteringen betyr ikke at vi ikke har vært opptatt av å dekke behovet for flere ansatte med annen fagbakgrunn, noe som framkommer av økningen av antall ansatte i disse gruppene de siste årene.

Det er mange hensyn som tilsier at politietaten skal utvide antall faggrupper og antall personer som har annen bakgrunn enn politifaglig. Etter mitt syn er det særlig behovet for bredere kompetanse i en komplisert omverden som må være styrende for dette. Politihøgskolen gir en meget god utdanning til de oppgaver polititjenestepersonene primært er satt til å løse: orden, forebygging og etterforskning i kontakt med publikum. Det vil ikke være hensiktsmessig å utvide Politihøgskolens utdanninger til å omfatte alle gjøremål innen en så mangefasettert etat som politiet. Andre utdanningsinstitusjoner gjør dette like godt. Så er det et lederansvar i etaten å definere behovene med bakgrunn i strategien, og så sørge for at den best kvalifiserte arbeider med oppgavene. Dette kan være for å supplere, eller for å erstatte tjenestepersoner i den enkelte type oppgaveutførelse.

Jeg må erkjenne at noen i politietaten nok synes å ha nølt med å bruke annen kompetanse enn politiutdannede til ulike typer oppgaver der andre kunne løse oppdraget like godt som – eller bedre enn – politiutdannede. Det er godt at denne holdningen er på vei ut av etaten, og at Politidirektoratets målbevisste arbeid med å fremme strategisk kompetanseplanlegging i distrikt og særgan bidrar til dette.

Jeg viser også til at bemanningsspørsmål er omfattet av PODs pågående endringsprogram, under innsatsområdet kapasitet, bemanning og ressurser.

I dagens situasjon – med for få utdannede tjenestepersoner til å dekke behovet – ser vi også etter løsninger som kan gi en god polititjeneste ved bruk av andre profesjoner. I funksjoner som arrestforvarere, fangetransportører, grensekontrollører, på operasjonssentraler, i vaktfunksjoner og på flere andre områder gir ansatte med begrenset politimyndighet god tjeneste etter nødvendig tilleggsopplæring. Politiet må kontinuerlig vurdere behov og mulighet for økt fleksibilitet i oppgaveløsningen. Jeg viser likevel til at politiloven fastsetter at politimyndighet bare unntaksvis kan gis til andre enn dem som er regnet opp i loven.

Det er tilsvarende en rekke hensyn som tilsier at ansatte med politihøgskole må kunne få oppgaver som ikke krever slik utdannelse. En god personalpolitikk dekker behovet den enkelte tilsatte kan ha for fleksibilitet i oppgaver og arbeidstidsordninger i ulike livsfaser. Graviditet, alder, sykdom eller skader kan tilsi at en politiutdannet ikke kan gå i turnus eller delta i operative gjøremål. Det er viktig at personalplanleggingen tar høyde for dette. Jeg er også opptatt av at politiet har en god seniorpolitikk som gjør at vi kan beholde de kloke, erfarne tjenestepersonene til oppgaver der de kan framstå som gode rollefigurer for de nyutdannede, og løse oppdragene med erfaring og kunnskap, selv om de ikke kan arbeide på kvelder og i helger.

Beredskapshensyn kan også – særlig på mindre steder – tilsi at de ansatte er politiutdannet, selv om en rekke av oppgavene på stedet kunne ha vært utført av medarbeidere med annen bakgrunn. Uten disse oppgavene vil det på en rekke mindre steder ikke være grunnlag for å ha tjenestepersoner på stedet, noe som vil være svært alvorlig når det skjer hendelser som krever at nettopp førstemann på stedet har politikompetanse til å løse oppdraget.

Jeg viser til at regjeringen i første halvår 2013 skal legge fram en melding om oppfølgingen av 22. juli-kommisjonen. Den vil berøre disse temaene, men særlig vil politianalysen som skal legges fram som en NOU i juni 2013, omtale en rekke av spørsmålene. NTLs rapport peker på tre tiltak for å styrke bredde i fagbakgrunn hos de ansatte i politietaten: kulturendring, kunnskap og styring. Som det vil ha framgått, anser jeg både kultur, kunnskap og i noen grad styring som viktig for den totale anvendelsen av personalressursene i politiet, og jeg vil følge opp gjennomføringen av strategisk kompetanseplanlegging i etaten.

André Oktay Dahl (H) [14:26:37]: Jeg takker statsråden for svaret, som jeg med litt velvilje oppfatter som åpent og positivt.

Jeg er også enig i understrekingen av at begrepet «sivilt ansatte» kan virke som å degradere den innsatsen de gjør. Sivilt ansatte er ansatt i politiet, de har bare en litt annen utdanning – kanskje også høyere, eller mindre omfangsrik enn det politiutdannede har – men det er ingen grunn til å se ned på dem på noen som helst måte, sånn som enkelte kan gjøre når man omtaler dem nærmest som restarbeidskraft – så det er jeg enig i.

Når det gjelder begrenset politimyndighet, er det kun

nødvendig når det er snakk om bruk av tvangsmidler. Skal man foreta avhør, gjennomføre etterforskning – en lang rekke oppgaver – trenger man ikke begrenset politimyndighet. Det er naturlig at man reserverer det til dem som skal bruke tvangsmidler. Men det er jo, som denne rapporten viser, en lang rekke andre oppgaver som gjennomføres veldig ulikt i politidistriktene. Hordaland har vært flinke, og det er jo til å undre seg over at ikke andre politidistrikter lar seg inspirere. Noe av kjernepunktet i rapporten er at noen steder har ikke ledelsen kompetanse om hva regelverket åpner for, og ikke. Noen steder er det en kultur hvor man ikke ønsker å slippe sivilt ansatte til.

Vi hadde en budsjettdebatt tidligere i dag hvor det ble gjort et nummer av at Høyre tydeligvis ikke var opptatt av hvordan man brukte ressursene best mulig – det har Høyre alltid vært. Vi ønsker mer ressurser til politiet, men samtidig at de benyttes best mulig. Da er det en veldig god idé at man sørger for at alle politiledere i alle landets politidistrikter kjenner til rammene for hva sivilt ansatte kan gjøre og ikke gjøre, for det er for store forskjeller. Det må jeg utfordre statsråden på: Hva har man konkret tenkt å gi av politiske signaler, også overfor POD, for å sørge for at alle landets politidistrikter i hvert fall har en mer ensartet holdning til å det bruke sivilt ansatte mer, og bruke pengeene sine bedre – ikke minst når man ser at enkelte distrikter har fått til svært gode resultater.

Jeg har lyst til å stille tre konkrete spørsmål til statsråden: Kan statsråden rett og slett nå si hva det er hun ser for seg at sivilt ansatte kan gjøre mer av? Det behøver ikke være veldig forpliktende å si det, men kan hun si noe om hvilke konkrete oppgaver som sivilt ansatte ikke gjør i dag i politidistrikter, som man kan gjøre mer av? Det synes jeg hadde vært en nyttig marsjordre til både POD og til landets politiledere ellers. Ikke minst: Kan statsråden si noe om hvilken politisk retning arbeidet med de ulike stortingsmeldingene ligger i? Vil man legge til rette for færre oppgaver til politiet, eller vil man ha det som i dag?

Statsråd Grete Faremo [14:30:00]: Mål- og resultatstyring ligger til grunn for vår etatsstyring av Politidirektoratet, og klare mål skal selvsagt følges opp av klare krav til resultater. Det er sagt mye om hvordan vi ønsker å legge etatsstyringsdialogen på et mer overordnet strategisk nivå og hvordan vi nå, sammen med Politidirektoratet, legger opp større endringsprogrammer for å sikre dette i tillegg til bedre oppgaveløsning og ledelse på andre områder i justissektoren.

Politidirektoratet vil som en del av dette bli styrt sterkere på bemanning. Det er helt sentralt at vi sikrer både god utnyttelse av de tjenestemenn som utdannes på Politihøgskolen, og at vi sikrer en god oppgaveløsning gjennom at politi- og lensmannsetaten også nyttiggjør seg andre yrkesgrupper.

Et annet område som vil være en del av etatsstyringsdialogen, er kompetanse og krav til kompetanseutviklingsplaner, og det vil være helt sentralt at det også settes større kraft bak dette i direktoratet.

Direktoratet vil selvsagt måtte følge opp den enkelte politileder i politidistrikt og særorgan for å sikre at

slik kompetanseplanlegging og kompetanseutvikling gjøres – og igjen sikres gjennom dialogen mellom direktoratet og de ulike distriktene og særorganene.

Politianalysen vil også være et sentralt virkemiddel for å sikre at politiet bruker kreftene på de riktige oppgavene, de riktige saksfeltene. Derfor er det allerede bebudet at en ny grenseoppgang vil bli gjort, både mot domstolene og kanskje også mot f.eks. kommunale myndigheter. Vi må sikre at oppgavene og arbeidsprosessene blir best mulig, og analysen må sikre en god, langsiktig plan for utvikling av politi- og lensmannsetaten.

Jan Böhler (A) [14:33:27]: Takk til interpellanten for at vi får diskutere dette viktige spørsmålet nærmere.

I den bemanningsanalysen som heter Politiet mot 2020, som ble utarbeidet av Politidirektoratet i 2008, og som vi har lagt til grunn for bl.a. målet om to politiutdannede per 1 000 innbyggere, er det som i interpellasjonen kalles sivilt ansatte, med. Jeg er enig i statsrådens kritikk av den begrepsbruken, slik også interpellanten var, men jeg bruker det nå inntil vi finner et bedre ord.

I denne bemannings- og kompetanseanalysen av politiet står det at vi skal øke antallet sivilt ansatte med 1 000. Det begynte regjeringen på, med et ganske stort løft i januar 2009, da man som en del krisepakken ga midler til 460 nye stillinger i politiet – stillinger som skulle fylles av sivile, slik at man kunne frigjøre politikraft. I tråd med denne analysen fra 2008 har vi i justiskomiteen samlet oss om et opptak på Polithøgskolen på 720 per år. Fra neste år av og i årene som kommer, vil det gi en netto vekst på rundt 350 nye inn i politiet hvert år. Da vil den økningen vi får i løpet av de åtte årene fram til 2020, ligge i overkant av det som er målet i den bemanningsanalysen som vi bygger på. Der er det 2 700 nye politifolk som er målet. Når vi da får bedre tilgang til politiutdannede ansatte i politiet, trenger vi ikke å sette inn sivilt utdannede i stillinger der man helst vil ha politifolk, men vi kan få brukt dem på en bedre måte på områder der de trengs i egenskap av sin utdanning, sin kompetanse og sin bakgrunn. Derfor er denne diskusjonen om hvordan vi skal bruke sivile framover, berettiget og riktig, når vi ser den dreiningen i retning av at vi også kan få bedre tilgang til politiutdannede.

Det er et par hensyn som vi da må ta. Det ene gjelder, som statsråden var inne på, den lokale beredskapen. På f.eks. små lensmannskontorer, innenfor små driftsenheter i politiet, ønsker man av beredskapshensyn å ha politiutdannede mannskaper i størst mulig grad, fordi de også kan delta operativt og ha politimyndighet når de rykker ut – være førstemann på stedet, ha politikompetanse. Slikt må vi ha en bred dekning av landet rundt.

Det vil også være sånn at en del av de politiutdannede passerer aldersgrensene, som ligger på 57 år, 60 år osv. i politiet. Når vi skal utvikle en seniorpolitikk, vil vi kunne ha behov for å gi disse nye oppgaver – når de kommer opp i årene – som er mindre politioperative.

Så diskusjonen om hvordan vi skal bruke sivilt ansatte i politiet i framtiden, bør være resultat av en helhetlig planlegging av bemanningen – av den kompetansen som trengs. Vi ser at innenfor Økokrim og innenfor IKT – de

som jobber med IKT-kriminalitet på Kripos, f.eks. – er det i høy grad bruk for dem som har annen bakgrunn enn politiutdanning: de som har økonomiutdanning, de som har IKT-utdanning osv. Den delen av innsatsen i politiet vil åpenbart øke i årene framover, men det vil være forskjellig på ulike fagområder hvordan behovet for sivile vil arte seg. Det er allerede et stort omfang. Vi har allerede 800–900 politijurister, og vi har over 5 100 andre ansatte i politiet som har annen utdanning enn politiutdanning. Så det har et stort omfang, og det vil få et stort omfang i framtiden. Og alt vil være knyttet til budsjettammer, for sivilt ansatte er det heller ikke gratis å ansette. Så det må finnes budsjettmidler til dem også. Da må politiet planlegge sine kompetanse- og bemanningsbehov ut fra hva som gir best mulig slagkraft, best mulig ressursbruk og et best mulig politi. Som en del av det er denne diskusjonen om sivilt ansattes rolle i framtiden et viktig ledd.

Per Sandberg (FrP) [14:38:37]: Jeg vil rose interpellanten for å fremme denne interpellasjonen. Det er kanskje den viktigste debatten og diskusjonen som vi bør ta. Mange vil nok si at vi skulle ha tatt denne diskusjonen for lenge siden, for også på disse områdene er vi litt på etterskudd. Jeg har en følelse av at vi springer etter samfunnsutviklingen for å tilpasse oss, og det er beklagelig. Jeg skulle ønske at man kanskje kom i forkant og moderniserte seg på en måte så man kunne møte samfunnet, som endrer seg meget, meget hurtig.

Vi har alle sammen en felles målsetting om at vi skal ha et framtidsrettet, moderne politi med klare, adresserte oppgaver. Det tror jeg er en av de store utfordringene i dag, og da kan man kanskje sette spørsmålsteget ved hvorvidt justisfeltet har blitt for stort – at omfanget og oppgavene har blitt altfor store. Årsakene til at dette er såpass viktig i dag, er at vi er i en situasjon der tilliten til politiet er synkende. Og det er uhyggelig skummelt i en rettsstat. Den dagen folk mister tilliten til politiet, har vi i hvert fall store utfordringer. Derfor må en fokusere på å bygge opp et politi som folk har tillit til, og som folk har tillit til at bygger trygghet – for tryggheten er også dessverre svekket. Da må man, tror jeg, når man går inn i denne debatten, være litt kritisk og stille de store spørsmålene, selv om det kanskje kan provosere. Så må man gå inn på det som vi har diskutert tidligere i dag, nemlig politidekningen.

Nå har jeg etter debatten tidligere i dag gått inn og prøvd å lage meg en statistikk og et tall for hvilken dekning vi har. Jeg tror vi er i ferd med å nærme oss en enighet om hvordan dekningen er i dag, og hva som skal til for å oppnå en dekning på to operative betjenter per 1 000 innbyggere i 2020. Da må det tas flere grep. Én ting er å utdanne flere. Jeg har fortsatt, vil kanskje noen si, en konservativ tilnærming, at synlighet og tilstedeværelse fra politiet er det beste forebyggende verktøyet vi kan ha. Det trenger ikke nødvendigvis bety at politiet skal være operative på noen slags måte, men at de er synlige og til stede. Det henger sammen med tilliten, som jeg nevnte tidligere.

Det er flere måter man kan øke politidekningen på. Det ene er det som flere har vært inne på når det gjelder oppgavefordeling. Vi må gå gjennom alle de oppgavene som

politiet faktisk har i dag, og så får vi se hvordan vi kan fordele dem. Det har sammenheng med at vi må «spisse» politiet i mye større grad framover, og jeg er helt sikker på at andre etater og institusjoner, også private, kan overta en enda større del av de oppgavene som godt utdannet og kompetent politi faktisk gjør i dag uten å være operative. Da må man også kritisk gå inn i utdanningen. Er det slik at vi fortsatt skal utdanne generalister, eller skal vi se på utdanningsløpet, slik at de i mye større grad «spisser» politiet også? Kanskje skal vi se på om vi kan lage utdanningen mer modulbasert, slik at vi får utdannet forskjellige typer politi, som kan ha spisskompetanse på forskjellige områder? Jeg tror ikke generalisten i hovedsak skal være det vi skal fokusere på framover.

Jeg nevner også, selv om det er lite populært: Jeg synes det er meningsløs bruk, eller misbruk, av kompetanse og personer å pensjonere folk når de er 57 år. Det må vi tørre å gå inn på. Det viktigste er likevel å se på en samhandling med andre nødetater, Forsvaret, og samhandling mellom toll og politi. Det handler ikke minst om struktur og system.

Jeg avslutter der jeg begynte: Har justisfeltet blitt for stort? Er det slik at vi kanskje bør vurdere et eget beredskapsdepartement og samle alle direktoratene som har med beredskap og sikkerhet å gjøre? I dag er dette fordelt over flere departementer og flere direktorater. Vi må se på kompetansen innenfor operasjonssentralene, hvilke verktøy politiet skal ha framover, og da kommer man heller ikke utenom at man er nødt til å bruke noen ressurser når det gjelder Nødnett, felles nødnummer eller ei, kommunikasjonsutstyr og annen type utstyr innenfor politiet. Alt dette må ses i en sammenheng med kriminalomsorgen og domstolene.

Anders B. Werp (H) [14:44:00]: Det er bred enighet på Stortinget om retningen for politiutdanningen i Norge, og at den er basert på en høgskoleutdanning og en bachelorgrad. Samtidig kan vi ikke stå stille og se på en utvikling som også utfordrer politifaget som sådan. Det er veldig bra at interpellanten reiser dette spørsmålet og gir oss muligheten til å debattere dette fra et overordnet perspektiv.

Vi ser nemlig en kriminalitetsutvikling som for politiet og også for resten av samfunnet skaper nye problemer. Tidligere i debatten i dag har vi hørt om den organiserte kriminaliteten, vi har hørt om digitale utfordringer, cybersikkerhet, informasjonssikkerhet osv. – en kriminalitetsutvikling som bringer stadig nye elementer inn i kriminalitetsbekjempelsen.

Vi har også en generell samfunnsutvikling som på ingen måte står stille. I tillegg har vi alle med oss det faktum at politiet er statens maktapparat, med det tilhørende behovet for klare rammer for både maktutøvelsen og hvem som skal få den tilliten og fullmakten på vegne av oss alle til å utøve makt på vegne av fellesskapet.

Det er bakgrunnen for at dette temaet er av stor betydning å diskutere. Det finnes neppe noen svar som er eksakte ut fra at vi hele tiden er i bevegelse. Er en treårig politiutdanning basert på en høgskolegrad det eneste svaret vi har fra Stortinget på hvordan vi skal møte disse utfordringene?

Fra Høyre er ikke svaret uten videre enkelt, og det er ikke uten videre entydig at det er politiet som skal løse alle oppgavene. Vi trenger fleksibilitet i kravet til både fagkompetanse og utdanning og bakgrunn om vi skal møte dette.

Justiskomiteen har i løpet av sine i overkant av tre års funksjonstid i denne perioden hatt mange interessante og gode reiser i både inn- og utland. Vi har hatt flere, mange, muligheter til å se på hvordan politidistriktene løser utfordringene med kompetanse utenfor politiets rekker, og ikke minst har vi også sett mange gode eksempler på hvordan man organiserer seg i andre land ved bruk av sivil kompetanse i politietaten. Det er mye å lære av det vi har sett. Og skal vi sette det inn i en forsvarlig ramme her i Norge, trenger vi en systematikk og en mer strategisk tilnærming enn det Høyre synes regjeringen legger til grunn i dette spørsmålet. Jeg synes det er skuffende at statsråden ikke tar opp det som ligger som en invitasjon fra Høyre om å starte et arbeid med en strategi på dette området, men heller ser tilbake.

Jeg håper at dette i hvert fall kan være et bidrag på veien til å få mer dynamikk inn i saken og å løfte blikket for å øke kompetansen i politiet på helt nødvendige områder.

André Oktay Dahl (H) [14:48:09]: Jeg oppfatter i hvert fall at de fleste er villige til å tenke nytt for å skape økt trygghet. Det er et godt utgangspunkt at ingen har gått i skyttergravene, men er positive til å øke bruken – riktignok ikke helt i klartekst, men jeg velger å tolke statsråd og andre representanter veldig velvillig.

Representanten Bøhler var inne på at vi har Politiet mot 2020. De sivilt ansatte er med i denne rapporten, men i praksis er det, som jeg nevnte i mitt hovedinnlegg, store utfordringer knyttet til å bruke de sivilt ansatte effektivt. Det er derfor Høyre flere ganger har foreslått en sentral strategi for økt og bedre bruk, og ikke minst at de kan tildeles flere sekundæroppgaver. For én ting er antallet sivilt ansatte, men det er et selvstendig poeng at hver sivilt ansatt har et helt årsverk, og da skal ikke, slik det har vært f.eks. på en forhandlingsfri dag i Oslo tingrett, arrestforvarere sitte uten å gjøre annet enn å spille kort. Det er riktignok én ansatt sivilt, men det er ikke spesielt fornuftig bruk av samfunnets ressurser at de ikke får sekundæroppgaver slik at de kan fylle hele uken med oppgaver som skaper økt trygghet.

Så må vi stille oss spørsmålet: Hvorfor trenger man politiutdanning til den og den typen oppgave? Det er helt tydelig at det er flere politimestre som ikke har stilt seg det spørsmålet. Det er derfor noen politidistrikter ligger langt foran de andre, og da tillater jeg meg spørsmålet igjen: Hvorfor ønsker man ikke en sentral strategi? Hva er den gode begrunnelsen for at man ikke ønsker det? Man må ikke bare peke tilbake på gamle analyser, men si hvorfor det er unødvendig, når denne rapporten påpeker det vi har visst over lengre tid: Det er store lokale variasjoner, som ikke kan tilskrives annet enn manglende kunnskap om regelverket eller manglende ønske om å bruke kompetanse best mulig.

Dette er egentlig ikke et spørsmål om budsjettet, men et spørsmål om hva slags kvalitet vi skal ha på politiets ar-

beid. Man har fått eksempler på personer som blir ganske irriterte når de møter en etterforsker som kan vesentlig mindre om IKT enn den som anmelder, fordi man i det politidistriktet ikke er like åpne for å bruke dyktige personer med annen bakgrunn enn den politifaglige til å etterforske den typen saker.

De fleste etterlyser mer synlig politi. Det må være en balanse mellom etterforskning og synlig politi, men en viktig grunn til å bruke sivilt ansatte langt mer effektivt, er å sørge for at flest mulig av dem som har polititidning, kan være operative og ute.

Jeg vil avslutte med å peke på det kommisjonen også peker på, at det er flere tusen politifolk, også under 45 år, som ikke er operative og ikke kan bære våpen. Det hadde vært en god start om vi fikk det.

Statsråd Grete Faremo [14:51:33]: Det er et viktig tema interpellanten tar opp, og jeg vil understreke at det har vært et sentralt fokus på kompetanse – kompetanseutvikling og -planlegging – gjennom mange år. Det er heller ikke slik at perspektivet på det som gjøres nå, er bakoverskuende. Det er svært sentralt at vi skuer framover når det gjelder utfordringene politi- og lensmannsetaten har: Hvilken kompetanse trenger etaten?

I flere år har Politidirektoratet arbeidet målbevisst med tanke på å innføre strategisk kompetanseplanlegging i distrikter og særorgan. Går vi tilbake til disponeringsskrivet for 2011, er det gitt tilbud om både veiledning i hvordan dette kan gjennomføres og bistand fra direktoratet i prosesser i politidistriktenes ledergrupper. Tilbudet gis for å bidra til at flere distrikter arbeider godt med dette, mens man uansett uttrykker krav til at det skal arbeides strategisk med kompetanseforvaltning i alle distrikter og særorgan.

Direktoratet jobber også med et pilotprosjekt med utgangspunkt i en modell for kompetanseforvaltning. Tilsynet i direktoratet følger også opp kompetansearbeidet i sine rapporter fra distriktene og påpeker behovet for oppfølging og utvikling av strategisk kompetansearbeid. På tross av dette er kompetanse og kompetanseutvikling lagt inn i en egen del av endringsprogrammet som nå iverksettes i Politidirektoratet, og det vil også være et sentralt element i politianalysen, nettopp fordi den skal trekke opp et godt grunnlag for å legge en langsiktig plan for hvordan vi skal utvikle politi- og lensmannsetaten videre. De har et mangfold av oppgaver, som kan være teknisk kompliserte og utfordrende, som det også er pekt på. Vi må sikre at etaten har rett kompetanse, enten det gjelder teknologi, økonomi eller andre samfunnsområder, som setter etaten på nye prøver, i tillegg til oppgavene som allerede er løst av faggrupper utenfor de som utdannes ved Politihøgskolen.

Presidenten: Debatten i sak nr. 7 er dermed avsluttet.

Sak nr. 8 [14:54:18]

Innstilling fra justiskomiteen om representantforslag fra stortingsrepresentantene André Oktay Dahl, Ine M. Eriksen Søreide, Anders B. Werp, Lars Myraune og Svein

Harberg om målrettet og forsterket innsats for informasjons- og cybersikkerhet (Innst. 101 S (2012–2013), jf. Dokument 8:147 S (2011–2012))

Presidenten: Etter ønske fra justiskomiteen vil presidenten forslå at taletiden begrenses til 5 minutter til hver gruppe og 5 minutter til medlem av regjeringen.

Videre vil presidenten foreslå at det blir gitt anledning til tre replikker med svar etter innlegg fra medlem av regjeringen, innenfor den fordelte taletiden.

Videre blir det foreslått at de som måtte tegne seg på talerlisten ut over den fordelte taletiden, får en taletid på inntil 3 minutter.

– Det anses vedtatt.

Åse Michaelsen (FrP) [14:55:15] (ordfører for saken): Representantforslaget, Dokument 8:147 S for 2011–2012, omhandler cybersikkerhet og ikke minst hvordan Norge, som et teknologisk høyt utviklet land, står lagelig til for hogg, i denne nye – jeg vil nesten kalle det – tidsalderen.

Vi hadde en debatt om kritisk infrastruktur i forrige uke, da mange av de viktige momentene ble debattert av mange av justiskomiteens representanter. Komiteen besluttet også å ha høring på representantforslaget, siden vi mente at dette området er så viktig, og ikke minst framtidigrettet, at både kunnskap om og forståelse av kompleksiteten faktisk er alfa og omega for å lykkes. Men komiteen har ikke klart å bli enig om forslaget, der en ber regjeringen framlegge for Stortinget en nasjonal strategi for styrket informasjons- og cybersikkerhet. Kun partiene Høyre og Fremskrittspartiet støtter dette. Regjeringspartiene mener at en slik strategi er i ferd med å bli utredet og vil komme på nyåret. Tja, jeg er nok litt i tvil om dette, ikke minst fordi tidsaspektet her er veldig viktig. Det som gikk bra i dag, kan faktisk være en katastrofe i morgen.

Kunnskapen på cyberområdet må i langt større grad heves for at Norge skal være forberedt på å møte alle utfordringene vi allerede ser. Er vi så forberedt? Fremskrittspartiet mener nei – absolutt ikke.

Sikkerhetstilstanden svekkes fordi risikoen øker, uten at vi følger etter med tiltak. Norge ligger faktisk på europatoppen i antall angrep av virus rettet mot nettbanker. Hvem av oss som sitter i salen her nå, har ikke fått suspekter mailer linket til nettbanken vår? Det sier litt om omfanget.

Næringslivets Sikkerhetsråd viser til at anslagsvis 34 000 såkalte hendelser finner sted hvert år. På bare fire år har NSM – Nasjonal sikkerhetsmyndighet – avdeling NorCERT, tredoblet antallet saker som man vurderer som spesielt alvorlige. Disse har i all hovedsak vært målrettede dataspionasjeangrep mot norske industriselskap som utvikler og produserer avansert teknologi. Bare 1 pst. av disse hendelsene blir rapportert til politiet. Har politiet kunnskap? Tja, men hvem skal man da rapportere til, når noe slikt skjer?

Det er urovekkende at tallene viser en skremmende utvikling der sikkerhetsbevisstheten synker i norske virksomheter, parallelt med at trusselen øker. Norske virksomheter, særlig lederne, mangler kunnskap om infor-

masjonssikkerhet og har ikke oversikt over trusler og hendelser.

Cyberspace har gjort definisjonen av kritisk infrastruktur og trusselbildet langt bredere. Derfor må det på plass informasjonsdeling i et offentlig–privat samarbeid. Deling av informasjon er nøkkelen til suksess, derfor mener Fremskrittspartiet at vi allerede nå kan igangsette ulike incitamenter for å styrke dette samarbeidet. Dette har blitt gjort i Storbritannia, med stort hell.

Men det er ikke bare kunnskap om trusler og sårbarhet dette gjelder. Felles situasjonsforståelse er vel så viktig. Her må vi i langt større grad utvikle råd og retningslinjer samt styrke hendeshåndteringen. Ja, hvordan skal vi få til det? Jo, vi må tenke helhetlig når det gjelder kunnskapsbygging og kompetanse, og vi må jobbe bredt på flere områder. Vi må tidlig inn blant barn og unge for å gi dem lærdom om datasikkerhet som kunnskapsbygging innen ny teknologi, og gjerne også som en del av undervisningen på skolen.

Videre må vi finne de såkalt kloke hodene som må rekrutteres inn – ikke bare i det private, men ikke minst i det offentlige. Da må det kanskje en del gulrøtter på plass for å sikre seg at disse kan jobbe til beste for hele samfunnet.

Det er mangel på bestillerkompetanse i næringslivet, noe som gjør det ekstra vanskelig å få på plass samhandling og koordinering mellom det offentlige og det private.

Fremskrittspartiet mener at Norge kan bli verdensledende i cybersikkerhet. Vi har høy teknologisk kunnskap, og vi kan snu oss fort. Hvor fort, gjenstår å se.

Når regjeringspartiene nå ikke ser ut til å stemme for noen av forslagene, vil jeg si at tid er det vi har minst av.

Jeg tar med det opp forslagene vi er alene om, og det vi er sammen med Høyre om.

Presidenten: Representanten Åse Michaelsen har tatt opp de forslagene hun refererte til.

Jan Böhler (A) [15:00:45]: Dette forslaget tar opp et svært viktig tema. Jeg er enig i den beskrivelsen saksordføreren gir av situasjonen med hensyn til alvor og hvilken trussel dette nye området, cyberkriminalitet, utgjør for samfunnet vårt. Jeg tror tilnærmingen til dette er felles i partiene på Stortinget, slik at det kanskje blir litt unødvendig å sette inn en veldig sterk kritikk mot regjeringspartiene når vi – sånn som jeg forstår det – har fått opplyst at det kommer en strategi nå før jul. Det er vel da ingen grunn til å vedta at man skal be regjeringen fremme en strategi. Det vil statsråden komme nærmere inn på senere i dag.

I hvert fall er det riktig, som det også framgår av budsjettet som vi har behandlet tidligere i dag, at det er en alvorlig situasjon. Man sier at antallet angrep er tredoblet siden 2007, at denne situasjonen utgjør en betydelig utfordring med hensyn til vitale nasjonale sikkerhetsinteresser og samfunnets trygghet, at vi ser målrettede profesjonelle angrep som bare utvikler seg når det gjelder hvor avanserte de er, og at vi har store oppgaver å ta tak i.

Derfor har vi i det budsjettet vi diskuterte tidligere i dag, lagt inn 32 mill. kr til NorCERT, som gir dem nye muligheter til å ha en skikkelig, døgnkontinuerlig drift og til å

foreta en bedre analyse av det enkelte angrep. Dermed blir de bedre i stand til å forebygge nye angrep og til å oppklare sammen med politiet og sette i gang etterforskning av angrep som har skjedd.

Det er helt riktig at oppklaringsprosenten på dette området er veldig lav, og det er behov for en stor opptrapping av kapasiteten. Det som også er klart, er at etter at denne strategien er lagt fram, vil den konkretiseres videre i en handlingsplan som er under arbeid. Der vil man gå nærmere inn på hvilke tiltak som trengs for å bygge opp innsatsen og kapasiteten. Det har skjedd forbedringer på den måten at Kripos har fått ressurser til dette. De har satt i gang med en oppbygging for å forbedre evnen til å etterforske og ta tak i disse angrepene – i år. Kripos har fått ny kapasitet. Det er varslet at man skal bygge opp en egen IKT-avdeling i departementet med de ekstra midlene til Justisdepartementet som vi har diskutert tidligere i dag. Politidirektoratet har nå også startet en egen avdeling på dette området. Vi er nødt til å bygge opp kapasiteten over hele linjen – i hele politiet og på andre sektorer. Vi er også nødt til å se disse truslene som en del av hverdagskriminaliteten, som en del av det folk utsettes for – høyt og lavt – landet rundt, ikke bare bedrifter, men også enkeltpersoner. Det betyr at det enkelte politidistrikt og politiet lokalt også må forbedre evnen til å ta tak i disse sakene og vise at de har evne til å oppklare også denne nye formen for hverdagskriminalitet, som jeg vil kalle det.

Det betyr at i politiutdanningen må kampen mot IKT-kriminalitet, cyberkriminalitet, bli viktig. Det betyr at politiet i distriktene må ha kapasitet til ransaker knyttet til denne typen kriminalitet, for det krever en helt annen kompetanse når man skal ransake beslag, f.eks. i datamaskiner. Den kompetansen ligger i dag først og fremst på Kripos.

Det er en stor oppgave å ruste samfunnet til denne kampen mot cyberkriminaliteten. Det er mange deler det må tas tak i. Blant annet når det gjelder å kunne iretteføre saker, har vi på Stortinget tidligere diskutert datalagingsdirektivet. Der vil nettopp det å kunne lagre dette slik at man kan ta tak i det, etterforske det og få fram informasjon når man får rettskjennelse, det å kunne gå til IKT-selskapene og finne spor som i hvert fall går seks måneder tilbake, være en viktig del av hele offensiven når det gjelder å ta tak i cyberkriminaliteten og etterforske den, iretteføre den og unngå at vi i den grad som i dag er utsatt for disse angrepene.

Anders B. Werp (H) [15:06:04]: Dette representantforslaget fra Høyre har følgende enkle spørsmål som utgangspunkt, nemlig spørsmålet om Norge har en god nok sikkerhet og beredskap på cyberområdet eller når det gjelder informasjonssikkerhet. Høyres svar er at vi mener nei, vi har ikke god nok beredskap.

La meg ta noen eksempler. Nasjonal strategi for informasjonssikkerhet ble formulert i 2003, for snart ti år siden. Mye har skjedd på denne tiden.

For det andre gikk de nasjonale retningslinjene for informasjonssikkerhet ut i 2010, for snart tre år siden. Vi har altså ingen gjeldende retningslinjer for informasjonssikkerhet på nasjonalt nivå.

Ikke nok med det – ansvaret for informasjons- og cybersikkerheten i Norge er fordelt på elleve departementer. Vi er i en situasjon i dag der vi ikke lenge snakker om hvorvidt Norge blir utsatt for et dataangrep. Vi snakker om når Norge kan bli utsatt for et dataangrep. Da må hovedspørsmålet være: Hvem eier den krisen? Da kan ikke svaret være at det er fordelt på elleve departementer, og at det skal håndteres i henhold til en retningslinje som gikk ut for snart tre år siden, i henhold til en strategi som ble formulert for snart ti år siden.

Vi opplever et angreps- og trusselbilde som utvikler seg nesten logaritmisk. Det øker dramatisk for hver dag som går. Denne situasjonen kan vi ikke forholde oss til ved bare å se bakover.

Høyre registrerer – med all respekt for herværende statsråd og hennes departement – at det er FAD som er satt til å håndtere denne saken. Vi stiller oss undrende også til det. Vi hadde en sak oppe til behandling i Stortinget for en uke siden om data- og informasjonssikkerheten i den kritiske infrastrukturen. I løpet av behandlingen av den saken var den inntatt tre departementer, ikke ett av dem var FAD. Det var Justisdepartementet, det var Forsvarsdepartementet, og det var Samferdselsdepartementet. I denne saken, med så å si samme tema, er det altså FAD som møter i Stortinget for å håndtere og besvare saken. Det i seg selv viser manglene på sammenheng og at det er et åpenbart behov for å koordinere innsatsen og ikke minst tydeliggjøre ansvaret. Det er Høyres inngang i denne saken. Vår inngang er at vi trenger en strategi, håndtert av ett departement som har ansvaret. Vi snakker altså ikke om hvorvidt Norge blir utsatt for et angrep, vi snakker om når nasjonen blir utsatt for et angrep, enten på en bank, på en offentlig institusjon, på vannforsyning eller på strømforsyning. Det er mange angrepspunkter som er sårbare.

Det gjøres mye bra arbeid rundt omkring i de ulike departementene og i de ulike etatene, la det være krystallklart. Men når Høyre fremmer dette forslaget, er det fordi vi på den måten ønsker å invitere Stortinget til en felles politisk dognad om å møte denne samfunnsutfordringen. Når vi sier at Stortinget ber regjeringen om å utarbeide en strategi, er det en utstrakt hånd for at vi kan få et felles eierskap til denne viktige saken her i Stortinget og ikke bare i forvaltningen. Det samme gjelder ansvarsfordelingen – at denne diskusjonen og dette vedtaket fattes i Stortinget, for at også Stortinget skal ha et medeierskap og et medansvar for prosessen og resultatet.

Så er det med stor skuffelse vi leser regjeringsfraksjonens forslag til vedtak i saken – at dette skal foregå i regjeringen, og at det er regjeringen som skal definere dette og håndtere dette uten Stortingets medvirkning. Det tror Høyre svekker saken. Det tror Høyre kommer til å svekke beredskapen og hvordan vi møter utfordringene framover.

Det blir spennende å høre statsrådets svar, så jeg stopper der.

Statsråd Rigmor Aasrud [15:11:20]: Jeg er enig med forslagsstillerne i at det er viktig med målrettet og forsterket innsats for å bedre informasjons- og cybersikkerheten. Jeg er derfor glad for å kunne meddele Stortinget at

bare små detaljer gjenstår før en ny strategi for informasjonssikkerhet er klar. Den gir retning og lister opp hvilke prioriteringer som skal ligge til grunn for myndighetenes informasjonssikkerhetsarbeid.

Strategien dekker hele spekteret av problemstillinger, fra grunnleggende IKT-sikkerhet til beskyttelse av de mest samfunnskritiske informasjonssystemene. Gjennom strategi for informasjonssikkerhet ønsker regjeringen at sikkerhetstilstanden i Norge når det gjelder IKT, skal preges av at

- alle aktører er kjent med risikobildet og sikrer sine systemer og nettet i henhold til dette
- myndighetene legger aktivt til rette for at den nasjonale IKT-infrastrukturen er godt sikret, gjennom rett organisering, tilstrekkelig ressursbruk, gode rammevilkår og effektive tiltak
- private og offentlige virksomheter bygger sikkerhet og robusthet inn i sin informasjonsinfrastruktur for å sikre egen virksomhet og for å beskytte sine kunder og brukere
- den enkelte tar et selvstendig initiativ for å beskytte sin identitet, sitt personvern og sine egne økonomiske verdier på nettet.

For å oppnå dette har regjeringen fastsatt fire overordnede mål for arbeidet med informasjonssikkerhet:

- styrket samordning og felles situasjonsforståelse
- robust og sikker IKT-infrastruktur i samfunnet
- sterk evne til å håndtere uønskede IKT-hendelser
- høy kompetanse og sikkerhetsbevissthet.

Disse overordnede målene er likeverdige. De må følges opp samtidig for å oppnå den tilstanden av sikkerhet som regjeringen ønsker i sin visjon for sikkerhetsarbeidet.

- Regjeringen har sju strategiske prioriteringer i arbeidet:
- å ivareta informasjonssikkerheten på en mer helhetlig og systematisk måte
 - å styrke IKT-infrastrukturen
 - å sørge for en felles tilnærming til informasjonssikkerhet i statsforvaltningen
 - å sikre samfunnets evne til å oppdage, varsle og håndtere alvorlige IKT-hendelser
 - å sikre samfunnets evne til å forebygge, avdekke og etterforske datakriminalitet
 - å sikre kontinuerlig innsats for bevisstgjøring og kompetanseheving
 - å sikre høy kvalitet på nasjonal forskning og utvikling innenfor informasjons- og kommunikasjonssikkerhet.

Strategien angir noen hovedsatsingsområder som bygger opp under disse prioriteringene.

Den nye nasjonale strategien for informasjonssikkerhet blir presentert av justisministeren og meg før jul. Som en naturlig del av arbeidet med strategien har vi også vurdert ansvarsdelingen mellom departementene knyttet til forebyggende IKT-sikkerhet.

Regjeringen er opptatt av å sikre en optimal organisering av arbeidet med samfunnsikkerhet og beredskap. Derfor har regjeringen bestemt at samvirkeprinsippet skal bygges inn som et bærende element, på linje med allerede eksisterende prinsipper om ansvar, nærhet og likhet.

Samvirkeprinsippet stiller krav til at myndighet, virksomhet eller etat har et selvstendig ansvar for å sikre et best mulig samvirke med relevante aktører og virksomheter i arbeidet med forebygging, beredskap og krisehåndtering.

Det enkelte fagdepartement har et overordnet ansvar for å ivareta sikkerheten i sin sektors IKT-infrastruktur. De skal sørge for at det forebyggende arbeidet med IKT-sikkerheten i sektoren er tilfredsstillende.

Det er regjeringens vurdering av hovedkonklusjonene fra ansvarsgjennomgangen fra 2006 bør stå fast. Dette gjelder spesielt vektleggingen av sektorenes ansvar, Samferdselsdepartementets ansvar for ekomnett og -tjenester, herunder Internett, og Forsvarsdepartementets ansvar for militær sektor.

Samtidig har regjeringen bestemt at samordningsansvaret for forebyggende IKT-sikkerhet skal overføres fra Fornyings-, administrasjons- og kirkedepartementet til Justis- og beredskapsdepartementet. Ved å samle mer av ansvaret i Justis- og beredskapsdepartementet vil faren for dobbeltarbeid og uklare roller bli redusert.

Mitt departement skal fortsatt ha et samordningsansvar for informasjonssikkerhet i statsforvaltningen. Samtidig har vi styrket og tydeliggjort mitt departements rolle når det gjelder IKT-sikkerhet i staten.

Justis- og beredskapsdepartementet og Fornyings-, administrasjons- og kirkedepartementet vil komme med en utdypning av ansvarsfordelingen i en kongelig resolusjon.

Vi får nå på plass en nasjonal strategi for informasjonssikkerhet, og vi er i ferd med å slutføre den oppfølgende handlingsplanen. Jeg kan derfor forsikre representanten fra Høyre om at regjeringen har både vilje og gjennomførings-evne på dette viktige feltet.

Presidenten: Det blir replikkordskifte.

Åse Michaelsen (FrP) [15:16:32]: Ja, tid er en viktig faktor – den aller viktigste faktoren her. Vi har jo også diskutert tidligere – som sagt i forrige uke – dette med aldersaspektet. Da er vi inne på etter- og videreutdanning av mange ledere og beslutningstagere som sitter rundt om både i det private, i det offentlige, i statsforvaltningen osv.

Når denne strategien nå om kort tid blir lagt fram, er jeg jo litt interessert i å høre: Hvilke tiltak blir da foreslått når det gjelder sikkerhet og bruk av dataverktøy osv. av representantene her på huset? Ligger det inne noen føringer i forhold til representantene her på Stortinget? Jeg vil jo si at vi er som åpne bøker, de fleste av oss.

Statsråd Rigmor Aasrud [15:17:29]: Jeg er enig med representanten i at det er viktig at vi har god kompetanse når det gjelder IKT generelt, og særlig IKT-sikkerhet. Derfor skal jeg nå legge fram en stortingsmelding om veldig kort tid der IKT-kompetanse og digital kompetanse blir sentralt.

Så har vi mange utdanningsinstitusjoner i Norge som er gode på IKT, og også gode på IKT-sikkerhet. Blant annet er Høgskolen i Gjøvik, som er omtalt i flere stortingsmeldinger, god på dette.

Så har ikke vi noen ambisjoner om å gjennomføre noen egne opplæringsprogrammer for representantene her på huset. Jeg mener det må være et ansvar for enhver arbeidsgiver å sørge for at deres medarbeidere har den nødvendige kompetansen. Men jeg tror det er viktig at flere arbeidsgivere har fokus nettopp på det med kompetanse, og at man sørger for at man har forståelse for det. Fortsatt er det jo sånn at noen av de største sikkerhetstruslene i Norge er bruken, som vi som enkeltmennesker har – med minnepinner og e-poster som kommer og åpnes.

Åse Michaelsen (FrP) [15:18:37]: I representantforslaget ligger det et forslag fra Fremskrittspartiet og Høyre som går i mye større grad på å vurdere bruken av data-sikkerhet i skolen, slik at en får en bevisstgjøring av barn og unge når det gjelder databruk. Det gjelder både med hensyn til det kriminelle og den biten som er innenfor området for justis, hvordan en både kan beskytte seg og være i forkant av hvordan en bruker dataverktøyet i det daglige.

Ser statsråden at dette også er viktig å få inn for å ha en form for tidlig innsats overfor våre barn og unge, slik at en forholder seg til dette på rett måte?

Statsråd Rigmor Aasrud [15:19:30]: Kunnskap om digitale verktøy er jo en av de grunnleggende ferdighetene som elever i grunnskolen skal gjennomgå. Det er viktig at man har gode utdanningsmuligheter og kunnskapsmuligheter i skolen for at man skal få kunnskap om det.

Så viser det seg vel dessverre at noe av det som er utfordringen nå, ikke nødvendigvis er de yngste. Vi har jo tjenesten slettmeg.no, som mitt departement har hatt ansvaret for. Det er dessverre sånn at det er vi godt voksne som kanskje er minst bevisst når det gjelder å bruke en del digitale verktøy, og som sånn sett skaper utfordringer. Så det er et pågående prosjekt å sørge for at vi alle har den nødvendige kompetansen.

Jeg mener at i virksomheter er det et lederansvar å sørge for både å ha nødvendig kunnskap selv som leder og også å sørge for at det blir gjennomført prosjekter i organisasjonen som bygger opp om sikkerhet. Der finnes det gode prosjekter, bl.a. hadde NorSIS et prosjekt i forbindelse med sikkerhetsmåned.

Anders B. Werp (H) [15:20:46]: Det er selvfølgelig bra at regjeringen jobber med en strategi for informasjonssikkerhet. Vi fant det første sporet av at man har startet det arbeidet, i en artikkel 2. oktober i år. Det vi også vet, er at det gjennom flere år har vært et pågående arbeid med å oppdatere de i mitt innlegg nevnte nasjonale retningslinjer for informasjonssikkerhet.

Mitt første spørsmål er: Er det en sammenheng i det arbeidet som så langt har vært gjennomført med disse retningslinjene, som overføres til arbeidet med strategi – altså at strategien er basert på grunnlagsarbeidet i retningslinjene?

Det andre spørsmålet er: Hvilke tanker har statsråden om involvering av Stortinget i å forankre den kommende strategien?

Statsråd Rigmor Aasrud [15:21:51]: På det første spørsmålet som representanten Werp stiller, er svaret ja. Vi tar med oss de erfaringene vi har gjort. Det er også slik at regjeringen ikke har sittet stille. Vi har for det første prolongert den strategien som vi hadde, det har vært retningslinjer som har vært gyldig gjennom hele perioden. Så har vi tatt grep, vi har styrket NorCERT, vi har etablert et cyberforsvar – en egen enhet innenfor Forsvaret som er et viktig element i dette. IKT-sikkerhet er en viktig del av stortingsmeldingen om samfunnsikkerhet som ble lagt fram. Vi legger nå fram den nye strategien, og vi har bevilget nye penger til dette.

En av grunnene til at vi ikke har lagt fram strategien enda, er at vi hadde denne saken, og jeg så fram til å få mange gode innspill fra Stortinget. Ellers mener jeg at det er regjeringens ansvar å legge fram den strategien, og jeg er glad for at det er satt på dagsordenen her i dag, og håper at mange kommer med gode innspill i debatten.

Presidenten: Replikordskiftet er omme. Flere har ikke bedt om ordet til sak nr. 8.

Sak nr. 9 [15:23:03]

Innstilling fra justiskomiteen om representantforslag fra stortingsrepresentantene Robert Eriksson, Solveig Horne, Vigdis Giltun og Laila Marie Reiertsen om å stanse utbetaling av velferds- og trygdeytelser ved barne bortføring (Innst. 63 S (2012–2013), jf. Dokument 8:115 S (2011–2012))

Presidenten: Etter ønske fra justiskomiteen vil presidenten foreslå at taletiden blir begrenset til 5 minutter til hver gruppe og 5 minutter til medlem av regjeringen.

Videre vil presidenten foreslå at det blir gitt anledning til tre replikker med svar etter innlegg fra medlemmer av regjeringen innenfor den fordelte taletid.

Videre blir det foreslått at de som måtte tegne seg på talerlisten utover den fordelte taletid, får en taletid på inntil 3 minutter.

– Det anses vedtatt.

Anna Ljunggren (A) [15:24:04] (ordfører for saken): Det er et tverrpolitisk ønske om å ta i bruk nye virkemidler for å stanse at offentlige ytelser blir overført til utlandet ved bortføringer.

Å bortføre et barn skal ha konsekvenser. At en av foreldrene tar barnet ut av det trygge miljøet i hjemlandet til et utrygt sted en plass i utlandet for i de fleste tilfeller å straffe den andre forelderen, er ikke noe som bør finansieres av det offentlige.

Stans i overføringene er i tråd med den alminnelige rettsfølelsen. Et viktig perspektiv er at stans i overføringene kan framskynde tilbakeføring og bidra til at framtidige barne bortføringer unngås.

Det er et internasjonalt mål å hindre barne bortføring og påskynde tilbakeføring av bortførte barn. Haag-konvensjo-

nen på området har imidlertid ikke vist seg tilstrekkelig. Mange stater har ikke sluttet seg til konvensjonen.

Regjeringen er positiv til å fortsette arbeidet med en ordning med stans av offentlige ytelser etter forutsetninger om at det ikke vil være brudd på internasjonale konvensjoner. Det er viktig at det i en slik ordning, som er sterkt ønskelig, tas med flere aspekter. Forslag til en ny ordning ble sendt på høring sommeren 2009, og der er det foreslått at dette skal komme til anvendelse i flere ulike situasjoner. Den første er når en av foreldrene bortfører barnet fra Norge i strid med foreldreansvaret. Den andre er når en av foreldrene tar barnet med til Norge i strid med andre lands regler for foreldreansvar. Den tredje er når en forelder med samværsrett unndrar barnet fra den barnet bor fast sammen med, ved å endre oppholdssted innenfor Norge.

Barne-, likestillings- og integreringsdepartementet har varslet behov for ytterligere utredninger, og jeg regner med at statsråden vil komme tilbake til det.

Det er også behov for å justere forslaget, sånn at det kan tas individuelle hensyn og gjøres unntak fra tilbakeholdelse der det er risiko for at tiltaket setter stønadsmottakeren og barnet i en vanskelig og uholdbar situasjon.

Flere unntak vil bety en innskrenking av det opprinnelige forslaget og kan gjøre ordningen mindre effektiv. Samtidig er det fundamentalt å sikre rettssikkerheten til den enkelte og til barna spesielt.

Arbeiderpartiet, Senterpartiet og SV viser til at intensjonen i forslag nr. 1 på den måten ivaretas, og at det arbeides med å få implementert en sånn ordning.

Videre foreslår forslagsstillerne at regjeringen skal opprette et råd for å samordne innsatsen mellom relevante myndigheter for bistand til norske foreldre som har fått barn bortført. Det er ikke behov for å opprette et råd som foreslått – dette fordi det allerede eksisterende samarbeidsforumet gjør norske myndigheter i stand til å håndtere disse kompliserte sakene på en god og effektiv måte.

Anders B. Werp (H) [15:27:19]: Først en takk til forslagsstillerne for nok en gang å ta opp dette temaet. Vi kan vel alle her i salen forestille oss den sorg og fortvilelse disse sakene innebærer, og med det tilhørende behov det derfor er for å skape en forutsigbarhet og trygghet i en ekstremt vanskelig situasjon det tross alt er mulig å skape.

Vi skal nok være realistiske i troen på i hvilken grad det faktisk er mulig å skape en full forutsigbarhet og trygghet på alle områder – det tror i alle fall ikke Høyre det er. Men vi er enig med forslagsstillerne i at vi her må være offensive og tenke på hvilke muligheter vi tross alt har.

Så skal vi også ta med oss utfordringene dette har i forholdet mellom Norges og andre lands regelverk. Det er også et stort og ikke uten videre enkelt område å håndtere, og det involverer også flere departementer enn det departementet som er satt til å håndtere dette representantforslaget.

Høyre er tilfreds med at en samlet komité går inn for å stanse overføringer av velferdsytelser ved barne bortføring, slik det framgår av saken. Vi mener det også er grunn til å kritisere regjeringen for at tiden går. Vi har blitt møtt med fagre ord i tilsvarende debatter helt tilbake til 2005–2006,

hvor regjeringen har sagt at de skal komme tilbake til Stortinget med et bedre egnet og mer offensivt regelverk.

La oss i alle fall ta med oss også denne debatten som et skritt på veien videre mot det som forhåpentligvis blir et regelverk og en struktur som skaper noe mer trygghet i det som for mange dessverre oppleves som en dypt fortvilende og nesten håpløs situasjon.

Vi følger saken videre.

Geir-Ketil Hansen hadde her overtatt presidentplassen.

Presidenten: Skal det tas opp forslag?

Anders B. Werp (H) [15:29:46]: Det minner meg på at undertegnede er første representant, så jeg tar selvfølgelig opp forslaget som Høyre er sammen med Fremskrittspartiet om.

Presidenten: Representanten Anders B. Werp har tatt opp det forslaget han refererte til.

Robert Eriksson (FrP) [15:30:09]: La meg ta et kort tilbakeblikk: For et halvt år siden, i juni 2012, var det elleve bortførings saker under etterforskning, og der man forsøkte å få barna tilbake til Norge – elleve barn. Året før var det enda flere, da var det over 20 barn. Jeg må si det er gledelig at komiteen er enig om å stanse overføringer av velferdsytelser til barnebortførere, og jeg er også fornøyd med at komiteen såpass enstemmig slår fast at det vil bidra til å få ungene raskere tilbake til Norge og redusere antallet bortføringer. Det er positivt. Men det som bekymrer meg, er den sittende regjeringens manglende handlekraft.

La meg gå tilbake til 5. september 2012. De fleste av oss husker dokumentaren om Geir som ble vist på TV 2. De fleste av oss ble veldig berørt av denne dokumentaren og syntes den var rørende. Den handlet om Geir, som hadde kjempet i ti år for å få tilbake sin sønn som var bortført av mor. Sønnen befant seg i Spania. Mor mottok fortsatt velferdsytelser, barnebidrag og barnetrygd fra norske myndigheter. Geir måtte leie inn profesjonell hjelp, egne styrker, for å dra ned til Spania og kidnappe sitt eget barn tilbake til Norge. Han måtte overfalle sitt eget barn på gaten i Spania, og de hadde lagt en detaljert løype for å forhindre at de ble stoppet av politiet på veien tilbake. Dette gjorde han for rettmessig å få tilbake sitt eget barn, til sitt eget land, til sin egen familie.

I sju år har den sittende regjeringen sagt at man skal stoppe utbetalingene av velferdsytelser til barnebortførere, at man skal ta de nødvendige grep. I 2009 sa man at nå var lovverket så og si klart, det var bare å trykke på beslutningsknappen for å få det igangsatt. Den 5. september, samme dag som dokumentaren gikk på TV 2, var Arbeiderpartiet på TV 2-nyhetene og sa at de lovet full stopp av utbetalinger av trygdeytelser til barnebortførere – full stopp – og at det skulle bli en viktig sak for dem i den kommende valgkampen. Hvis denne saken er så viktig, hvorfor kan man ikke da støtte Fremskrittspartiets forslag? Hvorfor kan man ikke trykke på stoppknappen? Hvor-

for kan man ikke si at det er uakseptabelt å gi penger til barnebortførere og på den måten legitimere kriminalitet?

Jeg vet ikke hvor barneministeren sitter, om hun har hendene på eller under bordet eller hva hun gjør i denne saken, men i hvert fall skjer ingenting. Man sier at man skal ha nye utredninger, som må på nye høringer, altså skal man gjøre mer av det man har holdt på med i sju år nå – høringer og utredninger. De ungene som er bortført, trenger ikke flere høringer, de trenger ikke flere utredninger. De trenger politikere som evner å vise handlekraft til å gjøre de nødvendige grepene som må til for å forhindre at flere barn blir bortført fra dette landet. Jeg må si det er skuffende å se den passiviteten som barne- og likestillingsministeren har vist i denne saken.

Jeg registrerer også at Justisdepartementet er krystallklare: i 2010 sier de at det er lovhjemmel, også i forhold til internasjonal rett, til å kunne stoppe utbetalinger til barnebortførere, mens Barne- og likestillingsdepartementet skal utrede dette videre. Da blir man fristet til å spørre: Hvor er samsnakkingen – og kompetansen – mellom de to departementene? Er det virkelig sånn å forstå at det ene departementet ikke har skjønt blåbæret av hva man snakker om, mens det andre departementet har skjønt alt i hop? Det faglige grunnlaget ville jeg tro Justisdepartementet og Lovavdelingen er i stand til å gjøre rede for. Man bør bruke den lovhjemmelen som de har sagt gjelder, og få dette iverksatt så fort som mulig. Jeg er skuffet over at stortingsflertallet ikke kan bli med på Fremskrittspartiets forslag.

Presidenten: Skulle representanten ta opp forslag?

Robert Eriksson (FrP) [15:35:29]: Ja, på vegne av Fremskrittspartiet tar jeg opp mindretallsforslaget fra Fremskrittspartiet som ligger i innstillingen.

Presidenten: Representanten Robert Eriksson har tatt opp det forslaget han refererte til.

Marion Gunstveit Bojanowski (KrF) [15:35:49]: Det høres ut som det er et tverrpolitisk ønske å ta i bruk nye virkemidler for å hindre at barn blir bortført, og det forslaget som er framlagt i dag, er et godt tiltak nettopp for å hindre bortføring av barn til utlandet. Som flere har vært inne på, har spørsmålet vært reist ved flere anledninger, ikke bare i Justisdepartementet, slik det er blitt nevnt tidligere, men allerede i 2009 ga Barne- og likestillingsdepartementet signaler om at det kunne fattes et vedtak allerede samme år. Altså står det ikke på viljen til å innføre en stopp, men som også foregående taler framholdt her, kan det virke som det skorter på evnen.

For dem det gjelder, er det viktig at dette tiltaket kommer på plass. Barn har ingen mulighet til selv å stå på barrikadene og kjempe for sine rettigheter. Derfor må vi ta ansvar og sikre de rettighetene de fortjener. Det har vært sagt at barn har svært god rettssikkerhet i Norge, men i møte med voksne taper de ofte, og sånn kan vi ikke ha det. Vi i Kristelig Folkeparti ser derfor behovet for å innføre stans i overføringen av de velferdsytelser som forslaget omfatter, ved barnebortføringer, fordi det vil bidra til å øke retts-

sikkerheten for barn og forhindre barne bortføringer. Det er ikke holdbart å utsette regelendringene enda en gang i påvente av ytterligere utredninger. Men ingen tilfeller er like. Det er viktig for Kristelig Folkeparti alltid å legge til grunn barnets beste i vurderingen av hva som skal gjelde. En regel om stans i overføringen av ytelse må derfor vurderes i det enkelte tilfellet, og regelen må derfor åpne opp for at unntak kan forekomme.

Når det gjelder det andre forslaget, fra Fremskrittspartiet, ønsker vi ikke å støtte det. Bakgrunnen for det er at det allerede eksisterer samarbeidsforum som gjør norske myndigheter i stand til å håndtere disse kompliserte sakene på en god og effektiv måte.

Statsråd Inga Marte Thorkildsen [15:37:54]: La meg slå det fast med en gang: Vi kan ikke leve med at mange barn bortføres fra og til Norge hvert år av en av foreldrene. Jeg viser til mitt brev til Stortinget av 25. juni i år, der jeg går igjennom forslaget om å innføre en ordning med stans av økonomiske ytelse og barnebidrag ved internasjonal barne bortføring. Forslaget har vært på høring og fått brei støtte, men avdekket også behov for utredning og avklaring når det gjelder menneskerettighetene og Norges forpliktelser etter FNs konvensjon om økonomiske, sosiale og kulturelle rettigheter, FNs konvensjon om barnets rettigheter og Den europeiske menneskerettighetskonvensjonen. Disse spørsmålene er vurdert av Lovavdelingen i Justisdepartementet, og forslaget om en ny ordning må justeres slik at tiltaket ikke setter barna i en vanskelig og uholdbar situasjon. Jeg antar at hele Stortinget er enig i det.

Det er et internasjonalt mål å hindre barne bortføring og påskynde tilbakeføring av bortførte barn. De internasjonale avtalene på området har ikke vist seg tilstrekkelige, og regjeringa ønsker nå å ta i bruk nye virkemidler. Innføring av en ordning som nevnt ovenfor, vil forhindre at den som bortfører et barn, opprettholder inntekter fra offentlige myndigheter. En slik ordning er i tråd med den alminnelige rettsoppfatning og kan framskynde tilbakeføring samt bidra til at framtidige bortføringer unngås. En ordning som gir adgang til å holde tilbake ytelse og utbetalinger til livsopphold, vil imidlertid kunne frata den det gjelder, hele eller deler av det økonomiske livsgrunnlaget. Dette vil også kunne ramme barnet så lenge bortføreren har omsorgen, og er dermed et sterkt virkemiddel. Ytelse som holdes tilbake, vil videre kunne dreie seg om opparbeidede rettigheter som følger direkte av loven, og som det derfor kan være problematisk å holde tilbake. Til tross for dette ønsker jeg og regjeringa å innføre en slik ordning. Men fordi det har vært nødvendig å utrede forholdet til menneskerettighetene, som jeg sa, har det tatt tid å få på plass en ordning med tilbakeholdelse av offentlige ytelse og barnebidrag ved barne bortføring. Lovavdelingen har altså vurdert spørsmålene og konkludert med at forslaget ikke nødvendigvis er uforenlig med Norges forpliktelser etter menneskerettskonvensjonene, forutsatt at dette er nødvendig for å oppnå retur, at retur ikke lar seg gjennomføre ved mindre inngripende midler, og stønadsmottaker eller barnet ikke settes i en situasjon som ikke kan forsvares eller godtas. Også forholdet til Norges forpliktelser

etter EØS-avtalen er vurdert, og en ordning med tilbakeholdelse kan ses som en del av vilkårene for ytelsene under nasjonal lovgivning som staten da står fritt til å regulere.

Arbeidsdepartementet og det departementet jeg bestyrer, Barne-, likestillings- og inkluderingsdepartementet, arbeider nå med utforminga av en ordning for tilbakeholdelse av ytelse og barnebidrag. Regjeringa vil komme tilbake til Stortinget så raskt som mulig på egnet måte når arbeidet er avsluttet, og dette arbeidet er godt i gang. Så min ambisjon er at vi skal komme raskt tilbake til Stortinget med dette.

Regjeringa har allerede opprettet et nasjonalt samarbeidsforum for barne bortføring. Forumet ledes av Justis- og beredskapsdepartementet og består av representanter fra departementene, politiet og berørte instanser. Forumet behandler ikke enkeltsaker, men diskuterer vanskelige problemstillinger på tvers av ulike offentlige organer. Samarbeidsforumet gjør myndighetene i stand til å samhandle godt om håndteringen av saker om barne bortføring. Det anses derfor ikke å være behov for å opprette et nytt råd, slik Fremskrittspartiet foreslår, for å samordne innsats mellom relevante myndigheter.

Avslutningsvis vil jeg orientere om at regjeringa nylig har nedsatt en ekstern arbeidsgruppe oppnevnt i statsråd 7. november i år som skal foreta en prinsipiell og samlet gjennomgang av hele regelverket om barne bortføring, norske myndigheters håndtering av sakene, herunder internasjonale konvensjoner om barne bortføring og hvorvidt den bistanden som ytes, er tilstrekkelig effektiv. Arbeidsgruppa skal avgi rapport til Justis- og beredskapsdepartementet med forslag til forbedringer innen 31. desember 2013. Men la meg bare understreke: Det kommer ikke til å forsinke det arbeidet som Stortinget nå ønsker at regjeringa skal gjøre.

Presidenten: Det blir replikkordskifte.

Robert Eriksson (FrP) [15:42:39]: På vegne av alle dem som har fått bortført sine barn, må jeg si at jeg blir både frustrert og oppgitt over at statsråden nok en gang sier at hun arbeider med forslaget og vil komme tilbake «så raskt som mulig på egnet måte» for Stortinget. Det har man sagt i sju år. Det sa man også i 2005, det sa man i 2009, og det er gått tre år siden 2009 og sju år siden 2005.

I tillegg sier statsråden at å stoppe ytelsene kan føre til at man stopper livsgrunnlaget for enkelte mottakere. Er det viktigere å opprettholde livsgrunnlaget for den kriminelle gjennom at han skal motta trygdeordninger/velferdsordninger fra den norske stat, enn å stoppe kriminaliteten? Er statsråden kjent med at allerede i dag stoppes velferdsytelse for enkelte, og er det da i strid med internasjonal rett, som man kunne få inntrykk av når man hører statsråden? Og det tredje spørsmålet: Hvorfor er det enklere å stoppe ytelse til fedre som har bortført barn, enn ytelse til mødre som har bortført barn?

Statsråd Inga Marte Thorkildsen [15:43:46]: Hvis representanten blir stående, skal jeg forklare hva som lig-

ger i det jeg nettopp sa. Min ambisjon er at representanten Eriksson snart kan slippe å være frustrert over svar fra regjeringa knyttet til dette spørsmålet, fordi jeg ønsker at vi snart skal komme tilbake med forslag som ivaretar det meste av det representanten Eriksson er opptatt av. Men jeg må understreke at vi også har forpliktelser etter FNs barnekonvensjon, og jeg tror at i hvert fall de aller fleste i denne sal er opptatt av at barn ikke skal lide direkte nød som følge av det vi gjør. Det vil i så fall være i strid med de forpliktelsene vi har påtatt oss, og man kan også se for seg en situasjon hvor barn er bortført hit til Norge, og hvor vi fjerner enhver mulighet til livsopphold for det barnet. Det tror jeg ville skapt sterke reaksjoner. Så vi må også ta individuelle hensyn, sjøl om ambisjonen er at vi skal få et mer effektivt regelverk.

Robert Eriksson (FrP) [15:44:48]: Jeg tillater meg å stille et oppfølgingsspørsmål. Når man viser til de internasjonale forpliktelsene, har utgreiinga fra Justisdepartementets lovavdeling også vært ganske klar og tydelig. På hvilket grunnlag er det Barne-, likestillings- og inkluderingsdepartementet mener at det kan sås tvil ut fra det som Justisdepartementets lovavdeling har kommet frem til? Det neste spørsmålet går på det statsråden sier om at hun vil komme raskt tilbake til Stortinget med dette, og at representanten Eriksson snart kan få gleden av å slutte å være frustrert på vegne av de foreldrene som har opplevd at deres barn blir bortført. Da tillater jeg meg å stille det enkle spørsmålet: Når kan jeg slutte å være frustrert? Snakker vi om januar, februar – vinteren 2013? Snakker vi om våren 2013? Snakker vi tidlig på høsten 2013 eller snakker vi nærmere jul 2013? Jeg forventer ikke en bestemt dato, men hvilken årstid kan jeg forvente at frustrasjonen skal avta?

Statsråd Inga Marte Thorkildsen [15:45:53]: Jeg er ikke 100 pst. sikker på representanten Erikssons indre følelsesliv, så sann sett kan jeg ikke gi en helt konkret dato for når følelsene vil endre seg. Men ambisjonen er at dette skal skje snart, og med snart mener jeg at det er en prioritert oppgave, og at vi jobber for fullt med det.

Så må jeg understreke at de forhold som er berørt i mitt innlegg, og som også er berørt i brevet fra meg fra i sommer, bør også representanten Eriksson merke seg. Det dreier seg om egne betraktninger fra Lovavdelingen i Justisdepartementet. De konkluderer altså med at forslaget ikke nødvendigvis er uforenlig med Norges forpliktelser etter menneskerettighetskonvensjonene, forutsatt at dette er nødvendig for å oppnå retur, retur ikke lar seg gjennomføre ved mindre inngripende midler, og stønadsmottaker eller barnet ikke settes i en situasjon som ikke kan forsvares eller godtas. Så det er en rekke forutsetninger her som kompliserer dette, men tro meg på at vi skal ha fortgang i arbeidet, og at dette er viktig.

Presidenten: Flere har ikke tegnet seg til replikk.

Statsråd Inga Marte Thorkildsen [15:47:05]: Jo, Per Sandberg.

Presidenten: Takk for hjelpen!

Statsråd Inga Marte Thorkildsen [15:47:07]: Bare hyggelig!

Per Sandberg (FrP) [15:47:14]: Jeg fikk ikke med meg hvorvidt statsråden svarte på to av spørsmålene fra representanten Eriksson. For det første: Er statsråden kjent med at det foregår stopp i ytelsene i dag på ulike måter, og er det i tilfelle brudd på internasjonale konvensjoner – er det situasjoner der barn blir utsatt for lidelse?

Og det andre spørsmålet jeg følte at vi ikke fikk svar på: Hvorfor er det i enkelte sammenhenger enklere å stanse ytelse der far er bortfører, og er statsråden kjent med at i tilfeller der far er bortfører stopper man i dag ytelse?

Statsråd Inga Marte Thorkildsen [15:48:12]: I dag stopper man enkelte ytelse, f.eks. kan man stoppe barnestrygden etter en viss tid, seks måneder. Det mener jeg er helt riktig, men det man ikke kan gjøre, er å stoppe absolutt alle ytelse, inkludert muligheten til livsopphold for et barn, uten å ha gjort en konkret vurdering av hvilke følger det får for dette barnet. Det vil kunne være i strid med Barnekonvensjonen. Men spørsmålet om kun å ta barnetrygd f.eks. vil ikke være i strid med Barnekonvensjonen sånn som det har vært vurdert.

Det jeg særlig har reagert på gjennom lengre tid, er spørsmålet om barnebidrag. Det tror jeg de aller fleste reagerer kraftig på, for ikke bare mister du muligheten til å være sammen med ditt eget barn, men du skal i tillegg betale. Det er riktignok for barnet, men det oppfattes jo som at du betaler til den personen som har bortført barnet. Det er klart i strid med den alminnelige rettsoppfatning. Jeg ser imidlertid at vi også må gå videre enn som så, men vi må altså ta individuelle forhold i betraktning.

Presidenten: Replikkordskiftet er avsluttet.

De talere som heretter får ordet, har en taletid på inntil 3 minutter.

Per Sandberg (FrP) [15:49:46] (komiteens leder): Dette handler egentlig ikke om representanten Erikssons frustrasjon eller representanten Sandbergs frustrasjon. Det handler om barns rettssikkerhet. Og det handler i stor grad om konvensjoner som Norge har ratifisert, og som skal ta hensyn til barnet, men som brytes hver eneste dag av Norge.

Jeg registrerer at barne- og familieministeren nå skal ha flere runder som trekker dette ut i tid, slik at flere og flere barn må lide under at Norge bryter internasjonale konvensjoner som vi er forpliktet til å følge. For nå skal man ta mer hensyn til livsopphold til den som er barne bortfører, enn barnets sikkerhet og rettigheter til samvær med sine biologiske foreldre.

Jeg synes ut fra replikkunden at det er noe merkelig at man skal ha nye runder når man er så klinkende klar på at å stoppe barnetrygden etter seks måneder er uproblematisk – det er rett og slett enkelt å stoppe. Det finnes ikke

tvil om at det er en rettighet den enkelte nasjon har. Innenfor alle de forpliktelsene man har internasjonalt, er det helt uproblematisk å gjøre det. Men når det er snakk om barnebidrag, der den enkelte private – enten det er mor eller far – betaler bidraget, er det uhyggelig problematisk. Man har altså holdt på i sju år med å finne ut hvorvidt man har mulighet til det. Min påstand er at denne muligheten selvfølgelig ligger innenfor de rammene og den handlingsfriheten den enkelte nasjon har innenfor disse internasjonale forpliktelsene.

Ellers må jeg virkelig få lov til å stille spørsmål ved at man i sju år skal drive og utrede og ha høringer med runde på runde for å finne svaret på hvilket handlingsrom man har. Det må da være en svikt i kompetansen, noe jeg tviler på. Jeg tror det er en svikt i forhold til samordning og agendaen man har fra de forskjellige partiene som sitter i dagens regjering.

Nå skal man altså ha en arbeidsgruppe som skal jobbe i over ett år, vi skal ha nye høringer, og nå per dags dato – jeg ble oppdatert før helgen – er det 50 eksisterende saker der barn er bortført fra Norge og mister retten til samvær med en av sine foreldre. At denne regjeringen lar det flyte og gå, er for meg uforståelig.

Statsråd Inga Marte Thorkildsen [15:52:58]: Jeg vil virkelig be om – og det gjør jeg ikke på vegne av meg sjøl eller regjeringa, men på vegne av dem som er i den vanskelige situasjonen at de ikke har barna hos seg, eller de barna som ikke får være sammen med den andre samværforelderen sin – ikke å framstille det sånn at vi nå skal jobbe et nytt år før vi kanskje skal komme tilbake med et eller annet. Det representanten Sandberg nå sa fra denne talerstolen, er feil. Vi skal jobbe raskt med dette, få det raskt fram for Stortinget.

Det er heller ikke sånn at vi syns det er problematisk nå å stoppe barnebidragene. Nei, det er ikke problematisk å fryse dem, sånn at man kan få disse pengene når man eventuelt er tilbakeført. Jeg mener at det er helt kurant å gjøre det, og det kommer vi til å gjøre også.

Det som er vanskeligere, er hvis man stopper absolutt alle ytelser, sånn at et barn mister enhver mulighet til å klare seg, fordi de er avhengig av den omsorgspersonen som da mister alle ytelsene. Da må vi gjøre en individuell vurdering. De forpliktelsene har vi etter Barnekonvensjonen. Jeg tror det er enklere å se det for oss i en situasjon der det er et barn som er bortført til Norge, og hvor det er ytelsene her i vårt land som blir stoppet. La oss tenke oss da at vi f.eks. også, i tillegg til at det barnet ikke får ytelse fra det landet som det opprinnelig er fra, stopper muligheten til livsopphold, og at barnet må leve i dyp fattigdom gitt at forelderen ikke tilbakefører barnet til den forelderen som skulle vært sammen med det. Da tror jeg at reaksjonene ville vært ganske sterke, fordi man da ville sett konsekvensene for barnet. Den øvelsen tror jeg det kan være verdt å gjøre.

Men jeg vil ikke at noen går herfra nå etter denne debatten og tror at viljen ikke er til stede for å få gjort noe med dette, og at ikke viljen er til stede for å få gjort det raskt. For det er den.

Per Sandberg (FrP) [15:55:21]: Denne regjeringen setter ned en arbeidsgruppe som skal gi tilbakemelding 31. desember 2013. Det er over ett år fram i tid.

Det andre som jeg vil peke på, er at denne regjeringen ikke vil slutte seg til det forslaget som ligger på bordet, fordi man skal ha nye utredninger, nye høringer, fordi man skal fremme et forslag som reduserer effektiviteten av opprinnelig forslag, sier statsråden. Man skal fremme et forslag som reduserer effektiviteten av opprinnelig forslag – da er man ikke enig i det forslaget som ligger på bordet her nå. Man vil fremme et forslag der man skal ta individuelle hensyn. Betyr det at noen kan bortføre barn og fortsatt kreve barnebidrag fra samværforelder?

Det handler om å fryse utbetalinger og bidrag til barne bortførere, og det kan man gjøre, sier statsråden her nå. Det er ikke noe problem, man kan gjøre det i morgen. Men man gjør det ikke. Man kunne gjort det for sju år siden. Men man har ikke gjort det. Nå sier statsråden: Nei, det er uproblematisk å fryse utbetalingen av barnebidrag til barne bortførere. Hvorfor gjør man ikke det, da?

Dessuten handler det i denne saken om barns rettigheter. Når vi registrerer at Norge sannsynligvis er det eneste landet i hele verden som aksepterer denne praksisen, er det helt merkelig at vi skal drive i sju-åtte-ni år og utrede hvorvidt vi kan gjøre dette innenfor handlingsrommet for internasjonale forpliktelser.

Derfor tror jeg ingenting på – men jeg vil i så fall bli utrolig positivt overrasket – at vi i januar får et lovforslag fra denne regjeringen som støtter det forslaget som ligger på bordet per dags dato. For Norge kan ikke være bekjent av at hver eneste dag er det norske barn som blir røvet bort fra landet sitt og fra den forelderen som har foreldreansvaret og omsorgsansvaret. Og så må en i ettertid utøve makt og gi barn traumatiske opplevelser ved at vi sender ut geriljagrunder for å hente disse barna hjem igjen, som vi har vært vitne til, og som utvikler seg i større og større grad. Det har blitt en profesjon, faktisk, der foreldre i sin fortvilelse engasjerer profesjonelle folk til å kidnappe barna sine hjem igjen.

Jeg gjentar det: Dette kan vi ikke være bekjent av. Og dette har vi altså holdt på med i sju år.

Presidenten: Neste taler er statsråd Inga Marte Thorkildsen, som har en taletid på inntil 3 minutter.

Statsråd Inga Marte Thorkildsen [15:58:29]: President, jeg skal ikke bruke hele den taletida.

Jeg har bare lyst til å presisere, siden representanten Sandberg har litt problemer med å oppfatte hva jeg faktisk sier, at den eksterne arbeidsgruppa som nå er nedsatt, og som er omtalt på Justisdepartementets hjemmesider, ikke har noe å gjøre med akkurat spørsmålet vi her diskuterer knyttet til om vi skal stoppe alle offentlige overføringer, inkludert trygdeytelser, til barne bortførere. Det arbeidet er vi godt i gang med, uavhengig av det arbeidet som foregår i den eksterne arbeidsgruppa – bare så det er helt klinkende klart. Arbeidet med det jeg oppfatter at Stortinget er mest opptatt av, nemlig muligheten for å få flere virkemidler for både å forebygge barne bortføring og å få flere barn tilba-

ke til Norge, er vi godt i gang med. Min ambisjon er altså at vi skal komme snart tilbake med det.

Presidenten: Flere har ikke bedt om ordet til sak nr. 9.

Etter ønske fra næringskomiteen vil presidenten foreslå at sakene nr. 10 og 11 behandles under ett. – Det anses vedtatt.

Sak nr. 10 [15:59:38]

Innstilling fra næringskomiteen om representantforslag fra stortingsrepresentantene Harald T. Nesvik, Per Roar Bredvold og Torgeir Trældal om å oppheve konsesjonskravet for skogeiendommer (Innst. 68 S (2012–2013), jf. Dokument 8:106 S (2011–2012)).

Sak nr. 11 [16:00:08]

Innstilling fra næringskomiteen om representantforslag fra stortingsrepresentantene Harald T. Nesvik, Per Roar Bredvold og Torgeir Trældal om å oppheve boplikt for skogeiendommer (Innst. 69 S (2012–2013), jf. Dokument 8:107 S (2011–2012)).

Presidenten: Etter ønske fra næringskomiteen vil presidenten foreslå at taletiden blir begrenset til 5 minutter til hver gruppe og 5 minutter til medlemmer av regjeringen.

Videre vil presidenten foreslå at det blir gitt anledning til tre replikker med svar etter innlegg fra medlemmer av regjeringen innenfor den fordelte taletid.

Videre vil presidenten foreslå at de som måtte tegne seg på talerlisten ut over den fordelte taletid, får en taletid på inntil 3 minutter.

– Det anses vedtatt.

Svein Flåtten (H) [16:00:54] (ordfører for sakene):

Komiteen har behandlet to viktige forslag i forbindelse med skogpolitikken, nemlig Dokument 8:106 S for 2011–2012 og Dokument 8:107 S for 2011–2012 fra Fremskrittspartiet, om henholdsvis konsesjonskravet på skogeiendommer og boplikten for skogeiendommer.

Eiendomsreguleringer er et viktig tema for skogpolitikken, og særskilt for den næringsvirksomheten som er tilknyttet det å eie og drive skog. Jeg vil gjerne understreke at god skogpolitikk er god klimapolitikk, god næringspolitikk og god miljøpolitikk. Dette var også en samlet komité enig om ved behandlingen av landbruksmeldingen.

Under behandlingen av landbruksmeldingen var komiteen videre skjønt enig om at en hensiktsmessig infrastruktur var avgjørende for skogsektorens rolle til å drive konkurransedyktig næringsvirksomhet, og at man derfor ønsket å legge til rette for økt avvirkning.

Virkestilgangen og viljen til å avvirke er en kritisk faktor for skogindustrien og treforedlingsindustrien i Norge. Av den grunn var man også i landbruksmeldingen enig om å stimulere til samarbeid om drift for å kompensere for

de utfordringer som ligger i bruks- og eiendomsstrukturen i norske skogeiendommer. For å understreke dette er det bare å se til situasjonen som norsk treforedling og treindustri er i. Vi har sett hjelpepakker over budsjettene. Vi har sett stadige kriser i enkeltbedrifter. Et lønnsomt og aktivt skogbruk er i en slik situasjon helt sentralt, og infrastrukturtiltak og tiltak som kan øke aktiviteten hos skogeiere, blir da et viktig virkemiddel.

Jeg konstaterer imidlertid at festtalene om dette i landbruksmeldingen viser seg å være nettopp det – nemlig festtaler – når man nå får anledning til å ta stilling til konkrete forslag her i Stortinget. I hvert fall gjelder det regjeringspartiene. Både forslaget om å legge til rette for å oppheve konsesjonskravene og å oppheve boplikten for skogeiendommer er en konkret handling, konkrete forslag som springer rett ut av formuleringen i landbruksmeldingen, og som er nødvendig av hensynet til lønnsomhet og avvirkning i norsk skogbruk.

Eiendomsstrukturen i norsk skogbruk er gammel dags – forhistorisk – og alle undersøkelser og rapporter fra fagfolk viser at hvis man vil øke avvirkningen, lønnsomheten og virkestilgangen til industrien, er bruksstrukturen helt sentral å endre. Begge disse forslagene vil bidra i så måte.

Det er også viktig at bruksstrukturen i Norge er variert og tilpasset jordbruksvirksomheten. I dagens situasjon er det primært at det også trengs flere større eiendommer som kan gi effektiv, lønnsom drift og holde kompetansen og kunnskapen oppe.

Jeg regner med at flertallet vil redegjøre for sitt eget syn, så jeg går ikke nærmere inn på det, annet enn å si at jeg hilser velkommen en varslet praksis i forbindelse med deling av landbrukseiendommer. Jeg er selvsagt også glad for at flertallet i sine merknader erkjenner at hvis det blir enklere å dele fra, kan det føre til at flere ønsker å selge skog i områder der det er vanskelig å få kjøpt slike arealer. Ja visst – men dette er en omvei: De to forslagene vi behandler, om oppheving av konsesjonskravet og boplikten, vil føre til akkurat det samme, men på en mer direkte og spisset måte. Jeg tror faktisk at det haster for norsk skogvirksomhet og for dem som er avhengige av norsk virke, f.eks. for treforedlingen. Det ville jo være et nederlag om vi holder treforedlingsindustrien oppe med hjelpepakker og tiltak av ymse slag, men somler med kanskje det viktigste, nemlig å legge til rette for økt avvirkning fordi virkestilgangen er en helt kritisk faktor for industrien. Derfor må vi forsøke å endre grunnlaget for de strukturelle tiltakene som nå utvilsomt er nødvendige, og som jeg gjentar og understreker, som faktisk en samlet komité så sent som i våres, var skjønt enig om.

Det opprinnelige forslaget fra forslagsstillerne lød på at man burde gjøre noe med dette innen utgangen av 2012. Det haster, det er riktig nok, men forslaget er allikevel endret til «så snart som mulig», men ikke i den hensikt at man skal somle med dette. Jeg tar herved opp de forslag som mindretallet fremmer i innstillingen.

Presidenten: Representanten Svein Flåtten har tatt opp de forslagene han har referert til.

Arne L. Haugen (A) [16:06:20]: Takk til saksordfører for en grei gjennomgang av disse to sakene som er til behandling. Det er fint å kunne ta dem samlet i debatten her i dag. Jeg slutter meg ikke til den svartmalingen av gårdbrukeren og gårdsskogeierens status i Norge som han gjør seg til talsmann for. Og for å si det med en gang: Regjeringspartiene bifaller ikke noen av forslagene. Ikke slik å forstå at konsesjonsloven og dens bestemmelser er hugget i stein. Også denne loven bør endres med tiden og tilhøvene.

Jeg minner om at konsesjonsloven ble endret så sent som i 2009, der formålet bl.a. var å forenkle og tydeliggjøre reglene om bo- og driveplikt. Arealgrensene ble da justert opp og samordnet med annet lovverk.

Konsesjonslovens virkeområde ble i det vesentlige videreført. Det er lett å være enig med forslagsstillerne i at det må være rett – og en god målsetting – å legge opp til at en grunneier skal ha faktisk og juridisk råderett over eiendommen sin. Det er ingen uenighet om det. Og grunneieren må ha mulighet til å styrke næringsgrunnlaget sitt med basis i egne ressurser.

Jeg merket meg også NORSKOGs innspill i høringen til budsjettet. De peker på nå – som de har gjort tidligere – at eiendomsstrukturen hos skogeiere som er organisert i Skogeierforbundet, er et betydelig problem eller utfordring. Vi hører aldri at Skogeierforbundet, som organiserer stort sett alle skogeiere, uttale seg på den måten, naturlig nok. Langt de fleste skogeiere i landet er gårdsskogeiere. Jeg er enig i at eiendomsstrukturen faktisk er en utfordring i gårdsskogbruket. Jeg har selv et lite gårdsbruk med en skogteig, og jeg vet noe om hvor krevende det kan være å få til hensiktsmessig nabosamarbeid for å optimalisere driften.

Likevel, det er etter mitt syn samarbeidssporet som bør følges for å få til større aktivitet i skogen. Men også jordskifte er et meget aktuelt tiltak. Jeg håper at den moderniseringen av jordskifteloven som det nå arbeides med i regjeringen, og det at vi nok senere i kveld kommer til å åpne opp for at flere institusjoner kan utdanne jordskifte-kandidater, skal gi jordskifteinstituttet et løft og gjøre det mer tilgjengelig og attraktivt. Det i seg selv er det all mulig grunn til å gi regjeringen honnør for.

Jeg viser også til at regjeringen nå, etter behandlingen av landbruks- og matmeldingen, legger opp til at det skal være enklere å dele fra tun, for så å selge areal som tilleggsjord og skog til en nabo.

Men vi må likevel ikke underslå at det må legges vekt på at konsesjonsplikten er et viktig virkemiddel for å sikre at erververe av jord- og skogeiendommer er skikket til å drive eiendommen, og at ervervet innebærer en driftsmessig god løsning. Det er etter mitt syn et viktig formål.

Per Roar Bredvold (FrP) [16:10:53]: Først en takk til saksordføreren, som har gjort en god jobb i disse to sakene.

Dokument 8:107 S for 2011–2012, om å oppheve boplikten for skogeiendommer, og Dokument 8:106 S for 2011–2012, om å oppheve konsesjonskravet for skogeiendommer, er begge et bidrag fra Fremskrittspartiet for å gi skogeierne muligheter til å kunne utvikle en sunnere eiendomsstruktur, samt være med på å legge til rette for ei-

erskap med større arealer og ikke minst en mer aktiv og effektiv forvaltning. Tvungen boplikt er, som alle vet, Fremskrittspartiet imot.

Når det gjelder boplikten, er den tuftet på lov av 28. november 2003 nr. 98 hvor det står at hvis eiendommen består av mer enn x antall dekar produktiv skog

«er konsesjonsfriheten etter første ledd nr. 1 og 2 betinget av at erververen bosetter seg på eiendommen innen ett år og selv bebor den i minst 5 år».

Sist konsesjonsloven var oppe til behandling, var i 2009, hvor dagens arealkrav på 500 dekar kom.

I begge disse sakene er det en todeling hvor regjeringspartiene står sammen om det eksisterende, og Kristelig Folkeparti, Høyre og Fremskrittspartiet står sammen om forandring til det bedre. For Fremskrittspartiet er det av den største viktighet at den enkelte eier og driver, uansett hvor og hvilken type næring det måtte være, i størst mulig grad kan bestemme hvordan denne skal drives. At det offentlige skal pålegge inn i den minste detalj hvordan næringen skal drives, gir liten mulighet til en positiv utvikling for å møte de utfordringer bl.a. skognæringen står overfor.

Norsk skogindustri opererer i et internasjonalt tømmer- og produktmarked. Tømmer og tømmerprodukter selges over landegrensene, og selgerne er dem som gir det beste tilbudet i forhold til pris og kvalitet. Det betyr at også det norske markedet er prisgitt internasjonale trender og konjunkturer.

Som innbygger i et stort skogfylke, Hedmark, ser jeg fra år til år hvordan avvirkning av skogen varierer. Et år kan det være stor avvirkning, mens det i et annet år kan være vesentlig mindre. Slik er det også i de andre skogfylkene vi har i Norge. Når det gjelder størrelsen på avvirkning og interesse for å hogge mye, gjenspeiler dette seg også i skatereguleringene. Mens det for noen år siden var en grei kapitalbeskatning på skog, er det i dag vanlig beskatning. Dette gjør at mange mindre skogeiere kun hogger når de trenger penger, og ikke alltid når skogen trenger pleie og når det er mest lønnsomt totalt sett.

I 2010 hadde Norge 118 629 skogeiendommer. Av disse var 26 887 omfattet av boplikt, dvs. skogeiendommer over 500 mål. Når man samtidig vet at det kun – og jeg gjentar kun – er ca. 300 skogeiendommer som tilsvarer ett årsverk eller mer, må det mykes opp i dette regelverket.

Det å kreve at man investerer – la oss si – 2,5–3 mill. kr i et nytt hus, pluss andre omkostninger, for å overta en skogeiendom på 500 mål eller mer, forteller oss at denne loven er lite smidig. Når man også vet at relativt mange skogeiere har skogteiger flere steder i en kommune, og også ofte i flere kommuner, er bosettingskravet en umulighet for mange. Man må også spørre seg om dette kravet skal gagne distriktsbosetting eller næringen. Fremskrittspartiet ønsker ikke at næringen skal belastes på denne måten.

Spørsmålet videre er: Hvor mye gir en skogeiendom på 500 dekar i netto inntekt? Når man vet at skog må vokse i gjennomsnitt 80 år før den avvirkes, sier det seg selv at mange må være tålmodige. Når man også vet at massevirke av furu nå betales med i snitt 225 kr per m³, og sagtømmer av furu med i snitt 380 kr per m³, blir tålmodigheten betalt

svært dårlig, for fra denne prisen må det betales for f.eks. hogging og kjøring samt andre utgifter.

Norge har lange og gode tradisjoner for å drive skogbruk, forvaltning av det samt prosessen fra råprodukt til ferdig vare. Denne varen var lenge kun planker og bord, men etter hvert har også andre produkter blitt en suksess. Men samtidig ser vi at norsk papirindustri sliter, og dette igjen påvirker skogeiernes mulighet til å få betalt for massevirke. Norge gror igjen, og det kan igjen ramme f.eks. vår turistnæring.

For at skognæringen skal overleve, må konsesjonskravet og boplikten oppheves, og man må innse at næringen må få friheten tilbake. Kun da kan vi være konkurransedyktige overfor våre konkurrenter.

Alf Egil Holmelid (SV) [16:16:10]: Skogen er ei viktig næring som utgjør ei samanhengande verdikjede frå skog til ferdig produkt. Skogbruk og skogindustri er viktig for sysselsetjinga og næringsutviklinga i store delar av landet.

Skogen har også mange andre verdier. Skogen og skogbotnen er viktige for opptak og lagring av karbondioksid. Derfor er han også viktig for klimaet. Og sist, men ikkje minst, er skogen viktig for naturmangfaldet og det biologiske mangfaldet. Mange raudlistearter har tilhald i skogen vår.

Både av omsyn til skognæringa, til klimaet og til naturmangfaldet er det viktig å utvikle eit berekraftig skogbruk. Det er knytt store samfunnsverdier til skogen, både økonomiske og miljømessige. Derfor er det viktig å ha lover og reglar som vidarefører desse fornybare verdiane til kommande generasjonar.

Konsesjonsplikta er eit viktig verkemiddel for å sikre at dei som tek over skogeiendom, er skikka til å drive han. Lova skal sikre gode driftsmessige løysingar, og ho skal vareta ressursforvaltning og kulturlandskap. Oppheving av konsesjonsplikta vil føre til at det offentlege ikkje kan komme i inngrep ved omsetting av skog, og det kan svekke viktige samfunnsmessige omsyn.

Forslagsstillarane er opptekne av at vi må ha hensiktsmessig bruksstorleik i skogbruket. Det er eit viktig poeng. Men konsesjonskravet treng ikkje vere til hinder for det.

Ein samla komité er oppteken av å stimulere til meir samarbeid om drift i skogen. Vidare har regjeringa i landbruksmeldinga lagt opp til ein gjennomgang av retningslinene for priskontroll etter konsesjonslova ved omsetjing av skog.

I landbruksmeldinga er det også lagt opp til å endre praksis når det gjeld deling av landbrukseiendom. Dette kan gjere det lettare å omsetje skog og bidra til meir hensiktsmessig eigedomsstruktur.

SV meiner dette er ei balansert løysing der ein tek omsyn både til behovet for å drive forretningsmessig og til å ta vare på samfunnsmessig viktige verdier.

Irene Lange Nordahl (Sp) [16:18:49]: Et lønnsomt og aktivt skogbruk er en avgjørende forutsetning for å beholde og videreutvikle en omfattende trebasert industri i Norge. Norsk treforedling og norsk treindustri er for tiden i en utfordrende situasjon. Vi i Senterpartiet er derfor opp-

tatt av at det satses på infrastruktur og tiltak som kan øke aktiviteten hos skogeiere, og vi er opptatt av utvikling for treindustrien.

Eiendomslovene i skogbruket og landbruket skal legge til rette for næringsutvikling, for aktivitet og framtid i Bygde-Norge. Boplikten er et sentralt virkemiddel i distrikts- og landbrukspolitikken og bidrar til å holde bosettingen i distriktene oppe. En avvikling av boplikten vil føre til at kapitalsterke investorer kjøper opp gårdsbruk og andre eiendommer i distriktene, og bygdesamfunn vil bli lagt øde store deler av året.

Senterpartiet og regjeringen er i ferd med å gjennomføre et distriktspolitisk krafttak som skal gi bosetting og økt verdiskaping i hele landet. I et land med spredt bosetting og store avstander må vi ha vilje til å føre en offensiv politikk hvor vi tar politiske grep utover å la markedet råde. Og det virker. I 2011 hadde f.eks. 311 kommuner her i landet befolkningsvekst. Det er 118 flere kommuner i vekst enn i 2006 – da Senterpartiet og de rød-grønne startet på denne snuoperasjonen.

Skog- og landbrukseiendommene utgjør ryggraden i mange bygdesamfunn og er utgangspunktet for lokal verdiskaping og vekst. Gårdsbruk er også attraktive for mange som ønsker å bosette seg landlig. Uten boplikt vil skog- og landbrukseiendommene fort bli attraktive fritidseiendommer for kapitalsterke investorer. Boplikt er et viktig virkemiddel for å sikre at det bor folk i bygdene.

Spørsmålet om boplikt og konsesjonsplikt er et eksempel på skillelinjene som er så tydelige i norsk landbruks- og distriktspolitikk. Høyresiden – i likhet med representanter for finanseliten – er mer opptatt av å gi rike mulighet til å eie flere fritidseiendommer i Distrikts-Norge enn å sikre bosetting og næringsaktivitet i distriktene.

Vi i Senterpartiet ser eiendomslovgivningen som en forutsetning for en variert eiendomsstruktur og dermed eiendomsretten som en mulighet for de mange, ikke en rettighet for de få.

Eiendomslovene balanserer norsk tradisjon, der det følger plikter ved å eie en landbrukseiendom – plikter som skal håndtere viktige samfunnsmessige forhold knyttet til matproduksjon, ivaretagelse av arealene og bosetting i hele landet, og en eiendomsrett som gir forutsigbare rammer for høsting av areal- og naturressursene, og dermed inntekts- og livsgrunnlag. Slik er eiendomslovene knyttet tett til utviklingen av det norske samfunnet.

Jeg vil minne om at Norge har en annen eiendomsstruktur enn mange andre land, der eiendom har vært fordelt på få hender og i større grad vært gjenstand for spekulasjon og fri omsetning. Bruksenhetene er relativt små, og det er mange eiendommer og mange eiere. Det er jo nettopp dette som ligger til grunn for det bosettingsmønsteret vi har i landet vårt.

Da konsesjonsloven ble endret i 2009, ble arealgrensen for når den personlige boplikten trer inn for bebygde skogeiendommer, kraftig oppjustert. Grensen ble flyttet fra 100 til 500 dekar, og reglene for bo- og driveplikt ble samtidig forenklet og tydeliggjort. Nå vil altså regjeringen i tillegg gjøre det enklere å dele eiendom samt gjennomgå retningslinjene for priskontroll etter konsesjonsloven ved

omsetning av skog. Vi i Senterpartiet mener at disse endringene til sammen ivaretar hensynet til dem som ønsker å legge til rette for eierskap av større arealer og en mer aktiv forvaltning.

Senterpartiet mener at dagens regelverk er godt egnet til å møte de utfordringer landbruket og Distrikts-Norge står overfor på kort og på lang sikt, særlig etter de endringer som ble gjort i konsesjonsloven i 2009. Lovgivningen inneholder gode og dynamiske instrumenter for langsiktig styring av eierskapet til og drift av landbrukseiendom, slik at man sikrer bærekraftig bruk og samfunnstjenlig produksjon ut fra både lokale og nasjonale forutsetninger og mål.

Rigmor Andersen Eide (KrF) [16:23:22]: I disse sakene skal jeg ha bare et kort innlegg.

Grunnen til at jeg tar ordet i saken om å oppheve konsesjonskravet for skogeiendommer, er at jeg vil gi en stemmeforklaring. Ved en inkurie har Kristelig Folkeparti kommet med både i merknader og i forslaget fra Høyre og Fremskrittspartiet om å oppheve konsesjonskravet for skogeiendommer. Dette skal Kristelig Folkeparti stemme imot.

Vi er enige om at det er nødvendig med konkrete tiltak for økt aktivitet i norsk skogbruk, men vi mener i likhet med regjeringsfraksjonen at arealgrensene for konsesjon og reglene om bo- og driveplikt skal ligge fast. Vi støtter dermed flertallets tilråding.

Også i saken om oppheving av boplikt for skogeiendommer er det behov for en stemmeforklaring. Ved nok en inkurie har Kristelig Folkeparti kommet med både i merknader og i forslaget fra Høyre og Fremskrittspartiet om så snart som mulig å oppheve boplikten for skogeiendommer.

Konsesjonsloven ble endret i 2009, da vi fikk en oppjustering slik at boplikten inntreffer først ved 500 dekar produktiv skog. Tidligere var dette 100 dekar. I mat- og landbruksmeldingen legger man opp til at det også blir enklere å dele eiendom. Dette er vedtak og tiltak som innebærer positive endringer for skogbruket. Kristelig Folkeparti støtter derfor regjeringsfraksjonen om ikke å bifalle å oppheve boplikten for skogeiendommer.

Statsråd Trygve Slagsvold Vedum [16:25:06]: Det siste innlegget, fra Kristelig Folkeparti, fikk meg til å tenke på et sitat fra Abraham Lincoln. Han måtte skifte standpunkt i en sak, og da sa han: Jeg gir ikke mye for en mann som ikke er klokere i dag enn han var i går. Så jeg ble glad da jeg hørte Kristelig Folkepartis innlegg. Det var tydelig at man ikke hadde vært helt med på innstillingen, men det er veldig bra at vi er på samme lag her og deler samme standpunkt.

Jeg har lyst til å komme med noen betraktninger rundt de to Dokument 8-forslagene som vi nå behandler. Slik jeg leser forslagsstillerne, er det to hovedmål man ønsker å oppnå ved å fjerne konsesjonskravet og fjerne boplikten. Det ene er at en ønsker å få større skogeiendommer, og at det er et virkemiddel for å få økt avvirkning – at det er det som er den langsiktige målsettingen. Vi i regjeringen støtter ikke forslagene. Det har min forgjenger, Lars

Peder Brekk, redegjort godt for i to svarbrev. Også talspersoner fra regjeringspartiene har redegjort godt for dette i debatten til nå.

Så har det, i tillegg til at det har vært en diskusjon om eiendomsstruktur, blitt en diskusjon om skogpolitikken generelt. Jeg har lyst til å komme med noen betraktninger i forlengelsen av det saksordføreren, Svein Flåtten, sa.

Jeg mener at noe av det viktigste for økt avvirkning av norske skoger er noe av det vi har gjort i forbindelse med den politikken som denne regjeringen har ført. Vi har hatt en veldig forutsigbar skattepolitikk. Noe av den største utfordringen i perioden 2001–2005 var at man endret skatteregimet for norsk skogbruk flere ganger. Blant annet endret man gjennomsnittsligningen flere ganger i løpet av ett år, takket være det at regjeringen inngikk budsjettforlik med Fremskrittspartiet én gang og med Arbeiderpartiet neste gang. Skogbruket trenger forutsigbarhet og langsiktighet, og det har regjeringen gitt i skattepolitikken. Så gjorde vi i starten et grep – som var meget effektivt og svært viktig – med forbedringen av skogfondsordningen, som er et av de mest effektive skattetiltakene vi kan ha for langsiktig verdiskaping i skogbruket.

I tillegg har vi hatt en helt annen satsing på samferdsel, som også betyr mye for avvirkningen. Bare Åsta bru – som jeg var med og åpnet oppstarten av byggingen av – og Norges Skogeierforbund vil spare skogbruket i Østerdalen for 2,5 mill. kr årlig. Det viser hvor mye samferdsel betyr.

Så tilbake til strukturen i skogbruket. Jeg ser også en del av de utfordringene som både Fremskrittspartiet og Høyre har tatt opp i debatten, at det er en del mindre skogeiendommer som ikke blir brukt på en effektiv og god nok måte. Men jeg synes de svartmaler litt vel mye i forhold til virkeligheten. Noen av suksesshistoriene, f.eks. i hjemfylket til Per Roar Bredvold, handler om et sterkt skogeiersamvirke som i fellesskap har funnet veldig gode løsninger og en effektiv avvirkning. Ser man på avvirkningene i Hedmark, f.eks., der det også er mange små skogeiendommer, ser man at skogeiersamvirket har mye av den profesjonaliteten som representanten Flåtten og representanten Bredvold etterspør, og nettopp klarer å ha gode skogbruksplaner og å gjennomføre gode skogbruksplaner, slik at de får brukt de ressursene som skogeiendommene har.

Når det gjelder strukturen, gjør vi nå noen veldig store grep. Vi gjennomfører tidenes største nedsalg av offentlig skog. 500 000 dekar skal nå selges. I høst blir det solgt 22 eiendommer på 50 000 dekar. Så vi gjør noe i praksis, som gjør at skogeiere kan få sikret og få bedret ressursgrunnlaget på sin eiendom. Fram til 2017 vil vi ha to slike store nedsalg i året. Det store nedsalget vi nå gjør, er en enorm mulighet til bedre arrondering i norsk skogbruk. Vi har ikke hatt større statlig nedsalg siden dansketiden.

Som flere har sagt, kommer vi også til å liberalisere eiendomspolitikken ved at vi ikke lenger ønsker å ha et delingsforbud. Men vi vil ha delingsbestemmelser og gjennom det også signalisere at vi mener det er positivt at det skjer salg, både salg av dyrket mark til dem som leier den, slik at de som driver den, skal kunne eie den, og salg av skog for dem som ønsker det, slik at andre som vil satse mer innenfor skogbruket, kan eie den.

I tillegg har vi sagt – og sendt ut varsel om – at den nedre beløpsgrensen for prisvurdering av landbrukseiendommer skal øke fra 1,5 til 2,5 mill. kr. Så vi har gjort en del lovmessige grep som har liberalisert eiendomspolitikken, og som vil stimulere til mer omsetning av eiendom. Det største grepet vi gjør hvert eneste år nå, er det store nedsalget i Statskog, som er tidenes arronderingssalg av offentlig skog siden dansketiden. Så vi går i den retningen.

Så er det viktig det som både Flåtten og Bredvold sier, at det er utfordringer, men jeg synes man svartmaler for mye. Vi har et samvirke og andre tiltak i skogbruket som gjør at man har kompensert for en del av de utfordringene som en liten eiendomsstruktur gir.

Presidenten: Det blir replikkordskifte.

Per Roar Bredvold (FrP) [16:30:17]: Jeg hører at statsråden nå skryter av statens største salg av skog. Det er riktig. Men vi må også huske på at staten gjorde det største kjøp av skog for kort tid siden. Så staten øker jo sin mengde skog.

Ellers registrerer jeg at statsråden var på besøk – i går, tror jeg det var – i Elverum i Hedmark. Det er koselig. Han så på juletreproduksjon, og han synes dette er bra. Det er statsråden og jeg enige i. Men dette er jo ingen ny næring. Allerede for 30 år siden – eller kanskje mer – hogde jeg og solgte mine første juletrær, og jeg var heller ikke den første som gjorde det. Så dette er ingen ny næring. Vi kjøper stadig flere juletrær fra utlandet, bl.a. Danmark. Jeg synes det er ganske bekymringsfullt.

Men til det konkrete spørsmålet: Mener virkelig statsråden at en skogeiendom – ren skogeiendom – på 500 mål krever boplikt?

Statsråd Trygve Slagsvold Vedum [16:31:18]: Med eiendomsretten følger også plikter, det vet både Per Roar Bredvold og jeg.

Jeg vil begynne med starten av spørsmålet, om nedsalget av skog. Hvorfor kjøpte vi Borregaard Skoger? Jo, vi ønsket å sikre nasjonalt eierskap til den eiendommen. Jeg husker ikke helt tallet, men jeg mener det var litt over 1 million dekar. Vi ønsket å sikre nasjonalt eierskap til den eiendommen, slik at den f.eks. ikke skulle komme på et utenlandsk forsikringsselskaps hender. Vi ville at denne eiendommen skulle trygges nasjonalt. Det kunne gi framtidige muligheter for kommende politikere, med tanke på hvordan man ønsket å forvalte den eiendommen. Så det var punkt 1: sikre nasjonalt eierskap.

Punkt 2: Det var å styrke det lokale eierskapet – og gjennom det startet vi med det arronderingssalg vi har gjort, med mange små eiendommer rundt omkring i hele Norge, som har gjort at mange har mulighet til å kjøpe. Når det gjaldt Borregaard-skogene, var det et så stort salg at det kun var noen få aktører som hadde mulighet til å kjøpe – og mest sannsynlig hadde det vært utenlandske aktører. Vi ønsket å sikre dette nasjonalt – og nå sikrer vi lokalt.

Per Roar Bredvold (FrP) [16:32:22]: Jeg registrerer at statsråden ikke svarte på spørsmålet mitt. Jeg gen-

tar spørsmålet – jeg håper statsråden svarer: Mener virkelig statsråden at en skogeiendom på 500 mål krever fast bosetting?

Statsråd Trygve Slagsvold Vedum [16:32:38]: Svaret er: Når det er en helårsbolig på eiendommen, og den er på 500 dekar, mener vi at det er rett at det skal være boplikt på eiendommen.

Svein Flåtten (H) [16:32:48]: Statsråden berører i veldig liten grad det jeg var ganske mye innom i mitt innlegg, nemlig forholdene for treforedlingsindustrien, som jo har vært alvorlige i det siste. Jeg snakket slett ikke bare om å få større skogeiendommer i mitt innlegg.

Jeg har lyst til å spørre statsråden med tanke på hans svar til komiteen – eller rettere sagt hans forgjengers svar til komiteen: Er det viktigere for statsråden med offentlige inngrep i forhold til eierne enn det er å bruke mulighetene til å legge til rette for økt avvirkning – og da en økt tilgang til treforedlingsindustrien, noe vi vet er helt kritisk og nødvendig?

Statsråd Trygve Slagsvold Vedum [16:33:59]: Formålet med skogpolitikken er jo selvfølgelig å ha en jevn og god avvirkning, som gjør at man også har en treforedlingsindustri og lønnsomhet i hele verdikjeden.

Som jeg sa i mitt innlegg: Jeg mener at noe av det aller viktigste for skognæringen og treforedlingsindustrien er stabilitet i rammevilkårene. Noe av det verste som kan skje, er det som skjedde i perioden 2001–2005, da man endret skatteregelverket flere ganger. Det skaper ustabilitet, og det skaper heller ikke jevn avvirkning. Derfor er ordningen med f.eks. gjennomsnittsligning svært lur, svært klok og tilpasset skogbrukets utfordringer.

Når det gjelder eiendomspolitikken, er det viktig – også for representanten fra Høyre – å merke seg at vi har liberalisert eiendomspolitikken mer mens vi har styrt og hatt makten, enn da dere hadde makten. Da kunne man – i en konsesjonsbehandling – komme med en pris på 750 000 kr. Nå er den hevet til 2,5 mill. kr.

Presidenten: Da er replikkordskiftet over.

Per Olaf Lundteigen (Sp) [16:35:16]: Dette er ikke en ny diskusjon, det er en eldgammel diskusjon om synet på privat eiendomsrett og tilhørende plikter. Og det gjelder ikke skogeiendommer spesielt, det gjelder skogeiendommer som er bebygd, skogeiendommer som er over 500 dekar – det er det viktig å presisere. Representanten fra Fremskrittspartiet har tydeligvis ikke fått med seg at en skogeiendom må være bebygd for at man kan kreve boplikt.

Det som er Senterpartiets syn, er at vi her skal drøfte synet på skogei og skogbruk. Senterpartiet er skogbrukernes parti, altså de som bruker skog, private eiere – privat eierskap – som bruker skog. Vi er partiet for de sjølstendige næringsdrivende, for de mange som legger grunnlag for gründervirksomhet, og de mange som eier skog. Dermed får vi en desentralisert eiendomsstruktur og fordeling av

makt. Det er utrolig viktig i demokratiet at eiendomsretten er fordelt.

Det som Høyre og Fremskrittspartiet ser henimot, er eiendomsstrukturer i Sør-Europa og i Sverige, hvor de få eier, og hvor det er bolag og selskaper som eier arealer – en tradisjon som historisk og internasjonalt har vist seg å ha mye større svakheter enn vår private eiendomsrett med tilhørende plikter hos de mange. Jeg vil understreke dette veldig, veldig sterkt.

Det som er sentralt med vår eiendomsrettsprofil, er at vi hele tida i Norge har hatt privat eiendomsrett med tilhørende plikter, og da må vi ha lovverk som sikrer det. Svaret på det heter konsesjonsloven. Gjennom konsesjonsloven kan man stille krav til priser, og man kan stille krav til at den personlige eier bor på eiendommen når det er en bebyggd eiendom – en flott tradisjon.

Nå framstilles det som om eiendomsstrukturen er problemet i norsk treforedlingsindustri og skogbruk i dag. Jeg vil be representantene fra Høyre og Fremskrittspartiet om å virkelighetsorientere seg i stor grad. Problemet i norsk skogbruk i dag er ikke de mange eiendomsbesitterne som ikke hugger nok fordi prisene er elendige. Nei, problemet er på industrisiden, det er avsetningen og lønnsomheten på markedssiden – det er det man må ha i fokus. Det er sterkt å oppleve at man nok en gang skal ha fokus på eiendomsstrukturen, istedenfor å ha fokus på det som nå er den store utfordringa, nemlig lønnsomheten i vår treforedlingsindustri. Her skal vi diskutere gårdsskogbruket, mens det siste år er nedlagt tre fabrikker. Tømmeret eksporteres som rundtømmer til utlandet, og Høyre og Fremskrittspartiet vil ikke gå inn med virkemidler for å gjøre det mulig å få lønnsomhet på treforedlingssiden. Det er en stor skam at vi har en slik diskusjon, når utfordringene ligger på markedssiden – ikke på eiendomsretten.

Svein Flåtten (H) [16:38:50]: Hvis det er snakk om å bruke virkemidler overfor norsk treforedling, som ikke lønner seg, vil jeg bare minne representanten Lundteigen om at han og hans kolleger hos de rød-grønne har hatt flertall i denne salen i snart åtte år, og har hatt full anledning til å vedta alle de tiltak de måtte ønske, uansett hva Høyre, Fremskrittspartiet og andre partier måtte mene.

Egentlig tok jeg ordet for å reagere mildt på det som ble fremstilt som en svartmaling i mitt innlegg. Jeg kan ikke si at vi har svartmalt noen verdens ting. Jeg tok utgangspunkt – for den som ville høre etter – i landbruksmeldingen, hvor komiteen var enig om at infrastruktur og eiendomsreguleringer kunne ha noe å bety for skogbruket, for virketilgangen og derigjennom for treforedlingen. Det er det jeg har prøvd å følge opp i mitt innlegg. Det er ingen grunn til angstbitersk opptreden eller til å dramatisere dette på noen som helst slags måte. Det er ikke slik at man vil ha store skogeiendommer à la Sør-Europa eller hvor det måtte være – dette er jo å mane frem spøkelsener på høyllys dag.

Jeg vil gjerne kommentere en ting til: Jeg er veldig glad for at landbruksministeren synes skatt er ekstremt viktig i den verdikjeden som landbruket utgjør. Jeg har i andre debatter om landbruk og jordbruk i den senere tid hørt at

Høyre snakker altfor mye om skatt når det gjelder landbruket. Derfor er jeg veldig glad for – jeg siterer bare etter hukommelsen, så jeg skal ikke bruke hermetegn på det – at det er sentralt for den langsiktige verdiskapingen i landbruket. Nå snakker vi egentlig om skogbruk, men jeg går ut fra at det også gjelder ellers i landbruket. Vi tar med oss det.

Og så må jeg si at utsagnene til de to representantene fra Senterpartiet som har hatt ordet, spriker – Irene Lange Nordahl som mener det var en krevende situasjon for treforedlingen, og Per Olaf Lundteigen som for så vidt sier det samme, men som sier at det kan løses gjennom tiltak som Høyre og Fremskrittspartiet egentlig er imot. Jeg lytter gjerne til disse tiltakene, men det er fullt mulig å få dem gjennom uten vår hjelp.

Harald T. Nesvik (FrP) [16:42:14]: I utgangspunktet hadde jeg ikke tenkt å ta ordet i denne saken, men det er klart: Når Senterpartiets Lundteigen bruker talerstolen til en veldig rolig, avbalansert innledning på sitt innlegg, for så å gå over på det mer – jeg skal ikke si – utagerende, men han løfter seg i alle fall til de store høyder, fikk jeg et visst behov for å kommentere innlegget. Det representanten Lundteigen tok til orde for, var at det var markedet som var problemet, ikke driften innenfor det norske skogbruket eller noe annet. Da finner undertegnede grunn til, slik representanten Flåtten gjorde, å bemerke at denne regjeringen nå har sittet i over syv år – over syv år. Representanten Lundteigen klaget over at tre treforedlingsbedrifter i løpet av disse siste årene har måttet legge ned virksomheten sin – ja, altså i den samme perioden som Lundteigen parti har sittet ved makten. Det disse sakene dreier seg om, er hvorvidt en skal få endrede vilkår – bedre vilkår – slik at man kan se disse tingene i sammenheng og bruke skogen mer. Det går på å oppheve konsesjonskravet, det går på boplikten, slik at man kanskje kan slå sammen noen av disse eiendommene uten at det skal være knyttet boplikt til hver enkelt eiendom.

Jeg må si at jeg ser fram til å høre hva regjeringen har gjort i forbindelse med det markedsmessige som har vært mislykket for representanten Lundteigen. Det må åpenbart være en saftig kritikk Lundteigen her retter mot sine egne, fordi, som han sier i sitt innlegg, det er markedet vi må gjøre noe med – ergo kritikk til regjeringen for at den ikke har gjort noe i denne saken.

Han kritiserer at tre treforedlingsbedrifter har gått under som følge av markedssvikt. Ja, i mange bransjer får en svikt i markedet med jevne mellomrom, noe som gjør at man må omstille seg, og man får endringer. Men innlegget til Lundteigen er jeg litt i tvil om: Hva var det egentlig Lundteigen var ute etter? Var det å kritisere sin egen regjering for manglende handlekraft? Slik de som sitter i salen hørte innlegget, var det akkurat det han gjorde.

Per Olaf Lundteigen (Sp) [16:45:02]: Bakgrunnen for de to forslagene fra Fremskrittspartiet var i utgangspunktet treforedlingsindustrien og dens behov for tømmer og aktiviteten som var for lav i norske skoger. Det var fokuset. Jeg sa, og det jeg sier nå, er at det er feil fokus i dagens situasjon. I dagens situasjon er ikke hovedutfordringa i norsk

skogbruk og treforedling tilgangen på tømmer, problemet er markedssituasjonen og markedsutviklinga. På det området er norsk treforedlingsindustri i en situasjon hvor en taper markeder og hvor konkurranseevnen overfor utlandet svekkes hver dag. Det er behov for å akseptere det faktumet og den virkelighetsforståelsen som ligger i det, og så når det er gjort, diskutere hva som er nødvendige offentlige virkemidler, i samarbeid med private eiere, for å omstille treforedlingsindustrien vår til en konkurransedyktig virksomhet i framtida. Det er den store utfordringa.

Regjeringa har sjølsagt et stort ansvar, men det har også denne salen. Dersom denne salen hadde hatt en diskusjon om disse temaene på en måte som dannet et bredt grunnlag for behovet for å gjøre noe nytt, hadde det vært lettere for en regjering å gjøre noe med det. Det var mitt hovedanliggende i det jeg sa.

Hvis en skal diskutere det som går på eiendomsrett og tilliggende ting, er det opplagt at eiendomsstrukturen er vesentlig. Min påstand er at dagens eiendomsstruktur har større fordeler enn ulemper. En av de store fordelene ved dagens eiendomsstruktur er at det biologiske mangfold blir bedre ivarett med mange eiere og brukere enn med færre, fordi de mange tar forskjellige beslutninger og dermed ivaretar skogen på noe ulik måte, slik at mangfoldet sikres bedre. Hvilke konsekvenser dagens eiendomsstruktur har, er en viktig diskusjon. Den balansen vi har funnet, er etter Senterpartiets vurdering god når en samtidig får ønske fra regjeringa om å endre jordlovens delingsbestemmelse, slik at en kan fradele skog til andre yrkesaktive skogbrukere. Da har en i større grad en dynamikk i endringen av eiendomsstrukturen for å sikre at flere av de aktive kan få tildelt tilleggsskog dersom en ønsker å kjøpe det.

Men tilbake til hovedfokuset: Hovedfokuset er treforedlingsindustrien – det er der vi har en jobb å gjøre. Jeg er skremt over at ikke Fremskrittspartiet og Høyre har som fokus å se på nye virkemidler, slik jeg har anført fra denne talerstol mange, mange ganger.

Terje Aasland (A) [16:48:21] (komiteens leder): Debatten blir kanskje litt friskere nå mot slutten, men det startet egentlig ganske friskt også, synes jeg, med representanten Haugens karakteristikk av saksordføreren framlegg. Når representanten Flåtten kommer på talerstolen, sier han at det kanskje er noe «angstbitersk» å bruke ordet «svartmaling» om innledningen hans til eiendomsstruktur og eiendomsforhold i skogbruket. Jeg mener at svartmaling egentlig er en ganske passende måte å definere det på. Når saksordføreren bruker ordene «gammeldags» og «forhistorisk» om den bruksstrukturen og den eiendomsstrukturen som gjelder for norsk skogbruk, har jeg vel aldri hørt en Høyre-mann svartmale det private eierskapet så til de grader i forhold til dette.

Når det er sagt, er det helt opplagt at mange små skogteiger kan være en utfordring. Men det har en løst ved at de fleste skogteigene, som er mange, små og mangfoldige, drives i en større helhet under skogeierforeninger og innenfor samvirkemodellen. Det fantastiske med både norsk landbruk og norsk skogbruk er at vi klarer å opprettholde bosetting, kvaliteten i biomangfoldet, som repre-

sentanten Lundteigen var innom, osv., gjennom at vi deler landet og eiendommene på mange, men håndterer det fornuftig gjennom gode samvirkemodeller. Det er en styrke. Det er veldig bra. De fleste skogeiere i dag løser utfordringene med de mange små teigene gjennom sterke, gode skogeierforeninger og skogeiersamvirker.

Men hvis man fjerner boplikten – hvis man fjerner kravet om boplikt der det er eiendommer – og hvis man i tillegg fjerner konsesjonskravene, er det ingen tvil om at man gjør en vesentlig endring. Det kommer til å skje en vesentlig endring i norske skogeierforhold. Noe vil nok bli – skal vi si – selskapseid, industrielt eid, ja, men veldig mye vil få et helt annet fokus, tror jeg, enn skogdrift. Det vil plassere seg innunder begrepet fritidseiendommer, med mindre fokus på skogdrift, osv., hvis man automatisk gjør det. Det er ikke noe i veien for at en kan omsette skog i dag innenfor de fornuftsbegreper som regjeringen legger til grunn, ved at man kan overdra en skogeiendom til en annen aktiv skogbruker nettopp for å få hensiktsmessige ordninger rundt det. Det vil vi faktisk motivere til – jeg understreker det – og ikke konservere.

Når det gjelder treforedlingsindustrien, er utfordringene helt opplagte. Det Lundteigen peker på, er et marked som er blitt borte. Vi har hatt en treforedlingsindustri i Norge som historisk har basert seg på to ting, og det er papir og sagbruk.

Statsråd Trygve Slagsvold Vedum [16:51:43]: Jeg vil følge opp representanten Flåtten innlegg. Det er mye jeg er enig i i innlegget.

Jeg skal si noe om hva jeg mener er helt grunnleggende for norsk jordbruk. Jeg gjentar igjen, selv om representanten Flåtten ble litt overrasket over det, at jeg mener at et av de absolutt viktigste virkemidlene for norsk skogbruk er skattepolitikken. Det er punkt 1. Punkt 2: Jeg mener at samferdselspolitikken er særdeles viktig.

Noe av det aller viktigste med skattepolitikken, er, som jeg sa i innlegget mitt, stabilitet. Noe av det verst tenkelige for skogbruket er mange endringer i løpet av kort tid, for skogbruket er en langsiktig næring. Det har derfor vært en stor fordel med en flertallsregjering – de bestemmelsene vi har tatt, har vi stått ved, og det har vært stabilitet over tid.

I perioden 2001–2005 var det det motsatte av stabilitet. Skogeiere gjorde da valg etter at man hadde endret skattereglene, som man tapte på da man igjen endret skattereglene. Det var særdeles kostbart og lite forutsigbart for skogbruket.

Jeg mener også at det er flott for norsk jordbruk at vi har litt i overkant av 26 000 eiendommer på over 500 dekar. Det er mange som er engasjert i norsk skogbruk, og det er en styrke, spesielt når en er organisert gjennom samvirket. Så har vi sett, som jeg også sa i innlegget mitt i stad, utfordringene ved at det er en del eiendommer som ikke drives godt nok, og at vi ønsker å stimulere til arronderingssalg gjennom Statskog. Det store salget som vi gjør der, er historisk. Vi gjør også liberaliseringer i eiendomspolitikken som stimulerer mer til salg, men innenfor den grunntenkningen som vi har i dag – at det er en fordel at veldig mange er på eiersiden.

Så er det ett tema vi ikke har vært nok innom når det gjelder treforedlingsindustrien og en diskusjon rundt det. Når det gjelder treforedlingsindustri og norsk skogbruk, er jo den fullstendig åpen i en konkurranseutsatt økonomi. Valutakurs er blant de viktigste temaene også i forbindelse med det. Derfor er det viktig at vi tør å holde igjen i finanspolitikken når det gjelder hvor mye penger vi til enhver tid skal spytte inn i norsk økonomi, slik at det er stabilitet. For det er en stor utfordring for treforedlingsindustrien at vi har en relativt sett ganske høy valutakurs i Norge. Det skaper en konkurranseulempe. Derfor må vi tørre å holde igjen, noe som har vært en stor utfordring ikke minst for opposisjonspartiene, og med ulikt syn mellom Fremskrittspartiet og Høyre, noe som også ville skapt mer trykkelighet rundt den økonomiske politikken, som har fulgt en stabil linje med denne regjeringen.

Alf Egil Holmelid (SV) [16:54:32]: Representanten Lundteigen er i stand til å framføre sine argumenter sjølv, men eg har lyst til å følge opp ein del av hans argumentasjon. For 14 dagar sidan var eg på eit større seminar i regi av Norsk Industri og Fellesforbundet. Temaet for seminaret var: Korleis skal vi utvikle norsk industri? Korleis skal vi modernisere norsk industri? Der var det brei einigheit om at hovudproblemet med norsk treforedlingsindustri var at ein for lenge hadde satsa på å konkurrere på volum og låg pris og ikkje hadde omstilt til produkt som kan tole høgare kostnad. Og det er jo det som er den store utfordringa for treforedlingsindustrien.

Viss vi trur at vi kan redde treforedlingsindustrien berre ved å redusere kostnader, konkurrerer vi oss under jorda til slutt. Det vi må gjere, er å utvikle nye produkt som kan tole det norske kostnadsnivået. Viss ikkje Høgre og Framstegspartiet innser det, kjem dei ikkje til å bidra til å vidareutvikle treforedlingsindustrien til å vere den næringa som han kan vere med det fantastisk flotte ressursgrunnlaget vi har, og dei fantastiske store moglegheitene vi har til å ha eit heilt anna produktspekter enn det vi har i dag. Så der må eg seie at Lundteigen si utfordring er på sin plass.

Så kan vi sjølvsagt diskutere om det er mange som ikkje har gjort nok, men det som skal til her, er at ein utfordrar næringa til å bruke det som finst av forskning, og så må vi i det offentlege satse meir på relevant forskning for å utvikle næringa, slik at ho kan tole det norske kostnadsnivået, som all industri i Noreg må gjere.

Svein Flåtten (H) [16:56:38]: Jeg skjønner at dette har utviklet seg til en debatt om hvor lite Høyre og Fremskrittspartiet har forstått eller gjort for norsk treforedling.

Jeg syntes Per Olaf Lundteigens innlegg var avklarende. Han sier relativt klart at det er regjeringen som burde ha gjort noe her. Men så skal denne sal bidra. Det betyr at han må ønske seg et Dokument nr. 8-forslag fra Høyre og Fremskrittspartiet som kan bidra til dette. Vi skal gjøre så godt vi kan, men jeg må si at han retter baker for smed når han kritiserer oss for dette.

Jeg er også overrasket over temperaturen i denne saken. Jeg mener at dette ble fremstilt av saksordføreren – jeg tåler gjerne å bli kritisert, jeg synes tvert imot at det er in-

spirerende – på en ganske prosaisk og forsiktig måte. Men jeg forstår det slik nå at hvis opposisjonen har andre forslag enn det som regjeringen kan tenke seg å si ja til, så er dette svartmaling. Det er det faktisk ikke. Det var vi, og det var saksordføreren, som i denne saken satte søkelyset på treforedling. Det ble ikke sagt noe om det av de andre innleiderne.

Så vil jeg gjerne snakke litt om skatt, siden landbruksministeren fortsetter å være opptatt av det. Det synes jeg er bra. Da skal jeg for ordens skyld nevne at vi i våre alternative budsjetter foreslår ytterligere forbedringer for landbruket, bl.a. ved en endring i gevinstbeskatningen tilbake til 28 pst.

Så med adresse både til landbruksministeren og for så vidt også til Per Olaf Lundteigen om hva man kan gjøre. Norske eiere av norsk treforedling betaler atskillig mer i særnorske skatter enn det f.eks. utenlandske eiere gjør. Vi kan gjerne snakke om nye produkter, som Alf Egil Holmelid gjør, og vi kan godt snakke om teknologiutvikling, men la oss også snakke om å ha de samme betingelsene for norske eiere som for utenlandske eiere. Da snakker jeg om formuesskatten. Ingen har så langt turt å nevne den. Jeg hadde håpet at kanskje Senterpartiet, som har mange i sin midte – om ikke her så i hvert fall utenfor denne sal – som synes at det er en urettferdig beskatning for norske eiere, hadde sagt noe om det. Det er også et bidrag til å bedre betingelsene og lønnsomheten for treforedlingsindustrien.

Per Roar Bredvold (FrP) [16:59:54]: Jeg synes dette har vært en spenstig debatt – mer spenstig enn jeg hadde trodd. Kanskje Fremskrittspartiet har trodd på noen ømme tær – jeg vet ikke – men jeg tror dette er en debatt som kommer til å gå videre utenfor denne salen, og kanskje kommer den tilbake til salen om en stund.

Det er ingen tvil om at Norge består av mange skogeiendommer. Det er nærmere 120 000, og av disse er det ca. 30 000 som er på mer enn 500 mål. Men det som er viktig i denne saken, er at det kun er 300 av alle disse skogeiendommene som omfatter ett årsverk eller mer. Det vil si at de fleste eiendommene – nesten alle – er små, og det hogges lite, og det hogges kanskje ikke økonomisk totalt sett heller. Når en vet at en skog trenger ca. 80 år på å vokse fra en liten plante til et stort tre, sier det seg selv at da er det vanskelig å få økonomi i det hvis man har en liten eiendom. Når man også vet at en liten eiendom gir andre små inntekter, blir det ikke noe særlig av betydning ut av dette.

Det Fremskrittspartiet ønsker, er at det skal være enklere å kjøpe en eiendom av en annen. Jeg tror heller ikke at disse eiendommene blir kjøpt opp av rike folk som vil bruke dem som feriested, som noen sier. Nei, jeg tror at de blir solgt til andre aktive skogeiere, for jeg vet – som skog-eier selv – at hvis jeg skal selge min eiendom, så selger jeg den ikke til hvem som helst, uavhengig av hva jeg får for den. Man ønsker at den skal overdras til noen som kan drive det man selv har gjort, det ens foreldre har gjort, og det ens forfedre har gjort, på en riktig og god måte. Det å si at dette blir oppkjøpt av rike folk som feriested, mener jeg er tull.

Jeg ble litt paff over representanten Lundteigen, jeg må

si det. Det er greit å bruke store ord og sterk stemme, men saken blir ikke noe bedre av det – synes jeg, i hvert fall. Nå har regjeringen sittet – som flere har sagt – i nesten åtte år, og jeg kan i hvert fall ikke registrere at denne regjeringen har gjort det noe særlig bedre å være skogeier eller drive innenfor denne næringen og industrien her i Norge.

Sigvald Oppebøen Hansen hadde her teke over presidentplassen.

Presidenten: Bruk av ordet «tull» er nesten å rekne som uparlamentarisk.

Representanten Per Olaf Lundteigen har hatt ordet to gonger tidligare og får ordet til ein kort merknad, avgrensa til 1 minutt.

Per Olaf Lundteigen (Sp) [17:02:26]: Representanten Flåtten startet med å snakke om en forhistorisk epoke og noe som var gammaldags. Det kan hende at det kanskje er prosaisk å si det på den måten. Det som var mitt anliggende, var at snakk om det er å ikke ha fokus på målet. Målet i dag er den dårlige lønnsomheten, som i alle deler av verdikjeden fører til manglende utdanning, manglende kompetanse. Ansvarer for at eiendommer ikke blir drevet godt nok i dag, ligger først og fremst i denne salen ved at vi ikke greier å tilrettelegge økonomiske rammebetingelser sånn at det blir interessant. Derfor vil jeg be om at vi slutter å moralisere over skogeiere som ikke skjøtter eiendommene sine godt nok: Det er et resultat av rammebetingelsene. Det trengs en kraftig opprusting, det trengs en tankegang som tilsvarer det Ivar Aavatsmark i sin tid hadde i «Under kroners tak» – hvor vi ser faktum, bruker vi nye virkemidler.

Harald T. Nesvik (FrP) [17:03:54]: Jeg tror samtlige i denne salen faktisk er enige om at det er en utfordring knyttet til treforedlingsindustrien, og at man ønsker å gjøre noe med det. Spørsmålet er bare hva man skal gjøre for å forbedre situasjonen.

Representanten Holmelid sier at dette utelukkende er knyttet til lønnsomheten, at vi ikke får nok betalt for trevirket. Lønnsomheten til en bedrift dreier seg om gapet mellom det som er kostnader og inntekter. Det er det som ligger imellom der, som avgjør hvorvidt det er grunnlag for videre drift eller ikke, altså et økonomisk overskudd i bedriften. Det kan du oppnå gjennom å øke lønnsomheten din, selvfølgelig, ved å få en høyere pris i markedet. Du kan også oppnå det ved å få ned kostnadene dine. Det er faktisk mange bedrifter som må gjøre begge deler.

Det viktigste for treforedlingsindustrien er nettopp rammevilkårene. Da er det viktig å skjele til den saken som skal behandles her neste uke, det som går på budsjettet. Da går det på f.eks. forskning og utvikling, manglende oppfølging fra regjeringens side innenfor næringsrettet forskning, og det går på SkatteFUNN. Det har ikke vært noen bedring i SkatteFUNN-ordningen fra denne regjeringen. Det er fortsatt en altfor lav timepris og et altfor lavt tak knyttet til SkatteFUNN. Dette er utrolig viktige ting som nettopp bedriftene selv kan bruke for å skape nye produkt

og for å skape en økt pris ute i markedet. Det er jo det dette dreier seg om.

Det er klart at når det blir for kostbart å frakte tømmeret ut av de enkelte eiendommene fordi det er for små enheter, så påvirker det også lønnsomheten og hvorvidt det er mulig å ta i bruk tømmeret. Det kan nok være det som er problemstillingen for svært mange – også for skogeierne som driver skogen sin og som ønsker å drive skogen – at det kostnadsmessige rett og slett blir for utfordrende fordi det koster så mye å ta ut det tømmeret man har mulighet til å ta ut. Man må se på hele denne næringskjeden, og ikke bare konsentrere seg om en del av det. Det er helheten som er viktig her.

Svein Flåtten (H) [17:06:15]: Jeg skal bare svare helt kort på representanten Lundteigen sine siste innlegg. Det er flere som har bemerket at de ikke likte min beskrivelse av at det var forhistorisk, gammeldags, antikvert eller hva jeg sa – det husker jeg ikke nå. Det det betyr, er at vi må endre på forholdene i takt med utviklingen i samfunnet. Det er klassisk god høyrepolitikk: forandre for å bevare. Det er slik det fungerer.

Så til representanten Lundteigen, som snakker om ikke å ha fokus på målet. Det er litt vanskelig å forstå hva det er, men det er det han kaller for lønnsomhet i alle ledd. Da er det rammebetingelsene for næringslivet som teller, det er helt avgjørende viktig. I den tiden representanten Lundteigen sine parti har sittet i regjering, har kostnadsnivået i Norge økt med nær 60 pst. Det er selvsagt fordi vi har hatt anledning til å bevilge oss gode lønnsoppgjør. Høyre setter seg ikke som talsmann for å redusere lønningene i dette landet, men jeg peker på at det er den aller største utfordringen. Det har skjedd i den perioden representanten Lundteigen – forhåpentligvis – har hatt en viss innvirkning på politikken med tanke på f.eks. kompenserende tiltak.

Kompenserende tiltak kan være så mangt. Det kan bl.a. være skattemessige tiltak, som jeg forstår at en annen representant for Senterpartiet, nemlig statsråden, er svært opptatt av. Hvis de da kan snakke seg litt sammen, slik at også Lundteigen kan få en oppfatning om det og være sterkere inn mot regjeringen når det gjelder gode, positive skattetiltak for industrien, ville det være bra. Det samme vil selvfølgelig være å legge til rette for innovasjon for å stimulere bedriftene til selv å komme med nye produkter, men vi må også tenke på at den eksisterende industrien skal overleve. Da har jeg vært inne på de tiltakene som er viktige. Jeg takker for god støtte fra statsråden og håper på mulig fremtidig støtte fra representanten Lundteigen.

Terje Aasland (A) [17:08:56]: Med fare for å forskutere noe av debatten som kommer i neste uke, ble det for fristende til å kunne la være å ta ordet nå.

I en tid hvor Høyre og Fremskrittspartiet reelt sett har vært uten innflytelse i næringspolitikken, har det aldri vært brukt mer penger til forskning over offentlige budsjetter. Det har aldri tidligere noen gang vært brukt mer penger til forskning over statsbudsjettet. Aldri før har det vært brukt mer penger til samferdselsinvestering i Norge. I den tiden er det skapt 340 000 nye arbeidsplasser. I år er det etab-

lert over 20 000 nye aksjeselskaper i dette landet. Norsk næringsliv går særdeles godt.

Vi har utfordringer knyttet til treforedlingsindustrien, det tror jeg vi alle kan erkjenne. Det handler først og fremst om at norsk treforedlingsindustri i for stor grad har vært ensidig fokusert på avisepapir og papirproduksjon. Det markedet har falt. Det ansvaret må treforedlingsindustrien selv ta. Det å forske, det å utvikle, det å se på mulighetene for å skape inngang i nye markeder er spennende, men det tror jeg best gjøres med den retningen som denne regjeringen har valgt for næringspolitikken, altså ved å satse mer på forskning, mer på samferdsel, og ikke minst ved å underbygge langsiktigheten og stabiliteten i rammebetingelsene for norsk industri og norsk næringsliv.

Så blir jeg litt forundret når representanten Bredvold sier at han er helt overbevist om at de fleste eiendommene – ja, at alle eiendommene som vil bli solgt – overdras til andre aktive skogbrukere. Da skjønner jeg ikke hvorfor det er så viktig å oppheve konsesjonsreglene slik de fungerer i dag. Det er fullt mulig gjennom dagens konsesjonsregler å underbygge andre aktive skogbrukere ved å selge eiendom, men det forutsetter noen regler, noen kjøregler, som jeg tror de fleste i denne sal er opptatt av kvalitetene ved.

Frank Bakke-Jensen (H) [17:11:38]: Det er ikke min mening å forlenge møtet – i hvert fall ikke om et tema der jeg overhodet ikke skal påberope meg noen spisskompetanse; jeg kommer fra et fylke der mesteparten av skogen omtrent bare når meg til knærne.

Men man blir litt forbauset når man hører på debatten, for nå har vi altså ført en debatt som nesten med betongvegger kutter opp verdikjeden. Vi har hørt representanter argumentere for en næring totalt avkoblet fra markedet. Vi skal realitetsorienteres, sier man, fra de dype skoger, men det må jo være i en boble som overhodet ikke ser dagslys! Det er jo engang slik at et lønnsomhetsperspektiv må ta med seg næringen fra grunnen av og oppover. Vi snakker om forskjellige næringer i dag, men veldig ofte bruker vi de samme begrepene. Vi snakker om at næringen må være markedsorientert. Jeg har ikke bare hørt gode argumenter for det for denne næringen. Vi snakker om at det må være en kompetansebasert næring. Jeg har ikke bare hørt gode argumenter for det for denne næringen. Vi prater til og med om at det å være klyngeorganisert kan være vellykket for enkelte næringer, og vi prater om innovasjon, og da er det litt spesielt at man skal tviholde på at jo mer perifert og jo mindre eierskapet skal være til skog, jo bedre og sikrere blir det. Det er ikke slik vi – gjennom hele historien – kan si at vi sikkert finner gode samvirkeordninger som løser dette. Det kan se ut som at vi, akkurat for denne næringen, definitivt *ikke* har funnet gode samvirkeordninger som har løst dette, for da tror jeg næringen kanskje ikke hadde stått overfor de problemene man ser i dag.

Svein Flåtten (H) [17:13:42]: Jeg forstår at næringskomiteens leder føler seg litt forurettet fordi vi ikke har skrytt nok av de gode resultatene til regjeringen. Det var egentlig ikke det denne saken gjaldt, men la meg likevel svare på hans innlegg. Han sier at vi ikke snakker om det

som går bra. Nei, vi gjør ikke det i dag, for denne debatten – særlig brakt opp av representanten Lundteigen – har vært en debatt om det som *ikke* har gått bra. Da forstår jeg næringskomiteens leder dit hen at det som ikke går bra, er bedriftenes eget ansvar å gjøre noe med – jeg tolket ham omtrent slik – mens det som går bra, er regjeringens fortjeneste. Jeg bare konstaterer at dette er næringskomiteens leders innstilling til dem som sliter i den tosporsøkonomien som vi utvilsomt har i Norge i dag, og hvor fastlandsindustrien har det vanskelig på mange måter. Så dette er om ikke regjeringens holdning, så i hvert fall holdningen fra næringskomiteens leder.

Statsråd Trygve Slagsvold Vedum [17:15:15]: Det var representanten Frank Bakke-Jensen som fikk meg til å ta ordet, for da du hørte det innlegget, kunne du få inntrykk av at vi står overfor en veldig stakkarslig og liten næring. Ut fra det siste jeg har lest, er det ca. 25 000 årsverk i den verdikjeden som norsk skog og treforedling representerer, så dette er en stor og tung kjede. Den skaper mange årsverk og gir mye verdiskaping rundt omkring i hele Norge.

Så selv om vi nå sliter i visse deler av treforedlingsindustrien, så er det jo veldig mange ulike elementer – som husbygging, tømmer – innenfor den verdikjeden. Men skal vi klare å få god lønnsomhet i skogbruket, få gode inntekter – som vi kan diskutere skatt med bakgrunn i – så kan vi ikke bare ha avsetning for sagtømmer, vi må også ha avsetning for sliptømmeret, massevirket. Det er jo på massevirkesiden vi ser de største utfordringene. Vi må ta tak i det og sikre at vi har avsetning for massevirket også i generasjonene framover.

Så vil jeg si til Frank Bakke-Jensen: Når vi snakker om norsk skognæring, må vi snakke stolt om norsk skognæring, for det er en stor og tung næring, og det er også en stor eksportnæring, noe vi også ønsker at den skal være framover.

Presidenten: Representanten Terje Aasland har hatt ordet to ganger tidlegare og får ordet til ein kort merknad, avgrensa til 1 minutt.

Terje Aasland (A) [17:16:34]: En kort erkjennelse: Jeg blir selvfølgelig meget glad hvis opposisjonen omtaler regjeringens partienes politikk som fortreffelig, men det var ikke det jeg var ute etter på noen som helst måte.

Siden det ble nevnt forskning og andre innsatsfaktorer, syntes jeg det var viktig å nevne at i denne perioden og i det statsbudsjettet vi nå behandler, er det faktisk en historisk høy satsing på forskning, og det er en historisk høy satsing på samferdsel, som er viktige instrumenter med tanke på en framtidig treforedlingsindustri.

Da jeg sa at treforedlingsindustrien selv må være med og bære litt av ansvaret for den situasjonen de er i, så er det fordi at norsk treforedlingsindustri i for stor grad ensidig har vært eksponert for papirmarkedet – et papirmarked som til de grader har sviktet. Det tror jeg vi skal erkjenne, for så å fokusere på de andre mulighetene som norsk treforedlingsindustri faktisk kan ha med seg, hvor vi

også ser gode eksempler, f.eks. Borregaard, som fikk noen offentlige kroner som bidrag nå nylig.

Presidenten: Neste talar er Frank Bakke-Jensen, og presidenten vil minne om at debatten handlar om konsekvenskrav og buplikt.

Frank Bakke-Jensen (H) [17:17:51]: Det gjorde nesten turen min opp hit unødvendig, men jeg skulle bare takke statsråden for de opplysende ord. Og så må jeg få si at her er mange fine festtaler fra posisjonen. Det er litt merkelig at denne «fantastiske» næringspolitikken også i den grad baserer seg på et fragmentert eierskap – at det skal ligge i bunnen. Jeg fatter ikke at dette lovverket heller bør være så fleksibelt at eierskapet bør være organisert, slik at det ser bra ut nedenfra – fra dem som skal eie. Jeg mener at et politisk fragmentert eierskap ikke kan være noen fordel.

Presidenten: Fleire har ikkje bedt om ordet til sakene nr. 10 og 11.

Sak nr. 12 [17:18:36]

Innstilling frå næringskomiteen om endringar i jordskifteloven (Innst. 83 L (2012–2013), jf. Prop. 3 L (2012–2013))

Presidenten: Første talar er Per Roar Bredvold, som er ordførar for saka, og har ei taletid på inntil 30 minutt.

Per Roar Bredvold (FrP) [17:19:03] (ordførar for saken): Jeg tror kanskje jeg har fått litt for lang taletid, for dette skal bare være et kort innlegg, og jeg tror heller ikke det blir noen høy temperatur i denne saken, slik vi hadde i de to foregående sakene.

Presidenten: Presidenten vil minne om at taletida er på inntil 30 minutt.

Per Roar Bredvold (FrP) [17:19:17]: Jeg er klar over det, president!

Denne proposisjonen, Prop. 3 L for 2012–2013, omhandler endringer i jordskifteloven om kravene til utdanning for jordskifteoverdommere, jordskiftedommere og jordskifteeiendommer med allment løyve.

I denne saken er det en enstemmig komité som framhever at denne endringen bør skje så raskt som mulig, og uavhengig av den nye jordskifteloven. Komiteen er også kjent med de utfordringer som denne næringen står overfor, med et lite og sårbart miljø og at det er en stor etterspørsel etter denne kompetansen. Dette igjen fører til lang saksbehandlingstid og ofte store kostnader for de involverte. Et økt utdanningstilbud vil gi bedre rekruttering til domstolene og vil derigjennom gi bedre effektivitet og kortere behandlingstid.

Videre forutsetter komiteen at de utdanningsinstitusjonene som tilbyr denne typen utdanning i framtiden, etter

en lovendring innretter utdanningen på en slik måte at innholdet i utdanningen er overførbart mellom de ulike utdanningsinstitusjoner i tilfelle studentene velger å bytte mellom utdanningsinstitusjoner under utdanningsløpet.

Irene Lange Nordahl (Sp) [17:20:47]: Senterpartiet har alltid hatt et spesielt engasjement for jordskifterettene, og vi er opptatt av å styrke disse.

I Soria Moria II står det at regjeringen vil «opprettholde styrkingen av jordskifterettene og gjennomføre tiltak for økt rekruttering».

Jordskiftedomstolen er en særdomstol som skal bidra til å løse problemer knyttet til eiendommer eller rettigheter til eiendommer i hele Norge. Vi er derfor avhengig av en desentralisert utbygd domstol med godt fungerende jordskifteretter. Jordskiftedomstolen bidrar også med viktige kompetansearbeidsplasser i distriktene. Sakene som bringes inn for domstolene, skal løses effektivt og med høy kvalitet. Derfor må domstolene ha medarbeidere med høy kompetanse.

Jordskifterettene gjør en stor samfunnsmessig innsats. De har varierte og interessante oppgaver. Likevel har de for få søkere. Derfor er Senterpartiet tilfreds med at vi i statsbudsjettet for 2012 kunne øke lønnsbevilgningene til jordskiftedomstolen med 10 mill. kr. Dette har vært et viktig første tiltak for å tiltrekke seg velkvalifiserte søkere til ledige dommer- og lederembeter.

Nå foreslår regjeringen i tillegg å endre jordskifteloven slik at utdanningsmonopolet til Universitetet for miljø- og biovitenskap oppheves. Utdanning fra UMB med en spesiell fagkrets er per i dag nødvendig for å bli jordskiftedommer. I de siste årene er det bare blitt utdannet ca. ti kandidater årlig. Rekrutteringsgrunnlaget er derfor for lite. Den foreslåtte endringen i jordskifteloven vil kunne innebære at vi kan få kandidater fra andre utdanningsinstitusjoner eller jurister med tilleggsutdannelse som jordskiftedommere. Dette vil være et viktig bidrag for å øke rekrutteringsgrunnlaget.

Jordskiftedomstolen står overfor betydelige rekrutteringsutfordringer. Disse er knyttet til gjeldende lønnsnivå og til et generasjonsskifte, der ca. en tredjedel av landets 91 jordskiftedommere og jordskifterettsledere innen kort tid vil gå av med pensjon. Samtidig har det vært for få kvalifiserte søkere til ledige embeter. Jordskifterettene opplever i tillegg at yngre jordskiftedommere slutter.

Senterpartiet ønsker derfor å oppheve utdanningsmonopolet så raskt som mulig, og vil fortsette arbeidet med øvrige tiltak for å bedre rekrutteringen til jordskiftedomstolen.

Statsråd Trygve Slagsvold Vedum [17:23:19]: Stortinget har fått til behandling en proposisjon om endringer i jordskifteloven. Proposisjonen er ikke veldig omfattende, men forslaget som fremmes, er etter mitt syn av vesentlig betydning.

Jordskiftedomstolene er et viktig redskap i forbindelse med areal- og eiendomsforhold i hele landet. Gjennom jordskiftedomstolene kan retts- og bruksforhold knyttet til fast eiendom avklares og ordnes slik at de blir så rasjonel-

le og tjenlige som mulig. Dette har stor samfunnsmessig nytteverdi.

I lengre tid har imidlertid rekrutteringssituasjonen når det gjelder jordskiftedommere vært vanskelig, noe som en rekke steder har gått ut over jordskiftedomstolenes effektivitet og kapasitet. Dette er svært uheldig med tanke på de viktige oppgavene jordskiftedomstolene har.

Etter gjeldende jordskiftelov § 7 femte ledd skal jordskiftedommere ha utdanning fra Universitetet for miljø- og biovitenskap. Det er med andre ord bare Universitetet for miljø- og biovitenskap, tidligere NLH, som kan utdanne jordskiftedommere.

Som et element i arbeidet med å bedre rekrutteringssituasjonen har regjeringen etter initiativ fra Domstoladministrasjonen fremmet forslag til endringer i jordskifteloven § 7 femte ledd, som innebærer en oppheving av det utdanningsmonopolet som Universitetet for miljø- og biovitenskap har i dag. På den måten kan det åpnes for jordskiftefaglig utdanning også ved andre utdanningsinstitusjoner. Dette vil etter mitt syn være av stor betydning med hensyn til en så god og bred rekruttering til jordskifteutdanningen som mulig.

Regjeringen har foreslått dette uavhengig av det pågående arbeidet med ny jordskiftelov, idet det vil kunne gå noe tid før en ny jordskiftelov er trådt i kraft. Det er viktig at en kommer i gang med rekrutteringsfremmende tiltak så fort som mulig. Dette er noe som krever planlegging og oppfølging over tid.

Jeg er glad for at komiteen slutter seg til dette forslaget og samtidig presiserer at endringen bør gjennomføres så raskt som mulig og uavhengig av ny jordskiftelov.

Jeg har merket meg komiteens forutsetning om at de utdanningsinstitusjoner som etter lovendringen tilbyr slik utdanning i framtiden, innretter utdanningen slik at studenter kan bytte mellom utdanningsinstitusjoner under utdanningsløpet. Dette er en viktig presisering som jeg vil følge opp overfor Domstoladministrasjonen, som er delegert myndighet til å fastsette fagkretsen for den jordskiftefaglige utdanningen.

Presidenten: Fleire har ikkje bedt om ordet til sak nr. 12.

Sak nr. 13 [17:25:46]

Innstilling frå næringskomiteen om fiskeriavtalane Noreg har inngått med andre land for 2012 og fisket etter avtalane i 2010 og 2011 (Innst. 92 S (2012–2013), jf. Meld. St. 25 (2011–2012))

Presidenten: Etter ønske frå næringskomiteen vil presidenten foreslå at taletida blir avgrensa til 5 minuttar til kvar gruppe og 5 minuttar til medlemmer av regjeringa.

Vidare vil presidenten foreslå at det blir gjeve høve til tre replikkar med svar etter innlegg frå medlemmer av regjeringa innafor den fordelte taletida.

Vidare vil presidenten foreslå at dei som måtte teikne

seg på talarlista utover den fordelte taletida, får ei taletid på inntil 3 minuttar.

– Det er vedteke.

Lillian Hansen (A) [17:26:55] (ordfører for saken): Også i år har jeg gleden av å legge fram meldingen som omhandler fiskeriavtalene Norge har inngått med andre land for 2012 og fisket etter avtalene i 2010 og 2011. Det er en melding som gir nyttig informasjon til Stortinget. De siste årene har denne meldingen skapt stor debatt i denne salen, og etter merknadene fra opposisjonen å bedømme regner jeg med at det blir en god debatt også i år.

En slik melding skal legges fram for Stortinget årlig, og denne meldingen omtaler kvoteavtalene for 2012 og norsk deltakelse i flersidig fiskerisamarbeid og i regionale forvaltningsorganisasjoner. I tillegg informerer meldingen om bestandsutregning, rådgivning, tilstandsrapporter og langsiktige forvaltningsplaner for de viktigste bestandene som Norge deler med andre land.

I tillegg informerer meldingen om hvilke kontrolltiltak som er satt i verk for å kontrollere norsk og utenlandsk fiske på avtalte kvoter, i tillegg til kontrollsamarbeidet med andre land og tiltak mot ulovlig, urapportert og uregulert fiske m.m.

Det er flere saksfelt som har fått mye oppmerksomhet de senere årene. For det første gir denne meldingen nettopp god informasjon om kampen mot ulovlig, urapportert og uregistrert fiske. Det er en sak som denne regjeringen har arbeidet mye med i flere år. Det har også gitt veldig gode resultater. Dette arbeidet stopper ikke opp. Denne regjeringen vil fortsatt framover ha stort fokus på dette arbeidet.

For det andre har Norge de senere årene satt utkast på dagsordenen med godt resultat. Det tredje området som det har vært naturlig å omtale i meldingen særskilt, er internasjonale havmiljøprosesser, der Norge etter hvert har fått en sentral rolle.

Jeg vil trekke fram noen områder som framkommer i komiteens behandling.

Da begynner jeg å telle igjen:

For det første: Kampen mot fiskerikriminalitet er komplisert og involverer både politi, påtalemyndigheter og kontrollmyndigheter. Kystvakten og Fiskeridirektoratet spiller en betydelig rolle i arbeidet med fiskerikriminalitet. Høyre og Kristelig Folkeparti står i lag med Fremskrittspartiet i merknader som bl.a. også framhever dette. Da er det et paradoks at Fremskrittspartiet foreslår i sitt budsjettforslag å kutte 39 mill. kr. til Fiskeridirektoratet, noe som bl.a. vil få konsekvenser for innsatsen mot ulovlig fiske.

Som et resultat av regjeringens nordområdesatsing og vektlegging av evnen til suverenitetshevdelse og myndighetsutøvelse er bevilgningene til Kystvakten økt betydelig de siste årene. Kystvaktens kapasitet er forbedret som følge av modernisering, bl.a. ved at de nye fartøyene løser hele spennet av kystvaktens oppgaver.

Det er derfor med undring jeg registrerer at medlemmene fra Høyre og Fremskrittspartiet er forbauset og bekymret over at det framkommer en reduksjon i budsjettet for Kystvakten som vil kunne medføre en nedgang i kon-

trollaktiviteten og overvåkingen av våre havområder. Det ser ut som om disse partiene på mange måter har stoppet midt i en setning. Det er ingen reduksjon. Forslaget til bevilgningsreduksjon skyldes innsparing og reversering av engangsbevilgning i forbindelse med klassifisering av KV «Senja».

Regjeringspartiene er fornøyd med at budsjettet til Kystvakten er videreført på samme høye nivå, og at det ikke legges opp til noen reduksjon i Kystvaktens aktivitet når det gjelder seilingsnivå og evne til oppdragsløsning.

Så kan det umulig være slik at det er regjeringen som skal klandres for skader og forhold som tvinger kystvaktskipene til kai eller på verksted. Det tror jeg vil bli oppfattet som noe drøyt.

Det andre området jeg vil berøre her, er at det i 2012 ble avholdt en ekstraordinær sesjon i Analysegruppen, som er et samarbeidsorgan mellom Norge og Russland. Sesjonen gjaldt i hovedsak arbeidet med å harmonisere det tekniske regelverket for fisket i Barentshavet og Norskehavet, inkludert spørsmål om fiskevernsonen ved Svalbard. Et annet tema var utkast av fisk, hovedsakelig fordi Norge reserverte seg mot den utkastformuleringen som ble skrevet tidligere. Bakgrunnen for reservasjonen var at formuleringen ga store bevismessige utfordringer for kontroll med fisket.

For det tredje er det svært skuffende at det ikke er kommet på plass en kyststatsavtale for makrell, og det ser ut til at partene står langt fra hverandre. Verken Island eller Færøyene har vært villig til å gå i reelle forhandlinger, til tross for at det ikke har manglet på konkrete tilbud fra Norge og EU.

Jeg vil konkludere med at denne meldingen gir en god oversikt over det viktige arbeidet som meldingen redegjør godt for.

Harald T. Nesvik (FrP) [17:32:25]: Først vil jeg begynne innlegget mitt med å gi en honnør til statsråden, en honnør for nettopp arbeidet med UUU-fisket. I denne salen har alle partier uttrykt bekymring for det som har skjedd, og det som dessverre også skjer en del steder. Vi setter derfor veldig stor pris på den jobben som særlig har vært knyttet til at man har fått på plass gode rutiner for det som bl.a. skjer i Barentshavet i forbindelse med de avtalene vi bl.a. har med Russland. Det har vært viktig.

Vi ser også igjen på bestandsutviklingen. Bestandsutviklingen har nå vært så positiv at den nærmest er blitt et problem, fordi det uttaket vi nå skal ta av torsk, gir utfordringer – hadde jeg nær sagt – for bransjen i tiden som kommer. Men det er en positiv utvikling som man skal ta med seg, og det er veldig bra.

Det som mangler litt i meldingen, er det overordnede bildet knyttet til fiskeriavtalen – hvordan vi skal kunne klare å optimalisere det uttaket av biomasse som man er avhengig av, for det er helt åpenbart at det er mange fiskearter som også er predatorer. Det er klart at når noen bestander blir for store i forhold til andre bestander, begynner man å beite på de andre bestandene, og man kan komme i en situasjon der det blir kollaps i en bestand fordi den faktisk er blitt for stor.

Disse tingene er det veldig viktig å fokusere på i årene som kommer. Spesielt er dette viktig i Nordsjøen og i Norskehavet, særlig når vi ser på den enorme bestanden som bl.a. er knyttet til makrellen. Vi har også nå sett en utvikling for NVG-silda, altså sildebestandene våre, der vi har kommet i en situasjon når det gjelder kvotene for neste år, at vi faktisk har høstet av noen sterke årsklasser over en tid og nå ser at bestandsutviklingen er negativ, at vi får utfordringer knyttet til det, og at kvotene på silda går ned.

Det er klart at dette har Havforskningsinstituttet sett veldig tydelig på de toktene som de nå har tatt, der man tråler etter sildeegg og -larver. Da ser man denne utviklingen. Derfor er det svært viktig at vi i årene som kommer, tar en del mageprøver – enda flere enn vi gjør i dag – nettopp for å vite hvordan bestandsutviklingen er når vi skal inngå disse forhandlingene med andre land.

Fra denne talerstolen vil jeg utdype min dype bekymring over den situasjonen som er knyttet til makrellstriden mellom Norge og EU, egentlig, på den ene siden, og Island og Færøyene på den andre. Dette er noe som ikke kan fortsette, for her fastsetter Island og Færøyene egne kvoter som ikke skjeler til det historiske uttaket som skjer i de landene som har hatt det historiske fisket etter bestandene. Dette kan ikke fortsette, og jeg er meget skuffet over at EU ikke har klart å få på plass et vedtak om et landingsforbud. Dette vet jeg at statsråden og mange har jobbet med inn mot EU, og det er et effektivt tiltak dersom man får det på plass. Men så lenge Norge har et ensidig landingsforbud, utsetter det oss også for andre problemstillinger. Det som vi nå ser, er nettopp at Island og Færøyene bygger opp en egen industri knyttet til nettopp pelagisk sektor. Det gir oss utfordringer.

Videre var representanten fra Arbeiderpartiet, Lillian Hansen, inne på det som har med Fremskrittspartiet og nedskjæringer i Fiskeridirektoratet å gjøre. Budsjettet til Fiskeridirektoratet er på 375 800 000 kr – 375 800 000 kr! Vi har presisert at disse tingene ikke skal gå ut over det kontrollmessige, men det går nettopp ut på at vi må jobbe smartere – det går an også når det gjelder forenklingsbiten, i direktoratet. Så det er helt uproblematisk.

Så en liten sak helt til slutt. Det gjelder avtalen som man feiret for en stund siden, der vi hadde fått Sverige og Danmark med på et utkastforbud i Skagerrak. Det er trist at avtalen om utkastforbud foreløpig er utsatt med ett år. Jeg forventer og har forhåpninger om at den skal komme på plass igjen, og at vi blir kvitt problemet med utkast. Det er en uting og må opphøre å eksistere.

Frank Bakke-Jensen (H) [17:37:48]: Fiskeriforvaltning er et område av ytterste viktighet for Norge, og det er også et område der Norge høster stor anerkjennelse internasjonalt. Derfor er dette en god melding. Det er også en viktig melding med hensyn til hva slags klima det er mellom våre samarbeidspartnere, og hva slags klima det er for det avtaleverket som ligger her. Det har vært jobbet godt i mange år – det skal sies – i forhold til våre naboland og naturlige samtalepartnere.

Derfor er det i denne salen stor enighet om de forhandlinger som føres, og i hvilken retning det skal gå. Som i

de andre delene av vår viktige utenrikspolitikk står vi stort sett samlet om både retning og mål. Derfor skal jeg ikke ramse opp så mye av det som står i meldingen. Vi har i merknader stort sett gitt støtte til statsråden for det arbeidet hun gjør, og har også beskrevet utfordringer som er lik de utfordringene som statsråden beskriver i sin melding.

Bestandssituasjonen er viktig i denne saken, og den må følges. Det er bare ved å være best på kunnskap at vi i Norge kan sitte i førersetet når det kommer til forvaltning av våre egne ressurser.

Så til representanten Hansen. Det har kommet kritiske utsagn med hensyn til aktiviteten til Kystvakten og antall seilingsdøgn. Det har kommet kritiske bemerkninger med hensyn til antallet kystvaktskip som ligger til kai med feil, og som har behov for utbedringer. Det må være legitimt å sette spørsmålsteget ved nedgangen i bevilgninger til Kystvakten. Det er slik i høykostlandet Norge at vi skal ikke leve lenge før likelydende bevilgninger fra ett år til et annet faktisk betyr en nedgang i aktivitet, og det er det vi har etterspurt i merknadene.

Når posisjonen tillater seg å si at de er fornøyd med de fenomenale bevilgningene, og vi registrerer at det er nedgang, må det være lov for oss å stille spørsmål ved det. Vi mener at suksessen til statsråden når det gjelder Kystvakten, må måles i antall døgn – måles i aktivitet. Vi er vel ikke helt sikre på at en reell nedgang i penger vil skape flere seilingsdøgn for Kystvakten.

Alf Egil Holmelid (SV) [17:40:46]: 90 pst. av dei fiskeressursane som vi haustar av, er frå bestandar som vi deler med andre land. Derfor er internasjonalt samarbeid eit heilt avgjerande grunnlag for ei berekraftig forvaltning. Det er vel kanskje grunn til å tru at det internasjonale samarbeidet som vi har hatt dei seinare åra, bidrar til den gode bestandsutviklinga som vi har hatt. Eit fungerande internasjonalt samarbeid er ein nødvendig føresetnad for ei berekraftig forvaltning av fiskeressursane. SV er opptatt av å vidareutvikle dette samarbeidet, som er ein viktig del av vår fiskeriforvaltning.

Stortingsmeldinga som vi behandlar i dag, tar for seg kvoteavtalane for 2012 og det internasjonale samarbeidet som Noreg deltar i. Det er gjennomført viktige bilaterale forhandlingar med EU, med Grønland og med Russland. Samarbeidet med Russland er dei seinare åra utvida til nye område. Dette er viktig for å ta vare på dei store fiskeressursane vi har felles. Bättre samarbeid mellom kontrollmyndighetene i dei to landa er eit konkret og viktig resultat av det norsk-russiske samarbeidet.

Noreg har gått i front i kampen mot ulovleg, urapportert og uregistrert fiske. Det internasjonale samarbeidet og mange ulike tiltak har resultert i at vi har fått mindre UUU-fiske i Barentshavet og i Norskehavet. SV meiner det er viktig å vidareføre dette arbeidet.

Kampen mot utkast av fisk har også vore høgt prioritert frå norsk side. Dette spørsmålet er ei utfordring i vårt samarbeid med EU. Vi ser fram til at dei prosessane som går i EU, kan resultere i eit forbod mot utkast. Som tidlegare representantar har vore inne på her i dag, er utkast ein uting. Vi er opptatt av at EU også innser det etter kvart.

Ministererklæringa frå Noreg, Sverige og Danmark om forbod mot utkast i Skagerrak er eit viktig skritt på vegen. Lat oss vone at det er starten på ein prosess som kan få EU til å innsjå kva som må gjerast for å få slutt på utkast.

I fiskeria som elles er god miljøpolitikk også god næringspolitikk. Skal vi sikre den fornybare ressursen som fisken er, må vi legge vekt på ei berekraftig forvaltning og reine hav og reine fjordar.

Statsråd Lisbeth Berg-Hansen [17:43:31]: Norge deltar i en lang rekke internasjonale organisasjoner innenfor fiskeriområdet. Meldingen som i dag behandles, omhandler hva vi har oppnådd, og hvilke utfordringer vi står foran.

Kampen mot ulovlig fiske har vært sentral i forhandlingene med Russland i flere år, og vi har også arbeidet med denne saken på andre fronter. Vi har oppnådd mye, noe jeg også registrerer at komiteen er enig i. Jeg takker på vegne av hele regjeringen for den anerkjennelsen som blir oss til del. Jeg deler den med både tidligere fiskeriminister, utenriksminister og hele regjeringen.

Torsken i Barentshavet er nå i veldig god forfatning, og kvoten i 2013 er på rekordhøye én million tonn. Også andre bestander i Barentshavet er i god forfatning, til glede for norske – og for den saks skyld andre – fiskere.

Komiteen viser til at vi ikke har en omforent avtale på plass når det gjelder makrell. Jeg er også veldig skuffet over at vi heller ikke denne høsten greide å få på plass en makrellavtale. Fra norsk side ønsker vi en balansert og helhetlig avtale, men ikke for enhver pris. Så viser heldigvis nyere tokt at bestanden heldigvis er i god forfatning.

Norge har hatt landingsforbud for makrell fra islandske og færøyske fartøy siden 2010. Nå har EU-kommisjonen også fått på plass en rammeforordning som gir hjemmel til å innføre handelssanksjoner mot tredjeland som ikke samarbeider om forvaltningen av felles ressurser. Vi følger utviklingen i EU på dette området nøye, og vi vurderer også ytterligere tiltak fra norsk side.

En utfordring for de ressursene vi har felles med EU, er utkast av fisk. Utkast av fisk er uetisk, sløsing med naturressurser og sløsing med fiskernes innsats, sier EUs fiskerikommissær Maria Damanaki. Jeg er helt enig med henne. Derfor håper jeg at EUs pågående fiskerireformprosess resulterer i et utkastforbud også i EU. Fra norsk side har vi vært aktive i EUs reformarbeid, både gjennom skriftlige innspill og betydelig møtevirksomhet. Selv har jeg diskutert reformen både med fiskerikommissær Damanaki og en rekke medlemsland.

Et første konkret steg ble tatt for ett års tid siden, med en felles ministererklæring fra Norge, Sverige og Danmark om å innføre et utkastforbud i Skagerrak. I juli i år ble vi enige med EU om en avtale for implementering av denne erklæringen.

Men på grunn av beslutningsprosedyrene rekker ikke EU å få på plass alt regelverk innen 1. januar 2013. Så registrerer jeg at komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet, Høyre og Kristelig Folkeparti derfor mener at avtalen må utsettes fra norsk side. Det er en oppfatning som jeg ikke deler. Jeg tror det beste vil være at vi står ved avtalen,

og gjør de nye reglene gjeldende for alle som fisker i norsk sone i Skagerrak. Så har jeg blitt orientert om at Sverige og Danmark har som mål å innføre de nye tekniske reguleringsene fra 1. februar neste år. Det viktigste er at dette kommer, og vi er enige om at utkast av fisk ikke er forenlig med en bærekraftig og moderne fiskeriforvaltning.

Selv om EØS-avtalen ikke er en del av denne meldingens innhold, er den garantisten for innpass på EU-markedet. Dette markedet er det suverent viktigste for norsk sjømat. Den betyr enorme summer i tollbesparelser. Vi må heller ikke glemme fordelene ved å være harmonisert på hygieneområdet. Det innebærer bl.a. at norsk sjømat kan passere EU-grensen uhindret av veterinær grensekontroll.

Sjømatnæringen er en internasjonal næring, og derfor er internasjonalt samarbeid både når det gjelder ressursforvaltning, kontroll og handel, avgjørende for å sikre gode og stabile rammevilkår. Dette er et arbeid som vi prioriterer også i FN, i FAO, i regionale fiskeriforvaltningsorganisasjoner, i bilateralt samarbeid og i arbeidet med handelsavtaler. Men det er langsiktig og det er et viktig arbeid, og jeg mener at vi over tid har oppnådd gode resultater. I Rio+20-erklæringen, som kom i juni i år, var det f.eks. første gang hav ble gitt stor internasjonal oppmerksomhet i slike forhandlinger.

Så skulle jeg gjerne ha brukt de siste 9 sekundene til å forklare litt om Kystvaktens aktivitet, men jeg legger til grunn at jeg kanskje kan gjøre det gjennom en replikkrunde.

Presidenten: Det blir replikkordskifte.

Frank Bakke-Jensen (H) [17:48:45]: Ja, da skal statsråden få ønsket sitt oppfylt. Det er jo slik at Kystvakten, på lik linje med Marinen, har en del utfordringer både når det gjelder økte kostnader og økt aktivitet, men også når det gjelder å rekruttere kompetent mannskap, i konkurranse med en betalingsdyktig maritim næring som er internasjonalt rettet, og som tjener gode penger på olje.

Den todelte økonomien snakker vi om stort sett på alle felt her i Norge, og problematikken er den samme her.

Så mitt rundelige spørsmål til statsråden kan jo være – så kan det være at hun får svart som hun vil: Ser statsråden at det kan være utfordrende for Kystvakten å fullføre oppdraget med de budsjettene hun har levert nå?

Statsråd Lisbeth Berg-Hansen [17:49:42]: Jeg skal i respekt for både replikanten og Stortinget prøve å svare på spørsmålet. Det er kanskje litt i overkant freidig å be om én spesiell replikk, men jeg har et sterkt ønske om å få vise til hva som faktisk skjer.

Det er slik at bevilgningene til Kystvakten har økt betydelig de siste årene, og de videreføres på et høyt nivå. La det ikke være noen tvil om at Kystvakten er særdeles viktig med hensyn til det bidraget, og ulovlig fiske er kraftig redusert de siste årene. Så er det slik at det ene er summene i kroner og øre som kommer fram, viktigere er aktiviteten – patruljedøgn. De har jeg selvfølgelig fått sendt over fra forsvarsministeren, som er ansvarlig for dette. Det viser en vekst i antall patruljedøgn – jeg starter med året

i fjor, som var på 3 600, planen for 2012 er på 3 754, og planen for 2013 er på 3 889. Det var nesten NSB-nivå på presisjonsnivået.

Harald T. Nesvik (FrP) [17:51:05]: Kystvakten skal vi nok få lov til å diskutere neste uke også, det får vi rikelig anledning til.

Mitt spørsmål til statsråden går på å utfordre statsråden når det gjelder å se totaliteten – optimalt uttak av biomasse i havet, særlig knyttet til Norskehavet og det som skjer der, og da særlig når det gjelder makrell og sild. Det er rett og slett fordi redselen for at vi nå kan komme i en situasjon hvor makrellbestanden blir så stor at den faktisk til slutt kan kollapse som følge av – jeg holdt på å si – matressursene i havet; man får en forrykkelse.

Kan statsråden si hva man gjør i så henseende? Setter man nå i gang et særskilt arbeid knyttet til tokt for Havforskningsinstituttet for å se på hvor mye biomasse man kan ta ut av disse bestandene?

Statsråd Lisbeth Berg-Hansen [17:52:08]: Jeg merket meg i innlegget til representanten Nesvik viktige poengteringer knyttet til kunnskapsinnhenting – det hele tiden å være i front på kunnskap. Derfor ser jeg også fram til debatten om forskningsdelen av mitt budsjett. Jeg er klar over at det er en annen komité, men jeg håper at kanskje flere tar del i den debatten. Det er et av de områdene jeg prioriterer særdeles høyt, det er grunnmuren for hele den forvaltningen som det også ble vist til at er på et internasjonalt toppnivå. Det må den fortsette med.

Så er det slik at når man skal drive flerbestandsforvaltning, krever det selvfølgelig enda mer kunnskap om de forskjellige artene, men ikke minst om de forskjellige artenes forhold til hverandre – det er helt korrekt som representanten sier. Så har vi noen ledd mellom her som skal gi oss råd, ICES bl.a. Vi har forvaltningsplaner som vi ikke kan endre fra et år til neste. Men det jeg kan bekrefte, er at kunnskapsinnhenting på makrell vil bli videreført på et høyt nivå.

Rigmor Andersen Eide (KrF) [17:53:25]: Som observatør til Vestnordisk Råd har jeg flere ganger diskutert med mine vestnordiske kolleger det vi i Norge definerer som et betydelig overfiske av makrell som følge av manglende avtaler. Det er helt klart at vi ikke har en felles forståelse for og tillit til det som blir sagt om dagens fiske, at det ikke er bærekraftig, og at det vil kunne medføre at framtidig makrellfiske vil bli redusert.

Spørsmålet mitt til statsråden, en idé som kom fram på Færøyene, er om det har vært drøftet å la havforskerne fra Island, Færøyene og Norge komme sammen for å utarbeide en felles strategi og anbefaling om et bærekraftig uttak, som igjen kan være grunnlag for forhandlingene framover.

Statsråd Lisbeth Berg-Hansen [17:54:15]: Det jeg oppfatter at spørsmålet gjelder – bare for å være helt sikker på det – er om forskerne skal bestemme. Det vil jeg på det sterkeste advare imot. Jeg mener at forskerne skal

gi oss kunnskap, de skal bidra til at det blir forsket på de rette tingene, og kunnskapen blir satt inn i et råd. Men å si at politikerne ikke skal være politikere – det å overflødiggjøre det politiske nivå – vil jeg advare veldig sterkt imot. Én ting er selvfølgelig å ha med seg den kunnskapen om bestandene, som havforskerne er veldig gode på. Det er et utstrakt samarbeid mellom Island, Norge og Færøyene. Vi håper å få med flere på det med hensyn til å drive tokt sammen, det å ha felles parametre å måle etter. Men når kvotene skal fastsettes, og man skal drive forhandlinger mellom land, tror jeg fortsatt på at politikerne er de beste til det, for det er faktisk flere hensyn som må tas enn kun de biologiske.

Presidenten: Replikordskiftet er over.

Dei talarane som heretter får ordet, har ei taletid på inntil 3 minutt.

Harald T. Nesvik (FrP) [17:55:41]: Det er ikke alltid man får tid til å si det man vil på bare 5 minutter, så jeg skal prøve å ta et par poeng til innenfor fiskeripolitikken.

Dette gjelder avtaler som vi har med andre land – fiskeriavtalene. Vi kommer ikke unna at det går på den totale ressursituasjonen, også hva vi har å avse i forbindelse med avtaler. Da er det viktig at vi har fokus på flere ting. En ting som ikke har vært sagt i denne debatten, som heller ikke er med i meldingen, og som jeg ber om at man får litt fokus på, er nettopp knyttet til uttak av sjøpattedyr. Det er klart at hvis bestanden av sjøpattedyr blir for stor, går det ut over bestanden av andre fiskeslag.

I dag antar man at vi har ca. to millioner sel i Vesterisen – altså på den vestre halvkule. Det er klart at det er stor utfordringer når vi vet at en voksen sel spiser ca. 15 kg fisk hver dag. Da sier det seg selv at dette har store utfordringer også når det gjelder ressursituasjonen, og hva vi kan ta videre. Når vi i Norge vet at vi i inneværende år sendte ut kun to selskuter i Vesterisen med fangster i overkant av 5 000 dyr, er det klart at det er altfor lite, og vi er nødt til å få opp det for å ha kontroll med bestanden. Jeg tror mange av oss husker det som skjedde for en del år siden, da vi fikk selinvasjon langs kysten som følge av matmangel. Heldigvis er det per i dag tilstrekkelig med mat i havet, så vi har ikke den problemstillingen, men den kan fort komme, og vi må få kontroll over situasjonen.

Når det gjelder Kystvakten og det som man har uttalt der, er det fordi man ønsker å oppbære den økningen av bevilgningen som var for inneværende år. Kystvakten har også andre utfordringer, knyttet til andre fartøy som trenger oppgradering, og det å ha et større budsjett for å kunne ha enda flere seilingsdøgn. For Kystvakten er selve bærebjelken i det utøvende kontrollorganet til staten. Vi har Det indre kystoppsyn, og så har vi Kystvakten som går ut i åpent hav. Derfor er det det som er viktig; vi ønsker å opprettholde størrelsen på bevilgningen og ikke skjære den ned som følge av at arbeidet med KV «Senja» er slutført.

Jeg er glad for at statsråden var enig med meg med tanke på hvor viktig det er å ha denne kunnskapen om be-

standene, fordi dette gjelder totaliteten av det som skjer i havet. Disse tingene påvirker hverandre, og da er det viktig at vi satser godt og friskt. Fiskerinæringen – villfisknæringen – eksporterer for enorme verdier, og da er det viktig at vi ivaretar de interessene som finnes der. Det er derfor det er så trist at regjeringen kommer med importvernet knyttet til ost, for det frykter jeg nettopp kan påvirke i negativ retning.

Frank Bakke-Jensen (H) [17:58:53]: Norge har økt sine sjøarealer betydelig de siste årene, og rolleavklaringene med hensyn til hvem som skal markere norsk suverenitet og norsk tilstedeværelse i fredstid, er det ganske klare – det er ikke den norske marinen, men den norske kystvakten. Derfor er jeg ikke umiddelbart beroliget over at vi har en økning på 200 døgn seilingstid i løpet av to–tre år. Det kan meget vel vise seg at vi trenger en mye større økning.

For det første er det de økte arealene, som jeg nevnte innledningsvis, men det er også slik at vi har økt aktivitet på mange felt i havområdene våre. Vi har økt leteboring, vi har økte fiskerier, vi har bestander som flytter seg, så vi får antakelig større behov for å markere tilstedeværelse. Da kan det meget vel vise seg at den økningen som er skissert for Kystvakten her ikke vil være tilstrekkelig.

Så til bestandsforvaltningen. Vi har en helt ny situasjon. Vi har de siste årene hatt rekordstore bestander av de aller fleste fiskeslag. Det gjør at vi på mange måter snakker om et helt nytt økosystem. Vi snakker i alle fall om et økosystem med mange, mange flere ukjente enn det vi snakket om tidligere. Da trenger det heller ikke å være riktig å slå seg til ro med at vi fortsetter kunnskapsinnhenting på det nivået vi har gjort. Det kan meget vel være sånn at vi burde eskalere den kunnskapsinnhenting, sånn at vi er i forkant med tanke på hva som vil skje i havet.

Det er sånn at det er et helt nytt bilde vi ser for oss nå, og kanskje skal vi ikke bare slå oss for brystet og si hvor flinke vi har vært – kanskje skulle vi være litt mer nysgjerrige og finne ut hva det er at vi har vært så flinke til å forvalte bestanden, fører til.

Lillian Hansen (A) [18:01:16]: Høyre og Fremskrittspartiet har gjennom merknader og denne debatten prøvd å framstille det som – og langt på vei insinuert – at det er foretatt et betydelig kutt i Kystvakten. Det stemmer ikke. Gjennom flere år har vi økt bevilgningen til Kystvakten betydelig, både til økt drift og for å kunne gjennomføre betydelig modernisering av strukturen. Moderniseringen har forbedret Kystvaktens kapasitet og yteevne, og dette muliggjør en økt tilstedeværelse og styrket ivaretagelse av Kystvaktens primær oppgaver, spesielt i nordområdene – altså økt aktivitet.

Regjeringens budsjettforslag understreker det. Som jeg sa i hovedinnlegget mitt: Budsjettforslaget for 2013 legger til rette for en videre økning, både samlet og i nordområdene, av et allerede godt aktivitetsnivå for Kystvakten. Kystvakten tilføres i tillegg et Reine-klasse-fartøy, noe som styrker aktivitetsnivået ved den indre Kystvakten med inntil 160 patruljedøgn årlig.

Presidenten: Fleire har ikkje bedt om ordet til sak nr. 13.

Sak nr. 14 [18:02:57]

Innstilling frå næringskomiteen om samtykke til godkjenning av avgjerd i EØS-komiteen nr. 9/2012 av 10. februar 2012 om innlemming i EØS-avtala av forordning (EF) nr. 282/2008 om materiale og gjenstandar av resirkulert plast som er meinte for å kome i kontakt med næringsmiddel (Innst. 86 S (2012–2013), jf. Prop. 133 S (2011–2012))

Else-May Botten (A) [18:03:42] (ordfører for saken): Som saksordfører legger jeg fram innstillingen fra næringskomiteen om samtykke til godkjenning av EØS-komiteens avgivelse om innlemming i EØS-avtalens forordning om materialer og gjenstander av resirkulert plast.

Forordningen gir Europakommisjonen fullmakt til å godkjenne søknader om å ta i bruk prosesser for resirkulering av plastmateriale som er ment for å komme i kontakt med næringsmiddel, og som vil ha direkte innvirkning på norske bedrifter. Det er Europakommisjonen som skal være vedtaksorganet for søknadene fra de norske bedriftene, fordi man har kommet fram til at de er best utrustet til å foreta den saksbehandlingen.

Norsk påvirkningsmulighet blir ivarettatt gjennom deltakelse i arbeidsgruppen under Europakommisjonen, som diskuterer vedtakene før de blir endelig behandlet. Direktivet legger nå til rette for fri bevegelse av slike varer på det indre markedet.

Tilrådingen er fremmet av en samlet komité, og jeg viser til at utenriks- og forsvarskomiteen også slutter seg til denne innstillingen.

Presidenten: Fleire har ikkje bedt om ordet til sak nr. 14.

Sak nr. 15 [18:04:56]

Stortingets vedtak til lov om endring i lov 16. januar 1970 nr. 1 om folkeregistrering (Lovvedtak 6 (2012–2013), jf. Innst. 4 L (2012–2013) og Prop. 1 LS (2012–2013))

Presidenten: Ingen har bedt om ordet.

Sak nr. 16 [18:05:08]

Stortingets vedtak til lov om endringer i lov 6. juni 1975 nr. 29 om eidegdomsskatt til kommunane (Lovvedtak 7 (2012–2013), jf. Innst. 4 L (2012–2013) og Prop. 1 LS (2012–2013))

Presidenten: Ingen har bedt om ordet.

Sak nr. 17 [18:05:18]

Stortingets vedtak til lov om endringer i lov 13. juni 1980 nr. 24 om ligningsforvaltning (Lovvedtak 8 (2012–2013), jf. Innst. 4 L (2012–2013) og Prop. 1 LS (2012–2013))

Presidenten: Ingen har bedt om ordet.

Sak nr. 18 [18:05:28]

Stortingets vedtak til lov om endring i lov 28. februar 1997 nr. 19 om folketrygd (Lovvedtak 9 (2012–2013), jf. Innst. 4 L (2012–2013) og Prop. 1 LS (2012–2013))

Presidenten: Ingen har bedt om ordet.

Sak nr. 19 [18:05:38]

Stortingets vedtak til lov om endringer i lov 26. mars 1999 nr. 14 om skatt av formue og inntekt (Lovvedtak 10 (2012–2013), jf. Innst. 4 L (2012–2013) og Prop. 1 LS (2012–2013))

Presidenten: Ingen har bedt om ordet.

Sak nr. 20 [18:05:50]

Stortingets vedtak til lov om endringer i lov 17. juni 2005 nr. 67 om betaling og innkreving av skatte- og avgiftskrav (Lovvedtak 11 (2012–2013), jf. Innst. 4 L (2012–2013) og Prop. 1 LS (2012–2013))

Presidenten: Ingen har bedt om ordet.

Sak nr. 21 [18:06:03]

Stortingets vedtak til lov om endringer i lov 19. juni 2009 nr. 58 om merverdiavgift (Lovvedtak 12 (2012–2013), jf. Innst. 4 L (2012–2013) og Prop. 1 LS (2012–2013))

Presidenten: Ingen har bedt om ordet.

Sak nr. 22 [18:06:14]

Stortingets vedtak til lov om endringer i lov 22. juni 2012 nr. 44 om endringar i eidegdomsskattelova (Lovvedtak 13 (2012–2013), jf. Innst. 4 L (2012–2013) og Prop. 1 LS (2012–2013))

Presidenten: Ingen har bedt om ordet.

Sak nr. 23 [18:06:24]

Stortingets vedtak til lov om endringer i sivilbeskyttelsesloven (gjennomføring av EPCIP-direktivet) (Lovvedtak 14 (2012–2013), jf. Innst. 61 L (2012–2013) og Prop. 129 L (2011–2012))

Presidenten: Ingen har bedt om ordet.

Sak nr. 25 [18:06:39]

Stortingets vedtak til lov om endringer i folketrygdloven (stønad til undersøkelse og behandling hos tannpleier) (Lovvedtak 16 (2012–2013), jf. Innst. 65 L (2012–2013) og Prop. 123 L (2011–2012))

Presidenten: Ingen har bedt om ordet.

Sak nr. 24 [18:06:32]

Stortingets vedtak til lov om endringer i helseforetaksloven mv. (Lovvedtak 15 (2012–2013), jf. Innst. 62 L (2012–2013) og Prop. 120 L (2011–2012))

Presidenten: Ingen har bedt om ordet.

Sak nr. 26 [18:06:45]

Stortingets vedtak til lov om endringer i lakse- og innlandsfiskeoven, naturmangfoldloven (Lovvedtak 17 (2012–2013), jf. Innst. 88 L (2012–2013) og Prop. 86 L (2011–2012))

Presidenten: Ingen har bedt om ordet.

Etter at det var ringt til votering, sa
presidenten: Da skal Stortinget votere i sakene nr. 1–26.

Votering i sak nr. 1

Komiteen hadde tilrådd:

**Rammeområde 14
(Konstitusjonelle institusjoner)**

I

På statsbudsjettet for 2013 bevilges under:

Kap.	Post	Formål	Kroner	Kroner
Utgifter				
1		H.M. Kongen og H.M. Dronningen		
	1	Apanasje	10 032 000	
	50	Det kongelige hoff	158 606 000	
2		H.K.H. Kronprinsen og H.K.H. Kronprinsessen		
	1	Apanasje	8 349 000	
	50	H.K.H. Kronprinsen og H.K.H. Kronprinsessens stab mv.	17 220 000	
41		Stortinget		
	1	Driftsutgifter	793 600 000	
	32	Kjøp av leiligheter, <i>kan overføres</i>	51 000 000	
	45	Større utstyrsanskaffelser og vedlikehold, <i>kan overføres</i>	115 300 000	
	70	Tilskudd til partigruppene	158 600 000	
	72	Tilskudd til Det Norske Nobelinstituttets bibliotek	1 400 000	
	73	Kontingenter, internasjonale delegasjoner	12 000 000	
42		Ombudsmannsnemnda for Forsvaret		
	1	Driftsutgifter	6 600 000	

Kap.	Post	Formål	Kroner	Kroner
43	1	Stortingets ombudsmann for forvaltningen Driftsutgifter	54 350 000	
44	1	Stortingets kontrollutvalg for etterretnings-, overvåkings- og sikkerhetstjeneste Driftsutgifter	10 100 000	
51	1	Riksrevisjonen Driftsutgifter	481 600 000	
		Totale utgifter		1 878 757 000
Inntekter				
3041		Stortinget		
	1	Salgsinntekter	7 540 000	
	3	Leieinntekter	1 660 000	
	40	Salg av leiligheter	20 000 000	
3051		Riksrevisjonen		
	1	Refusjon innland	2 100 000	
	2	Refusjon utland	650 000	
		Totale inntekter		31 950 000

II

*Fullmakt til å inngå avtaler om
investeringsprosjekter*

Stortinget samtykker i at det i 2013 kan gjennomføres de investeringsprosjektene som er omtalt i Prop. 1 S (2012–2013) under kap. 41 Stortinget, post 45 Større utstyrsanskaffelser og vedlikehold, innenfor den kostnadsrammen som der er angitt.

Votering:

Tilrådinga frå komiteen blei samrøystes vedteken.

Votering i sak nr. 2

Presidenten: Under debatten er det sett fram i alt åtte forslag. Det er

- forslaga nr. 1–3, frå Per Sandberg på vegner av Framstegspartiet og Høgre
- forslaga nr. 4–7, frå Per Sandberg på vegner av Framstegspartiet
- forslag nr. 8, frå André Oktay Dahl på vegner av Høgre.

Det blir først votert over forslag nr. 8, frå Høgre. Forslaget lyder:

«Stortinget ber regjeringen fremme forslag til lovvedtak om fastsettelse av grensene for bruk av militære ressurser og militær makt overfor sivile borgere i fredstid.»

Votering:

Forslaget fra Høgre blei med 83 mot 17 røyster ikkje vedteke.

(Voteringsutskrift kl. 18.15.10)

Presidenten: Det blir votert over forslaga nr. 1–3, frå Framstegspartiet og Høgre.

Forslag nr. 1 lyder:

«Stortinget ber regjeringen gjennomgå alle sider ved forliset av riggen Deep Sea Driller, der både årsaks- og ansvarsforhold belyses og der myndighetenes eventuelle ansvar overfor overlevende og etterlatte avklares.»

Forslag nr. 2 lyder:

«Stortinget ber regjeringen fremlegge en forplikten- de kapasitetsplan for kriminalomsorgen med en vurdering av prioriterte tiltak. Det bes om en vurdering av hvilke prosjekter som kan organiseres som OPS og hvilke som kan gjennomføres hurtig.»

Forslag nr. 3 lyder:

«Stortinget ber regjeringen snarest fremlegge en fremdriftsplan for gjennomføring av nytt beredskaps- senter i Oslo-området.»

Venstre har varsla at dei vil støtte forslaga.

Votering:

Forslaga frå Framstegspartiet og Høgre blei med 61 mot 40 røyster ikkje vedteke.

(Voteringsutskrift kl. 18.15.42)

Presidenten: Det blir votert over forslaga nr. 4–7, frå Framstegspartiet.

Forslag nr. 4 lyder:

«Stortinget ber regjeringen innføre en garanti for arbeid til alle politistudenter som består den treårige politiutdanningen, slik at de får rett til jobb. Garantien skal gjelde frem til målet om 2 tjenestemenn pr. 1 000 innbyggere er nådd.»

Forslag nr. 5 lyder:

«Stortinget ber regjeringen fjerne taket helt på voldsoffererstatningen.»

Forslag nr. 6 lyder:

«Stortinget ber regjeringen vurdere om Husbankens

låneordninger i større grad kan benyttes for personer underlagt Kode 6.»

Forslag nr. 7 lyder:

«Stortinget ber regjering øremerke 10 mill. kroner til økt kontrollaktivitet knyttet til ulovlig kabotasje.»

Votering:

Forslaga frå Framstegspartiet blei med 79 mot 22 røyster ikkje vedtekne.

(Voteringsutskrift kl. 18.16.10)

Komiteen hadde tilrådd:

A. Rammeområde 5 (Justis)

I

På statsbudsjettet for 2013 bevilges under:

Kap.	Post	Formål	Kroner	Kroner
Utgifter				
61		Høyesterett		
	1	Driftsutgifter	85 084 000	
400		Justis- og beredskapsdepartementet		
	1	Driftsutgifter	372 942 000	
	23	Spesielle driftsutgifter, forskning og kunnskapsutvikling, <i>kan overføres</i>	20 700 000	
	50	Norges forskningsråd	17 942 000	
	71	Tilskudd til internasjonale organisasjoner	8 545 000	
410		Tingrettene og lagmannsrettene		
	1	Driftsutgifter	1 704 309 000	
	21	Spesielle driftsutgifter	41 294 000	
411		Domstoladministrasjonen		
	1	Driftsutgifter, <i>kan nyttes under kap. 410 post 1</i>	72 889 000	
413		Jordskiftedomstolene		
	1	Driftsutgifter	214 252 000	
	21	Spesielle driftsutgifter, <i>kan overføres</i>	8 979 000	
414		Forliksråd og andre domsutgifter		
	1	Driftsutgifter	151 878 000	
	21	Spesielle driftsutgifter	37 414 000	
430		Kriminalomsorgens sentrale forvaltning		
	1	Driftsutgifter	3 537 465 000	
	21	Spesielle driftsutgifter, <i>kan nyttes under kap. 430 post 1</i>	82 285 000	
	45	Større utstyrsanskaffelser og vedlikehold, <i>kan overføres</i>	23 055 000	
	60	Refusjoner til kommunene, forvaringsdømte mv., <i>kan overføres</i>	102 304 000	
	70	Tilskudd	23 719 000	
432		Kriminalomsorgens utdanningscenter (KRUS)		
	1	Driftsutgifter	167 684 000	

Kap.	Post	Formål	Kroner	Kroner
440		Politidirektoratet – politi- og lensmannsetaten		
	1	Driftsutgifter, <i>kan nyttes under kap. 441 post 1</i>	10 368 936 000	
	21	Spesielle driftsutgifter	205 170 000	
	22	Søk etter omkomne på havet, i innsjøer og vassdrag, <i>kan overføres</i>	7 595 000	
	23	Sideutgifter i forbindelse med sivile gjøremål	74 533 000	
	60	Tilskudd til kommuner til SLT-tiltak	5 160 000	
	70	Tilskudd	26 641 000	
	71	Tilskudd Norsk rettsmuseum	4 399 000	
	73	Tilskudd til EUs yttergrensefond	116 644 000	
441		Oslo politidistrikt		
	1	Driftsutgifter, <i>kan nyttes under kap. 440 post 1</i>	2 059 343 000	
442		Politihøgskolen		
	1	Driftsutgifter	545 688 000	
445		Den høyere påtalemyndighet		
	1	Driftsutgifter	150 130 000	
446		Den militære påtalemyndighet		
	1	Driftsutgifter	7 598 000	
448		Grensekommisæreren		
	1	Driftsutgifter	6 278 000	
451		Direktoratet for samfunnssikkerhet og beredskap		
	1	Driftsutgifter	635 041 000	
	21	Spesielle driftsutgifter, <i>kan overføres</i>	4 833 000	
	70	Overføringer til private	5 561 000	
452		Sentral krisehåndtering		
	1	Driftsutgifter	14 304 000	
455		Redningstjenesten		
	1	Driftsutgifter	864 143 000	
	21	Spesielle driftsutgifter	17 413 000	
	45	Større utstyrsanskaffelser og vedlikehold, <i>kan overføres</i>	358 800 000	
	71	Tilskudd til frivillige organisasjoner i redningstjenesten	19 610 000	
	72	Tilskudd til nød- og sikkerhetstjenester	95 334 000	
460		Spesialenheten for politisaker		
	1	Driftsutgifter	39 369 000	
466		Særskilte straffesaksutgifter m.m.		
	1	Driftsutgifter	989 150 000	
467		Norsk Lovtidend		
	1	Driftsutgifter	3 324 000	
468		Kommisjonen for gjenoptakelse av straffesaker		
	1	Driftsutgifter	14 903 000	
469		Vergemålsordningen		
	1	Driftsutgifter	143 774 000	
	21	Spesielle driftsutgifter	32 800 000	

Kap.	Post	Formål	Kroner	Kroner
470		Fri rettshjelp		
	1	Driftsutgifter	6 438 000	
	70	Fri sakførsel	517 059 000	
	71	Fritt rettsråd	158 545 000	
	72	Tilskudd til spesielle rettshjelptiltak	31 293 000	
471		Statens erstatningsansvar		
	71	Erstatningsansvar m.m., <i>overslagsbevilgning</i>	117 599 000	
	72	Erstatning i anledning av straffeforfølgning, <i>overslagsbevilgning</i>	20 453 000	
472		Voldsoffererstatning og rådgiving for kriminalitetsofre		
	1	Driftsutgifter	45 641 000	
	70	Erstatning til voldsofre, <i>overslagsbevilgning</i>	388 902 000	
473		Statens sivilrettsforvaltning		
	1	Driftsutgifter	39 414 000	
474		Konfliktråd		
	1	Driftsutgifter	76 815 000	
475		Bobehandling		
	1	Driftsutgifter	74 459 000	
	21	Spesielle driftsutgifter, <i>kan overføres</i>	8 770 000	
		Totale utgifter		24 974 602 000
I n n t e k t e r				
3400		Justis- og beredskapsdepartementet		
	1	Diverse inntekter	93 000	
	2	Refusjon av ODA-godkjente utgifter	1 098 000	
3410		Rettsgebyr		
	1	Rettsgebyr	186 339 000	
	3	Diverse refusjoner	1 598 000	
3413		Jordskiftedomstolene		
	1	Saks- og gebyrinntekter	14 668 000	
	2	Sideutgifter	9 064 000	
3430		Kriminalomsorgens sentrale forvaltning		
	2	Arbeidsdriftens inntekter	83 725 000	
	3	Andre inntekter	15 159 000	
	4	Tilskudd	2 068 000	
3432		Kriminalomsorgens utdanningscenter (KRUS)		
	3	Andre inntekter	673 000	
3440		Politidirektoratet – politi- og lensmannsetaten		
	1	Gebyr – pass og våpen	261 600 000	
	2	Refusjoner mv.	304 363 000	
	3	Salgsinntekter	63 373 000	
	4	Gebyr – vaktelskap	11 207 000	
	6	Gebyr – utlendingssaker	117 410 000	
	7	Gebyr – sivile gjøremål	670 021 000	
3441		Oslo politidistrikt		
	2	Refusjoner	26 669 000	
	3	Salgsinntekter	224 000	

Kap.	Post	Formål	Kroner	Kroner
	5	Personalbarnehage	5 572 000	
3442		Politihøgskolen		
	2	Diverse inntekter	11 975 000	
	3	Inntekter fra Justissektorens kurs- og øvingscenter	16 000 000	
3451		Direktoratet for samfunnssikkerhet og beredskap		
	1	Gebyr	130 106 000	
	3	Diverse inntekter	23 130 000	
3455		Redningstjenesten		
	1	Refusjoner	22 413 000	
3469		Vergemålsordningen		
	1	Vergemåls-/representantordning, ODA-godkjente utgifter	4 300 000	
3470		Fri rettshjelp		
	1	Tilkjente saksomkostninger m.m.	3 450 000	
3473		Statens sivilrettsforvaltning		
	1	Diverse inntekter	5 000	
3474		Konfliktråd		
	2	Refusjoner	2 406 000	
		Totale inntekter		1 988 709 000

II

Merinntektsfullmakter

1. Stortinget samtykker i at Justis- og beredskapsdepartementet i 2013 kan:

overskride bevilgningen under	mot tilsvarende merinntekter under
kap. 61 post 1	kap. 3061 post 3
kap. 400 post 1	kap. 3400 post 1
kap. 410 post 1	kap. 3410 post 3
kap. 411 post 1	kap. 3411 post 3
kap. 413 post 1	kap. 3413 post 1
kap. 413 post 21	kap. 3413 post 2
kap. 430 post 1	kap. 3430 postene 3 og 4
kap. 430 post 21	kap. 3430 post 2
kap. 432 post 1	kap. 3432 post 3
kap. 440 post 1	kap. 3440 postene 2, 3, 4 og 6
kap. 441 post 1	kap. 3441 postene 2, 3 og 5
kap. 442 post 1	kap. 3442 post 2 og 3
kap. 451 post 1	kap. 3451 post 3 og 6
kap. 455 post 1	kap. 3455 post 1
kap. 473 post 1	kap. 3473 post 1
kap. 474 post 1	kap. 3474 post 2

2. overskride bevilgningen under kap. 451 Direktoratet for samfunnssikkerhet og beredskap, post 1 Driftsutgifter, med inntil 75 pst. av inntekter ved salg av sivilforsvarsanlegg og fast eiendom. Inntekter inntektsføres under kap. 3451 Direktoratet for samfunnssikkerhet og beredskap, post 40 Salg av eiendom mv.

III

Bestillingsfullmakt

Stortinget samtykker i at Justis- og beredskapsdepartementet i 2013 kan bestille varer utover den gitte bevilgning, men slik at samlet ramme for nye bestillinger og gammelt ansvar ikke overstiger følgende beløp:

Kap.	Post	Betegnelse	Samlet ramme
440	1	Politidirektoratet – politi- og lensmannsetaten Driftsutgifter	40 mill. kroner

IV

Videreføring av bobehandling

Stortinget samtykker i at Justis- og beredskapsdepartementet i 2013 kan bestemme at det under ordningen med utgifter til fortsatt bobehandling pådras forpliktelser utover gitt bevilgning under kap. 475 Bobehandling, post 21 Spesielle driftsutgifter, med inntil 10 mill. kroner, men slik at totalrammen for nye tilsagn og gammelt ansvar ikke overstiger 33 mill. kroner.

V

Nettobudsjetteringsfullmakt

Stortinget samtykker i at Justis- og beredskapsdepartementet i 2013 kan:

1. nettoføre som utgiftsreduksjon under kap. 475 Bobehandling, post 21 Spesielle driftsutgifter, inntektene ved avholdelse av kurs og konferanser i regi av Konkursrådet, samt inntekter fra rådets øvrige virksomhet
2. nettoføre som utgiftsreduksjon under kap. 475 Bobehandling, post 21 Spesielle driftsutgifter, tilbakebetalte inntekter under ordningen med utgifter til bobehandling
3. trekke salgsomkostninger ved salg av faste eiendommer fra salgsinntekter før det overskytende inntektsføres under kap. 3451 Direktoratet for samfunnssikkerhet og beredskap, post 40 Salg av eiendom mv.
4. trekke politiets direkte utgifter til oppbevaring, tilsyn og salg av beslag fra salgsinntekten, før det overskytende inntektsføres under kap. 5309 Tilfeldige inntekter, post 29 Ymse.

VI

Avhending av sivilforsvarsanlegg

Stortinget samtykker i at Justis- og beredskapsdepartementet i 2013 kan overdra sivilforsvarsanlegg til en verdi av inntil 100 000 kroner vederlagsfritt eller til underpris når særlige grunner foreligger.

VII

Stortingets rettferdsvederlagsordning

Stortingets utvalg for rettferdsvederlag får fullmakt til å tilstå rettferdsvederlag av statskassen med inntil 250 000 kroner for hver enkelt søknad, dog slik at grensen er 500 000 kroner for hiv-ofre og 300 000 kroner for tidligere barn i barnehjem, offentlige fosterhjem og spesialskoler. Søknader der utvalget anbefaler å innvilge erstatning som er høyere enn nevnte beløp, fremmes for Stortinget til avgjørelse. Det samme gjelder søknader som etter utvalgets vurdering reiser spørsmål av særlig prinsipiell art.

Presidenten: Presidenten går ut fra at Framstegspartiet og Høyre vil røyste imot.

Votering:

Tilrådinga frå komiteen blei vedteken med 61 mot 39 røyster.
(Voteringsutskrift kl. 18.16.49)

Vidare var tilrådd:

B. Rammeuavhengige vedtak

Stortinget ber regjeringen synliggjøre hvilke vurderinger som har blitt gjort med hensyn til vedtaket som ble fattet i Prop. 65 L (2011–2012) vedrørende opprettelse av en offeromsorg.

Votering:

Tilrådinga frå komiteen blei samrøystes vedteken.

Votering i sak nr. 3

Presidenten: Under debatten er det sett fram to forslag. Det er

- forslag nr. 1, frå Per Sandberg på vegner av Framstegspartiet og Høyre
- forslag nr. 2, frå Per Sandberg på vegner av Framstegspartiet

Det blir først votert over forslag nr. 2. Forslaget lyder:
«Stortinget ber regjeringen opprettholde førstelinjeprojektet for rettshjelp frem til en evalueringsrapport er behandlet i Stortinget.»

Venstre har varsla at dei vil støtte forslaget.

Votering:

Forslaget frå Framstegspartiet blei med 78 mot 23 røyster ikkje vedteke.
(Voteringsutskrift kl. 18.17.39)

Presidenten: Det blir så votert over forslag nr. 1, frå Framstegspartiet og Høyre. Forslaget lyder:

«Stortinget ber regjeringen på egnet måte fremlegge oversikt over om omfanget av fri saksførsel og fritt rettsråd har økt og hva økningen skyldes.»

Venstre har varsla at dei vil støtte forslaget.

Votering:

Forslaget frå Framstegspartiet og Høyre blei med 62 mot 39 røyster ikkje vedteke.
(Voteringsutskrift kl. 18.18.06)

Komiteen hadde tilrådd:

I Statsbudsjettet for 2012 vert det gjort følgjande endringar:

Kap.	Post	Formål	Kroner
Utgifter			
410	1	Tingrettane og lagmannsrettane Driftsutgifter, <i>vert redusert</i> med frå kr 1 768 260 000 til kr 1 767 560 000	700 000
413	21	Jordskiftedomstolane Særskilde driftsutgifter, <i>kan overførast, vert auka</i> med frå kr 8 692 000 til kr 9 692 000	1 000 000
414	1	Forliksråd og andre domsutgifter Driftsutgifter, <i>vert auka</i> med frå kr 139 222 000 til kr 149 222 000	10 000 000
430	1	Sentralforvaltninga for kriminalomsorga Driftsutgifter, <i>vert redusert</i> med frå kr 3 461 914 000 til kr 3 461 418 000	496 000
	60	Refusjonar til kommunane, forvaringsdømde mv., <i>kan overførast, vert redusert</i> med frå kr 72 000 000 til kr 64 000 000	8 000 000
432	1	Kriminalomsorgas utdanningscenter (KRUS) Driftsutgifter, <i>vert auka</i> med frå kr 172 617 000 til kr 173 705 000	1 088 000
440	1	Politidirektoratet – politi- og lensmannsetaten Driftsutgifter, <i>kan nyttast</i> under kap. 441 post 1, <i>vert auka</i> med frå kr 10 065 933 000 til kr 10 079 318 000	13 385 000
	22	Søk etter omkomne på havet, i innsjøar og vassdrag, <i>kan overførast, vert auka</i> med frå kr 7 352 000 til kr 12 352 000	5 000 000
	73	Tilskot til EU sitt yttergrensefond, <i>vert redusert</i> med frå kr 72 800 000 til kr 69 717 000	3 083 000
441	1	Oslo politidistrikt Driftsutgifter, <i>kan nyttast</i> under kap. 440 post 1, <i>vert redusert</i> med frå kr 2 100 365 000 til kr 2 098 525 000	1 840 000
450	1	Sivile vernepliktige Driftsutgifter, <i>vert redusert</i> med frå kr 10 541 000 til kr 7 425 000	3 116 000
455	1	Redningstenesta Driftsutgifter, <i>vert auka</i> med frå kr 783 400 000 til kr 791 113 000	7 713 000
	21	Særskilde driftsutgifter, <i>vert auka</i> med frå kr 16 857 000 til kr 22 857 000	6 000 000
466	1	Særskilde straffesaksutgifter m.m. Driftsutgifter, <i>vert auka</i> med frå kr 1 008 944 000 til kr 1 068 944 000	60 000 000
467	1	Norsk Lovtidend Driftsutgifter, <i>vert auka</i> med frå kr 3 249 000 til kr 4 149 000	900 000
470	1	Fri rettshjelp Driftsutgifter, <i>vert auka</i> med frå kr 6 365 000 til kr 7 865 000	1 500 000
	70	Fri sakførsel, <i>vert auka</i> med frå kr 469 922 000 til kr 484 922 000	15 000 000
	71	Frítt rettsråd, <i>vert redusert</i> med frå kr 175 900 000 til kr 150 900 000	25 000 000
	72	Tilskot til særskilde rettshjelpiltak, <i>vert auka</i> med frå kr 29 456 000 til kr 29 526 000	70 000
471	72	Staten sitt erstatningsansvar Erstatning etter straffeforfølgning, <i>overslagsløyving, vert redusert</i> med frå kr 29 800 000 til kr 25 800 000	4 000 000

Kap.	Post	Formål	Kroner
472	70	Valdsoffererstatning og rådgjeving til offer for kriminalitet Erstatning til offer for vald, <i>overslagsløyving, vert redusert med</i> frå kr 376 478 000 til kr 300 478 000	76 000 000
473	1	Statens sivilrettsforvaltning Driftsutgifter, <i>vert auka med</i> frå kr 39 901 000 til kr 40 076 000	175 000
474	1	Konfliktråd Driftsutgifter, <i>vert redusert med</i> frå kr 74 490 000 til kr 73 912 000	578 000
476	1	Fyrstelinerettshjelp Driftsutgifter, <i>vert redusert med</i> frå kr 7 714 000 til kr 4 434 000	3 280 000
Inntekter			
3413	2	Jordskiftedomstolane Sideutgifter, <i>vert auka med</i> frå kr 8 774 000 til kr 9 774 000	1 000 000
3430	3	Sentralforvaltninga for kriminalomsorga Andre inntekter, <i>vert redusert med</i> frå kr 20 100 000 til kr 17 100 000	3 000 000
	4	Tilskot, <i>vert auka med</i> frå kr 2 062 000 til kr 3 996 000	1 934 000
3432	3	Kriminalomsorgas utdanningssenter (KRUS) Andre inntekter, <i>vert auka med</i> frå kr 462 000 til kr 1 550 000	1 088 000
3440	1	Politidirektoratet – politi- og lensmannsetaten Gebyr – pass og våpen, <i>vert redusert med</i> frå kr 261 600 000 til kr 250 600 000	11 000 000
	3	Salsinntekter, <i>vert auka med</i> frå kr 62 173 000 til kr 79 973 000	17 800 000
	4	Gebyr – vaktelskap, <i>vert redusert med</i> frå kr 11 207 000 til kr 2 007 000	9 200 000
	6	Gebyr – utlendingssaker, <i>vert auka med</i> frå kr 112 100 000 til kr 143 620 000	31 520 000
	7	Gebyr – sivile gjeremål, <i>vert auka med</i> frå kr 670 021 000 til kr 677 021 000	7 000 000
3470	1	Fri rettshjelp Tilkjende saksomkostnader m.m., <i>vert auka med</i> frå kr 3 340 000 til kr 5 340 000	2 000 000
3473	1	Statens sivilrettsforvaltning Diverse inntekter, <i>vert auka med</i> frå kr 5 000 til kr 180 000	175 000
3474	2	Konfliktråd Refusjonar, <i>vert redusert med</i> frå kr 2 329 000 til kr 1 000 000	1 329 000

Votering:

Tilrådinga frå komiteen blei samrøystes vedteken.

Votering i sak nr. 4

Presidenten: Under debatten er det sett fram eit forslag frå Anders B. Werp på vegner av justiskomiteen. Forslaget lyder:

«§ 4 skal lyde:

Det kan ikke avtales eller gjøres gjeldende vilkår som strider mot bestemmelsene i loven her. Fra lovens ikrafttredelse kan det heller ikke med bindende virkning inngås avtale om vilkårene for festet i tiden etter ikrafttredelsen av endringer i tomtfestelovens regler om forlengelse.»

Votering:

Forslaget frå justiskomiteen blei samrøystes vedteke.

Komiteen hadde rådd Stortinget til å gjere slikt vedtak til

m e l l o m b e l s l o v
om rett til forlengelse av feste til
bolighus og fritidshus

§ 1

Fra ikrafttreddelsen av denne loven kan festeren og de som er omfattet av tomtefesteloven § 32 annet ledd, i stedet for å kreve innløsning av festetomt til bolighus og fritidshus etter tomtefesteloven § 32 når festetiden er ute, kreve at festet midlertidig forlenges på samme vilkår som før inntil ikrafttreddelsen av endringer i tomtefestelovens regler om forlengelse.

§ 2

For festeavtaler som er forlenget i medhold av tomtefesteloven § 33, løper festet midlertidig på samme vilkår som før inntil ikrafttreddelsen av endringer i tomtefestelovens regler om forlengelse.

§ 3

For festeavtaler som er forlenget etter § 1 eller omfattes av § 2, gjelder festet til det blir sagt opp av festeren eller tomten blir innløst.

§ 5

Loven trer i kraft straks. Loven oppheves 1. juli 2014.

Presidenten: Presidenten gjer merksam på at § 4 blei teken opp i forslaget frå justiskomiteen.

Votering:

Tilrådinga frå komiteen til § 1–3 og § 5 blei samrøystes vedteken.

Presidenten: Det blir votert over overskrifta til lova og lova i det heile.

Votering:

Overskrifta til lova og lova i det heile blei samrøystes vedteke.

Presidenten: Lovvedtaket vil blir sett opp til andre gongs behandling i eit seinare møte i Stortinget.

Votering i sak nr. 5

Komiteen hadde rådd Stortinget til å gjere slikt vedtak til

l o v
om endringar i forsinkelsesrenteloven mv.
(gjennomføring av direktiv 2011/7/EU om kamp
mot forseinka betaling i handelshøve)

I

I lov 17. desember 1976 nr. 100 om renter ved forsinket betaling m.m. skal det gjerast følgjande endringar:

Lovas tittel skal lyde:

Lov 17. desember 1976 nr. 100 om renter ved forsinket betaling mv. (forsinkelsesrenteloven)

Ny § 2 a skal lyde:

§ 2 a *Særlige regler for avtaler mellom virksomheter om kjøp av varer eller tjenester*

Ved avtaler mellom virksomheter om kjøp av varer eller tjenester skal betalingsfristen ikke overstige 60 dager, med mindre noe annet uttrykkelig er avtalt.

Skal det ved avtale som nevnt i første ledd foretas en kontrollprosedyre for å sikre at varene eller tjenestene er avtalemessige, og fordringshaveren først kan sette frem krav om betaling etter at en slik kontrollprosedyre er gjennomført, skal kontrollprosedyren ikke overstige 30 dager fra mottak av varene eller tjenestene. Dette gjelder likevel ikke dersom noe annet uttrykkelig er avtalt.

Ny § 2 b skal lyde:

§ 2 b *Særlige regler for avtaler mellom virksomheter og offentlige myndigheter om kjøp av varer eller tjenester*

Denne paragrafen gjelder avtaler mellom virksomheter og offentlige myndigheter om kjøp av varer eller tjenester.

Er skyldneren en offentlig myndighet, skal betalingsfristen ikke overstige

- a) *30 dager etter at skyldneren mottok faktura eller en tilsvarende betalingsoppfordring,*
- b) *30 dager etter mottak av varene eller tjenestene, dersom det er uklart når faktura eller en tilsvarende betalingsoppfordring er mottatt,*
- c) *30 dager etter mottak av varene eller tjenestene, dersom skyldneren mottar faktura eller en tilsvarende betalingsoppfordring tidligere enn varene eller tjenestene,*
- d) *30 dager etter datoen for godkjennelse og kontroll, dersom det skal foretas en lovbestemt eller avtalebestemt kontrollprosedyre for å sikre at varene eller tjenestene er avtalemessige, og skyldneren mottar faktura eller en tilsvarende betalingsoppfordring tidligere eller samme dag som kontrollprosedyren slutføres.*

Det kan settes en lengre betalingsfrist enn det som følger av andre ledd, bare dersom dette uttrykkelig er avtalt og en slik frist er saklig begrunnet ut fra de konkrete omstendighetene i avtaleforholdet. En slik lengre frist kan

aldri overstige 60 dager. Kongen kan i forskrift fastsette at betalingsfristen i andre ledd bokstav a til d kan utvides til 60 dager for visse offentlige myndigheter.

Er skyldneren en offentlig myndighet, gjelder i tillegg til lovens øvrige bestemmelser følgende regler:

- a) Det kan ikke avtales mellom skyldneren og fordringshaveren når en faktura skal anses mottatt av skyldneren.
- b) En kontrollprosedyre som nevnt i andre ledd bokstav d skal ikke overstige 30 dager fra mottak av varene eller tjenestene. Dette gjelder likevel ikke dersom noe annet er uttrykkelig bestemt i avtalen eller i anbudsdokumentene.
- c) Det kan ikke avtales at forsinkelsesrenten som skal svares av offentlige myndigheter etter bestemmelsen her, skal være lavere enn den lovbestemte forsinkelsesrenten etter § 3.

§ 3 første ledd første punktum skal lyde:

Departementet fastsetter hvert halvår størrelsen av forsinkelsesrenten til en fast prosent årlig rente, som skal svare til den pengepolitiske styringsrenten slik denne er fastsatt av Norges Bank per 1. januar og 1. juli det aktuelle år tillagt minst åtte prosentpoeng.

Ny § 3 a skal lyde:

§ 3 a *Kompensasjon for inndrivelseskostnader*

Når fordringshaveren kan kreve forsinkelsesrente etter § 2, kan fordringshaveren også kreve en kompensasjon av skyldneren for inndrivelseskostnader tilsvarende 40 euro.

Departementet kan i forskrift fastsette kompensasjonen etter første ledd i norske kroner.

Reglene i paragrafen her kan ikke fravikes ved avtale til skade for fordringshaveren.

Departementet kan i forskrift gi regler om forholdet til inkassoloven, herunder at kompensasjonen skal komme til fradrag i erstatning for utenrettslige inndrivelseskostnader etter inkassoloven.

§ 4 ny bokstav d skal lyde:

(d) Bestemmelsene i §§ 2 a, 2 b, 3 a og 4 a gjelder ikke når skylderen er en forbruker.

§ 4 a skal lyde:

§ 4 a *Anvendelse av avtaleloven § 36 mv.*

Ved anvendelsen av avtaleloven § 36 skal et vilkår eller en praksis som utelukker renter ved forsinket betaling, alltid anses urimelig. Et vilkår eller en praksis som utelukker kompensasjon for inndrivelseskostnader i samsvar med § 3 a, skal presumeres å være urimelig.

Retten kan etter påstand fastsette at en dom i saken skal gjelde for alle og enhver som gjør bruk av et standardvilkår eller en handelspraksis om betalingstid eller følgene av forsinket betaling.

Reglene i paragrafen her kan ikke fravikes ved avtale til skade for fordringshaveren.

II

I lov 13. mai 1988 nr. 27 om kjøp skal § 49 andre ledd nytt andre punktum lyde:

Kjøperen kan ikke som følge av en slik undersøkelse utsette betalingen med mer enn 30 dager, med mindre selgeren uttrykkelig har godkjent dette.

III

1. Lova gjeld frå den tid Kongen bestemmer.
2. Lova gjeld ikkje for krav som er forfalle før lova trer i kraft.

Votering:

Tilrådinga frå komiteen blei samrøystes vedteken.

Presidenten: Det blir votert over overskrifta til lova og lova i det heile.

Votering:

Overskrifta til lova og lova i det heile blei samrøystes vedtekne.

Presidenten: Lovedtaket vil bli sett opp til andre gongs behandling i eit seinare møte i Stortinget.

Votering i sak nr. 6

Komiteen hadde tilrådd:

Stortinget gjev samtykke til godkjenning av avgjerd i EØS-komiteen nr. 55/2012 av 30. mars 2012 om innlemming i EØS-avtalen av direktiv 2011/7/EU av 16. februar 2011 om kamp mot forseinka betaling ved handelstransaksjonar.

Votering:

Tilrådinga frå komiteen blei samrøystes vedteken.

Presidenten: I sak nr. 7 ligg det ikkje føre noko vote-ringstema.

Votering i sak nr. 8

Presidenten: Under debatten er det sett fram tre forslag. Det er

- forslag nr. 1, frå Åse Michaelsen på vegner av Framstegspartiet og Høgre
- forslaga nr. 2 og 3, frå Åse Michaelsen på vegner av Framstegspartiet

Det blir først votert over forslaga nr. 2 og 3, frå Framstegspartiet.

Forslag nr. 2 lyder:

«Stortinget ber regjeringen gjøre en vurdering av om kunnskap om datasikkerhet skal inn i skolen som en del av opplæringen i forhold til ny teknologi og håndtering av denne.»

Forslag nr. 3 lyder:

«Stortinget ber regjeringen vurdere å opprette en lønnsordning, der offentlig/privat næringsliv inngår samarbeid som et virkemiddel for å høyne sikkerheten for felleskapet.»

Votering

Forslaga frå Framstegspartiet blei med 78 mot 23 røyster ikkje vedtekne.

(Voteringsutskrift kl. 18.20.43)

Komiteen hadde tilrådd:

Dokument 8:147 S (2011–2012) – representantforslag fra stortingsrepresentantene André Oktay Dahl, Ine M. Eriksen Søreide, Anders B. Werp, Lars Myraune og Svein Harberg om målrettet og forsterket innsats for informasjons- og cybersikkerhet – vedlegges protokollen.

Presidenten: Det blir votert alternativt mellom tilrådinga frå komiteen og forslag nr. 1, frå Framstegspartiet og Høgre, som lyder:

«Stortinget ber regjeringen legge fram en nasjonal strategi for styrket informasjons- og cybersikkerhet. Strategien må klargjøre ansvars- og oppgavefordelingen innen dette feltet på departementsnivå.»

Venstre har varsla at dei støttar forslaget.

Votering

Ved alternativ votering mellom tilrådinga frå komiteen og forslaget frå Framstegspartiet og Høgre blei tilrådinga vedteken med 61 mot 39 røyster.

(Voteringsutskrift kl. 18.21.39)

Votering i sak nr. 9

Presidenten: Under debatten er det sett fram to forslag. Det er

- forslag nr. 1, frå Anders B. Werp på vegner av Framstegspartiet og Høgre
- forslag nr. 2, frå Robert Eriksson på vegner av Framstegspartiet

Det blir først votert over forslag nr. 2, frå Framstegspartiet. Forslaget lyder:

«Stortinget ber regjeringen opprette et råd for å samordne innsats mellom relevante myndigheter for bistand til norske foreldre som har fått barn bortført.»

Votering

Forslaget frå Framstegspartiet blei med 79 mot 22 røyster ikkje vedteke.

(Voteringsutskrift kl. 18.22.12)

Komiteen hadde tilrådd:

Dokument 8:115 S (2011–2012) – representantforslag fra stortingsrepresentantene Robert Eriksson, Solveig Horne, Vigdis Giltun og Laila Marie Reiertsen om å stanse utbetaling av velferds- og trygdeytelser ved barne bortføring – vedlegges protokollen.

Presidenten: Det blir votert alternativt mellom tilrådinga frå komiteen og forslag nr. 1, frå Framstegspartiet og Høgre, som lyder:

«Stortinget ber regjeringen fremme de nødvendige lovendringsforslag slik at velferdsytelser som barnetrygd, kontantstøtte, bidragsforskudd, barnebidrag samt andre relevante velferdsytelser stanses ved barne bortføring.»

Kristeleg Folkeparti og Venstre har varsla at dei støttar forslaget.

Votering

Ved alternativ votering mellom tilrådinga frå komiteen og forslaget frå Framstegspartiet og Høgre blei tilrådinga vedteken med 55 mot 46 røyster.

(Voteringsutskrift kl. 18.22.59)

Votering i sak nr. 10

Presidenten: Under debatten har Svein Flåtten sett fram eit forslag på vegner av Framstegspartiet og Høgre. Forslaget lyder:

«Stortinget ber regjeringen legge til rette for og fremme forslag om endring i lov 28. november 2003 nr. 98 om konsesjon ved erverv av fast eiendom (konsesjonsloven) mv. slik at konsesjonskravet ved erverv av skogeiendommer kan oppheves så snart som mulig.»

Presidenten vil gjere merksam på at Kristeleg Folkeparti ved ein inkurie står som forslagsstillar i tilrådinga.

Venstre har varsla at dei støttar forslaget.

Det blir votert alternativt mellom dette forslaget og tilrådinga frå komiteen.

Komiteen hadde tilrådd:

Dokument 8:106 S (2011–2012) – representantforslag fra stortingsrepresentantene Harald T. Nesvik, Per Roar Bredvold og Torgeir Trældal om å oppheve konsesjonskravet for skogeiendommer – bifalles ikke.

Votering:

Ved alternativ votering mellom tilrådinga frå komiteen og forslaget frå Framstegspartiet og Høgre blei tilrådinga vedteken med 61 mot 40 stemmer.

(Voteringsutskrift kl. 18.23.58)

Votering i sak nr. 11

Presidenten: Under debatten har Svein Flåtten sett fram eit forslag på vegner av Framstegspartiet og Høgre. Forslaget lyder:

«Stortinget ber regjeringen legge til rette for og fremme forslag om endring i lov 28. november 2003 nr. 98 om konsesjon ved erverv av fast eiendom (konesjonsloven) mv. ved å oppheve boplikten for skogseiendommer så snart som mulig.»

Presidenten vil gjere merksam på at Kristeleg Folkeparti også her ved ein inkurie står som forslagsstillar i tilrådinga.

Venstre har varsla at dei støttar forslaget.

Det blir votert alternativt mellom dette forslaget og tilrådinga frå komiteen.

Komiteen hadde tilrådd:

Dokument 8:107 S (2011–2012) – representantforslag fra stortingsrepresentantene Harald T. Nesvik, Per Roar Bredvold og Torgeir Trældal om å oppheve boplikt for skogseiendommer – bifalles ikke.

Votering:

Ved alternativ votering mellom tilrådinga frå komiteen og forslaget frå Framstegspartiet og Høgre blei tilrådinga vedteken med 61 mot 40 stemmer.

(Voteringsutskrift kl. 18.25.03)

Votering i sak nr. 12

Komiteen hadde rådd Stortinget til å gjere slikt vedtak til

l o v
om endringar i jordskifteloven

I

I lov 21. desember 1979 nr. 77 om jordskifte o.a. skal § 7 femte ledd lyde:

Dommarar til jordskifteoverrett og jordskifterett og jordskiftedommar med allment løyve må ha *jordskiftedefagleg utdanning på mastergradsnivå* med fagkrins fastsett av departementet.

II

Lova gjeld frå den tid Kongen fastset.

Votering:

Tilrådinga frå komiteen blei samrøystes vedteken.

Presidenten: Det blir votert over overskrifta til lova og lova i det heile.

Votering:

Overskrifta til lova og lova i det heile blei samrøystes vedtekne.

Presidenten: Lovvedtaket vil bli sett opp til andre gongs behandling i eit seinare møte i Stortinget.

Votering i sak nr. 13

Komiteen hadde tilrådd:

Meld. St. 25 (2011–2012) – om fiskerieravtalane Noreg har inngått med andre land for 2012 og fisket etter avtalane i 2010 og 2011 – legges ved protokollen.

Votering:

Tilrådinga frå komiteen blei samrøystes vedteken.

Votering i sak nr. 14

Komiteen hadde tilrådd:

Stortinget gjev samtykke til godkjenning av avgjerd i EØS-komiteen nr. 9/2012 av 10. februar 2012 om innlemming i EØS-avtala av forordning (EF) nr. 282/2008 om materiale og gjenstandar av resirkulert plast som er meinte for å kome i kontakt med næringsmiddel.

Votering:

Tilrådinga frå komiteen blei samrøystes vedteken.

Votering i sakene nr. 15–26

Presidenten: Når det gjeld sakene nr. 15–26, er dei andre gongs behandling av lovsaker. Presidenten vil opplyse om ein feil i overskrifta til lovvedtak 17. Ei korrigeret utgåve er omdelt på representantplassane.

Det ligg ikkje føre noko forslag til merknad til nokon av lovvedtaka. Stortingets lovvedtak er med det vedtekne ved andre gongs behandling og blir å sende Kongen i samsvar med Grunnlova.

Sak nr. 27 er Referat, men det blei votert over sak nr. 27 ved starten av møtet i dag.

Ber nokon om ordet før møtet blir avslutta? – Det er det ikkje, og møtet er slutt.